BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
8. A
35

ROMA

13-9.a-38

13.8.A.35

CAMILLI

PLAVTII PAEZONIS

IVRISCONSVLTI FON-
TANELLATENSIS COM-
MENTARIA.

Ad l.1.ff.de offic.eius cui mand.eſt iuriſd.
in quibus tota materia iuriſdictionis
mandatæ, & meri, & mixti
imperij pulcherrime
enucleatur.

Et opiniones Doctorum inter ſeſe diſſen-
tientiũ, mirum in modum concilian-
tur, & noua multa non minus
ſubtiliter, quàm copioſe
traduntur.

BIB. S. A.

PLACENTIAE
M. D. LI.

HOC OPVS DIVISVM EST IN
quatuor libros, & breuiter continet infraſcriptas concluſiones.

Liber primus continet infraſcripta.

Primo *præfationes* 15. *quæ uulgo præmiſſa uocantur, quæ mirum in modum conferunt ad intellectum huius materiæ. ĩ uerb. p̃fationes à nu. 8. uſq; ad nu. 48.*
Secundo *Declarationes, & uarios intellectus ad hanc legem, cum opportunis declarationibus, ex quibus tota hæc materia remanet optime enucleata. in uerb. declarationes à nu. 12. uſq; ad nu. 131.*

Secundus liber continet infraſcripta, uidelicet.

In uerb. ſpecialiter.

Specialiter quomodo accipi debeat, & quæ ſint ea quæ ſpecial'r lege, uel ſenatus conſulto, uel conſtitutione principis tributa dicuntur, & quare mandari nõ poſſint. numero 10. Deinde ponitur concluſio q̃ ea q̃ ſpecial'r tributa ſunt mandari nõ poſſunt nu. 17. cum 10. ampliat. & 12. limitationib. uſq; ad nu. 22. et ibi ponũtur quatuor breues cõcluſiones, q̃bus omnia quæ mandari non poſſunt, continentur.

In uerſ. mandata Iuriſdictione.

Iuſſus & mandatum in quo differant, nu. 6.
Locũtenens quid ſit, & à quo conſtitui poteſt, & quam poteſtatem habeat, nu. 8. uſq; ad nu. 18.
Locũtenens ab ordinario an conſtitui poßit, q̃ non, numero 11. fallit ſeptem caſibus nu. 12. & 13.

Index

Iudex datus quid ſit, & quomodo olim conſtituebatur, et à quibus, et quam poteſtatem habeat, et quid differat ab eo cui mãdata eſt iuriſd. nu. 18. uſq; ad nu. 47.
Differentiæ 16. Inter iudicem datũ, & eum cui mandata eſt iuriſdictio, nu. 32. uſque ad nume. 47.
Verſ. quæ uero iure magiſtratus.
Iure magiſtratus quid dicatur cõpetere, nu. 2. uſq; ad nu. 15. ubi per multas concluſiones declaratur iſte terminus, quæ fere totam hanc materiam complectuntur.
Quæ mandari poßint, uide quinq; breues concluſiones, nu. 16. quæ uero mãdari nõ poßint, tradũtur p quatuor breues concluſiones in uerb. ſpecialiter, nu. 17.
A qbus ãt mãdari poßit iuriſdictio, uide nu. 17. ubi ponũtur. 15. cõcl. ſuccĩte, ex qbus tota illa mã explicatur.
Magiſtratus quilibet, etiã minimus, an poßit iuriſdictionem mandare, diſputatur, nu. 34. uſq; ad nu. 44. ponitur, nu. 45. concluſio q; ſic, cum 10. amplia. uſque ad nume. 55. cum 9. limita. nu. 56. uſque ad nu. 64.
Magiſtratus municipales an iudices dare poßint, diſputatur ad partes. nu. 65. uſque nu. 73. & fit concluſio contra cõmunem, nume. 70.
Doctor an poßit iuriſdictionem mandare quam habet in ſcholares, communis eſt q; ſic, nume. 25. fit concluſio contra cõmunem q; non, nume. 74. & 77.
Delegatus an poßit mãdare iuriſdictionem: fit concluſio cõmunis q; nõ, & hæc quæſtio eſt duplex. nam in ea q̃ritur, an poßit iuriſdictionẽ mãdare, et an poßit iudicẽ dare, et fit cõcluſio q; delegatus nõ ſubdelegat, nu. 80. 81. 82. quæ ampliatur 8. modis, nu. 83. uſq; ad nu. 86. limitatur 16. modis nu. 87. uſque ad num. 119. ubi late enucleatur tota materia ſubdelegationis.

Delegatus principis, an ſubdelegare poßit, et iuriſdictionem mãdare, ſit concluſio cõis q. ſic, nu. 120. quæ ampliatur quinq; modis, nu. 121. 122. limitatur. 15. modis. nu. 123. uſque ad nume. 145.

Liber Tertius.

Verſ. & Ideo.

Cognitio meri imperij an trãſeat in gñali mandato. nu. 2.
Generale mãdatum an comprehẽdat ſpecialiter tributa, & merum imperium? q. ſic, nu. 4. uſq; ad nu. 16. contrarium eſt uerius, nu. 17. uſq; ad nu. 22.
Cognitio criminum nõ eſt meri imperij. n. 2. cõtra cõem.
Specialiter tributa nõ trãſeunt in gñali mandato. nu. 38.
Iurisdictiõe data an trãſeat oĩs iuriſdictio ẽt ſpãliter tributa et imperiũ oẽ, nu. 3. diſputatur q. ſic uſq; ad nu. 16. Cõtraria opinio ẽ uerior nu. 17. et diſputatur uſq; ad nume. 32. et firmatur hæc cõcluſio, nu. 33. cum quinq; ampliationibus, et ſex limitationibus.
Caſtro donato à principe cum iuriſdictione, an tranſeat imperium merum. nu. 26. & 27.
Magiſtratus municipales an habeãt merum imperium in paruis, ſit cõcluſio cõtra cõem q. non. nu. 34. uſq; ad nu. 41. ibi datur intellectus nouus ad tex. in l. magiſtratibus, ff. de iuriſd. om. iud. nu. 36.
Auth. ad hæc. C. de iud. & tex. in. §. illud. in auth. ut de funct. ſeu fune. nu. 42. uſq; ad numerũ 46. quõ procedat, cõi ſenſu reprobato, & q. põt fieri delegatio reſeruata ſibi ſententia, etiam abſq; eo q. toties reaſſumatur proceſſus: ut preſupponunt doct. in d. auth. ad hæc. & q. ille text. non loquitur de delegatis, ſed de conſiliarijs, & aſſeſſoribus, qui carent iuriſdictione.

Verb.

Exercitatio.i. cognitio,nume.1.
Cognitio differt ab aīaduerſione,nu.2.et an data cognitione cōtineatur diffinitio,nu.3.Diſtingue. ut nu.4.
Executio & pronunciatio, an differant, & an qui non poteſt exequi,poßit pronunciare eſſe exequendū,& de ſimilibus alijs uide nu.9.10.11.12.13.14.

Verſ. delegatam.

Delegatus ab ordinario in quibus differat, nu.4.uſque ad nu.14.& de poteſtate delegati principis uide multa,nu.15.uſq; ad nu.20.

Verſ.huius rei.

Argumentum à contrario an ſit fortißimum,nu.3.5.

Verſ.non aliter.

Diſpenſatio in uno caſu arguit ius cōmune eſſe in contrarium in alijs caſibus,nu.3.4.
Specialiter tributa an mandari poßint in caſu profectionis?firmatur concluſio contra cōmunem, ꝙ non,excepto caſu legis Iulie,nu.6. uſq; ad nu.10.
Profectio neceſſaria eſſe debet,nu.11.
Cognitio cauſarum criminalium an poſsit mandari à preſide,& ab alijs ſimilibus ſicut à proconſule, uidetur ꝙ ſic,nu.12.& diſputatur uſq; ad nu.21. in contrarium eſt cōmunis opinio & uera,nu.22. uſq; ad nu.32.& ita concluditur,nu.33.
Infirmus an poſsit mandare ea quæ poteſt abſens,cōmunis opinio eſt,ꝙ ſic,nume.34. contraria opinio eſt uerior,nu.38.uſq; ad nume,52.
Occupatus publicis negocijs, an deleget ea quæ ſunt ſpecialiter tributa perinde ac ſi ꝓficiſceretur,cōis eſt,et uera opinio ꝙ nō,nu.53. q̃ limitatur, nu.55. q̃ limi-

tatio nõ eſt uera,nu.58.et diſputatur uſq; ad nu.62.

Verſ.cum al's.

Probibitio ĩ ſpẽ pſupponit licitũ in gñe et ẽ cõtra,nu.1.
Alias quomodo exponatur,nu.2.& 3.
Cognitio criminum eſt iuriſdictionis,num.3.& ibi uide intellectum.l.ſolent.ff.de off.proconſ.nu.4.
Profecturus,dum cõponit ſarcinulas,an mandare poſsit hanc cognitionem, ita ut exerceri poſsit, antequam abeſſe incipiat præſes, q ſic ſecundum communem, nu.6.contrarium eſt uerius,ibidem.
Debilis an delegare poſsit ſicut abſens, quòd non, contra communem,nume.7.
Infirmitas propinquorum an ſit iuſta cauſa delegandi ea quæ ſpecialiter ſunt tributa,nu.8.
Iuriſdictio ſine cauſa iuſta,an mandari poſsit, nu.9. cõmunis eſt q ſic,nu.11. cõtrarium eſt uerius,nu.12. limitatur.7.modis,nu.15.&.16.
Mixtum imperium an mandari poſsit à præſente & an ueniat in generali mãdato iuriſdictionis ſit cõcluſio cõtra communem q ſic nu.17.cũ ſex ampliationibus nu.18. & quinq; limitationibus, nu.19.
L.placet.C.de pedan.iudi.quõ procedat, nume.14.

Liber quartus.

Verſ.proprium nihil habet.

Qui mandatam habet iuriſdictionem, proprium nihil habet.nu.1.limitatur tribus modis.nu.2.3.4.
Iuriſdictio mãdata expirat morte mãdãtis,nu.7. ampliatur dupl'r,nu.7.reſtringitur.7.mõis,nu.8.uſq; ad n.15.
Iuriſdictio mandata multis modis expirat, nume.7.uſq; ad nume.33.
Res integra non eſſe quãdo dicatur,ad hoc ut perpetuata in-

ta intelligatur iuriſdictio.nu.34.uſque ad nu.46.

Verſ.iuriſdictionem quidem transferri.

Iuriſdictione mādata quæ conceſſa intelligantur, nu.1. dic q̃ omnia cōceſſa intelligūtur ſine quibus res explicari non pōt,nu.1.limitatur tripl'r,nu.6.10.11.

Verſ.imperium.

Merum imperium an poßit mandari,q̃ non,nu.1.eſt cōmunis cōcluſio & uera, ampliatur dupliciter ibidē, nu.2.3.limitatur.19.modis,nu.4.uſque ad nu.21.

Imperium merum an in caſu profectionis mandari poſſit? cōis eſt q̃ ſic,nu.22.uſque ad nu. 31. contrariū eſt uerius,nu.32.uſque ad nu.36,cognitio, et diffinitio differunt,nu.37.

Delegatus principis an poßit mandare merum imperiū, multi tenent q̃ ſic,nu.38.uſque ad nu.43. contrariū eſt uerius,nu.44.uſque ad nu.50.

Merum imperium, an de iure canonico mandari poſsit cōmunis eſt q̃ ſic,nu.51.diſputatur uſque ad nu.63. & firmatur communis cōcluſio,quæ limitatur ſeptē modis,nu.64.uſque ad nu.72.

Verſ.Paulus not.

Mixtum imperium an mādari poſsit, cōmunis opinio eſt quòd non,comprobatur,num.2.uſque ad 14.contraria ſententia eſt uerior, quæ defenditur, numer.15. uſq; ad num.24.& firmatur concluſio contra cōmunem,numer.25. quæ limitatur 15.modis.nu.25.26. 27. ſi uis tenere communem opinionem limitatur 10. modis,num.29.30.31.

Mißio in poſſeßionem an mādari poßit,diſputatur, nu. 32.uſq; ad nu.48.& cōis eſt cōcluſio q̃ non,nu.48.

quæ limitatur.15. modis.nu.49.uſq; ad nu.58. contraria opinio eſt uerior,nu.59. uſq; ad nu. 63. quæ limitatur dupliciter,nu.64.

Tutoris datio an competat iure magiſtratus, aliqui putant q̃ ſic,nume.66.67. 68.cõtraria opinio eſt uerior,nu.69.uſq; ad nu.74.

Tutoris datio an mandari poßit, fit concluſio q̃ nõ, nu. 75.quæ limitatur.7.modis,nu.76.uſq; ad nu. 82.

Mulctandi poteſtas an mandari poßit,fit cõcluſio q̃ nõ, nu.86.quæ limitatur quinq; modis,nu.88.uſq; ad nume.109,firmatur tamen cõcluſio indiſtincte q̃ nemo poteſt mulctare, niſi is cui lege ſpecialiter eſt conceſſum.numero.110.

Magiſtratus municipales an mulctare poßint communis eſt opinio q̃ ſic,nu.111.contrarium eſt uerius, num. 115.& diſputatur uſque ad nume.130.

REVERENDISSIMO ET ILLVSTRISSIMO D. INNOCENTIO SANCTÆ *Romanæ Eccleſiæ Cardinali de Monte Nuncupato.*

Camillus Plautius Pæzon Iuris conſultus, Fontanellatenſis Salutem ac fœlicitatem. P. D.

QVæ ſunt potiſſimum vię, quibus vita hominum illuſtratur, Res militaris,& literarum ſtudia,inter hæc autem, iuris prudentiæ diſciplina, aliis preſtare, & auctoritate,& vtilitate mihi ſemper viſa eſt,hęc eſt enim illa glorioſa, & præpotens philoſophia, quæ vt ait Cicero,omnes philoſophorum bibliothecas ſuperat,hęc eſt vera illa, non affectata philoſophia, ſine qua,nec regna cõſtare poſſunt, nec ciuitates, nec quidem Domus priuate:hac enim & excolun tur animi, & tum metu pœnarũ,tum ſpe pręmio rum,homines boni efficiuntur, & vnicuiq; quod ſuum eſt tribuitur, docemur etenim nutu, & auctoritate legum domitas habere libidines,cohercere omnes cupiditates, noſtra tueri, ab alienis mentem,ac oculos, & manus abſtinere,quamob rem ab ineũte ętate laudis,et honorum ſtudio incenſus,ad hanc diſciplinã perdiſcendam me con

tuli, atq; in id ſtudium incumbere cępi, in quo ita uerſari conſtitueram, vt quos, neq; maiores mei, neq; opum affluentia, mihi comparauerat, hono res, & ſplendorem, ex honeſto labore aſſequi me rerer, & quaſi ſtudii fructus capere. Cæterum for tunæ ſeuientis uolubilitate, ac procellis ſæpe iacta tus, plerũq; deſtiti ab incœptis, & non niſi per va rios caſus, & per diſcrimina rerum, portum attin gere licuit, ſed et quãdoq; in portu ipſo naufragiũ timui. Demum fortunæ fluctibus ereptus, amico rum ſtudiis: potiſſimum autem ope Petri Pauli Arrigoni viri clariſſimi, ac Cęſarei ſenatoris, opti me de me meriti, cui ob miram in rebus agendis dexteritatem, & ſingulare ingenium, optime con uenit illud Virgilianum.

Tu regere imperio populos Romanę memẽto, longo quaſi poſtliminio, ad uetera ſtudia reno-uanda me contuli. Cum itaque multa haberem præ manibus opera imperfecta, quæ iamdiu in-terpretanda ſuſceperam, mox turbulentis tem-poribus intermiſſeram, ex eis non nulla perfeci, quædam etiam aliàs omnino intacta inchoaui & abſolui, inter quæ ſunt commentarii iuriſdictio-nis delegatæ, quos exiguo tempore, (etiam oc-cupatiſſimus) nuper conſcripſi, quod opus cum mecum reuoluerem, cui potiſsimum dicare & conſecrare deberem, cuius auſpiciis in lucem at-que in vulgum prodiret. Laura Pallauicina fœmina clariſsima, & Illuſtriſ. cui omne, quic-quid habeo fortunarum, debeo, perſuaſit vt te præ cæteris eligerem, cui hoſce commentarios

dicarem,

dicarem, cum enim te eſſe oſtendit, quod poſtea & fama.& re ipſa certius comperui, qui cæteros omnes, in ſanctiſsimum illud cardinalium collegium cooptatos, ſplendore, & gloria, longe ſuperes,& eum eſſe,cui, cum in ea dignitate ſis conſtitutus,quæ regio ſplēdori comparatur, quemq; olim ad ſummum pontificatum aſcēſurum eſſe omnes augurantur,iuriſdictionis,& imperii tractatus optime conueniat. Quam ob rem libentiſsimo animo Laurę,quam ſemper honoris cauſa nomino,conſilium ſequutus, hunc librū qualiſcunque eſt,tibi dico, & conſecro:ſuſcipe itaque vir eminentiſsime munus hoc qualecunque eſt, quaſi quoddam tui pontificatus omen,& præſagium,& patere nomē tuū,tametſi illuſtre, & pręclarum,hiſce commentariis inſeri,non enim venio,vt tibi laudem aut gloriam,quæ ſumma in te eſt,afferam:fruſtra enim hoc conarer,cum ei nihil addi poſsit,ſed vt liber ipſe, & cōmentarii ipſi,qui tuis auſpitiis in vulgum ſunt prodituri:fauoris aliquid ex nomine tuo conſequantur, quę ſi tibi gratia eſſe cognouero, me oleum & operam, non perdidiſſe gratulabor, & ad maiora me accingam,bene vale,& me in numero tuorum habere dignare.

Horatius Plautius Pæzon ad Lectorem.

Qui Gallum eripuit tenebris, docuitq́; ſoluto
  Dotem ob adulterium haud perdere coniugio,
Qui reſcripta almis expreſsit regia chartis
  Hactenus ignoti nominis auctor erat,
Nunc mixti atq; meri imperij dat uela per undas
  Fœliciq́; natat per maria alta rate,
Quoq́; modo iuris mandetur dictio monſtrat
  Ac pulchrum in lucem Plautius edit opus,
Ne carpas moneo niſi opus perlegeris omne,
  Aut niſi tantūdem feceris ipſe prius,
Quòd ſi contigerit placuiſſe, diem prope lector
  Cætera conſpicies ire per ora uirûm.

Bibliopola ad Lectorem.

TRactatum de reſcriptis locupletiſsimum & ornatiſsimum ab eodem Auctore editum prope diem habebis lector chariſsime, nec non & eiuſdem egregios commentarios ad l. gallus ff. de lib. & poſth. quæ lex à nemine unquam intellecta fuit. Habebis item eiuſdem in utraq; praxi perq̃ utiles commentarios ad l. cum mulier. ff. ſolut. matri. Interim quæ nunc in lucem eduntur boni conſule, Vale, Placentiæ Calendis Septembris 1551.

CAMILLI PLAVTII
PÆZONIS IVRECONSVLTI
Fontanellatenſis Commentariorum ad l. 1. ff. de offic. eius cui mand. eſt iuriſdict.

LIBER PRIMVS.

Verba legis ſunt hæc, uidelicet.

QVæcunq; ſpecialiter lege uel ſenatuſconſulto, uel conſtitutione principum tribuuntur, mandata iuriſdictione non transferuntur, quæ uero iure magiſtratus cõpetunt mandari poſſunt, & ideo uidentur errare magiſtratus, qui cum publici iudicij exercitationem habeant, lege, uel ſenatuſconſulto delegatam, ueluti lege Iulia de adulterijs, et ſi quæ ſunt aliæ ſimiles, iuriſdictionem ſuam mandant. Huius rei fortiſſimum eſt argumentum ꝗ lege Iulia de ui nominatim cauetur, ut is cui contigerit exercitatio, poßit eam ſi proficiſcatur mandare. Non aliter itaq; mandare poterit, ꝗ̃ ſi ab eſſe cœperit, cum aliàs iuriſdictio etiam à preſente mandetur, & ſi à familia dominus occiſus eſſe dicetur, cognitionem prætor, quam ex ſenatuſconſulto habet, mãdare non poterit. §. Qui mandatã iuriſdictionem ſuſcepit proprium nihil habet, ſed eius qui mandauit iuriſdictione utitur. Verius eſt enim more maiorum iuriſdictionem quidem transferri, ſed merum imperium quod lege da-

tur non poſſe tranſire. Quare nemo dicit animaduerſionem legatum proconſulis habere, mandata iuriſdictione. Paulus notat, & imperium q̃ iuriſdictioni coheret, mandata iuriſdictione tranſire, quod uerius eſt.

Iuriſdictionum materia difficilis. numero 1.
Vetuſtatis auctoritas. nu. 2.
Verboſitatis uitium. nu. 3.
Breuitas non ſemper bona. nu. 4.
Præfationes neceſſariæ. nu. 6.
Principia rerum cognoſcenda. nu. 7.
Error paruus in principio fugiendus. nu. 7.
Imperiũ & iuriſdictio differunt. nu. 8. 9. et 10. circa fin.
Merum quid ſignificet. nu. 10.
Iuriſdictio, aut propria, aut aliena. nu. 11.
Iuriſdictio ordinaria & delegata quid ſit. nu. 12.
Mandatur iuriſdictio, ut noĩe mãdãtis agatur. nu. 13.
Mandatam iuriſdictionem qui habet, quomodo concipiat acta. nu. 14.
Procurator agit noĩe dñi, nõ ſuo, ſic delegatus. nu. 14.
Iuriſdictionẽ hñt, aut magiſtratus, aut priuati. nu. 15.
Iuriſdictionẽ mãdare aliqui poſſunt, aliq̃ nõ pñt. nu. 16.
Iuriſdictio aut iure magiſtratus competit, aut ſpecialiter. nu. 17.
Iure magiſtratus quid ſignificet. nu. 17.
Ius p̃torium eſt propria iuriſdictio p̃toris. nu. 18.
Specialiter quid ſit. nu. 19.
Iuriſdictio noue conſtitutionis competit his, qui habent ſimilem iuriſdictionem. nu. 20.
Non omnis iuriſdictio mandari poteſt, etiam ab his qui

habent

habent ſimilem iuriſdictionem. nu. 20.
Non omnis iuriſdictio mandari poteſt, etiam ab his qui mandandi habent poteſtatem. nu. 21.
Magiſtratus oēs non habēt æqualē iuriſdictionē. nu. 22.
Præſidis, & Senatus Mediolanēſis laudes. nu. 23.
Iuriſdictio omnis apud principem. nu. 24.
Iuriſdictio nō datur ſecundū gradū dignitatū. nu. 25.
Argumētū de uno magiſtratu ad aliū nō ē bonū. nu. 26.
Dignitas aliud eſt, aliud magiſtratus. nu. 27.
Dignitatū gradus multi, magiſtratuū ordīes pauci. n. 28.
Delegationis materia eſt ſtricti iuris, & in conſuetudine fundata. nu. 29.
Mandata iuriſditione, totum officium iuriſdicendi tranſit. nu. 30.
Magiſtratus minimi, aliqua ſpecialia habent, quæ mandari non poſſunt. nume. 31.
Magiſtratus municipales multa ſpecialiter tributa habent, quæ ſunt indelegabilia. nu. 32.
Magiſtratibus municipalibus multa denegantur quæ poſſunt delegari. nu. 32. circa med.
Defenſores ciuitatum, & magiſtratus municipales non ſunt idem. nu. 33.
Defenſores non eligebantur ex decurionibus. nu. 34.
Duū uiri & magiſtratus municipales idē ſunt. nu. 34.
Vice gerens.
Iudex datus &
Is cui mandata eſt iuriſditio: differunt. nu. 35.
Ius canonicum diſſentit à iure ciuili. nu. 36.
Vicegerens an, & quando cōſtitui poſſit. nu. 37.
Vicegerentis poteſtas. nu. 38.

Is cui mandata eſt iuriſdictio quæ poſſit, & in quo diffe rat à locūtenente. nu. 39.
Iudex datus quis ſit, & quō cōſtituebatur. nu. 40.
Iuſſu interueniente datur iudex. nu. 41.
Sortitio iudicum. nu. 42.
Magiſtratus aliqui habent imperium, aliqui ſunt ſine im perio. nu. 43.
Legatus proconſulis multa habet ſpecialia nu. 44. in princ. tamen eſt delegatus ibid. circa med. nec equipa ratur ordinario per modū regulę. ibidem, prope fi.
Delegatus ad uniuerſitatem cauſarum, an & quatenus ſit inſtar ordinarij. nu. 44.
Regule iudicis dati, & iuriſdictionis mandate diſ= ferunt. nu. 45.
A iudice dato, ad eum cui mādata eſt iuriſdictio, non ua let argumentum. nu. 45.
Ius canonicum & ius ciuile in hac materia in multis di ſcrepant, & in multis conueniunt. nu. 46.
Senſus qui refragatur uerbis, nō ē admittēdus. nu. 47.
Significatio inaudita non eſt admittenda. nu. 47.
Cōis uſus dat ſignificationes uocabulis. nu. 48.

1 EXorditur Dec. in rub. huius tit. hanc materiā eſſe intricatam & difficilem, & ideo oportere diligen ter inſiſtere. Alci. in lib. Paradox. 2. cap. 1. in fi. uocat hunc tractatum delegationis hydram lerneam, utpote quæ tot exurgat ceruicibus, ut una auulſa plures nō de= ficiant. Bal. in recolectis antiquis: ut refert Marti. lau den. & replicat Iaſ. hic in prin. ait hunc text. eſſe plenū difficultatibus, tamen etiam ait ꝙ omnes philoſophi non

potuiſſent

potuiſſent elegantiorem, & meliorem textum compone re. Amplius dixit Ful. ſe in alijs materijs ſtudio camerario multū profeciſſe, ſed in hac materia nihil omnino unquā percipere potuiſſe: niſi uoce magiſtra in ſcholis. quod repetit Iaſ. in l. 1. ff. de iur. om. iud. de quo ego nul lam admirationem capio, quia in hac materia traduntur à doct. quædam axiomata, & quædam concluſiones, & introducūtur quidam termini, & quædam fundamenta iaciuntur, ſeu preſupponūtur adeo extranea à ſenſu, & uerbis ueterum iuriſconſultorū, ut credam apolline aliquo, aut uaticinatore opus fuiſſe, ad eliciendos legū ſenſus à doct. excogitatos: et ad eos menti ac uerbis legum adaptandos, et ad conciliandas inter ſe tot et tantas controuerſias ex his ſenſibus reſultantes. Ideo mirum nō eſt ſi uir tam ſublimis ingenij ex cōmentarijs doctorū nihil unquā profecit, conſultius credo feciſſet, ſi leges ipſas omnes de hac re tractantes uidiſſet, ac perlegiſſet, anteq̄ ad commentarios doctorum ſe conferret; quod ego feci. non ſum tamen tante audaciæ, ut putem me alijs ingenio & doctrina præſtare, ſed fateor minimum eſſe inter omnes, tamen ob hoc non duxi deſperandū eſſe: ſed fretus Dei optimi maximi auxilio, qui ſæpe reuelat paruulis, quæ uiris altiſsimo et acutiſsimo ingenio præditis occulta eſſe uult. ad quod facit tex. in l 1. §. cumq;. in fi. & §. ſeq. C. de uet. iur. enucl. immenſum hoc & procelloſum iuriſdictionum pelagus, in quo nemo eſt qui naufragium non fecerit: tenui cimba ſulcandum duxi. quod ſi emenſus fuero, & incolumis portum attigero, Deo optimo maximo, à quo omnia acceptum fero, gratias agam immortales: & gratulabor ſtudioſe iuuentuti, eam meo

ductu didiciſſe, quæ hactenus omnes latuerunt, ſin, ut cæteris contigit, procellis obrutus, ad optatū rem per lucere nō potuero, putabo tamen in re, tam difficili et ardua, non nihil glorie ex uoluntate et conatu, aſſequutum eſſe, cum in arduis ſatis ſit uoluiſſe.

2 In hac materia q̄ plures ueterum ſententias cōmuni ſuffragio comprobatas reijciam, non q̧ ueneranda uetuſtatis auctoritas parui apud me ſit momēti, ſed quia in ſcholis non quid alij ſenſerint, ſed quid uerius ſit, ſequendū puto, quod etiam labeonem feciſſe ſcriptum eſt l.2.§.poſt hunc maxime.ff.de orig.iur. & ibi Zaſius & Cagnoll. tradunt, eo autem magis mihi ignoſcēdum erit, quod fere omnes cōcluſiones cōmuni ſuffragio pertinaciſsime defenſe, quas ego nō ſequar, nō ſunt uſu comprobate, quod etiam ipſimet fatētur, et ſalua rōne recti ſermonis ſuſtineri nō poſſunt, ut infra in diſcurſu latius demōſtrabo.

3 Velim præterea mihi ignoſcāt lectores amātiſsimi, ſi aliquāto uerboſius q̄ par ſit, aut quibuſdam uideatur, immorabor in ĩterpretatione huius legis: non id effeci quin neſciam tacere, nec quia neſciam uerboſitatem apud iuriſcōſultos uitio dari, ut in l.1.ff.de orig.iur. & in l.ampliorē.§.ĩ refutatorijs. C.de appel.et in l.gallus.§.quidam recte. & ibi no.glo. & doct. & ego latius ſcripſi, & no.glo.in l.ex ea. in fin.de poſtul. facit text.in l.1. ibi pauca de ſignificatione uocabuli.ff.ſi cert.pet. & in l.2.uerſ. ſed & ſi aliquid ibi multo utilius eſt pauca idonee effundere quàm multis inutilibus homines pergrauari, & Cagnoll.in d.l.1.nu.16.ff.de orig.iur.

4 Sed cum noua et interdum inaudita ſim in medium allaturus, & oppugnaturus multa uetera, adeo infixa et impreſſa

preſſa in animis hominũ ex aſſidua lectione, ut uix euelli poſſe confidam, putaui paucis id agi nõ poſſe, maxime cũ mihi luctandum ſit cum omnibus, qui hactenus legem hãc interpretati ſunt, qua in re, me tuebitur Plinij auctoritas lib. 2. Epiſt. ubi ait ꝙ licet placeat ſibi breuitas, tamẽ non eam uſquequaq; cuſtodiendam pũtat, ſed ita demum ſi cauſa permittat, alioqui (ut ait) præuaricatio eſt, tranſire ea quæ dicenda ſunt, præuaricatio eſt, curſim et breuiter attingere ea quæ ſunt inculcãda, infigenda, repetẽda, nam pleriſq; longiore tractu uis quædam, & pondus accedit, & ut corpori ferrum, ſic oratio, non ictu magis q̃ mora imprimitur, adde omnino quæ tradit ad hoc propoſitum Io. neuiz. in ſil. nuptial. fo. 7. col. 3. & 4. non
5 *omitto ꝙ plerũq; diffuſius res tractanda eſt, ut euitetur equiuocum l. ita fidei. ff. de iure fiſc. Bart. & Bal. in l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iud. quia plerũq; breuitas parit obſcuritatem, ſecũdum glo. in probem. digeſtorum. §. pen. in uerb. compẽdium. & in. l. teſtamẽtum. C. de teſta. et cũ res clarius exprimitur, nõ dicitur quis ſuperflua loqui l. 1. in fi. in princ. C. de curat. furioſ. Fel. in c. quoniam. col. 9. & ibi Dec. in col. 1. de conſt. & quis nõ põt nimis clare loqui ad tollẽdũ ſofiſticas dubitationes, maxime ꝑpter tirones ſimplices l. fere. C. de ind. uidui. toll. Dec. in c. ſignificantibus. de appell. & in conſi. 113. col. 2. & Marſil. in l. 1. §. ſi ſeruum. ff. de queſt. Maxime cum ſimus in materia quotidiana, quæ plenius attingenda eſt l. legaui. ff. de lib. leg. Cacialup. in. repet. c. 1. de feud. cog. in primis uerb. franch. in repet. c. ſi pater, de teſta. lib. 7. in præfatione, Ancha. in rub. de reg. iur. lib. 6. in prin. Cepol. in auct. ſed nouo iure. C. de ſer.*

fug. Bart. in l. apertiſſimi. C. de iudic.

6 Antequam me conferam, ad hanc legem interpretandā: non ab re duxi, me nōnulla p̄fari oportere. ſine his enim uix aliquid inchoandum eſſe ſemper exiſtimaui. per tex. in. l. 1. in prin. ff. de orig. iur. et tradit Bart. in rub. ff. de acqui. hered. in princ. præfationes. n. nos libentius ad lectionem inducunt, et rei de qua agitur, euidentiorem præſtant intellectum; d. l. 1. ff. de orig. iur.

7 Maxime autem principia quædam omnino, ſunt oſtēdenda: quia uniuſcuiuſq; rei potentiſſima pars, eſt principiū. l. 1. ff. de orig. iur. hinc ait Ariſt. 1. ethic. pluſquam dimidium uideri principiū; et q, multa ex his, quæ ſequūtur, manifeſtantur ex principio. et ignoratis principijs, reliqua ignorare neceſſe eſt; et ècontra cognitis principijs, multo facilius extrema intelliguntur. Hinc dixit Bal. in l. unic. §. 1. C. de caduc. toll. q, maior eſt defectus fundamēti, q̄ medij, uel finis. nam principium, et fondamētum, principiati, & ſuper edificati deeſſe intelligitur. ſeqtur Soc. in conſ. 99. col. 10. uol. 3. & ideo Cagnoll. in d. l. 1. nu. 26. tirones monet, ut dent operam principijs, et terminorum intelligentiæ; ex auctoritate Bal. in l. 1. ff. de iuſ. & iur. qui ait, q, principia ſunt tanquā porte, p quas ingrediendum eſt, & in quibus nemo debet errare; quia paruus error in principio fit maximus in fine, de quo pulchre Barba. in c. 1. col. 4. ut lite nō conteſt. & ut tradit Ang. in conſ. 110. incip. ſanctiſſima, rep̄henſibile ē, prius determinare, q̄ terminos intelligere. et niſi ſciātur principia artis, p̄rſus neceſſe eſt ignorare principiata. refert et ſeq:ur Ioan. Rug. in repet. rub. de eā poſeſſ. et p̄priet. in princ. & Io. Neuiz. in ſilua nupt. fo. 39. col. 2.

Curandum

Curandum eſt autem oĩno, ut uera iaciãtur fundamenta. alioqui, ut dictũ eſt, ex philoſopho. Paruus error in prin. eſt maximus in fin. ut patet in itinerantibus. quod refert Io. neuiz. in ſilu. nupt. fo. 129. col. 2. & dato uno incõuenienti, plura ſeqnãtur neceſſe eſt: auth. ut iudic. ſine quo quo ſuffr. §. an certe col. 2. l. ratas. C. de reſci. uẽd. Barba. in c. edoceri, col. 5. nu. 31. de reſcrip. ubi appoſtil. idẽ Barb. ĩ c. cũ ueniſſent. col fin. nu. 58. de iudic. et ex uno errore alius ſeqtur, ut inqt Cy. in l. 1. C. ne qs in ſua cã.
8 Igitur in primis ſcire oportet, q̃ aliud eſt imperiũ, aliud iuriſdictio. ut patet in hac l. 1. §. fin. ubi ait, quòd iuriſdictio, tranfertur, ſed imperium, non tranſit: in l. imperiũ. ff. de iuriſd. om. iud. et ibi Bar. et cõmuniter doct. ubi tradunt diffinitionem iuriſdictionis, et imperij. largo tamẽ ſumpto uocabulo, ſecũdum doct. iuriſdictio, comprehendit etiam imperium, non ſolum mixtum, ſed etiam merum: ut tradit hic glo. & Bart. & Alex. & alij cõmuniter, & Alexan. in conſi. 35. nume. 2. uol. 4. no. in l. 1. & in l. imperium. ff. de iuriſdict. omni. iudic. Bald. in l. fin. ff. de conſt prin. Bal. in l. penul. ff. de acqui. poſſeſ. de mixto eſt tex. in hac l. 1. in fin. ubi mandata iuriſdictione, tranſit etiam imperium, quod iuriſdictioni cohæret: quod nihil aliud eſt, quam mixtum: d. l. imperium. eſt etiam tex. in l. fin. infra hoc titulo, ibi imperium, quod non eſt merum. ideo autem continetur iuriſdictionis appellatione, quia illi coheret, d. §. fin. et d. l. imperium. De mero imperio q̃ iuriſdictionis, appellatione contineatur: eſt tex. ſcd'm cõiter doct. in hac l. 1. in prĩ. et in l. ſi in aliquam. §. fin. ibi pleniſſimam iuriſdictionẽ iuncta. l. ſeq. ff. de offi. procõſ. et in l. ſolet. in uerb. uniuerſam. ff. de iur.

om.iud.et in l.1.C.de offic.procōſul.quod adeo receptū eſt, ut omnes id uno ore fateātur, adeo ut uideatur quodam modo nefas diſentire à tam inueterata, & ferè omniū ſuffragio recepta ſentētia. Hinc nō dubitauit Bart. dicere in tit. de pace conſt. §.1.uerb. criminalib. illum non eſſe ſani capitis qui de hoc dubitet.

9 Contrarium tñ nō illepide tētari poteſt, differunt enim uerbo imperium & iuriſd.ergo & in ſenſu l.ſi idem.C.de codicil.& ibi not.glo.& Bal.& Sal. & Alex. quod autem differāt ſatis patet ex hac l.1.§.fi.et ex l.imperiū.ff.de iur.om. iud.oſtēditur etiam uis diuerſa ex ethimologia uocabuli: imperium enim ab imperādo deſcēdit, ut patet ad ſenſum et tradit Alcia.in c.quod ſedem.de offic.ord.Iuriſdictio autē à iure dicēdo appellatur l.1.§.damus.ff.de ſuſpect. tut.& ideo ſcribitur per c, & t, nō autem per t.tātum, ut tradit Dec.in l.imperium.col.5.nu.29.ff.de iur.om. iud.& imperium ſignificat ꝑceptū, ac iuſſionē, ac poteſtatem hinc Virg.ait Imperio læti parēt: et imperare eſt iubere l.idonei et ibi glo.ff.de teſtib.et l.legis uirtus.ff. de legib. iuriſdictio aūt eſt dictio, ſeu redditio iuris l.2. §.poſt originem.ff.de orig.iur.& tradit Dec. in d.l.imperium, num.29.& ſignificat cognitionem ipſam & deciſionem cauſarum ciuilium, in quibus imperium nō uerſatur, ut patet ex diffinitione tradita per Bart.& doct. in l.imperium.ff.de iur.om.iud.

10 Item cum dicatur merum.i.purum & liberum imperium, nō uideo quomodo poſſit cōprehēdi in iuriſdictione, quia cum primum iuriſdictioni coherere ĩcipit, aut in ea cōtineri, nō poteſt dici merum, ſed mixtum eſt.l.imperium.ff.de iur.om.iud.cū autem ſeparatum eſt, et ſic merum eſt, tūc nō poteſt cōtineri

tineri

tineri in ea re, à qua ſeparatum eſt, et diſtinctũ, ſic etiã Tripho appellat merũ ius gentium in l.bona fide.ff.depoſiti.& Pompon.merum iudicis officiũ in l.ſtipulationum alie.ff.de uerb.oblig.& Paul.merum factum in l.qui res.§.qui rome.ff.de ſolutio.nimirum ſignificantes ius gentium purum à ciuilibus, et pretorijs præceptis ſegregatum, et iudicis officium ſolum à ius dicẽtis auctoritate, non à contracto pẽdens negotio. Deniq; purũ factum ab omni datione ſeiũctum, ſic etiam merum imperium nihil commune habet cum iuriſdictione, à qua ſeiũctum eſt, quod etiam ſenſit Ioan. Corraſ.in miſcell.iur. ciuil.lib.3.cap.17.& q; dicatur imperiũ merum, quaſi liberũ, tradit Bart.in l.imperiũ.in prima q̃ſt.meri imperij.ff.de iur.om.iud. & Cagnoll.in rub.ff.de orig.iur. nu.30. licet nõ in hoc ſenſu. Verius eſt enim q; merũ ſignificat, & exponitur.i.purum, ut per glo. inſtit.de diuiſi.ſtip.in uerb.mero, & glo. in l.quis res.§.mihi rome.in uerb.merum.ff.de ſolutio.& Ang.& Alex.in l.ſtipulationũ alie, nu.3.ff.de uerb.oblig. & illud dicitur merũ quod eſt abſtractũ ab omni ſubſtantia alterius rei, ſecũdũ Alex.in d.l.ſtip.nu.5.et dicit Bal.in c.cũ inter. de conſuet.q; merũ dicitur purũ & ſincerũ.allegat Archid.in c.ſtatutũ.§.inſuper. de reſcrip.lib.6.et tex.in c.1.de cõſuet.& in c.dilecti.de accuſat. refert et ſequitur Felin.in c.1.col.3.in fi.de offic.iud. quæ ſequuntur cõiter docto. & per hæc meo iudicio non recte, dicit Bart.in d.l.imperiũ, in d.l.1.ff.de iur.om.iud.& in hac l.1. cum ait q; merũ imperiũ continetur in iuriſdictione, & hanc opinionem hic tenebo propter ſubiectam materiam, nam in d.l.imperiũ.tractatur de imperio mero qđ

competit magiſtratibus, non de eo quod reſidet in princi pe:ut patet ex rubrica quæ ita cõcepta eſt:de iuriſdictio ne omniũ iudicũ. Idem dico de titu. noſtro, in quo agitur de officio eius cui mand. eſt iuriſd. qua mãdata nõ tran ſit imperium merũ. ut hac l.1.§.qui mandatã, & ſic ſal tem in materia noſtra, in qua agitur de iuriſdictione mã danda à magiſtratibus, ſine dubio non cõtinet imperium merũ. d.§.qui mãdatã. & per Fely. in c. qđ ſedẽ, col. fi. uerſi. cogitabã. de offi. ord. & ibi Alciat. col. 11. uerſi. fallit tertio. nu. 50. de quo articulo infra alio loco latius, et diffuſius tractabo in uerſ. cũ al's. nu. 4. cũ mult. ſeq. lib. 3.

11 Scire etiã oportet, ꝙ iuriſdictio oĩs, aut eſt ꝓpria, aut aliena. propriã doct. appellãt ordinariam. aliena aũt appellatur delegata, ſeu mãdata. ordĩariã appellãt doct. eam quæ radicata eſt, ac initiũ principaliter ſumit in ꝑ ſona ipſius cui datur. ita declarat Bar. & oẽs in l. mo re, & l. & quia. ff. de iuriſ. om. iudi. & hæc ꝓpria eſſe dicitur magiſtratus illius, cui data eſt: & ſua iuriſdictio recte appellatur. d. l. more. & l. unica. C. qui pro ſua iu riſdi. & etiã ibi in rub. ſic ergo recte dicitur iuriſdictio, ꝓtoris, iuriſdictio proconſulis, aut præſidis, aut alterius ſimilis magiſtratus qui iuriſdictionẽ habet. Delegata au tẽ ſeu (ut rectius loquar) mãdata iuriſdictio, dicitur illa quæ non eſt radicata principaliter, nec principium ſu mit in perſona eius cui mãdatur: ſed in perſona alterius ſ. mandantis. d. l. more, & l. ſequen. & ita ibi declarat Bar. & ſequũtur omnes doc. & hic qui habet mandatã iuriſdictionem, propriũ nihil habet, ut hac l. 1. §. qui mã datam. ſed utitur aliena iuriſdictione. i. eius qui manda uit. d. §. qui mãdatam, & dicitur illam iuriſdictionẽ ha

bere

bere alieno beneficio.d l.more. & agit non pro ſuo imperio, ſed pro eo qui mãdauit.l.& ſi ptor,inf.hoc titu. et ſic exẽpli cã iuriſdictio p mãdatũ à ptore ĩ aliũ trãslata,dicitur adhuc iuriſdictio ptoris: non aũt iuriſdictio illius cũ mãdata eſt.In qbus aũt differat is q habet iuriſdictionẽ delegatã ab ordinario,tractabimus ĩfr.ĩ uerb.delegatã.nu.4.cũ mul.ſeq.ubi enumerãtur.13.differẽtiæ.

12 Nunc in propoſito ego appellabo ordinariã iuriſdictionẽ illam quã princeps cõſtitutione ſua alicui ĩmediate dat: ſeu defert.uel lex,uel ſenatuſconſultũ, uel conſuetudo. d.l.more. Mandatam appellabo eam,quæ aliena eſt,quã ſcilicet nec lex defert immediate,nec cõſtitutio, nec ſenatuſconſultũ,ſed ab alio mandatã,lex confirmat.d.l.et quia,& ſic hmõi iuriſdictio immediate nõ defertur à lege alicui, ſed mediate.i.miniſterio alicuius magiſtratus mediãte,q ppriã habet iuriſdictionẽ,et illam mandat,ut ſunt Prætor, Procõſul,Præſes, uel aliqs alius magiſtratus.

13 Et ita mãdat ut noĩe mãdãtis agatur.l.et ſi ptor, ibi iuriſdictionẽ exeqtur nõ pro ſuo ĩperio,ſed pro eo cuius mãdato ius dicit ĩfr.hoc tit.et ĩ l.ſolet,ibi is cui mãdata ẽ iuriſdictio, fungitur uice eius q mãdauit,nõ ſua. ff.de iur.om.iud.ut ĩfr.dicam: licet forte alij reclamãt:qa nemo hoc dicit,ſed hoc ĩnuit tex.ĩ l. et qa.ff.de iur.om.iu.et uidetur expſſum ĩ.d.l.et ſi ptor,et ĩ.d.l.ſolet.trãsfertur tñ iuriſdictio ĩ mãdatariũ,ut hac.l.i.§.fi. ibi iuriſdictionẽ qdẽ transferri, et ſic habet iuriſdictionem iſte delegatus ſecũdũ cõem opi. tñ licet ſit trãslata iuriſditio,ille qui mandatũ habet:aliena iuriſdictione utitur:nõ ſua.d.§.q mandatã,hoc eſt in eñ:ut doc.dicunt. uſus tñ iuriſdictionis trãsfertur.& Bar.in l.ait ptor.

in princ.ff.de re iudic. & ibi mod.per tex.in d.§.q mã- datam, & ibi glo.et doct.et nihil habet propriũ.d.§.qui mãdatam.et alieno beneficio habet l.more.ff.de iur.om. iud.et ſic licet præſes, uel prætor iuriſdictionem mãdet, & licet trãſferatur, illa iuriſdictio ſic mãdata, et trãſ- lata, tñ adhuc dicitur iuriſdictio preſidis, ſeu prætoris, i.eius q mandauit, prout etiam actiones mandatæ, adhuc dicũtur illius qui mandauit, non eius qui ſuſcepit manda

14 tum. & propterea ego credo q, acta eius, q mãdatam ha bet iuriſdictionem, debeãt concipi nomine alieno.i.nomi ne mandãtis. p uta, talis qui habet iuriſdictionem mãda tam à tali, ſic ſtatuit: prout etiam procurator agit nomi- ne domini, uti pcurator.l.3.§.et qď.de curatore.uerſ. & ſi quid eſt.ff.iudic. ſol.glo.in l.pen.in fi.glo.magne. ff.qui ſatiſd.cog. Bart.in l.1.§.nũciatio, col.1.uerſ. qď ſi procurator.ff.de op.no.nunc. & ibid. late Alex.col. 3.nume.14. & hoc bene nota, quia nemo ita aperit.

15 Scire etiam oportet, q, ex his qui iuriſdictionem habent, alij ſunt magiſtratus, alij ſunt ſine magiſtratu, et ſic ſunt priuati, tamẽ ius dicũt, hoc colligitur ex l. ſi in aliquã.§. fi.ff.de offic.procõſ.ibi qui rome, quaſi magiſtratus, uel extra ordinẽ ius dicunt, & hi qui ſunt ſine magiſtratu, appellantur iudices priuati, de quibus meminit Suet.in Claudio, & Bude.in.l.fi.§ iudicandi.ff.de mune. & ho no. & hoc innuit tex.in l.fin.ibi mandata iuriſdictione priuato, inf.hoc ti.de his dicetur, infra eo.nu.35.et inf. in uerſ.mãdata iuriſdictiõe, nu.32.li.2.ubi habebis ſex- decim differentias, inter iudicem datum, & eum cui mã data eſt iuriſdictio: ab alijs non animaduerſas.

15 Scire ẽt oportet, q, ex ijs qui iuriſdictionẽ habent, aliqui

eam

eam mādare poſſunt, aliqui nō poſſunt, et regulariter is qui iuriſdictionem habet ſuo iure, eam mādare poteſt, ꝗ uero alieno beneficio habet; mādare nō poteſt, d.l. more, & ibi doct. ff. de iur. om. iud. de quibus uidebimus, infra lib. 2. in uerſ. iure magiſtratus. nu. 34. uſq; ad num. 64. ubi quo ad primam regulam uidebis, nu. 45. decē ampliationes, & nu. 56. nouem limitationes, quo ad ſecūdam regulam uidebimus, infra in. d. uerſ. iure magiſtra. num. 80. uſq; ad nu. 119. ubi uidebis octo ampliationes, et ſexdecim limitationes, alibi non cōgeſtas, et de his ꝗ poſſunt delegationē facere, uide qndecim cōcluſiones, inf. in. d. uerſ. iure magiſtratus. nume. 17. uſq; ad nume. 33.

17 Præterea ſcire oportet, ꝗ iuriſdictio omnis aut competit iure magiſtratus, aut ſpecialiter tributa eſt, ut hac l. 1. in princ. iure magiſtratus eam competere dico, quæ in erectione alicuius magiſtratus tributa eſt generalis, & ſic quod ex generali iuriſdictione competit, iure magiſtratus competere dicitur, puta in cōſtitutione pretoris, quicquid ei iniunctum eſt, dicitur ei competere iure magiſtratus ſui. i. iure preturæ. Idem dico in cōſule & pro conſule, & præfecto, et alijs, ut quod cuilibet ex eis, datum eſt, in generali iuriſdictione ſibi tradita, dicatur competere, preſidi iure preſidatus, proconſuli iure proconſulatus, prefecto, iure prefecturæ, edili iure edilitatis, et ſic euenire poteſt, ꝗ aliquid alicui competet iure magiſtratus, qđ alijs non competet, quia nō omnibus data eſt par iuriſdictio, ut infra dicam. Cōpetūt etiam iure magiſtratus, ea quæ quiſq;, ex edicto ſuo ſtatuit, & ſic quicquid ex edictis pretorijs deſcēdit, hoc eſt ius pretorium, procul dubio p̄tori cōpetit iure magiſtratus ſui. i. iure ſuæ

18 *preturæ, hoc enim proprie eſt ius pretorium. l. ius autē.
§.1.ff.de iuſt. & iur. et inſt. de iure nat. gent. et ciui. §.
p̄torū, & dicitur ꝓpria pretoris iuriſdictio, inſt. de per-
pet. & tempo. act. in princ. ibi, eas uero, quæ ex propria
pretoris iuriſdictione pendent. & appellatur ius honora
rium: ab honore pretoris. l. 2. §. eodem tēpore. ff. de orig.
iur. & dicitur ius magiſtratuum. d. l. 2. §. ita in ciuitate.
Ideo hoc ius ſine dubio iure magiſtratus competere dicē
dum eſt: licet ſpecial'r competat ipſi pretori; ex quo pre-
tor ipſe plerunq; uerba concipit in perſonā ſuam; puta iu
dicium dabo, aīaduertā, & quid ſimile. exēplum eſt in l.
4. §. p̄tor ait, ibi in ius ſine pmiſſu meo, ne quis uocet. ff.
de in ius uoc. & in l. ſed ſi hac. §. penul. eo. tit. & in l. ſi
quis ex argentarijs. §. pretor ait, ibi cauſa cognita edi iu
bebo. ff. de ede. & l. iuris gentium. §. pretor ait, ibi pacta
ſeruabo. ff. de pact. in l. pretor ait. §. deinde ait, ibi uim
fieri ueto. ff. de op. no. nū. de quo uide latius, infra, lib.
2. in uerſ. iure magiſtratus, nu. 1. cum mul. ſeq. ubi oīno
uide, quia hoc uerbum declaratur p octo concluſiones.
19 Specialiter autem tributū intelligo, id quod nominatim,
& particulariter, & in ſpecie, tributum eſt alicui, poſt
magiſtratum: lege uel ſenatuſconſulto, uel conſtitutione
principis, ideſt poſt generalem iuriſdictionem, huic magi
ſtratui datam: puta cum quid emergit noui, quod noua de
ciſione, ſeu nouo ordine indigeat, princeps ſuper hoc con
ſtitutionē facit, in qua nominatim cauet; quòd pretor, uel
tribunus, uel conſul, uel alius quiuis magiſtratus, per eū
nominatim expreſſus ī conſtitutione, eius rei cognitionē
habeat. hæc cognitio illo caſu dicitur ſpecialiter, & no-
minatim tributa illi magiſtratui; à lege ſeu conſtitutione*

prin-

20 principis.l.unica.C.ne lic.potẽt. q̃ ſi nihil exp̃ſſe cauiſ-ſet:nec alicui nominatim cognitionẽ illam mãdaſſet,nõ di ceretur illa cognitio ſpecialr̃ tributa alicui,ſed ex gene-rali iuriſdictione, cõpeteret magiſtratibus ſimilem iuriſ dictionẽ habẽtibus.l.2.in fi.C.de uet.iur.enu.quod ſum-mopere nota;quia in hoc ego inſiſtam, licet alij exponãt ſpecialiter.i.in priuilegiũ,et iure magiſtratus.i.quod mi nimis magiſtratibus competit, & ita ſe habet cõmunis opinio. et ſup his duobus falſis fundamẽtis fundate ſunt omnes concluſiones, cõmuniter recepte in hac materia. quas falſas eſſe demõſtrabo,latius aũt qũo accipi debeat uerb.ſpecialiter,oſtendetur infra,lib.2. in uerb.ſpecia-liter.ratio autẽ quare ſpecialiter tributa, mandari non poſſint, uidenda eſt omnino.infr.in uerb.ſpecialiter,nu. 10.ubi omnino uide:quia multum cõfert ad introductio-nem materiæ preſentis.

21 Scire etiam oportet,q̃ non omnis iuriſdictio mandari po teſt, etiam ab his qui mandandi poteſtatem habent;non loquor de imperio. hoc enim regulariter non transfer-tur,ut hac l.1. §.qui mandatam, & l.nemo poteſt.ff. de regul. iur. & l. ſolent. ff. de offic. proconſul. & hoc pro regula tradunt, hic omnes docto. de quo impe-rio tractabimus.infr.li.4.§.q mãdatã.in uer.imperiũ. nu.1.cum mult.ſeq.& ibi uidebis regulam, cum tribus ampliationibus, et limitationibus. 18. de cauſis autem mixti imperij uidebimus, in uerſ. Paulus not. nume-ro.2.& nume. 61. eodem libro. ubi adeſt regula. cum 25. limitationibus: ſed loquor de iuriſdictione. ex hac enim ea quæ ſpecialiter, & nominatim alicui tributa ſunt,non mandantur;ut hac l.1.in princip. ea uero quæ

18 *preturæ, hoc enim proprie eſt ius pretorium. l. ius autē.
§.1.ff.de iuſt. & iur.et inſt.de iure nat.gent.et ciui.§.
p̄torū, & dicitur ꝓpria pretoris iuriſdictio, inſt.de per=
pet. & tempo.act.in princ.ibi, eas uero, quæ ex propria
pretoris iuriſdictione pendent. & appellatur ius honora
rium: ab honore pretoris.l.2.§.eodem tēpore.ff.de orig.
iur. & dicitur ius magiſtratuum.d.l.2.§.ita in ciuitate.
Ideo hoc ius ſine dubio iure magiſtratus competere dicē
dum eſt: licet ſpecial'r competat ipſi pretori; ex quo pre=
tor ipſe plerunq; uerba concipit in perſonā ſuam; puta iu
dicium dabo, aīaduertā, & quid ſimile. exēplum eſt in l.
4.§.p̄tor ait, ibi in ius ſine ꝑmiſſu meo, ne quis uocet.ff.
de in ius uoc. & in l.ſed ſi hac.§.penul.eo.tit. & in l.ſi
quis ex argentarijs.§.pretor ait, ibi cauſa cognita edi iu
bebo.ff.de ede. & l.iurisgentium.§.pretor ait, ibi pacta
ſeruabo.ff.de pact.in l.pretor ait.§.deinde ait, ibi uim
fieri ueto.ff.de op.no. nū.de quo uide latius, infra, lib.
2.in uerſ.iure magiſtratus, nu.1.cum mul.ſeq. ubi oīno
uide, quia hoc uerbum declaratur ꝑ octo concluſiones.*

19 *Specialiter autem tributū intelligo, id quod nominatim,
& particulariter, & in ſpecie, tributum eſt alicui, poſt
magiſtratum: lege uel ſenatuſconſulto, uel conſtitutione
principis, ideſt poſt generalem iuriſdictionem, huic magi
ſtratui datam: puta cum quid emergit noui, quod noua de
ciſione, ſeu nouo ordine indigeat, princeps ſuper hoc con
ſtitutionē facit, in qua nominatim cauet; quòd pretor, uel
tribunus, uel conſul, uel alius quiuis magiſtratus, per eū
nominatim expreſſus ī conſtitutione, eius rei cognitionē
habeat. hæc cognitio illo caſu dicitur ſpecialiter, & no=
minatim tributa illi magiſtratui; à lege ſeu conſtitutione
prin=*

20 principis.l.unica.C.ne lic.potēt. ꝙ ſi nihil expſſe cauiſſet:nec alicui nominatim cognitionē illam mādaſſet,nō diceretur illa cognitio ſpecial'r tributa alicui,ſed ex generali iuriſdictione, cōpeteret magiſtratibus ſimilem iuriſdictionē habētibus.l.2.in fi.C.de uet.iur.enu.quod ſummopere nota;quia in hoc ego inſiſtam, licet alij exponāt ſpecialiter.i.in priuilegiū,et iure magiſtratus.i.quod minimis magiſtratibus competit, & ita ſe habet cōmunis opinio. et ſup his duobus falſis fundamētis fundate ſunt omnes concluſiones, cōmuniter recepte in hac materia. quas falſas eſſe demōſtrabo,latius aūt qūo accipi debeat uerb.ſpecialiter,oſtendetur infra,lib.2. in uerb.ſpecialiter.ratio autē quare ſpecialiter tributa, mandari non poßint, uidenda eſt omnino.infr.in uerb.ſpecialiter,nu. 20.ubi omnino uide:quia multum cōfert ad introductionem materiæ preſentis.

21 Scire etiam oportet,ꝙ non omnis iuriſdictio mandari poteſt, etiam ab his qui mandandi poteſtatem habent;non loquor de imperio. hoc enim regulariter non transfertur,ut hac l.1. §.qui mandatam, & l.nemo poteſt.ff. de regul. iur. & l. ſolent. ff. de offic. proconſul. & hoc pro regula tradunt, hic omnes docto. de quo imperio tractabimus.infr.li.4.§.q mādatā.in uer.imperiū. nu.1.cum mult.ſeq.& ibi uidebis regulam, cum tribus ampliationibus, et limitationibus. 18. de cauſis autem mixti imperij uidebimus, in uerſ. Paulus not. numero.2.& nume. 61. eodem libro. ubi adeſt regula. cum 25. limitationibus: ſed loquor de iuriſdictione. ex hac enim ea quæ ſpecialiter, & nominatim alicui tributa ſunt,non mandantur;ut hac l.1.in princip. ea uero quæ

cōpetūt iure magiſtratus intelligo, ut ſupra dixi, poſſunt mā̄lari: ut hac l. 1. uerſ. quæ uero, & hæc bene nota, q̄ cardo totius materiæ de qua nunc agitur conſiſtit in ſignificatione, et ſenſu horum uerborū ſpecialiter, et iure magiſtratus, q̄ perperā à doc. exponūtur, ut infra latius
22 oſtēdā. ¶ Scire ēt oportet, q̄ nō oīs magiſtratus habet æqualē iuriſdictionem, ſed prout placuit principi uarie in uarios diſtributa eſt: prout ēt olim à populo romano factū eſt. ut cōſtat. l. 2. §. quo ad magiſtratus, cū multis ſeq. ff. de orig. iur. aliqui enim litibus iudicandis, aliq. ædibus reficiēdis, aut uijs publicis, aliqui annonæ, aliqui fideicōmiſsis, aliqui monete uidēde, aliqui carceris cuſtodie, aliqui rebus capitalibus, aliqui moribus ciuiū cobercēdis pficiebātur: ut patet in diſcurſu, d. l. 2. ſic hodie in
23 dn̄io Mediolani preter ampliſsimū illū Senatū toto orbe celeberrimū, cuius preſes eſt MARCVS Barbauaria uir illuſtris, æqtate, prudētia, ītegritate ſummus. adſunt queſtores redditū Cæſareorū. Itē magnus cācellarius. Itē theſaurarius generalis. Item prefectus annonæ. Item Collateralis generalis. Itē prefectus ſanitatis. Item uicarij generales, & uicarius prouiſionum. Item capitaneus iuſtitiæ. Itē uicarius iuſtitiæ. Item pretor. Item uicarius p̄toris. Item iudex galli. Item cōmiſſarius taxarum. Item iudices aquarum. Item iudex datiorum. Item referendarius. Item iudex monetæ, et alij multi, q̄ uariā. qui quāq; diuerſam habeāt iuriſdictionem, uix referri poteſt, nec unus habet ſimilem alteri, & interdū quod minimis datur, maximis non competit, immo nulla eſt ſpecies iuriſdictionis, ſiue parua, ſiue minima, quæ omnibus magiſtratibus cōpetat, ut uidebimus infra in uerb. iure magi

ſtratus

24 *ſtratus.lib.2.* Omnis enim iuriſdictio apud principē reſi-
det,d.l.2.§. nouiſſime.l.1.ff. de conſti. princ.l.1. ff.de
offi.pfec.pto.l.1.§.cum enim lege.C.de uet. iur. enucl.
Alexā.*in hac l.1.nu.3.* & *omnis poteſtas creandorum*
magiſtratuū ad eū ſpectat,c.unic.quæ ſint regal.in uſib.
feud.et nemo officialis ullā habet iuriſdictionē,niſi qua-
tenus ei tributa eſt à principe,ut not.glo.de pac. cōſtā.
in uerb.criminalibus, & Bal.*in authē. caſſa.*C.*de ſacro*
ſan.eccl. & Iaſ.*in l.gallus.§.* & *quid ſi tm̄.pen. char.*
col.2.ff.de lib. & *poſth.* & *ibi ego latius ſcripſi. et* Ale
*xan.in cōſi.24.col.1.uol.5.*Barb.*conſi. 42. colū.pen.*
uol,3. & Bal.*in cōſi.161.proponitur,uol.3.* Soci. *in cō*
*ſil.275.col.7.*Dec.*in cōſi.8.col.1.* Cagnol. *in d.l.2. in*
prima parte,uerſi.fin.nu.190. ff. de orig.iur.qui prin-
ceps,cum omnibus per ſe nō ſufficeret.c.ualde.94.diſt.
c.mandamus,de pſump.l.percipimus, & *l.iubemus.* C.
*de appel.*Ideo *magiſtratus conſtituit,quibus iuriſdictio-*
nem & *imperiū pro arbitrio ſuo diſtribuit, nō omnibus*
equaliter:ut per Alex.*hic,et* Bello.*in trac.de offi.eius.*
25 *nu.11. nec ſecundū gradū dignitatum cuiuslibet : aliqñ*
enim maximis uiris paruas adminiſtrationes tribuit : ut
*in l.ſi quādo.*C.*de appel.* & *in auth.de defenſo.ciuit.§.*
interim. ubi etiam illuſtres cogūtur aſſumere magiſtra-
tum defenſoris, q eſt de minimis magiſtratibus, ut hic
tradūt omnes doct. & *ſic poteſtas* & *iuriſdictio non eſt*
diſtributa ſecundū gradus dignitatū, ſed ſecundū quali-
tatem adminiſtrationis,ſeu magiſtratus qui ex arbitrio
principis cōſtituti ſunt: & *ideo argumentū de uno magi*
26 *ſtratu ad aliū nō eſt bonum, etiam ſi ſubſit maior digni-*
tas,poteſt enim eſſe q unus erit inferioris dignitatis,uel

paris, & tamē habebit maius imperiū et maiorem iuriſdictionē, q̄ habeat alter, q ē ī pari, uel maiori dignitate: ut ē tex. in d. l. ſi quādo. C. de appell. et tradit Bart. in l. 1. §. ſi quis. ff. de appella. & hoc loco fatetur Dec.
27 Aliud enim eſt dignitas, aliud eſt magiſtratus, ut probat tex. in l. ſi quādo. C. de appell. hac ratione, ego dū eſſem ſcholaris, in publica diſputatione cōcordaui opinio. doct. inter ſe diſceptantium, de gradibus magiſtratuū: pleriq; enim exiſtimant quinque eſſe gradus magiſtratuū, et ita ſe habet cōmunis opi. ſecundū glo. in hac lege 1. in prin. in uerb. tribuūtur, alij tres tantū autumant: ego dicebā, q̄ re uera tres tantum ſunt ordines magiſtratuum, per tex. in auth. de appel. § illud. qui tres ordines continent omnes omnino cuiuſcūq; dignitatis.
28 Dignitatum autem quā plures ſunt gradus: nam et præter cæteras dignitates, hic à doctoribus īculcatas; adeſt etiam dignitas perfectiſſimatus. l. 1. C. de perfectiſſima. dignitat. & equeſtris dignitas. l. 1. C. de equeſt. dign. & non eſt dubium, q̄ ſupra illuſtrem dignitatem, adeſt aliqs gradus dignitatis altior. hoc enim ꝓbat tex. in auth. ut ab illuſt. & qui ſuper eam dignit. et ibi in rubri. & clarius in l. ſi quando. C. de appell. ibi, ſiue illuſtri dignitate decoretur, ſiue etiam maiori: & ſic cōmunis opinio procedit, quo ad dignitates, quæ ſunt non ſolum quinq;, ſed etiam plures. alia opinio procedit in ordinibus magiſtratuū, quā tenent Ang. & Fulg. in hac l. 1. et Guliel. de cun. in l. imperium. ff. de iuriſ. om. iud. & Alciat. libro tertio, diſpunct. cap. 4.
29 Scire etiam oportet, q̄ tota materia delegationis eſt fundata in cōſuetudine, l. more. ff. de iur. om. iud. & hac l. 1. §.

1.§.fin.& eſt ſtricti iuris,ut tradit Alex.in d.l.more. nu.5.et non recipit extẽſionem,nec habet rationem,niſi quod ſic placuit,ut dicam infr.hoc eod.lib.in declaratio. nu.63.& 64.

30 Scire etiam oportet,ꝙ mandata generaliter iuriſdictione totum officium,iuriſdicendi tranſit,l.1.§.damus.ff. de ſuſpect.tut.ideſt omnis iuriſdictio,illius magiſtratus, qui mandat iuriſdictionem:nõ autem aliorum.l.unic.C. qui pro ſua iuriſdictione, & per hoc euenire poteſt,ꝙ mandatum generale iuriſdictionis factũ ab uno magiſtratu,minus transferet,ꝗ alterius,finge enim ꝙ magiſtratus municipalis,aut defenſor, mãdet iuriſdictionem ſuã, proculdubio nemo dicet,ꝙ transferat tantam iuriſdictionem,quantam procõſul.ea autem quæ ſpecialiter tributa ſunt,nõ tranſeunt,ut in hac l.1.in prin.quia non cõtinentur in iuriſdictione generali,illius magiſtratus.i.pretori nõ cõpetunt,iure preture,nec proconſuli,iure procõſulatus, nec præfecto iure præfecture, ſed ex ſpeciali cõmiſſione principis,aut legis,aut ſenatuſconſulti.

31 Scire etiam oportet,ꝙ etiam minimi magiſtratus aliqua habent,quæ mãdari nõ poſſunt,et aliqua ſibi ſpecialiter tributa ſunt à lege,uel ſenatuſconſulto,uel conſtitutione principis,licet ſint minimi magiſtratus:& ſic nõ ualet conſequẽtia,hoc uel illud competit magiſtratibus municipalibus,ergo mandari poteſt, nec ècontra, hoc uel illud non competit magiſtratibus municipalibus,ergo mandari nõ poteſt, quicquid dicant doc.qui cõiter cõtra ſentiunt.Talis enim non poteſt cõſtitui regula,qa falſa eſt, nam multa ſunt, quæ magiſtratibus municipalibus tribu-

32 ta ſunt, que tñ indellegabilia ſunt:prout tradit etiam

Fulg.in hac.l.1.& Alcia.in c.quod ſedem.de offi.ord. nu.69.& 70.exemplum eſt in tutoris datione quæ eſt indelegabilis,l.muto.§.tutoris.ff.de tutel.l. nec mandatē.ff.de tut.& curat.dat.ab his.tamen data eſt hæc poteſtas,hmōi magiſtratibus.inſti.de attil.tut.§.pen.et l. ius dādi.ff.de tut.& cu.dat.ab his. exemplū eſt etiā in modica caſtigatione in ſeruum, quæ magiſtratibus municipalibus non denegatur.l. magiſtratibus. ff. de iuriſdi. om.iud.tamen indelegabilis eſt l.nemo pōt.in uerb. cuiuslibet alterius cohertionis.ff.de reg.iur.quicq̄d dicat Bar.in l.impiū.ff.de iur.om.iud. Hoc dico caſu quo caſtigatio accipi debeat ibi pro pena corporali, ꝑut uolūt oēs doc. q̄d tñ an uerū ſit,infra declarabo,lib.3.uerſ.et iō.nu.36. ēcōtra āt multa denegātur magiſtratibus municipalibus, quæ tñ delegari pñt. exemplū eſt in reſtitutione in integrū,& miſſione in poſſeſſionē ex cauſa dāni infecti, uel legatorū ſeruādorū cauſa.l.ea quæ.ff.ad municip. quæ tñ delegari poſſunt.l. cognitio.§.ut bonorū.infra hoc tit.l.fi.C.ubi & apud quē,& hæc bene nota,quia cōis opinio eſt in contrarium: de quo articulo latius infra diſputabitur. ſed tene concluſionem meā pro uera,quia nulla lex conſtituit regulam hanc à doct.excogitatam, quæ tm̄ profluxit ex errore,dum putant iure magiſtratus intelligi de his quæ competunt,& cōmunicata ſunt omnibus,etiam minimis magiſtratibus, ut facit glo.in hac l.i.in uerb.iure magiſtratus, & ſequuntur cōiter doct.quæ expoſitio falſa eſt,ut dixi:& latius dicam.in uerſ.iure magiſtratus,nume.1.cum multis ſequen.lib.2.& per conſequens corruit etiam regula iſta quæ exinde profluxit.c.cum paulus.1.q.1.

Item

33 Item ſcire oportet q; defenſores ciuitatũ & magiſtratus municipales non ſunt idem, quod pat. 1. ex diuerſitate nominum. l. ſi idem. C. de codicil. & ex diuerſitate titulorum, nam in codice ſeparatus & diſtinctus eſt titulus de defenſor. ciuitatum, à titul. de magiſtratibus municipalibus. & ita ſentit Dec. in l. magiſtratibus. ff. de iuriſdictio. omnium iud. & colligitur ex l. fina. C. de iudi ibi uel apud defenſorem locorum, uel duumuiros municipales, & paulo infra, circa fi. ibi uel defenſoris locorum, uel magiſtratuum municipij, unus enim eligebatur defenſor, duo autem magiſtratus municipij, ut colligitur ex d. l. fin. Item magiſtratus municipales ex decurionibus eligebantur. l. 1. ff. de albo ſcri. & l. 1. C. de mag. municip. & l. honores. ff. de decurion. Defenſores autem non ex decurionibus eligebãtur, ſed ex alijs. l. 2. C. de defenſo. ciuita. & in authen. eod. titu. §. interim. & ita etiam ſentit Alciat. in lib. 3. diſpunct. cap. 5.

34 Duumuiri autem et magiſtratus municipales idem ſunt, & colligitur ex tex. in d. l. fina. C. de iudic. quos enim primo uocauerat lex duumuiros municipales, paulo infra eoſdẽ uocat magiſtratus municipales. Idem etiã colligitur ex l. 4. §. duas. ff. de damno infect. quos enim primo appellat lex magiſtratus municipales in d. l. 4. §. duas. & in l. 1. eodem titu. eos deinde uocat duumuiros in d. §. duas. in uerſi. & ſi forte. & ita exponit ibi gloſ. in uerb. duumuiros. & ita ſe habet communis opin. licet Socinus in l. 1. ff. quis & à quo, contra ſentiat, & Alciatus in libro ſecondo Paradox cap. 13. in fin. qui poſtea rectius ſentit in diſpunct. libro ſecundo, cap. quinto, quod autem ſcribit Alciat. in d. cap. 5.

lib.2.diſpunct. & in l.de cubili.C.de priuil.eorũ,qui in ſac.pall. mil.lib.12. hos duumuiros muncipales habere gladij poteſtatem,fallitur quia omnino eis denegantur, ea quæ ſunt imperij.l. ea quæ.ff. ad municip. de qua re alis latius tractabo.

35 *Scire etiã oportet ꝙ differũt inter ſe, uicegerens ſeu locum tenens, & is cui mandata eſt iuriſdictio, & iudex datus ſeu delegatus,loquor de iure ciuili,quod in multis ſequitur ius canonicum,tñ interdum ius canonicum habet terminos ſeparatos ,interdũ etiam dum putauit ſequi ueſtigia iuris ciuilis,errauit,quia recens eſt hoc ius, & longe poſt pandectas compilatas conſtitutum,in quo conſtituendo ſummi pontifices cõſilio,& opera doctorũ uſi ſunt, qui iam imbiberãt falſas opiniones iuris ciuilis.*

36 *Ideo plerunq; diſſentit ius canonicum à uero ſenſu iuris ciuilis,tñ illud ſeruandum eſt in foro ſuo c.2. de arbit. lib.6.& c.2.de reg.iur.eo.lib.*Bart.* in l.priuilegia.C. de ſac.ſan.ecc.abb.in c.clerici. de iudi.* Alex. *in conſil. 23.num.9.uol.3.& in conſ.167.num.5.&.6. uol.2.*

37 *Vicegerens autem ſeu loci ſeruator, ſeu locũ tenẽs, regulariter non põt cõſtitui,niſi in caſibus ſpecialibus,ut in auth.de mand.princ.§.illud,uerſic.eos autem. & in auth.de defenſ.ciui. §. nulla. & in.§. ſi uero egerint, & in auth.de adminiſt.§.illud aũt.& in auth. ut nulli iudi.in prin.et in.§.maiorẽ.& in auth.de tabellio.§.1. & in auth.de colla.§.ad hæc prohibemus,eſt aũt uicegerẽs,qui & loci ſeruator plerunq; dicitur:ut patet ex locis allegatis, et hodie locum tenens uulgo appellatur, ille qui ſubſtituitur in locum abſentis uel mortui:ut tradit* Bart. *in l.2.C.de offic.eius qui uic.alter.ger. & eſt*

ordinarius

ordinarius, c. romana, et ibi glo. in princ. in uerſ. generaliter, de appell. in 6. l. præcipimus, in princ. et ibi Bart. C. de appell. c. ſua, & ibi not. Inno. de offic. uic. glo. 25. diſt. c. pleclis, et in c. 2. de offic. uic. glo. & doct. in l. nec quicquam. §. ubi decretum. de offic. proconſ. hoſtię. & Io. And. in c. 2. ne prel. uic. ſuas Alex. in rub. huius titu

38 *li, nu. 15.* Et poteſt omnia q̃ poteſt ille, in cuius locũ ſer*uit, l. 2. C. de offic. eius qui uic. alte. ge. l. 1. §. hi quibus, uerſ. à p̃fecto. ff. de leg. 3. & in auth. de colla. §. ad hæc prohibemus, excepto ultimo ſupplicio, ut d. §. ad hæc, et non poteſt dari à p̃ſente, ut patet ex locis allegatis, & maxĩe, ex d. §. ad hæc. ĩ auth. de colla.* Addit aliud Bar. *q̃ iſte loci ſeruator, ſeu uicegerens, conſtituitur tantum à principe, et à prefecto pretorio, per tex. in d. l. 2. C. de offic. eius qui uic. alt. ger. & d. l. 1. §. hi quibus, uerſ. à prefecto. ff. de leg. 1. & in auth. ut nulli iudi. in princ. & §. ad maiorem.* Quod eſt uerum regulariter, per tex. in auth. de mand. princi. §. illud. uerſ. eos autem, fallit tñ in caſibus, quos exprimit tex. in auth. de coll. §. ad hæc. & in auth. de defenſ. ciuit. §. nulla, & in auth. de adminiſt. §. illud.*

39 *Is autem cui mandata eſt iuriſdictio, eſt ille qui habet tãtum ea quæ competunt iure magiſtratus, & ſic ſpecialiter tributa, non habet, ut hac l. 1. in princ. & propriũ nihil habet, ut hac l. 1. §. qui mandatam, ſed alienam iuriſdictionem, l. & ſi pretor, infra hoc titulo. & ſic non eſt ordinarius l. more. ff. de iur. om. iud. & non conſtituitur à prĩcipe, ſed ab ipſomet magiſtratu, dari ſolet. l. more, ubi doct. ff. de iuriſd. om. iud. & tradunt doct. in hac l. 1. & præſenti poteſt mandari iuriſdictio, ut ait*

tex.in hac l.1. uerſ.cum alias. & non habet merum imperium.l.nemo poteſt.ff.de regu.iur.l.ſolēt,in princ.ff. de offi.proconſ.nec habet alia,q̄ ſpecialiter tributa ſunt, ut dixi, & hoc etiam ſentit Paul.de caſt.in l.2.inf.hoc titulo,et Riminal.ī hac.l.1.et Nicolaus bellon.cæſareus ſenator preceptor meus in ſuo eleganti tractatu,quē inſcripſit,de offic.eius cui mand.eſt iuriſdictio,nu.97.
40 Iudex datus eſt is qui litigantibus à pretore dabatur, de quo oīno uide,quæ ego late ſcripſi,inf.ead.l.in uerſ. mādata iuriſdictione, nu.18.cum mult.ſeq.lib.2.& oīno uide ibid.16.differentias, nu. 32.cum mult. ſeq. nunc tñ perſtringam terminum, pro introductione iuuenum, dic ita q. is dabatur iudex,ex numero eorum,qui ex lege cōgebantur eſſe iudices in cauſis priuatorū,eligebantur.n. multi à pretore,uel ex ordine equeſtri,uel ex ſenatorio, prout lex iubebat,et hi appellabantur iudices ſelecti,& habebāt à lege poteſtatē iudicandi,habitu tñ,erant enim priuati & ſine magiſtratu,et ideo per ſe iudicare nō poterant,niſi iuſſu pretoris accedente, tñ illa poteſtas erat ſibi data à lege,,put de tutoris datiōe ī magiſtratibus municipalibus olim obſeruabatur,inſt.de act.tut.§.ſed hoc iure.l.ius dandi.ff.de tu.et cur.dat.ab his l.ubi abſunt. ff.eo.tit.l.lucius.§.cum teſt.ff.de admin. tut. habebant
41 enim hoc ius à lege,d.l.ius dandi. Ita tamen ſi interueniebat iuſſus preſidum,d.§.ſed hoc iure.Idem obſeruabatur in his iudicibus, quos lex interdum datos, interdum delegatos appellat. Unde ex his quos ſupra diximus ſelectos iudices uocari,poſtea pretor cum oriebatur controuerſia iudicio dirimenda, ſorte unum uel plures, prout expediebat,ex illis quorū nomina in urna repoſita erāt,

ſorte

ſortè ducebat, & hūc iudicare iubebat ſeu præcipiebat, de his loquitur tex. in l. fin. §. iudicādi. ff. de mu. & hon. & l. pe. §. penul. ff. de uacat. mune. & l. unic. C. qui pro ſua iuriſdictione, & l. eum qui. ff. de iur. om. iud. & l. cū pretor. §. 1. ff. de iud. & l. à iudice. C. de iudic. & l. 1. in princip. & l. fin. ff. quis et à quo, de his loquitur Aſcō. Pe. in oratione prima, Ciceronis in uer. quæ diuinatio appellatur, & tex. in l. in criminalibus. C. de iur. om. iud. in codice Theodoſiano, ſortibus enim ex urna ductis, p pretorem iudicis aſſumebātur, ut ait Serui. in 6. æneid. in interpretatione illius Virgiliani. Nec uero he ſine for

42 te date ſine iudice ſedes. Quæſitor minos urnam mouet, & hæc dicebatur ſortitio iudicum, de qua meminit Suet. ī auguſt. ſic etiam ſortiri iudicium, ait tex. in l. iudei. C. de iude. & ſortiri iudicem, in l. denunciaſſe. §. fin. ff. de adult. & in l. quoties. C. de priuil. ſchol. lib. 12. & in. §. illud quoq; in auth. de execut. & his qui conue. & late de his ſcribit Bud. in annot. in pandec. in l. fi. §. iudicādi. ff. de mu. & ho. fol. 42. in magnis ubi omnino uide & Ioā. coraſ. in miſcella. iuris ciuilis, lib. 3. c. 18. & Tiraquel. in tract. de iure primoge. poſt 17. q. in cap. cuius in ſcriptio eſt, prima opinio, quæ ſort. rem. cōmit. nu. 52. fo. 303. & ego infra nō pauca dicam, in uerſ. mādata iuriſdictione, nu. 18. lib. 2. Quod autem differant iudex datus, & is cui mād. eſt iuriſdictio, expreſſe tradit Soc. in l. 1. col. 5. num. 10. ff. quis & a quo appell. et Alciat. in rub. de offic. ordin. col. 3. & 4. nu. 8. & num. 12. tamen meo iudicio non bene intellexit, qui ſint hi iudices dati, quòd autem differant, ab his quibus mandata eſt iuriſdictio, patet expreſſe, ex d. l. 1. & ex his quæ tradit

Alciat.in d.Rub.& multas differentias ego oſtendam inf.in uerb.mandata iur.num.32.cum mul. ſeq.lib.2.

4 3 *Scire ēt oportet ꝙ magiſtratus aliqui habent imperium, aliqui ſunt ſine imperio, qui tamen in poteſtate ſeu imperio ſunt, non continuo dicendum eſt eos habere totum imperium, ſed habent plus & minus, prout diſtributū fuit, prout de iuriſdictione dictum eſt, Romæ autē magiſtratus omnes habēt imperium.l.cum prætor.§.1.ff.de iudic.In municipijs autem magiſtratus non habent imperium.l.1.in princ.ff.ſiquis iudic. nō obtem.l.ea quæ. ff.ad municip.de quibus uidebimus inf. Quidam tamen putant ꝙ in paruis habent imperium ēt merum.l.magiſtratibus.ff.de iur.om.iud.& ibi not.Barto. Alex.Iaſ. Dec.et omnes. ad idem uidetur tex.in l.& ſi priuatus, ibi ne à magiſtratibus caſtigaretur.ff.q & à quib. quæ communis opinio non tranſit ſine ſcrupulo, nam expreſſe apparet ex d.l.1.ꝙ hi magiſtratus non ſunt in aliqua poteſtate, & exp̄ſſum eſt in d.l.ea quæ. ꝙ ea quæ ſunt magis imperij quā iuriſdictionis nō competunt magiſtratibus iſtis, quæ lex indiſtincte loquitur, de qua re latius tractabimus inf.lib.3. in uerſ.& ideo uidentur errare, nu.32.uſq; ad nu.41. et ibi docebimus ꝙ caſtigatio de ꝗ meminit tex.in l.magiſtratibus.ff.de iur.om.iud.ē quædam emendatio quæ in uerbis & carceratione, & leuibus uerberibus conſiſtit ſine imperio, prout eſt emendatio propinquorum.de qua in l.unic.C.de emen.propinq. et.l.unic.C.de emendat.pa.uidebimus etiā quid ſignificet ſuppliciū in d.l.magiſtratibus, ibi omnino uide, qā legiſſe nō pigebit, nūc ſuccincte pertranſeo ne in p̄fationibus nimis longus ſim.cōtra tex.in l.1.ff.de orig. iur.*

44 *Scire etiam oportet, q. licet legatus proconſulis, habeat multa ſpecialia, de qbus in l. ſolēt. in princ. ff. de. of. pro conſ. et in l. 1. C. eo. tit. et in l. cum pretor. §. 1. ff. de iud. & in l. 1. ff. de ſuſpect. tut. et in l. legati, & l. pen. ff. de of. proconſ. & l. 2. ff. quis et à quo appell. et licet habeatur inſtar ordinarij, cum ſit delegatus ad uniuerſitatem cauſarum, l. obſeruare. §. fin. cum l. ſeq. ff. de. of. pconſ. Bellon. in tract. de offic. eius, nu. 67. Sal. & Alex. in l. à iudice. C. de iudi. et Iaſ. ibid. col. 2. Quod genus delegatorum eſt inſtar ordinarij. gloſ. in c. cum cām. de appel. in uerb. delegatus, et glo. in l. fin. C. de iudic. in glo. mag. circa med. & doct. in l. ſi uni. al's Pompo. ff. de re iud. et ita ſæpe inculcant doct. noſtri. Tamen re uera delegati ad uniuerſitatem cauſarū nō ſunt ordinarij. Immo ſunt delegati, ut per glo. et doct. in cle. 2. de reſcript. in uerb. foraneo, et tradit Seuer. in l. more. ff. de iur. om. iud. col. 25. Bal. in l. ſi ut proponis, la prima. C. quomodo et quādo iud. & Alex. in d. l. more, nu. 26. et q. ſint delegati, eſt communis opinio, ut per Iaſ. in d. l. more, & ibi communiter docto. & Franch. in c. cum cauſam, de appella. & ibi Dec. & idem in d. l. ſolet. ff. de iuriſd. om. iudic. in fin. & in c. cauſam, de offic. deleg. & omnes moder. in rub. huius tituli: quicquid dicat glo. in c. ſtatutum. §. inſuper in uerb. moderatas. de reſcript. libro 6. quæ eum appellat ordinarium, & male. cum itaque ſecūdum communem opinio. iſte ſit delegatus, inſtar tamen ordinarij ut dixi, attamen aduertendum eſt, quòd huiuſmodi equiparatio, de ordinario ad delegatum ad uniuerſitatem cauſarum, non eſt facta per modum regulæ generalis; ex quo ſequitur, quòd non ualebit argumentum ab or-*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

dinario ad hmõi delegatũ, niſi ĩ caſibus exceptis, p ea q̃ tradit Alex. in conſ. 207. uol. 5. Immo eadẽ, q̃ habẽt locũ in alio delegato hñt locũ ẽt ĩ iſto, niſi ĩ caſibus exceptis, ſecũdũ abb. in. c. relatum, de offi. ord. & Dec. in d. c. cũ tãm. in fi. & Bellon. in d. tract. de offic. eius cui mand. eſt iuriſd. nu. 35. & propterea bene caue ne decipiaris, quia in hac materia delegationis ſepiſſime argumentantur Doct. ab ordinario ad huiuſmodi legatũ, & ad alios ſimiles delegatos, ex quo ſecundum eos ſunt inſtar ordinariorũ, quod genus argumenti eſt fallaciſſimũ, & ideo nunquam admittas huiuſmodi argumentum, niſi in caſibus q̃ ſunt lege expreſſi, in his enim eſt inſtar ordinarij, in alijs delegati iure cenſentur, & hoc bene nota.

45 Item ſcire oportet q; Doct. ſepiſſime inculcãt regulas iuriſdictionis mandate, cum regulis iudicis dati, et eas inter ſe confundunt, tu aũt memento abſtinere ab hmõi argumento, nec ab alijs factum admittas, quia hæc inter ſe diuerſa ſunt, ut oñditur, ſupra eo. nu. 35. et diuerſas habent regulas, et diuerſos terminos, ut uidebis inf. lib. 2. in uerb. mãdata iuriſditiõe nu. 32. cum mult. ſeq. & ex diuerſis non fit illatio. l. Papinianus exuli. ff. de mino.

46 Item ſcire oportet, q; ius canonicũ, et ius ciuile in hac materia, in multis diſcrepant à iure ciuili, in multis tñ ẽt conformant, ideo erit magnopere aduertendũ in diſſolutione argumentorum, ne ex deciſionibus iuris canonici, à uero ſenſu iuris ciuilis abſtrahi te patiaris, enitẽdum eſt tñ omnibus uiribus ut inter ſe ſe concilientur, quantũ fieri poteſt c. 1. de op. no. nun. concordant tñ in hoc q; ea ĩ qbus electa ẽ induſtria pſone neutro iure mãdantur, ut hac. l. 1. in princ. & c. fin. §. 1. de offic. deleg.

& ibi

& ibi Doc. ſed in iure noſtro, electa p̄ſumitur induſtria perſone, ex ſpeciali cõmiſſione, hoc eſt p ſpecialem cõmiſſionem creditur iniunctũ q͂ perſonaliter exerceatur, ut hac. l. 1. in princ. de iure canonico, nõ ſolũ ſpecialis commiſſio exigitur, ſed ẽt negotij magnitudo, alioq; ſpecialis cõmiſſio, opatur tm̃, ut inuita parte alteri nõ poſsit fieri ſubdelegatio, utraq; aũt conſentiẽte põt d. c. fin. quãuis poſsit dici, q͂ ille tex. loqtur de iudice dato, non aũt de eo cui mãdata eſt iuriſdictio, & ſic limitat tex. in l. à iudice. C. de iudic. & tex. in l. unic. C. q pro ſua iuriſd. ut ſcilicet illi q poſſunt iudicem dare, ut ſunt delegati principis, non poſsint dare qñ iniunctum eſt, ut perſonaliter exerceant, concurrente ẽt magnitudine negotij uel diſſenſu partis, quo aũt ad mandandam iuriſdictionẽ, ſeruabitur regula tradita à iure ciuili, in utroq; foro, ex quo ius canonicũ aliter non diſponit d. c. 1. de op. no. nunc. Itẽ non conuenit ius canonicũ cum ciuili, quo ad particularia, nam nõ omnia quæ ſpecialiter tributa ſunt de iure ciuili, ẽt ſpecialiter tributa ſũt iure canonico, imo multa cõpetũt iure magiſtratus ex iure canonico, q̃ iure ciuili ſpãlr tributa ſunt, ut inf. uidebimus, itẽ diſcrepat in impio, nã ſcdm cõem opi. merũ impiũ iure canonico mãdari põt, ut tradũt doct. ĩ c. qđ ſedẽ. de offi. ord. ſecus de iure ciuili, ut hac. l. 1. ĩ fi. et ibi dicã lib. 4. in uerb. impiũ.

47 Scire etiam oportet, q͂ nũquam admittendus eſt ſenſus, qui uerbis refragratur, l. labeo. ff. de ſuppell. leg. ideo recte ſcribit Bar. in. l. nõ dubiũ, col. 2. uerſ. ſecũdũ dubiũ. C. de leg. q͂ tũc demũ uerba uolũtati ſeruiũt, qñ hñt plures ſignõnes, ea. n. accipiẽda ẽ, q̃ cõgruit uolũtati, ſecus ſi unã tm̃ habeat ſignõnẽ, uel duas, nam nõ põt trahi ad

aliam ſignificationem, quam non habet, & Bal. in l. iuris gentium. §. pactorum, col. 1. ff. de pact. & l. cum uirum, col. 3. uerſ. deinde nota. C. de fideicom. Ang. in conſ. 2. præmitto primo, col. 2. uerſ. finaliter, & conſi. 83. et multa alia quæ cumulaui in meis commẽtarijs, ad l. cum mulier, nu. 1468. fo. 523. ff. ſol. mat. ubi materiam mẽtis legis explicui, & late demõſtraui, q̃ interpretatio uerborum nõ fit cõtra ſignificationem eorũ: oportet enim ſaltem, q̃ ſubſit ĩpropria ſignificatio, ut per Bart. et alios, in d. l. nõ dubiũ, nõ aũt ĩaudita ſignificatio admittẽda ẽ, ꝑ tex. in d. l. labeo: Quinimo nec etiã ĩpropria admititur niſi p aliã legẽ, id declaretur, ut tradit Bar. ĩ d. l. nõ

48 *dubiũ & ibi Iaſ. col. 8. ĩ fi. Iõ ego nõ exponã ſpecialr. i. in priuilegiũ, q̃a nemo ueterũ unq̃ uſus eſt, huiuſmodi uerbo in hac ſignificatione, igitur nec nos utemur, quia noſtrum non eſt dare ſignificationes uocabulis. l. labeo. §. ſed de his. ibi non enim ex opinionibus ſingulorum, ſed ex communi uſu nomina exaudiri debere. ff. de ſuppell. leg. nec exponam libellum pro delegato, quia eodem morbo laborat hæc interpretatio, nec exponam bonorum poſſeßio detur. i. danda pronuntietur, nec exponam poßidere iubeatur. i. in poſſeßione eſſe, quia eodem morbo laborat hæc interpretatio, maxime q̃a nulla neceßitas cogit, cum admiſſo ſenſu meo qui uerbis cõuenit, omnia de plano procedant, & nihil contrarium reperiatur in hac materia, admiſſo autem ſenſu communi multa inſurgant contraria in diſſolubilia, maxime quia huiuſmodi interpretationes etiam irridet Fulg. et fatetur Cagnoll. in libello exerc. cap. 9. magnam eſſe hanc impropriationem uerborũ, & fatetur Pau. de ca. & Iaſ. in l. cognitio. §.*

fi. q̃

ſi.q. irrationabilis eſt reſtrictio quæ cõmuniter fit per doct. ad illum tex. quod etiam tradit Alcia. in d.c. quod ſedem. col. 24. in prin. nu 70. de offic. ordin. & hæc omnia bene nota, & menti fixa teneas, quia hæc erunt fundamenta ſolida ſuper quibus fere tota hæc materia ſubſiſtet, moneo autem ne ſtatim reprehendas niſi toto opere plecto iuxta tex. in l. in ciuile. ff. de legib. deſiderabis forte lector chariſsime, multa ex his, quæ in p̃fationibus tractata ſunt diffuſius explicari, et ad obiecta reſpõderi, quod ea ratione factum nõ eſt, ne in p̃fationibus plus æquo eſſem uerboſior, ſed in reliquo opere, niſi fallor, deſiderio tuo ſatisfactum deprehendes, ideo totum opus perlege, deſiderabuntur etiam alia non pauca, quæ oĩa p̃mittenda erãt, q̃ ego ex induſtria in alium locũ reieci, ad ſacietatem euitandã, uidebis itaq; oĩno ea q̃ dixi inf. in uer. ſpãtr, nu. 6. 10. 17. et in uerſ. iure magiſtratus, nu. 1. uſq; ad nu. 16. lib. 2. ubi oĩno uide & ex illis habebis totã legẽ, & materiam hanc lucidiſsime explicatã.

DECLARATIO.

Vetuſtatis auctoritas. nume. 1.

Conſuetudinis uis. nume. 1.

Quæcunq;, de ui huius uerbi uide, nume. 2.

Verba uniuerſalia quandoq; reſtringuntur, nu. 3. 4. 5.

Regula huius legis de iuriſdictione tantum loquitur, nõ de imperio, numero. 7.

Regula omnis patitur exceptionem, nume. 7.

Exceptio eſt contra regulam, numero. 7.

Generi per ſpeciem derogatur, numero. 8.

Generalis diſpoſitio non comprehendit, ea in quibus eſt ſpecialiter prouiſum, nume. 9.
Cognitio criminũ legato cõpetit ex iure ſpeciali, nu. 10.
Materiæ iuris ciuilis ſub unica regula comprehendi nõ poſſunt, numero. 11.
Veritas ignoratur eius qđ multipl'r intelligitur, nu. 12.
Conſuetudo eſt optima legũ interpres, nume. 14.
Multiplex intellectus ad hanc legem, nume. 12.
Interpretatio uera ex practica ſumitur, nume. 14.
Inutilis eſt communis ſenſus, & falſus, nume. 14.
Intellectus huius legis uerus, & nouus, nume. 16.
Specialiter tribui quid dicatur, nume. 17. & nu. 52.
Specialis commiſſio iniungit neceſſitatem ſuſcipiende cognitionis, numero. 18.
Senſus communis, nume. 19.
Magnitudo cauſarũ non ſufficit ad hoc, ut cenſeatur electa induſtria perſone, nume. 20. & 21.
Negocijs prouidetur, non magiſtratibus, nu. 20.
Voluntas ex uerbis deprehenditur, nume. 22.
Delegatus ſententiam non exequitur, nume. 23.
Iudex datus non exequitur ſententiã, ſecus eſt in eo cui mandata eſt iuriſdictio, nume. 24.
Iure magiſtratus, i. iure officij, nume. 24. et nu. 55. 57. 99. et. 124.
Cauſæ meri imperij, non poſſunt delegari, nume. 25.
Cãæ mixti ĩperij nõ pñt delegari, nu. 26. ſcđ'm cõ. opi.
Cãæ ĩpij cẽſentur date ĩ priuilegiũ, nu. 27. ſcđ'm cõ. opi.
Cauſæ iuriſdictionis ſimplicis regulariter delegantur, nume. 28. ſecundum communem opinionem.
Ea quæ denegantur minoribus, & conceduntur maioribus

bus non poſſunt delegari, nu. 29. ſecundũ cõem opin.
Omnia quæ competunt minoribus delegari poſſunt, numero. 30. ſecundum communem opinionem.
Quæ requirunt plenam cauſæ cognitionem, aut decretum non poſſunt delegari, nu. 31. ſecundũ cõem opi.
Quæ ſunt imperij ſiue meri, ſiue mixti, ĩ ultimis duobus gradibus, pñt delegari, nu. 32. ſecundum cõem opin.
Iurisdictio in primis duobus gradibus, non poſſunt delegari, nume. 33. ſecundum communem opinionem.
Iurisdictio media, ideſt à 500. aureis ſupra non delegatur niſi ab occupato, nume. 34. ſecundum cõem opin.
Cognitio ſemiplena ubi requiritur, ea mandari poteſt. nume. 35. ſecundum communem opin.
Induſtria perſonæ ubi electa eſt, iuriſdictio mandari non poteſt, nume. 36. et de iure canonico, nume. 37.
Rationes doctorum, quæ ſint in hac materia, nu. 38.
Iuris conſulti interpretandi ius habent, non faciendi leges de nouo, nume. 39.
Quod lege non probatur, non eſt admittendum, nu. 40.
Iura qualiter interpretanda ſint, nume. 41. & 42.
Concordanda ſunt iura iuribus, nume, 42. 44.
Specialis reſtringit generalem, nume. 43.
Inaudita ſignificatio nõ admittitur, nu. 44. 59. 75. 121.
Vocabulis uſus dat ſignificationes, nume. 45.
Salua rõne recti ſermõis ĩterp̃tatio fieri dẽt, n. 46. 124.
Interpretatio ita fit, ut uerbis conueniat, nume. 47.
Significatio uerborum attenditur, quæ uigebat tempore legis conditæ, nume. 48.
Leges latinæ ſcripte ſunt, et latinæ accipi debẽt. nu. 49.
Clara nõ indigẽt dubitatiõe, aut ĩterpretatione, nu. 49.
Cauillatiões aduocatorũ nõ hñt locũ ĩ claris. n. 50. 105.

Libellus pro delegato non debet accipi, nume. 51.
Specialiter. i. in priuilegiũ non debet admitti, nume. 52. Sed nominatim ſignificat, nume. 54. 130.
Priuilegium quod dicatur, nume. 53.
Mẽs dãtis ĩſpicitur nõ aũt q̃litas eius cui datur, nu. 53.
Iure magiſtratus qualiter intelligatur, nume. 55. 57. 99. & 114.
Magiſtratus appellatio quos comprehendat, nume. 56.
Bonorum poſſeßio detur. i. pronuncietur danda, nu. 58.
Significatio inaudita non admittitur, nume. 58. & 59. 75. 121.
Prætor mãdare poteſt ſuã iuriſdictionẽ, nu. 60. & 61.
Iuriſdictio propria prætoris, eſt illa quæ ex edicto ſuo deſcendit, nume. 61.
Ratio nulla aut coniectura tollit tex. expreſſos, nu. 62.
Delegatio ex conſuetudine orta, nume. 63.
Conſuetudo rationem non requirit, nume. 64.
§. audient. in auth. de defenſo. q̃uo procedat, nume. 66.
Voluntas pro ratione in legis latore, nume. 66.
Imperiũ quod iuriſdictioni coheret, q̃uo ꝓcedat, nu. 67.
Magiſtratibus municipalibus aliqua nõ competunt, quæ mandari poſſunt, nume. 68.
Exempla mixti imperij, quæ mandari poſſunt, num. 69.
Mixtum imperium mãdari poteſt, nu. 70. contra cõem.
Vtilitas nouæ opinionis, num. 71.
Gradus imperij non ſunt legitimi, nume. 72.
Regulæ ueterũ iuriſconſultorum ſunt conſiderande, nõ autem nouæ à doctoribus excogitate, nume. 73.
Cõſuetudo in materia delegationis plurimũ põt, nu. 74.
Propria uerborum ſignificatio, q̃ñ omittatur, nume. 75.

Impropria

Impropria & inaudita ſignificatio non ſunt idẽ,nu.75.
Senſus communis non eſt uerus,nume.78.
Iudicis dandi licentia an ſit iuriſdictionis, & an manda ri poſsit,nume.78.
l.imperium in fi.ff.de iur.om.iud.q̃uo procedat,nu.78.
Mandari poſſunt multa quæ non competunt magiſtrati bus & municipalibus,nume.79.
l.ſolent.ff.de offic.proconſ.q̃uo intelligatur,nume.78.
§.ſi uero ignoti.auth.de teſtib.q̃uo procedat,nume.80.
Tortura eſt meri imperij,nume.80.
Senſus Guid.de ſuz.numero.81.
Datio tutoris eſt mixti imperij,& indelegabilis,nume ro.82.ſecundum communem opinionem.
Imperium mixtum q̃n plus de mero participat quàm de iuriſdictione eſt indelegabile,nume.83.
Cauſæ mixti imperij iure magiſtratus cõpetunt magnis magiſtratibus ſecundum Guido.de ſuz.nu.84.et de legari poſſunt.ibid.quando præſes eſt occupatus nõ alias ſecundum Guid.de ſuz.num.85.
Imperium merum nullo cauſu mandari poteſt,niſi à pro ficiſcente ſecundum Guido.de ſuz.nume.85.
Correctio legum uitanda,nume.86.
Iuriſdictio non ſemper delegari poteſt,ſed ab occupato tantum,nume.85.&.86.
Iuriſdictionis proprium eſt, ut mandari poſsit,ſecũdum communem opinionem,nume.87.in fine.
Tex.noſter loquitur de iuriſdictione tantum, non de im perio,nume.88.99.
Imperiũ merũ eſt indelegabile,nu.88.ſed nõ oẽ.nu.89.
Cauſæ mixti imperij delegari poſſunt,nu.90.

Minimi magiſtratus poſſunt delegare, nume. 87.
Cognitio cauſarum criminalium non eſt imperij, ſed iuriſdictionis, nume. 88. & 112. & 113. in fi.
Cauſæ meri imperij ſunt indelegabiles, nume. 88.
Cauſæ mixti imperij delegari poſſunt. nume. 91. niſi in caſibus exceptis, nume. 90.
Tutorem dare poſſunt magiſtratus municipales, nu. 92. & iuſſu p̄ſidū ibid. ex ſpeciali p̄miſſione legis, num. 93.
Iuſſus differt à delegatione, nume. 94.
Participantia magis de mero imp̄io, quàm de iuriſdictione an delegari poſſint, nume. 95.
Decretum an poſſit delegari, nume. 96.
§. ubi decretum, quomodo procedat, nume. 97. & 105.
Cauſæ mixti imperij, quare competant magnis magiſtratibus, numero. 98.
Delegatio non fit niſi ex cauſa, nume. 100. 103.
Diuinatio non eſt quando una lex per aliam reſtringitur, nume. 101.
l. placet ꝙ. C. de peda. iudi. quō procedat, nu. 101. 102.
Delegabilia, non ſemper delegantur, nec omni tempore, nume. 103.
Cognitio cauſæ ſiue per decretū, ſiue per ſententiā diffinitur, à pari procedit, nume. 104.
Coniecturæ non tollunt tex. expreſſos, nume. 106.
Fulgoſij ſenſus ad hanc legem, nume. 107. qui diuinatorius eſt, nume. 108.
Specialiter facta aut dicta maiorem habent efficaciam, numero. 109.
Specialis commiſſio neceſſitatem obediendi imponit, numero. 103. & 109.

Voluntas

Voluntas ex ſpeciali commiſsione magis dignoſcitur, nu mero. 109.
Conſuetudo non extenditur. 110. & . 119. 122.
Exēpla meri imperij quare ſint propoſita, nu. 111. 112.
Cauſa parua ſi ſpecialiter committeretur an poſſet dele gari. nume. 115.
Induſtria perſone electa non cenſetur in paruis, nu. 115. ſed ſi tales cauſæ ſpecialr committerentur non poſ ſent mandari, nu. 116. & . 119.
Ratio imaginaria non eſt attendenda, nume. 117.
Ratio in his quæ ſunt iuris poſitiui non exigitur, nu mero. 118.
Errant homines in coniecturanda mente legis, nu mero. 119.
Ratio impulſiua non curatur, nume. 120.
Minimus meliora interdum ſentit, nume. 121.
Tutorem dare poteſt magiſtratus municipalis, nu. 121.
Specialiter commiſſum dici non poteſt quod non eſt ex preſſe datum, nume. 126.
Modica cohertio, ſpecialiter an ſit tributa municipali bus magiſtratibus, numero. 127. & non delegatur, numero. 128.
Specialiter tributa nō dicitur prætori bono. poſſeſ. nu mero. 127.
Cagnolli ſenſus, nume. 129.
Vniuerſalia uerba reſtringuntur ſecundum ſubiectā ma teriam, nume. 130.
Iuriſdictio non continet imperium, nume. 130.
Alciati ſenſus, nume. 131.

DECLARATIO.

1 S Cio ab omnibus iuris interpretibus hacte- nus hunc morem ſeruatum fuiſſe ut in in- terpretandis legibus primo ponant ſumma rium, Deinde tex. in partes diuidant, mox caſum forment, ſubinde rationem dubitandi & deciden di afferant, quo facto notabilia colligũt, poſtea gloſſarũ interpretationem & declarationem aſſumunt, poſtremo quæſtiones opportunas materiæ cõgruentes proponũt, Qui mos à tot laudatiſſimis iuris peritis tam religioſe hactenus obſeruatus, mihi uſquequaq; probus uidetur, & quem etiam ego ſequutus ſum in commentarijs quos ad.l.cum mulier.ff.ſol.mat. antea ſcripſi, tamen in hac lege interpretanda hunc morem non obſeruabo, nõ quiã cõtemptor ſine uetuſtatis, cui quantum debeatur ſcio, cũ pro lege haberi ſoleant ea quæ certam ſemp habuerunt obſeruationem.l.minime.ff.de legib. & mos non minus quã lex ſcripta uires habere ſolet.l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.& inſt.de iur.nat.gent. & ciui.§.ius no- ſtrum, &.§.ex non ſcripto, & plerunq; magnifaciunt homines ſeruari mores ciuitatum.l.obſeruare.§. ingreſ ſus.ff.de offic.pconſ.&.l.ſi in aliquã. eo.tit. & ab in- ſtitutis, & conſilijs maiorum noſtrorum non eſt temere recedendũ c.1.& c.ne innitaris, ubi abb.et fel. de cõſt. hinc ueneranda dicitur uetuſtatis auctoritas.§.illud. in auth.de appel.facit tex.in.c.ita dominus.19.diſt.ibi qđ accepit à ueteribus nõ ſequẽdo, & ibi no.glo. facit tex. in l.teſtamẽta oĩa.C.de teſtam.ibi mos nanq; retinẽdus eſt fideliſsime uetuſtatis, igitur abſit, ut qs putet me ue- tuſtiorem

tuſtiorem morem contẽnere,ſed qa hæc lex in principio nõ indiget ſummario,cũ procedat per modũ regulæ,quæ breuis eſſe debet,& nõ indiget ſummario,ut inqt Dec. *in l.1.in princ.ff.de reg.iur. & quia prope innumeri iuris conſulti & ſummaria fecerunt,& glo.interpretati ſunt,ideo hæc ego omittam tanq̃ uulgatiſsima,& ſingula tm̃ uerba q̃ interpretatione digna uidebuntur explicabo & cõmẽtarijs ornabo,quod ẽt fecit* Bart.*in extrauag.ad reprimendum. in tit.qũo in crimine leſe maieſtatis proceda. & noſtris temporibus idem fecit* And.Ti*raquel.in l.ſi unquã.C. de reuoc.donat. quod ẽt ego alias obſeruaui in commẽtarijs à me ad.l.gallus.ff. de lib. & poſth. editis, illud etiam omnes monitos uolo me nõ admiſſurum ſenſus ſeu intellectus aliorum ad hanc legem,ſed nouo ſenſu me eam explicaturum, ex quo pleraq; hactenus cõiter recepta, falſa eſſe deprehendetur.*

a Anteaquam aũt ad ſenſum legis exprimendũ, & expli*candũ me conferã,ſcire oportet uerbũ quæcũq; quod in principio legis poſitũ eſt,uniuerſale eſſe,ut fatentur oẽs doct.hoc in loco,in hãc ſententiã,eſt tex.in c.nemo põt. 6.diſt.& in c.cũ medicinalis extra de ſent.exc.et in l. neceſſarias.§.ſi annua.ff.de pign.act.tradit* Soc.*in cõſ. 10.col.1.in fi.uol.1.uide ẽt tex.in l.metũ.§.animaduertendũ,&.§.ſeq.ff.quod met.cau.et ibi* A lex. & *c.qa plerũq;. de offi.ordin.lib.6.l.quodcunq;.ff.de uer.obl. l.ait diuus in prĩcipio.ff.de iur.fiſc.l.hoc articulo.ff.de here.inſtit.alb.in ſuo diction.ĩ uerb.qcunq;.* Tiraquel. *in tract.de retract.§.31.in fin. ideo uidetur q̃ oĩa comprehendãtur, qa dictio uniuerſalis cõprehendit oĩa quæ poſsũt excogitari l.iulianus.ff.de leg.3.l.à pcuratore.*

C.mād.l.in fidei cōmiſſ.§.cum polidius.ff.de uſur.l.cū uirum,ubi Bal.in ſcda oppo.C.de fideicōmiſſ. facit tex. in l.unius.§.cogniturū, iūcta glo.in uerſ.quocūq;.ff.de quæſtio.nu.3.& 4.cum mult.ſeq. Alciat.in l.mouētiū. ff.de uer.obl.cū ſimil.latiſſime cumulatis,p And.tiraq. in tract.de retract.§.1.in glo.7.nu.20.& 21.cum mul. ſeq.et Marſil.in l.unius.§.cogniturū.ff.de quæſtion. Nec recipiūt reſtrictionē ſcd'm multos, per tex.in d.l. Iulianus.ff.de leg.3.traditur p doct.in l.ſi de certa.C. de tranſact.et Crauett.in conſ.155.nu.10.uol.1.

3 Reſtringitur tñ dictio uniuerſalis ad ea q̄ ſunt de natura rei,de qua agitur,ut tradit Bal.in cōſ.57.incip.quia ex facto,col.1.poſt med.uol.3.et Calcan.in conſ.1.col. 15 poſt.med.et Crauett.in cōſ.144.nu.7.uol.1. Bal.in c.1.§.donare,col.2.uer.ſed dubitari, & ibi doct.titulo qualiter olim feud.alien.pot.Dec.in conſ.85.

4 Item reſtringuntur ad idonea,ut tradit glo.in l.promittendo, in princ.in uerb.conditionis,in fin.ff.de iur.dot. & glo.in l.emācipari,in uerb.quocūq; loco.ff.de adop. & ibi Bart.& glo.in l.2.C.ubi de ratio.agi.oport. & glo.in.l.1.C.de fid.inſt.& in l.1.cum cōcor.ibi p mod. adductis.C.de ſac.ſan.eccl.et Alex.et Soc.et.Iaſ.in d. l.2.§.ptor ait.ff.q ſatiſd.cog.Tiraq.ī tract.de retract.

5 §.1.in glo.7.nu.26.et nu.29. Item recipiūt reſtrictionem ab alijs iuribus,ut tradit Marſ.in d.l.unius.§.cogniturū.nu.28.ff.de quæſt.alleg. Alex.et Aret.hoc dicentes.in l.1.ff.de leg.1.et Bart.in l.oēs populi.q.5.ff.

6 de iuſt.et iur. Reſtringetur ergo iſte tex.ad materiā ſubiectam.i.ad ea, quæ iuriſdictionis ſunt,hic.n.agitur. de offic.eius cui mād.eſt iuriſdictio,ut patet ex īſcriptione ſeu

ne ſeu rubrica, ideo cũ ait tex. q̃ quecunq; ſpecial̃r tribuun tur mãdata iuriſdictione, nõ trãſferuntur, intelligemus hic agi de his quæ ptinent ad iuriſdictionẽ, quia nulla eſt diſpoſitio tam generalis, quæ nõ reſtringatur ſcd'm mate riam ſubiectã. l. proculus. ff. de uſufr. l. inſulã. ff. de præ ſcrip. uer. l. ſi uno. ubi Bart. ff. locat. ideo dixit Bal. in l. data opera. col. 9 q̃ tũc pfecte enunciamus, cũ loquimur ſcd'm ſubiectã materiã. Talia. n. ſunt ſubiecta qualia pdi cata demonſtrant. l. ſi defenſor. ff. de inter. actio. l. 3. ubi Bart. ff. de fund. inſtruct. l. qui uinum. ff. de uino tritic. oleoq; leg. & q̃ ſcd'm naturã rei de qua agitur uerba re ſtrĩgãtur, pbat tex. in l. ſi ſtipulatus. §. uerũ. ff. de uſur. & l. dãni. uerſ. et q̃ in ſtipulatione. ff. de dam. infec. & p Iaſ. in l. nõ oĩs. col. 2. ff. ſi cer. pet. et Dec. in c. uenera bilis, col. 4. de exceptio. hæc. n. ĩterptatio de neceſſitate ineſt ſcd'm Bal. in cõſ. 343. examinãda ſunt, ĩ prin. lib. 1.
7 Itaq; regula legis noſtre adaptabitur tm̃ ad iuriſdictionẽ p ſupradicta, ad qđ faciũt, ea q̃ dixi ſupra ĩ pfationibus, nu. 9. uerſ. igitur in primis, de imperio autẽ agitur infr. ead. l. §. qui mandatam, lib. 4. & ibi dicam.
Preterea reſtringetur regula, ut non pcedat in caſibus ſpãlibus, q̃ cõtra regulã à lege ſunt expſſe, determinati; fere. n. oĩs regula patitur exceptionẽ, ut inqt glo. ĩ rub. de reg. iur. lib. 6. et not. Abb. poſt card. in c. qm̃ frequẽ ter, in prin. ut lit. nõ cõte. facit tex. in l. regulariter. ff. de pet. hered. & in l. regula. ff. de iur. et fac. ign. et in c. pen. de re iud. & Dec. in l. 1. ff. de reg. iur. nu. 18.
Et exceptiones ſunt, contra regulam, ut eſt tex. in l. 1. & ibi not. Dec. ff. de reg. iur. & not. Bart. in l. in his. ff. de legib. & Ang. in conſ. 290.

8 Et extat alia regula, q; in toto iure generi, p ſpeciē derogatur l. in toto. ff. de reg. iur. no. glo. in c. generi. de reg. iur. in 6. & Bart. & Alex. & Iaſ. in l. 1. §. hoc edictū, ff. de op. no. nunc. et gloſ. in l. ſciēdū. ff. qui ſatiſda. cog ā. Bart. in l. ſed & potentiores. ff. de leg. et l. queſitum. §. ſi quis fundum. ff. de ſeruit. late Dec. in l. in toto. ff. de
9 reg. iur. Hinc traditum eſt, q; diſpoſitio generalis nō comprehendit, ea quibus eſt ſpecialiter prouiſum. l. alimēta. §. baſilice, & l. ſtichus nutricis. in princ. ff. de alimē. & cib. leg. & ſpecialis diſpoſitio ſemper limitat, & reſtringit generalem. l. ſanctio legum. ubi Bar. ff. de pen. tex. eſt in l. non eſt nouum. ff. de legib. tradit Bart. in extrauag. ad reprimēdum. in uerſ. nō obſtātibus, & in d. l. ſciendum, in princ. ff. qui ſatiſd. cog. & in l. omnes populi. q. 3. ff. de iuſt. & iur. Bal. & doct. in l. ſi de certa. C. de tranſact. Bart. et doct. in l. 2. §. creditū. ff. ſi cert. pet.
10 Hæc dixi propter tex. in l. ſolent. in prin. ff. de offic. pro conſ. ubi ſpeciale eſt, ſcd'm communiter doct. q; talis cognitio rerū criminaliū mādetur legato, & q; ei cōpetat, de quo ēt eſt tex. in l. 1. C. eo. ti. cū alioqui talis cognitio mādata iuriſdictione, nō tranferatur, ut hac l. 1. ī princ. Videtur etiā alius ſpecialis, caſus in l. unic. C. ne lic. pot. ubi cognitio, et animaduerſio, cōtra potētiores, q litigātibus auxiliū p̄ſtāt ſpāliter cōmiſſa p̄ſidi, poteſt ēt exerceri p alium magiſtratum, ob cōem oīum utilitatem, tñ intelligēdo illum tex. ſcd'm glo. ī uerſ. metuas, q; illa cōſtitutio ad p̄ſidē ſcribatur, nihil ibi eſt ſpeciale, q ſenſus mihi
11 nō diſplicet, et uerior eſt. Hæc etiā dixi, qa mihi uidetur īportunū īculcare hoc loco Tabellionū, aūt doctorū creationē, & alia hmōi, quæ potius priuilegia ſunt, q̄ q; iuriſ-

iuriſdictionis appellatione, cõtineãtur. Ideo p hãc regulã nõ determinabo aliquid ex eis, ſed recurrã ad leges q̃ de priuilegijs loquũtur, cũ de his mẽtio ĩciderit, alioqui, ſi putamus oẽs et ſingulas materias iuris ciuilis ſub unica regula cõplecti, tot & tãta cõtraria, et ĩcompatibilia oc currẽt, ut tota ætas hoĩum, nõ ſit ſuffectura, ad ea cõci liãda, et cõcordãda, in ſingulis igitur materijs, certi ter mini, et certæ regulæ cõſtituẽdæ ſunt, q̃ cũ alijs plerũq; nihil cõe hñt, alioqui oĩno periclitãdum eſt, et erimus ſi miles illi medico, qui unico collyrio curabat oẽm morbũ, de quo meminit Nata. *in cle. ſæpe. col. 75. de uerb. ſign. &* Io. Neuiz. *in ſil. nupt. fol. 42. col. 1. Idẽ dico de legũ ferẽdarum poteſtate, quia nõ eſt meri imperij, ut tradit* Alciat. *in c, qđ ſedẽ. de of. ordin. et ego infra dicam.*

12 *Hæc lex multiplicẽ habet ſenſum, nã tres recitat* Alex. *in hac l. 1.* Cagnoll. *quartũ affert.* Alciat. *quintũ in c. qđ ſedem. de offi. ord. ego ſextũ adducã, ut de ea merito dici poßit, qđ tradit* Bart. *ſ. q; ueritas ignoratur eius quod multipl'r exponitur. refert et ſeqtur* Bald. *in cõſil. 218. petita uenia, col. 1. poſt med. lib. 5. et* Crauett. *in conſi. 9. nu. 33. facit glo. ĩ l. ueteribus, ĩ uerb. obſcura. ff. de pact. q̃ ait q; multiplex intellectus parit obſcuritatem, de his oĩbus, infra uidebimus, dum tñ ſcias oẽs in aliquo defice re, et ſic nemo adhuc iudicio meo (abſit uerbo inuidia) ue rum huius legis ſenſum ad unguẽ expreßit, quod ex his q̃ infra dicẽtur manifeſtius apparebit, ex quo euenit, ut etiam in modico errãdo more itinerãtiũ, in maximos er rores lapſi ſint, iuxta ea q̃ tradit* Bal. *in l. 1. ff. de iuſt. et iur. et* Barb. *in c. 1. col. 4. ut lit. non conſt. & dixi ſupra in præfationib. numer. 7.*

13 *Primo egō oſtēdam quo ſenſu legem hanc accipiendā pu tem,mox aliorū ſenſus ſubijciam, & unūquemq; eorum euidētiſsimis rationibus in quibuſdā falſum eſſe demonſtrabo,& collatis aliorū ſenſibus cū meo, facile apparebit,quis ſit uerior. & ex his quæ in diſcurſu diſputabuntur,dum falſitas aliorū oſtenditur,fere,tota huius tituli materia remanebit enucleata, & lucidiſsime excuſſa, poſtea qōnes opportunas examinabo locis opportunis.*

14 *In primis tamē omnes monitos uolo ne decipiantur uerbis Alexā.qui in cōmentarijs huius legis. col. 7. nume. 90.audet dicere, q̃ ſententia Fulgo. non eſt utilis, nec uera,quod nō alia ratione ab eo dictum eſt, q̃ ut ſtudioſorum animi quorum maior pars lucri cupiditate,potius quam laudis deſiderio,leges addiſcit,à perſcrutāda ueritate deterrerētur. Ego dico q̃ cōmunis ſentētia eſt penitus inutilis,patet manifeſte,q͂a non eſt in uſu, nec unq̃ fuit,nec erit.lō utilis ualde erit pſcrutatio cōtrariæ ſententiæ quā cōſuetudo tuetur q̃ eſt optima legū interp̃s. l. ſi de interp̃tatione.ff.de legib.ſolemus.n. dicere q̃ uera interp̃tatio ſumitur à practica,ſeu ab eo q̄d fieri cōſuetū eſt.l.minime.ff.de leg.c.cū dilectus.de cōſue. Bal.in c. 1.in prin.de feud.ſine culpa nō amit.hinc ēt dixit Bal. in l.illud.ff.de excuſa.tut.q̃ ab antiqua pratica nō eſt recedendum. & Crauet.in cōſi.91.nu.7 facit doctrina Bar.in l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad treb.ubi ait q̃ uolūtas diſponētiū debet interp̃tari ſecundū cōſuetudinem loci.& q̄d tradit Alex.in cōſi.9.lib.5. & ſic cū practica & uſus cōis in iuriſdictionū materia plerūq; ſit contra cōem ſenſum,et intellectū, et cōtra cōes cōcluſiones hic inculcatas,nō uideo quàm ſit utilis hæc cōis interp̃tatio*

tatio doctorũ. Illud ſcio q̃ ſalua ratione recti ſermonis ſu ſtineri non poteſt, & propterea non eſt admittenda. l. plautius. in fi. & ibi Bar. ff. de aur. & arg. leg. doct. in l. ſi de certa. C. de tranſactio.

15 *Alacri igitur animo accingamur omnes ad ueritatẽ inueſtigandã ex qua labor fructu et premio nõ carebit, et ſaltem diſcemus leges plano ſenſu interpretari, quæ res aliquando utilitatem afferet, cum aut ſtatuta, aut nouæ leges aliquæ interp̃tandæ occurrerint.*

15 *Senſus igitur ueriſſimus & planus iudicio meo is eſt, q̃ omnia quæcunq; quæ iuriſdictionis ſunt, ſpecialiter. i. nominatim & particulariter & in ſpecie, nõ autẽ in generali iuriſdictione tributa alicui magiſtratui, lege uel ſenatuſcõſulto uel cõſtitutione principum, mãdata iuriſdictione, ſiue tota, ſiue in ſpecie, nõ transferũtur, quæ uero competũt iure magiſtratus, ſcilicet illius qui uult iuriſdictionem mandare, poſſunt mandari, hoc eſt ea quæ nõ ſunt tributa ſpecialiter, ſed competunt iure magiſtratus. i. ex generali iuriſdictione, & ex ipſorum edicto mandari poſſunt.*

17 *Specialiter autem tribui intelligo id quod non eſt datum in generali iuriſdictione quando erectus eſt magiſtratus, ſed quod poſtea conſtituto iam magiſtratu ex lege noua nouiter deciſum ſeu conſtitutum, nominatim & in ſpecie iniungitur, id dicitur ſpecialiter tribui à le*
18 *ge: ut eſt exemplum in l. unic. C. ne lic. pot. & iſta non poſſunt mandari, ut hic ait text. quia per hanc ſpecialem commiſſionem, intelligitur legislator præciſe iniungere neceſſitatem, ſuſcipiendæ cognitionis, ut dicam infra, libro ſecundo, in uerb. ſpecialiter.*

& in uerſi.iure magiſtratus.& inuit tex.in l.ſæpe,& l.ſeq.ff.de offi.preſ.quomodo autem accipi debeāt, hæc uerba specialiter & iure magiſtratus, uide ſupra in p̄fationib.num. 17.& 19.& inf.in uerb.ſpecialiter,& in uerſic. iure magiſtratus, lib.2. quibus in locis oīno uide pro declaratione huius materiæ.In primis āt ſcias q. hæc lex uſq; ad.§.qui mādatam. de iuriſdictione tm̄ loqtur, nō autem de imperio,neq; mero,neq; mixto, alioqui ſuperfluus eſſet.§. fi.in hac l.1.qui eadē inculeat de imperio mero quæ doct.inculcant in princ.de qua re uide omnino quæ dixi ſupra in p̄fation.nu.10.in fi.Hoc ſenſu recepto cū declarationibus traditis in locis allegatis,nulla lex repugnat,ſed oīa mire cōueniunt, nulli legi aut uis, aut cauillatio infertur,nec diuinatione opus eſt. Accedamus tm̄ ad aliorum ſenſus et de his diſputemus, ut magis eluceſcat ueritas. oppoſita.n. iuxta ſe poſita magis eluceſcūt:ut inquit Ariſt.lib.1.Elench.et lib.2. de cœlo & mūd.facit tex.in l.1.et ibi Bal.ff.de his qui ſunt ſui uel alie.iur.& Io.fab.& Ang.inſtitu.eo.tit.§.1.

19 Communis eſt ſenſus huius legis q. cauſæ meri et mixti imperij,quæ maioribus magiſtratibus ſp̄aliter.i. in priuilegiū cōpetunt,et minoribus ſunt denegate, mādari non poſſunt,cauſæ uero ſimplicis iuriſdictionis, q̄ cōpetūt iure magiſtratus, etiā minimi.i. q̄ minimis magiſtratibus competūt,mādari poſſunt.ita interp̄tatur hunc tex.glo. in hac l.1.in uerb.& ideo,quem probat Bar.Ang.Pau. de caſt.& Alexan.Iaſ.& cōiter antiqui,& recentiores doct.qui ſenſus ſecūdum eos probatur in l.placet.in uerſi.quod non ita.C.de ped.iudi. & in l.imperium. in fin.ff.de iuriſdi.omn. iudi.& in.§.ſi uero etiā quidam.

in auth.

in auth.de exhibē. reis. & in l.nec quicquam. §. ubi decretum. ff.de offic.proconſ. & l.2.1.reſpon. hoc tit. & l.ſolent in prin.ff.de.offi.pconſ. & .l.nemo poteſt.ff.de reg.iur. & in.§.ſi uero ignoti.in auth.de teſtib.

20 Item per rōnem quam cōiter allegant doct. quæ eſt ſcilicet q ideo talia nō mandātur, quia pp magnitudinem magiſtratuum quibus talia committūtur cenſetur eſſe electa induſtria perſone, quæ rō nō militaret, ſi nō eſſet uera hæc opinio, ut tradit Alex.in hac.l.5.nume.31.tu aduerte q hoc eſt cōtra tex.in c.fi.in princ. de off.deleg. ubi ait tex. q pontifex nō intendit prouidere perſonis qbus iuriſdictio cōmittitur, ſed negocijs. & ſic magnitudo magiſtratuum nō ſufficit ad hoc, ut electa cēſeatur induſtria perſone. Immo contrariū potius dicēdum eſſet, nā ex quo ſunt digniſsimi, nō deberēt ſic onerari, ut perſonaliter ſeruire cogantur.

21 Item ſola magnitudo cauſarū non ſufficit ad hoc, ut cenſeatur electa induſtria perſone, ēt de iure canonico, niſi concurrant uerba, exprimētia hoc, puta ſi dicat q perſonaliter exequatur, ut dicit tex.in d.c.fin.§.1.ex uerbis igitur colligitur uolūtas legislatoris uolētis q aliqd perſonaliter, & p ſe ipſum, nō per alium magiſtratus exe-

22 quatur, nō aūt ex qualitate ſola negocij. Immo de iure ciuili, ex ſolis uerbis legis uoluntatē hanc metimur, ut hac.l.1.in prin.fateor ego q hæc mādari nō poſſunt, qa in his electa eſt induſtria pſone, ſed dico q hmōi electio, & hmōi uolūtas legislatoris ex uerbis legis elicienda eſt, non aūt ex qualitate negotij, nec perſonarū, quibus talia cōmittūtur, et ſi quæras quare princeps elegit induſtriā perſone in hoc negocio potius q̃ in alio, dic q ſic

placuit, ut etiã dicit tex. in l. unic. C. ne lic. pot, ubi prin ceps illã cognitionẽ ſpãliter cõmiſit p̃ſidi, qa motus ẽ q̃ri moniꝭ puincialiũ, et ſic qa ex mero motu mẽtis et ex placito illud cõſtituit, de quo uide etiã aliqd inf. eo. nu. 108.
23 & 109. Subdunt doct. ſi nõ eſſet uera cõis cõcluſio, ſequeretur ꝙ delegatus poſſet exeq ſnĩam ſuã, qd' tñ nõ facit, ut p glo. in l. ſi qs miſſus. ĩ prin. in uer. ſiue poteſtatis. ff. ne uis fiat ei. et ibi not. doct. et not. Bart. ĩ l. à diuo Pio. ĩ prin. et ibid. Imol. et Alex. ff de re iud. et Ang. in l. fi. C. de iu li. q̃ opĩo eſt magis cõis, ut p Alex. hoc loco. Tu diſtĩguẽdo dic, ꝙ iudex datus nõ exeqtur ſnĩam ſuã, quia ẽ datus tm̃ ad iudicãdũ, ideo cũ iudicauit functus eſt officio ſuo, ita pcedit tex. ĩ d. l. à diuo pio, ſecus ẽ ĩ eo cui mandata eſt iuriſdictio, nam puto ꝙ is ſnĩam exeq poterit, ut dixi inf. in uer. mãdata iuriſdictione. nu. 42. li. 2.
24 Propterea ſecundũ Doct. iuriſconſultis in uerſ. ſi uero, non recte dixiſſet aduerſatiue loquẽdo ad p̃cedentia, p ea quæ cõpetunt iure magiſtratus, i. ſecundũ Doct. q̃ minimis magiſtratibus competunt mandari poſſunt, ſed debuiſſet dicere, q̃ uero non ſpecialis cõpetunt mãdari poſſunt, facit ẽt tex. in l. cognitio. §. ut bonorũ. inf. hoc tit. & in l. ſe. c. ubi & apud quem p locũ à ſpeciali. Tu dic ꝙ recte locutus eſt, et ꝙ uerſ. q̃ uero ſtat aduerſatiue ad p̃cedentia & recte, nam uerba iure magiſtratus opponuntur uerb. ſpecialiter, ut dicã inf. in uerb. iure magiſtratus. fallũtur aũt Doct. dũ putãt ꝙ iure magiſtratus exponatur de minimis, nã exponũtur uerius. i. iure officij, nã ſi de municipalibus hic ageretur, lex dixiſſet iure magiſtratuum, non aũt iure magiſtratus, ut ibid. dicam, cõi tamen ſenſu recepto plures eliciuntur concluſiones.

Prima

25 Prima eſt q cãæ meri iperij delegari non pñt, q̃ conclu ſio uera eſt, p tex. ĩ l. ſolẽt ĩ prin. ff. de offi. pconſ. et tex. ĩ l. nemo põt. ff. de reg. iu. & tex. ĩ hac l. 1. ĩ. §. q mãdatã Bar. Bal. Pau. de ca. Ang. Imol. Ale. Soz. Iaſ. Dec. & oẽs Doct. ĩ hac. l. i. & cano. in c. qđ ſedes de offi. ordin. ubi ſecus dicũt de iure canonico, de qua cõcluſione uide oĩno q̃ dicã inf. lib. 4. in uer. ĩperiũ nu. 1. uſq; ad nu. 21. et quid de iure canonico uide ibid. nu. 51. uſq; ad nu. 72.

26 Secũda cõcluſio eſt q cãæ mixti imperij nõ poſſũt mandari, & ita tenẽt in hac. l. 1. Bar. Bal. Ang. Imol. Pau. de ca. Alex. Iaſ. Dec. & cõiter doc. cõcordat tex. in l. ea quæ. ff. ad municip. & in l. 2. inf. hoc titulo, et ĩ l. nec quicquã. §. 1. ff. de offic. pconſ. & in l. tubere. ff. de iur. om. iud. & in l. nec mandante. ff. de tut. & curat. dat. ab his. & in l. placet. uerſ. quod non ita. C. de ped. iudic. quæ concluſio falſa eſt ut dicam, inf. nu. 69. & lib. 4. in uerſ. Paulus not. nu. 50. uſq; ad nume. 61.

27 Tertia cõcluſio eſt q cãæ meri et mixti ĩperij pp grauitatẽ & excellẽtiã cẽſentur date in priuilegiũ maioribus magiſtratibus & denegate minoribus, et ſic cẽſetur electa ĩduſtria pſone, magnis. n. magiſtratibus magna negocia, puis parua cõmittũtur l. fin. C. de ped. iud. et ĩ auth. de defe. ciui. §. & iudicare, & hæc ẽ rõ cõiter approbata hic p Bart. Ang. Pau. de caſt. Soc. Alex. Iaſ. Dec. & alios in hac. l. 1. propter quam dicunt non poſſe mandari imperium merum ac mixtum, ſed & hæc concluſio falſa eſt, ut dixi. ſupra. eod. nume. 20. & 21.

28 Quarta concluſio eſt q cauſæ omnes ſimplicis iuriſdictionis mandari poſſunt, ut uidetur probare tex. in l. imperiũ. in fi. ſecundum communem intellectum. ff. de iur.

om.iud.& l.more.ff.eo.tit.unde colligūt omnes Doct. q quilibet iudex habens ordinariam iuriſdictionem etiā minimus pōt delegare, ut tradit Bart.& cōiter doct.in hac l.1.& in d.l.imperium, ſed & hæc cōcluſio nō eſt uera, ĩ his q̃ ſpāliter tributa ſunt, ut hæc ait tex.ĩ prin.
29 Quinta cōcluſio eſt, q ea q̃ denegātur minoribus magiſtratibus, nam poſſunt delegari, et ideo cum ea quæ ſunt imperij mixti, nō cōpetāt magiſtratibus municipalibus, l.ea quæ.ff. ad municip. per cōſequēs mādari nō poterunt.l.2.infra hoc tit.l.iubere.ff.de iur.om.iud. Bart. Imol.Paul.de ca. Alex. Soc.Iaſ.& cōiter doct.in hac l. 1.& in d.l.imperium, & ſuper hac cōcluſione, & in ſequēti fere tota hæc materia fundata eſt à doct.noſtris, q̃ cōcluſio falſa eſt, ut dicam inf.eo. nu.65.
30 Sexta cōcluſio eſt, q ea omnia quæ competūt minoribus magiſtratibus poſſunt ĩdifferēter delegari, ita enim oēs ſic intelligunt hæc uerba iure magiſtratus, ut ſcilicet loquatur de his, quæ competūt minimis, & ita ſe habet cōmunis opinio, idem tenēt cōiter doc.in d.l.imperiū, et ad hoc adducūt illum tex.ĩ fine ibi iuriſdictio eſt iudicis dādi licētia, et exinde colligūt, q propriū iuriſdictionis ſimplicis eſt, ut mādari poſſit, q̃ ſimplex iuriſdictio, competit magiſtratibus municipalibus, d.l.ea quæ.ff.ad municipal.& ita ſe habet cōis opinio, & ideo cum particulariter quæritur de re aliqua, an mādari poſſit, nec ne, ſtatim eo recurrunt doct.ut uideant an eius rei cognitio cōpetat municipalibus magiſtratibus, nec ne: & ſuper hoc ingens contentio ſæpe uerſatur, quæ tamē cōcluſio falſa eſt, ut dixi ſupra in p̄fat.nume.31.& 32. Item ſecundum doct.ſpecialiter exponitur.i.in priuilegiū, non aūt parti-

particulariter & nominatim ad differentiam generalis commiſſionis, & ita ſe habet cōis opinio; quæ expoſitio falſa eſt, ut dixi ſupra in præfation. nu. 19. & dicā inf. eod. nume. 52. 53. & . 54. Item uerb. iure magiſtratus exponitur. i. quæ magiſtratibus ēt minimis, & municipalibus cōpetunt; quia ſi cōpetunt illis, cōpetunt multo magis alijs maioribus, ſecundū cōem opinionē, quæ falſa eſt ut dixi ſupra in præfatio. nu. 17. & inf. eo. nu. 55. & in uerb. iure magiſtratus. lib. 2.

51 *Septima concluſio eſt q̃ ea quæ requirunt plenam cauſæ cognitionē, aut decretum nō poſſunt delegari per tex. in. l. nec quicq̃. §. ubi decretum. ff. de offic. procōſ. & in l. omnia quæcunq;. ff. de regu. iur. quia talia non competunt minimis magiſtratibus d. l. ea quæ. & quia ſunt mixti imperij, ita tradunt Doct. cōiter in hac. l. 1. & in l. iubere. & in l. imperiū. ff. de iur. om. iud. & d. l. nec qcq̃. §. ubi decretū. & eſt cōis opinio (tn̄ falſa eſt) ut patet ex ſupradictis, et ex alijs q̃ inf. dicā, nu. 51. & . 60.*

52 *Octaua concluſio eſt q̃ ea q̃ ſunt meri & mixti imperij in ultimis duobus gradibus poſſunt delegari, ſecundū doctrinā Bartoli cōiter approbatā in. l. imperiū. ff. de iur. om. iud. q̃a iſta uidētur cōpetere iure magiſtratus. i. magiſtratibus municipalibus l. magiſtratibus. ff. de iur. om. iudi. & in auth. de defenſo. ciuita. §. audient. & ita ſe habet communis opinio Doct. in hac. l. 1. & in d. l. imperium, quæ concluſio ſic ſumpta nō eſt uera, ut inf. dicā.*

53 *Nona concluſio eſt q̃ ea q̃ ſunt in primis altioribus gradibus iuriſdictionis nō pn̄t delegari, q̃a non cōpetunt minimis magiſtratibus d. §. & iudicare. ī auth. de defenſ. ciuita. pro hac opinione adducūt Doct. tex. ī d. l. placet,*

in fi.ubi ait q; cauſæ libertinitatis et ingenuitatis nõ poſ ſunt delegari: et ſic cãæ ardue ẽt in ſimplici iuriſdictione ſcd̃m cõem opi. non delegãtur, qđ uerũ eſt qñ ſpãliter ſunt tribute, uel ſpãliter cõſtitutũ.ẽ q; nõ mãdetur. ut d. l.placet, nõ aliter. ut dixi ſupra eod nume.20. & 21.

34 Decima cõcluſio eſt q; ea quæ ſunt medie iuriſdictiõis. i. à ſumma tercẽtũ aureorũ ſupra nõ delegãtur, niſi ab occupato publicis negotijs. p tex.ĩ d l.placet.uerſ. qđ ita. C.de pedan.iud.ſcd̃m cõem ĩtellectũ. tu dic q; hæc cõcluſio uera eſt in oĩ iuriſdictione, ſiue ſit media, ſiue non. d. l.placet, q̃ loquitur indiſtincte, niſi in leuibus, quæ ſine cã mãdari poſſũt.l.fi.C.eo.tit. uide oĩno quæ dicã infra lib.3.in uerſ.cũ al's, nume.36 uſq; ad nu.46.

35 Vndecima cõcluſio eſt q; ea q̃ requirũt ſemiplenã cãæ cognitionẽ mãdari pñt, licet requirãt decretũ. ita ĩtellĩgũt tex.ĩ l.cognitio.infr.hoc tit.et eſt cõis ſnĩa, et uera eſt.

36 Duodecima cõcluſio eſt, q; ea in qbus electa eſt induſtria pſonæ nõ pñt delegari. et hoc ĩtellĩgũt, ſiue expſſe, ſiue tacite, et ſic pſũptiue fuerit electa ĩduſtria. ex quo alia ſeqtur cõclo, q; tacita electio ĩduſtriæ pſonæ nõ ex alio pt oriri ſeu pſumi q̃ ex magnitudine cãrũ, et ex magnitudĩe magiſtratuũ. ego ãt nõ ſoleo admittere hãc tacitã et pſũptã electionẽ, ſed expſſam tm̃, ut poſtea uidebimus. expſſã ãt appello, ẽt ſi nõ expſſe dicatur q; eligitur induſtria, ul' q; p ſe ſolũ id exequatur. ſed ſufficit ſi noĩatĩ ali qđ iniũctũ fuerit. ut hac l.1.ĩ prĩ. et ſic ex iniunctiõe et cõmiſſione ſpãli fatebor electã ĩduſtriã pſonæ, nõ ãt ex magnitudĩe magiſtratuũ, nec cãrũ, ut dixi ſup eo.nu.20

37 et 21. De iure canonico, idẽ eſt, nã ex ſola magnitudĩe cãrũ nõ cẽſentur electa induſtria pſonæ, qđ patet ex eo, q a ſcd̃m cõem opi.eo iure merũ ĩperiũ delegari põt. ut p

docto.in hac l.1.& canoniſt.in c.qđ ſedē.de offi.ordi. Immo nec ēt ex ſpāli cōmiſſione,niſi expſſū fuerit,q, pſonal'r exequatur:tūc.n.cēſetur electa ī luſtria pſone,et nō pōt negociū cōmiſſū delegari,niſi cōſentiāt ptes,c.fi. §.1.de of.deleg. niſi in paucis caſibus, ī qbus etiā ptibus cōſentiētibus nō pt fieri delegatio.d.§.1.in fi.et in.§.fi.

38 His cōclonibus ſic admiſſis,q̄ oēs sūt cōiter recepte, nihil ē tā cōtrariū,aut repugnās ī iure,qđ cōciliari ñ poſſit,adeo n.sūt cōcinnatæ, ut neceſſe ſit ī aliquā ex ſupſcriptis cōclonibus ïcidere, ſi qđ ē cōtrariū ſtatim dicūt doc.id eē ſpāle,,put ī l.1.et l.4.§.duas.ff.de dā. īfec.et l.cognitio.inf.hoc ti.et ī l.fi.C.ubi et apud quē,et ī l.1. §.damus.ff.de ſuſpec.tu.et ī l.legati.ff.de offi.pcō.et ſi q̄ sūt ſīles.rō ſpālitatis āſſignatur,uel celeritas ,,put in d.l.1.et 4.§.duas,uel utilitas pupillorū,prout in d.l cognitio.uel utilitas publica,prout in l.fin. C. ubi et apud quē,uel ṗrogatiua legati.prout in d.l.legati.uel ṗrogatiua magiſtratuū hñtiū iuriſdictionē,quibus aliqua mandaripñt,quæ alias nō mādantur. prout in l.ius dādi.ff. de tut.et cur.ab his.& inſti.de attilian.tut.§.pen.et in d.l.1.et l.4.§. duas.ff.de damno.infec.

39 Sed an ſint admittēdæ hæ cōclones cōiter recepte, et an iure pbētur,hoc opus hic labor ē, ſi fuiſſēt legislatores, hi noſtrates doctores q talia cōfinxerūt,ego qcqđ ab eis ſcriptū relictū eēt,ſine cōtrouerſia admittēdū putarē,p tex. ī l.2.ibi cui oēs obedire decet.ff.de leg.et l.1.ff.de cōſt.prī.et l.2.§.nouiſſime.ff.de ori.iur.ſed qa īterptis offō funguntur,cuius offm ē,ius qđ ſtatutū ē īterptari,et declarare,ñ āt đ nouo aliqđ ſtatuē.l.2.§.his legibus.ff. đ orig.iu.iſt.đ iur.na.gē.et ci.§.rñſa,et ibi ſalamō.l.1.

C.de profeſ.qui in urb. Cōſtātinop.lib.12.glo.et Bart. in l.1.C.de legib.glo.in l.ſi de interpretatione.ff.eo.tit. tex.in c.ſicut.§.ex his.q.1.tex.& glo.et abb.in c.1.de decim.glo.& Io.fab.et Aret.in d.§.reſpōſa,ut dīs,ego latius oſtēdi in cōmētarijs,quos edidi ad l.gallus,ī uerb.
40 īduxit.ff.de lib.et poſth.ego puto nihil (niſi qđ lege ꝓbe tur)admittēdū eſſe l.illā.C.de collatio. ubi late Iaſ.et.§. optimū,ī auth.de nō eligēdo,ſcđo nuben.l.in ꝑuaricatio nis.§.fi.ff.de ꝑuaricat.l.diſſētiētē.C.de diuort.c.illa ne ſedeuacēt,cū ſimil.ut ꝑ old.in conſ.202.et Cepol.in cōſ. 16.erubeſcimus.n.cum ſine lege loquimur.§.conſideremus in auth.de triente et ſemiſſe: et qđ nō eſt exp̄ſſe ſta tutum nō eſt ſupſtitioſis adinuētionibus ꝓſumēdum.c.cō ſuluiſti.2.q.5. exp̄xiſſet.n.lex, ſi uoluiſſet.l.unic.§.ſin autem ad deficiētis.C.de cadu.tollen.c.inter corporalia de trāslat.prelat.& qui dicit ius ita uelle, debet id ꝓba re.Bal.in conſ.341.lib.5.et ī conſ.340.lib.5.alioqui po teſt dici qđ non eſt lex ſub celo q̄ hoc dicat,ut facit Bal. in conſ.184.municipali,col.1.lib.5.maxime aūt ea puto oīno reijciēda,quæ ſalua rōne recti ſermonis nō poſſunt ex legibus colligi: ꝑ ea quæ tradit Bar.et Alex.& Iaſ. & alij in l.ſi de certa.C.de tranſact.& ꝑ tex.in l.plau tius,in fi.ff.de aur.et arg.leg.cū ſimil.ibi adduct. ꝑ glo.
41 Ego ut iura iuribus cōcordentur,in quo ꝑ nos ſummope re laborandum eſt.l.1.C.de inof.dotib. et ibi not.gloſ. & in authen.de exhiben.reis.§.fi. & eſt tex.in c.cum expediat,de elect.lib.6.& in c.cum dilectus,et ibi glo. in uerb.cōi eſt.de conſuetud.Bart.& doct.in l.2.§.cre ditum.ff.ſi cert.pet.Cy.Bal.& alij, in l.ſi de certa.C. tranſact.doct.in c.interceteros,de fide inſtrument.

Supplebo

42 Supplebo legẽ unã p aliam.l.nõ ẽ nouũ.ff.de legib.l.ſed et poſteriores,et ibi Bart.eo.tit.Idẽ Bart.in l.1.§.meminiſſe. ff.de uent.inſpic.Bald.in l.aduerſus.C.de furt. qđ in oĩ materia faciẽdũ eſſe,tradit Bar.et Iaſ.et cõiter doct.in l.nõ dubiũ.C.de legib.gñalia reſtringã,et cohercebo p deciſiones magis ſpãles.l. ſanctio.ff.de pen.l.ĩ toto.ff.de reg.iur.c.generi,eo.tit.lib.6.ang.cõſ.160.col. 1.Fulg.cõſ.215.Bar.in l.ſed et poſteriores de legib.et ĩ l.q̃ſitũ.§.ſi quis fundũ.ff.de fundo inſtru. Dec.late ĩ d.

43 l.ĩ toto,et ꝙ lex gñalis reſtrĩgatur p ſpãlem,ut cõcordẽtur:tradit corn.in cõſ.172.col.2.lib.4.et Paul.de caſt. in cõſ.21.incip.primũ dubiũ oritur ex tribus ſtatut,col. 3.lib.1.et Crau.in cõſ.2.nu.16.et 17.ad ĩproprias ſignificationes trahã,interdũ uocabula:ut ad concordiã redigãtur.prout faciendum eſſe docet Bart.et doct.in l.2.§. creditum.ff.ſi cert.pet. Bart. & doct.in l.non dubium. C.de legi.et alijs hmõi,modis legitimis laborabo ad legũ

44 concordiam.ut p Cy. Bal.et doc.ib d.l. ſi de certa.C.de trãſac.et ad earũ ſenſũ eliciẽdũ,et exprimẽdũ,nouas tñ et ĩuſitatas,et inauditas ſignões uocabulis afferi nõ pa

45 tiar,q a ſolus uſus hoc p̃t,ut tradit Hora.ĩ poeti.ubi ait.
Multa renaſcentur, quæ iam cecidere : cadentq́;
Quæ nunc ſunt in honore uocabula:cum uolet uſus.
Quem penes arbitriũ eſt, & uis, & norma loquendi.
Et tradit Alci.ĩ trac.de uerb.ſigni.lib.2.fo.81. ĩ paruis et ẽ tex.clarus,ĩ l.labeo.§. ſed bis. ibi nõ.n.ex opĩonibus ſingulorũ,ſed ex cõi uſu noĩa exaudiri debere.ff.de

46 ſuppel.leg.et oĩs ĩterp̃tationis uis eo reducitur: ut ſalua rõne recti ſermonis fiat.ut p doct.ĩ d.l.ſi de certa.C.de trãſactio.et ẽ tex.in l.plaucius.in fi.ff.de aur.et ar.leg.

& ut exponat nõ perimat.c.cũ dilecti,de accuſat. quem tex.ad hoc cõmẽdat Bal.ĩ ſua marg.in uerb. interp̃tatio et in l.1.in fi.C. de libe. pret.et in l.ſi de interp̃tatione. ĩ prin.ff.de leg.et debet ita fieri ĩterp̃tatio,ut nõ mereatur à ſapiẽtibus rep̃hẽdi.l.ſaluius ariſto.ff.de leg.p̃ſtan. l.ex facto,in princ.ff.de uulg.et pupill.Bal.in cõſ.91.p̃ ſtatutũ,col.2.uol.4.et ita fieri debet interp̃tatio, ut uer-

47 bis cõueniat,Bart.in l.ab executore,& ibi Imol. Ang. aret.et Alex.ff.de appell.et Bar.in l.duobus.§.ergo ſi quis.ff.de iure iur.Bal.in l.ea q̃.C. cõminatio uel epiſt. et in l.uolũtatis.C. de fideicõmiſ. col.fi.et in l.certo generi.§.1.ff.de ſerui.ruſt.p̃di. et in rub.C.de uerb.ſign. et in l.ſi quis filium.C.de liber.præter.& Hiero.cucal. in apoſtill.ad Dec.in l.in ambiguis.ff.de reg.iur.

48 Item attẽdi debet ille uerborũ ſenſus,et illa ſignatio,q̃ ui gebat tẽpore legis cõdite,non q̃ poſtea inoleuit.ut tradit Soc.in l.gallus.§.ſi eius,ĩ fi. ff.de lib.et poſth.et Alcia. in d.tract.de uerb.ſign.lib.2.fo.90.et etiã ego latius di xi,ĩ d.l.gallus.ĩ prin.in uerb.induxit.ff.de lib.et poſth.

49 Et cum latine ſcripte ſint leges,et qdẽ ornate,ut oẽs fatẽtur, uerba ea ſignatione accipiẽda ſunt,qua latini utẽbãtur.l.labeo.§.1.ff.d ſuppel. leg.nõ rudi aut barbara, q̃ poſtea forte inoleuerit,ut tradit Alciat.in d.trac.lib.

50 2.fo.88. Item ĩ claris nõ patiar,ut quiſquã me ſuaſionibus,aut fallacibus rõnibus abſtrahat, qa ubi uerba ſunt clara non eſt dubitandum.l.ille aut ille.§.cũ in uerb.ff. de leg.3. et ubi eſt caſus legis nõ eſt locus queſtioni.l.ancille,& ibi gl. et Sali.C. de furt.l.ceſar,ff.de publ.l.cũ p̃cibus.C.de p̃ba. Bal.in conſ.215.col.2.circ. fi.uol.2.et ubi habemus tex.nõ ĩdigemus,glo.ſcd'm Bal.ĩ cõſ.343.

incip.

incip. examinãda, col. 2. cir. fi. uol. 1. hic ſolet dici, q ubi uerba ſunt clara cauillationes aduocatorũ locũ non hñt, etiam ſi lex ſit dura, ſcdm Bal in conſ. 184. caſus ẽ talis quoddã fenile, lib. 2. nã certitudo uerborũ declarat certitudinẽ intellẽs, ut inquit Bal. in cõſ. 452. duo fratres, lib. 3. deniq; in dubio melius eſt uerbis deſeruire. l. 1. §. ſi ijs qui nauem. ff. de exercito. & Bal. in d. conſ. 215. lib. 2.

51 Itaq; nemo me unq̃ adducet, etiã ſi celum ruat, ut libellũ ꝓ delegato interp̃tandũ putẽ, ꝓut faciũt cõiter doct. in l. nec quicq̃. §. ubi decretũ. ff. de offi. pc. et in hac l. 1. quia hæc interp̃tatio nihil aliud eſt, q̃ exponere cartã ꝓ hoĩe, et fenum ꝓ aſino, q̃. ſignificatio apud latinos auctores, et apud ueteres iuriſcõſultos, nõ dico impropria, ſed inaudita eſt. Ideo ſuccedit diſpoſitio de qua in l. labeo. §. ſed de his, et ibi glo. cõiter approbata. ff. de ſupell. leg. et ex hoc patet, q tex. in d. §. ubi decretũ nõ ꝓbat intẽtionẽ doctorum, qui tñ ſuper eo ualde nituntur, ſed infeliciter.

52 Nec admittam, q uerb. ſpãliter exponatur. i. in priuilegiũ, quia inſolẽs et inaudita eſt, hæc ſignĩatio, ut dictum eſt de libello, nec uideo, qua affectione motus imperator det tale priuilegiũ: Immo ſi bene cõſideremus hoc non ẽ priuilegiũ, ſed potius onus, ſeu munus, neceſſitas. n. iudicãdi munus ẽ, non priuilegiũ nec bñficiũ, l. fi. §. iudicãdi. ff. de mun. et hon. niſi ĩterp̃temur priuilegiũ qcqd eſt cõtra regulas iuris, ut ĩ l. ius ſingulare. ff. de leg. et ideo cũ tales cauſæ tribuãtur, cõtra regulã, de qua ĩ l. more. ff.

53 de iur. om. iud poſſunt dici date in priuilegiũ, ita q nõ delegẽtur, ſed tunc ſufficit, q quicũq; dentur, nec refert an uni magis q̃ alteri dẽtur, dũmodo ſpãlr tribuãtur, et inſpicitur mẽs dãtis, nõ q̃litas eius cui datur. l. uni. ibi quã

palam eſt in tantum potentiorũ quæſtionibus eſſe cōmotum, ut huius ſanctionis rectores, ꝓuinciarũ cuſtodes, et contempte huius rei uindices fecerit. C. ne lice. potētio. ut dixi ſupra eo. nu. 44. deniq;. uerbũ ſpecialiter apud neminem uſurpatum eſt pro eo, quod eſt in priuilegium,

54 ſed accipitur ſpecialiter. i. nominatim. ut etiã tradit Alciat. in c. quod ſedem. col. 24. nu. 70. de offi. ordin. et dicam inf. in uerb. ſpecialiter; et ſic cum uerbũ hoc ſignificationem, in qua à doctoribus accipitur, non habeat, nec ꝓprie nec improprie, nec figurate; ſumus in caſu de quo loquitur tex. & glo. in d. l. labeo. §. ſed de his. ff. de ſuppell. leg. & Bart. & Iaſ. in. l. non dubium. C. de leg. ex quo enim hoc uocabulum nusq̃ uſurpatum reperitur in hac ſignificatione, non debemus ſuper hoc mouere quæſtionē; ꝑ ea quæ paulo ante dixi. l. ille aut ille. §. cum in uerbis. ff. de leg. 3. l. ancillæ. C. de fur. cum ſimilibus paulo ante per me adductis.

55 Item nemo unquam me adducet, ut uerba illa iure magiſtratus exponam. i. iure municipalis & minimi magiſtratus: & ꝙ ea iure magiſtratus competere dicantur, quæ ſunt cōicata etiam minimis. quia nimium reſtringerentur huōi uerba, ſi ad municipales tm̃ referrentur: quod fieri non debet, ut dictum eſt ſupra de generali ſermone. maxime quia in iure noſtro cum de magiſtratibus fit mentio, plerũq; de romanis intelligimus per excellentiam. argumēto tex. inſtit. de iur. natu. gent. & ciui. §. ſed ius quidē, & ita plerunq; accipi apud ueteres iuriſconſultos animaduerti. l. eum qui. ff. de iur. om. iudi. & inf. hac. l. 1. in uerſ. & Ideo uidentur, & in l. cum prætor. §. 1. ff. de iudic. et in l. Poteſtatis. ff. de uerb. ſignif.

56 niſi

niſi adijciatur aliquod uerbum quo ẽt municipales conti neri appareat, puta municipalis uel duumuir uel quid ſimile.ut in l.1.& l.4.§. duas.ff. de dam. infec. & in l.1.in princ.ff.ſi quis iuſdic.non obtemp. deniq; dixiſſet lex iure magiſtratuũ, non aũt iure magiſtratus: quia hi erant duo.& cum de his mentionẽ facit lex ſemper loquitur numero plurali,ut dicam infra in uerb.iure ma-
57 giſtratus. Intelligã igitur iure magiſtratus.i.iure officij,ſcilicet illius de cuius iuriſdictione mãdanda agitur. de quo dic ut ſupra,in præfationibus nu. 17. & inf. in uerb.iure magiſtratus,lib.2.

58 Nec ẽt adduci potero,ut uerba illa,ut bonorũ poſſeſsio detur,interpreter.i.pronuncietur danda. et illa poſſidere iubeatur.i.in poſſeſsione eſſe,exponam.quæ interpretationes fiunt cõiter á doctoribus in l.cognitio.§. ut bonorũ.inf.hoc tit.aliter enim non poſſunt euadere ex ſimplegadibus & ex ſyrtibus,in quas incidere neceſſe eſt, ſequendo eorum concluſiones commentitias, & ueteribus iuriſconſultis penitus ignotas. ſed ego nõ admitto hmõi interpretationes & expoſitiones; non dico improprias,ſed barbaras, & inauditas, & á ſermone latino penitus extraneas & abhorrentes,& ab ipſiſmet excogitatas,apud neminẽ alium unq̃ aut lectas aut auditas.
59 et per hoc reijciende ſunt omnino,per tex. in l.labeo.§. 1.ff.de ſuppell.legat.& l.pediculis.§. aurea &.§.argento.ff.de aur.& ar.le.& l.ſcribit qntus mutius.eo.tit.& l.ille aut ille.§. cũ in uerbis.ff.de leg. 3.l. nepos proculo.ff.de uerb.ſignif.& l.quidã.ff.de hered.inſtit. ego exponã tex.in d.l.cognitio fideliter & latine prout uerba ſonant, & mens legis ſuadet. quæ ex uerbis de-

60 prebēditur.d.l.labeo,§.fi.putabo igitur ꝙ prætor mādare poſsit,ut detur bonorū poſſeſsio,ſiue de primo,ſiue de ſecūdo,decreto loquaris,nō curo,q̄ non exiſtimo nefas eſſe ut talia mādari poſsint à prætore, q̄ ex dicto ipſius p̄toris,& ex iure à ſe conſtituto deſcendūt, inſtit.

61 de bon.poſ.ī prin.q̄ eſt eius ꝓpria iuriſdictio.inſt.de perpet. & tēpo.action.in prin. & ꝓpterea dicitur,ius p̄toriū.l.ius aūt ciuile.§.1.ff.de iuſt.& iur.& bonorariū ab honore p̄toris.l.2.§.eodē tpe.ff.de orig. iur. putabo ēt ꝙ mādari poſsit,ut dāni infecti noīe caueatur,exēplū ē in.l.1.& in l.4.§.duas.ff.de dam.infe.et ꝙ iubeatur poſsidere,ēt ex ſcd'o decreto,nā is ꝓprie dicitur iuberi poſsidere, ut ē tex.ī.d.l.4.§.ſi intra,uerſ.ſi forte duretur.ff.de dam.infect.licet duū uiris hæc nō delegauerit p̄tor,ſed reſeruauerit ſue iuriſdictioni, ut ait text.in d. uerſ.ſi forte,tñ ſi nūc uelit poterit mādare,ut expreſſe ait tex.in d.l.cognitio.§.ut bonorū inſ.hoc titulo.q̄ uerba cū ſint clara ab eis nō puto recedēdū.l.ille aut ille.§. cū in uerbis.ff.de leg.3.l.nō aliter.eo.tit.& cū habeamus tex.expreſsū nō eſt dubitandū.l.ancille,& ibi glo. & ſal.C.de furt.nec ad argumēta,aut ad cōiecturas cō

62 fugere debemus,q̄ nulla eſt rō nullūq; argumentū & nulla cōiectura q̄ poſsit infringere aut tollere textus expreſſos,ut inquit glo.in c.1.tit.de feud.cognit,et ē tex. in.l.ꝓſpexit.ff.q & à qb.Tradit And.tiraquel.doctor egregius ī tract.de iure primoge.q.40.fo.372.nu.177. & q.85.fo.420,nu.15.& ſi nō habeat rōnem, ut inq̄t Bal.in l.nō oīam ī prin.ff.de legib.hinc dixit inno. in c. irrefragabile in fi.de offi. ordin.ſufficit ſic ſtatutū eſſe, et glo.in.l.1.§.initiū,in uerbo ratus.ff. de poſtulan. ait

ſufficere

ſufficere ꝗ ſtatuētes putauerunt bonū eſſe ſic ſtatuere, ſup quo uide late Tiraquel.ī trac.de retra.ī pſa.fo.31. nu.75.qđ ſine dubio pcedit ī materia iuris poſitiui, ut p
63 ſe.late ī c.ſi qñ nu.9.de reſcrip.maxime ī cõſuetudine, ī qua fere tota materia delegatiõis, fundata eſt, ut pbat tex.in hac l.1.§.finibi uerius eſt.n.more maiorū et in l.more.ff.de iur.om.iud.& in cõſuetudine, non ſpecta-
64 mus an rõne introducta ſit, an p errorē l. quod nõ rõne ff.de legib.ideo ſolet dici ꝗ rõ nõ eſt de ſubſtãtia cõſuetudinis, ſed ipſa pendet ex ſola auctoritate cõſtituentiū. ut ait bal.ī l.de qb.col.10.uerſ. & primo quo ad primū. ff.de legib.ubi ſubdit ualere oēm cõſuetudinē cõtra oēm rõnem, mõ nõ ſit cõtra ius diuinū, idē Bal. ī c.1.ī prin. col.2.uerſ.ibi,phibēs titulo, de feudi cognitiõ.ſcribit nõ ſēp exigi ꝗ cõſuetudo ſit rõnabilis, ſed ſatis ē ꝗ ſit tolērabilis, et uſu approbata allegat ino.ī rub.extra de cõſ.
65 Nec ēt adduci potero ut putem probari in.§.audient in authen.de defenſo.ciuit.et in l.magiſtratibus.ff.de iur. om.iud.ꝗ cognitio leuiū criminū, & alia hmõi quæ cõpetūt defenſoribus, & municipalibus magiſtratibus poſſint delegari: bñ fateor ꝗ talia cõpetūt hmõi magiſtratibus, put unicuiq; lex diſtribuit, et ita pbatur ex illis iuribus, ſed ꝗ mãdari poſſint, nullū uerbū, ideo qđ lex nõ dicit nec nos dicemus.§.optimū, ī auth.de nõ eligē.ſecūdo nuben.& l.illā, C.de collatio. cū cõcor.ibi p Iaſ.adductis, aliūde igitur q̄rendū eſt an talia mãdari poſſint, hoc eſt ex alijs legibus.l.nõ eſt nouū.ff.de legib. qđ ego quæro ex.l.nemo põt ī uerb.cuiuslibet cohertiõis.ff.de reg.iur.& in.l.ſolent in prin.ff.de offi.procõſ. nec putabo ſacrilegium eſſe, ꝗ aliquid magiſtratui etiam mi-

nimo à lege aut ab ĩperatore tributũ fuerit ſpãľr ; ita ꝙ mandata iuriſdictione nõ trãſferatur, cũ hæc depẽdeãt ex placito principis,ſunt.n.iuris poſitiui, ut ſæpe dixi.
66 Ideo quicqd ſibi placuit,pro lege obſeruabo. l.1.ff. de cõſti.prin.l.2.§.nouiſsime.ff. de ori.iur. nec ei ſuccẽſebo, ꝙ nõ ad meũ arbitriũ leges fecerit. cũ talia q̃ ſunt iuris poſitiui penitus depẽdeãt à ſuo ipſius arbitrio, nec ab eo rõ exquirenda ſit:ut late tradit Fel.in c.ſi qñ.uerſi. circa reddẽdã,nu.9.et uerſi.ubi uero,et ibid. Dec.nu.9.de reſcr.color.n.quilibet ſufficit pro rõne.l.qa poterat.ff. ad treb.et uolũtas eſt pro rõne,ut p gl.in l.1.§. initiũ. in uerb.ratus.ff. de poſtul.p Fel. et Dec. in loco alleg. et Tiraquel.in trac.de retract.in p̃fa.nu.75.fo. 31.
67 Nec etiã admittã ut in hac l.1.§.fin.uerba illa imperiũ qđ iuriſdictioni coheret,mãdata iuriſdictione trãſire,intelligamus,de cohertione uerbali tm̃: qa nimis dura eſt hæc reſtrictio,et nimis inſolens et barbara interp̃tatio. ſed putabo iuriſconſultũ loqui indiſtincte de omni imp̃io mixto.hoc.n.qđ iuriſdictioni coheret imperiũ pculdubio mixtũ eſt.l.ĩperiũ.ff.de iuriſ.om.iu. et iõ cũ lex non diſtinguat nec ego diſtinguã.l.de p̃cio.ff.de publi.et generaliter dictũ generaliter intelligã.l.1.§.generaliter.ff. de legat.p̃ſtan.cũ ſimil.nec me terrebit ꝙ talia denegen-
68 tur municipalibus magiſtratibus.l.ea q̃.ff. ad municipa. qa fateor ꝙ talia non ſunt tributa hmõi magiſtratibus, qa principi nõ placuit. & ſic ipſi magiſtratus non exercebũt talia,nec mãdabunt,qa ſibi non cõpetunt. fatebor tñ ꝙ mãdata iuriſdictione à p̃tore,uel alio ſlr̃i magiſtratu cui talia cõpetũt iure magiſtratus,trãſibũt cũ iuriſdictione:et expediri poterũt p eũ,cui mãdata fuerit iuriſdictio.

ſtio.ex quo hoc ſtatutũ eſt,et ſic placuit prĩcipi:uel ſic
more ĩtroductũ eſt.ut eſt tex.expreſſus, ꝙ cauillari nõ
poteſt,in hac l.1.in.§.fin.et tex.in l.fin.eo.ti. & multa
69 extant exempla in iure noſtro,ꝑ quæ apparet,ꝙ ea quæ
ſunt mixti imperij regulariter mandari poſſunt. Idem te
nuit Fulgo.in hac l.1.et Alciat. probat in paradox.lib.
2.c.1.& in c.qđ ſedes,nu.70.de offic.ord.nec ulla lex
dicit contrarium,ergo nõ debemus recedere à proprieta
te uerborum,per doctrinam Bartoli cõiter approbatam
70 in l.non dubium,col.2.uerſ.ſecundũ dubium.C.de legib.
habemus ergo regulam generalem, infr.hac l.1.§.fin.q̃
dicit,ꝙ ea quæ ſunt mixti imperij mãdari poſſunt. idem
dicit tex.in l.fi.eo.tit.habemus multa exempla,quæ idẽ
ſuadent & ex quibus regula colligi poſſet, ſi non eſſet
expreſſa.nullã ꝑterea habemus legẽ:q̃ repugnet.quam-
obrem non uideo,cur uelimus, tot & tantis cauillationi
bus,& barbaris,ac inauditis interpretationibus,et mul
tarum legum duris & aſperis reſtrictionibus,et inuer-
ſionibus,& cõtortionibus,contrariam ſnĩam tueri.quã
nec lex probat,nec conſuetudo unquam admiſit. quæ ſo
let eſſe optima legum interpres,l.ſi de ĩterpretatione.ff.
de leg.& nihilhominus audet Alex.dicere ꝙ ſnĩa cõtra
cõem,non eſt utilis nec uera.ſed quæro ab ipſo,cum ſen-
tentia cõis nõ ſit in uſu,nec unquã fuerit,q̃ utilitas põt
ex ea reſultare:magis q̃ ex contraria,quam conſuetudo
inuitis & obſtinatiſſime reclamãtibus omnibus doctori
bus approbauit:nec unquam obliterabitur: eſt igitur uti
71 lior hæc ſnĩa q̃ cõis,an ãt ſit uerior, apparet ex his q̃ iã
dixi.apparebit etiam clarius ex his q̃ in utrãq; ꝑtem po
ſtea adducẽtur,quæro aũt ab ipſo Alexãdro,cũ ipſe in-

terpretis officio fungatur, & legem hanc diſcipulis, et tironibus exponendã ſuſceperit, quæ nihil loquatur de dote, dato q multa de dote ex alijs legibus adduci poſſint, nõ recte fecerit ſi uelit omnino defendere etiam hic de dotibus agi, profecto, ſi ita dicat omnes eum inſanire fatebuntur, ſic igitur reprehendendus eſt, cum redarguit fulgo. qui fatebatur ex alijs legibus probari q merum imperium mandari non poterat, ex hac non colligi, & ex hoc infert q eius expoſitio, & interpretatio non eſt utilis, ex quo contrarium ſecundum eum per alias leges probatur, ego dico quòd ſatis erit utilis in hoc, quia auditores addiſcent leges interpretari, et non debemus peruertere ſenſus uerborum propterea q aliunde aliquid probetur.

72 Nec etiam adduci potero, ut admittam tot diſtinctiones totus gradus ſiue ſcalas imperij, aut iuriſdictionis à Bartolo, & ab alijs excogitatos, & commentos ſeu confictos in l. imperiũ. ff. de iur. om. iud. de quibus nulla unq̃ fit mẽtio in legibus noſtris, nec apud hiſtoricos, nec apud poetas, nec alicubi de his ueſtigium ullum apparet, & ideo cum quæretur an imperium, ſiue merum ſiue mixtum mandari poßit, nõ recurram ad hos gradus, aut ad has diſtinctiones imperij, à recentioribus confictas, ſed ad regulas ueterum iuriſconſultorũ me conferam. quæ-

73 ram igitur an more inductum fuerit, ut mandari poſsit an non, ut hac l. 1. §. fin. Item quæram an datum fuerit imperium, an uero competat ex ſuo proprio edicto magiſtratuum, item quæram an lex aliquid in hoc ſpecialiter indulgeat, maxime autem precæteris ſpectanda eſt con-

74 ſuetudo in qua fere tota hæc materia fundata eſt, ut hac l. 1.

l.1.§.finali.& l.more.ff. de iur. om. iudic.not. glo.in titulo.de pace conſtan.§.1.in uerb. in criminalibus, & alijs huiuſmodi regulis utar, quæ notæ fuerunt antiquis iuris prudentibus, & quibus ipſi uſi ſunt, nec recedam à propria ſignificatione uerborum, niſi aut altera lex repugnans coegerit, aut communis uſus loquendi, aut iniquitas alioqui reſultans impulerit, aut ratio
75 *legis ſuaſerit, iuxta doctrinā* Bartoli, *cōmuniter approbatam in l.non dubium col.2.uerſ.ſecundum dubium.C. de legib.tñ inauditas uerborum ſignificationes, & à latinis authoribus nuſq̄ receptas, nullo caſu admittam.p tex.in l.labeo §.1.ff.de ſuppell.leg.aliud ē enim impropria ſignificatio, aliud ē inaudita, et nunq̄ recepta ſignificatio.Itē cū ſimus in his q̄ ſunt iuris poſitiui, nō admittam rōnem ullam, niſi q̄ expreſſa fuerit à legislatoribus p tex.in l.non oīum, & l.ſeq.ff.de leg.et p ea quæ late tradit fel.in c.ſi qñ de reſcript.nu.9.& ibi* Dec.
75 Ex *his patet rñſio fere ad omnia quæ adducit* Alex.*pro opinione cōi, eſt.n.reſponſum ad tex.in hac.l.1.in prin. & in uerſ.quæ uero, item eſt reſpōſum ad tex.in.l. nec quicq̄.§.ubi decretū ff.de offi.proconſ.ſupra eo.nu.51. ad tex.in l.placet,*C.*de pedan.iudi.reſpondetur inf.eo. nu.101.102.et inf.lib.4.uerſ.paul.not.nu.44.&.45. ad tex.in l.fin.C.ubi & apud quem, rñdetur inf. lib.3. uerſ.& ideo uidentur.nu. 13.&.14 potius enim ex illis iuribus probatur opinio mea, ut in dictis locis oſtendi*
77 *tur.* Ad *tex.in auth.de exiben.reis.§.ſi uero ēt quidā, reſpondetur inf.lib.4.in uerſ.* Paul.*not.nu.34. uſq; ad nume.43.ad tex.in auth.de teſtib.§.ſi uero ignoti reſponde ut inf.lib.4. uerſ.* Paul. *not.nu.5.ad tex.in.§.*

nulla .in authē.de defenſ.ciuit.reſpōde ut inf.eo.lib.4. uerſ. Paul. not.nu.3. ad tex.l. imperium uerſ.fin.ff. de iur.om.iu. rñdetur q̧ ille tex. loqtur nō de auctoritate mandandi iuriſdictionem,ſed de auctoritate dandi iudicē: q̄ inter ſe differunt,ut dixi ſupra in præfationibus. ſed & admiſso ſenſu cōi q̧ facultas dandi iudicem ſit iuriſdictionis:tñ non per hoc probatur,q̧ mādari poſsit. quia nō omnia,quæ ſunt de iuriſdictione, mādari poſsūt. ut eſt tex.in l.placet.C.de pedan. iudic.in fi. & tradit hic tex.in prin.ex regula generali,dato ergo q̧ licentia dandi iudicē ſit iuriſdictio.d.l.imperium.tñ eſt de illa iuriſdictione,quæ ſpecialiter tribuitur:nemini enim cōpetit niſi cui nominatim data eſt.l. cum prætor.§.1.ff. de iudi.ex quo ſequitur q̧ nō poteſt delegari.ut in hac l.1.

7 in princ.reuera tñ communis ſenſus ad illum textum nō eſt uerus, ſed uerior eſt ille quem tradit Alciat.lib.paradox.2.ca.8.& eſt uerius q̧ nemo iudicē dare poteſt, niſi q habet imperiū l.eum qui.ff.de iuriſd.om. iud.l.iudicium ſoluitur.ff.de iudic.l.unic.c.qui pro ſua iuriſdictione,in uerb.præcepto. ideo cum ait tex.in d.l.imperium. q̧ iuriſdictio, eſt ēt iudicis dandi licētia: uult dicere, q̧ nō eſt meri imperij,ſed ī ea eſt ēt iuriſdictio,hoc eſt una cū imperio eſt iuriſdictio. erit ergo mixti impij, qđ eo ptinet ut ſciamus id municipalibus magiſtratibus non cōpetere per tex.in l.ea quæ.ff.ad municipal.nō autem eo pertinet ut ſciamus,an delegari poſsit hæc facultas,an nō.ſed aliunde hoc quæri debet,uidelicet ex regula textus noſtri in prin.cū itaq; hæc facultas nemini cōpetat,q̄ ei cui ſpecialiter data ſit.l. cū prætor.§.1.ff.de iudic.ſequitur q̧ mādari non pōt.ut hac hac.l.1.in prin.

Ad tex.

79 Ad tex.in l.nemo poteſt.ff.de reg.iur. & in l.ſolent,in princ.ff.de offic.proconſ.non nego quin imperium merũ lege datum ſit regulariter indelegabile,de mixto nego, & ſic non probat aliquid de mixto, ille tex.quo ad merum fateor illud regulariter mandari non poſſe, & quidem indiſtincte ẽt in minima ſpecie,licet in hoc Bart.cõtradicat in l.imperiũ.ff.de iur.om.iud.qui ualde abſurdum putauit ꝙ magiſtratus municipales aliquid poßint quod mandari non poſsit, quem ſequuntur communiter Docto.ſed falluntur, ut ſæpe dixi, nam multa mandari poſſunt,quæ non competũt magiſtratibus municipalibus l.fin.C.ubi & apud quem iuncta.l.ea quæ.ff. ad muni. & l.cognitio.§.ut bonorum,inf. hoc titulo iuncta d.l. ea quæ & l.1.& l.4.§.duas.ff.de dam.infect. et econuerſo aliqua eis tributa ſunt, quæ mandari non poſſunt. l.magiſtratibus.ff.de iur.om.iud. §.audient.in auth.de defenſor.ciuit. iuncta.l.nemo poteſt.in uerb. cuiuslibet alterius cohertionis.ff.de reg.iur. & l.ius dandi.ff.de tuto.& curat.dat.ab his.iuncta.l.ſed nec mandãte.eo.titul.de hoc imperio, et de cognitione eius dic ut dixi ſupra eo.uerſ.nu.25.26.27.

80 ad tex.in.§.ſi uero ignoti. in authen.de teſtib.dic ꝙ ibi loquitur de duũuiris,& magiſtratibus municipalibus, quod patet quia loquitur de iudicibus qui non habent adminiſtrationem, ideſt ꝗ ſunt ſine imperio,& ſic de municipalibus qui non habent imperium.l.ea quæ.ff.ad municip.uel dic ꝙ tortura eſt meri imperij,ut tradit Dec.in l. imperium.nume.49.ff.de iuriſdic.om. iudi. cætera ſunt friuola ad quæ reſponde prout infra in.§.qui mandatam, in quæſtione meri imperij,libr.4. Guido de ſuz. in hac.l.1. & in l.1.ff. de

81 Iuriſdic.om.iud. & in l.imperium. eod.titulo.contendit hanc legem alio ſenſu accipiendam eſſe. quem ſequitur Io. And.in addi.ſpecu.in titulo,de iur.om.iud. in additio.incip.hic poſuit ſub merore,ut refert hic Alex. numero.32.uolebat enim q̃ regula, quæ cõiter per Doct. elicitur ex hoc textu.in princ. habeat locum tantum in cauſis meri imperij: & ſic fatetur Guido q̃ cauſæ meri imperij ſunt indelegabiles.& ita procedit tex. ſecundũ eum,in hac.l.1.in prin.cauſæ uero mixti imperij poſſunt delegari: & de hoc ſecundum eum loquitur. tex.in hac l.1.in uerſ.quæ uero, hunc ſenſum probat Alciat.in.2. lib.paradox.c.1.& in.c.quod ſedem,de offic.ordin.qui tamen non eſt uerus; ut oſtẽdam. maxime quia hæc lex in princ.uſq; ad.§.qui mandatam,nunquam loquitur de imperio,ut ſæpe dixi. fateor tamen q̃ concluſio Fulgoſij eſt uera,ſcilicet q̃ mixtum imperiũ mandari poteſt,me-

82 rum non poteſt. Hæc regula ſecundum Fulg.& ſequaces fallit in caſibus exceptis. Primo in datione tutoris.hæc eſt enim mixti imperij,ut per Alex. in hac.l.1. numero.32.per tex.in l.muto.§.tutoris.ff.de tutell.ibi tutoris datio, neq; imperij neq; iuriſdictionis eſt: ſed ei ſoli competit,cui nominatim hoc dedit uel lex,uel ſenatus conſultum,uel princeps.d.§. tutoris. & non competit iure magiſtratus.ut inquit gloſ.in hac l.1.in uerſ. mandari, quam ſequuntur communiter docto. maxime Alexand.numero.34. & Deci.nume.45. & non poteſt delegari.l.nec mandante.ff.de tutor.& curat.dat. ab his. niſi habenti iuriſdictionem ſecundum glo.& communem opinionem, de qua atteſtatur Alexand.in hac l.

prima,

prima,nume.34.& in l.prima.nume.19.ff. de iuriſdi-ctio.omnium iudicum & utrobique docto.cõmuniter:et Deci.in hac l.prima,nume.41 pro qua opinione eſt tex. inſtitu.de attil.tuto.§.penul.& l.lutius.§.cum teſtamento.ff.de adminiſtra. tutor.ibi ex preſidis prouinciæ precepto à magiſtratibus tutor datus eſt. & hoc etiam fatetur Guido de ſuza. de hoc articulo an datio tutoris ſit mixti imperij,& an poßit delegari; uide infra libro quarto,in uerſi.paul.notat,nume.65.& nume.69.& nume.75.uſq; ad nume.87.

83 Secundo ſecundum eundem excipitur caſus quando imperium mixtum plus participat de mero quàm de ſimplici iuriſdictione:ut eſt exemplum in l.iubere.ff.de iuriſdictio.omnium iudic. Alexand.refert in hac l.prima,nume.32.re uera ille tex.nihil probat de delegatione, nec uera eſt hæc concluſio: ut dicam infra eod.numero.95. Tertio excipitur ſecundum eum caſus quando requiritur decreti interpoſitio.l.nec quicquam.§.ubi decretum.ff.de officio proconſul.& l.cum hi.§.ſed nec mandare.ff.de tranſactio. Alexand.refert in hac l.prima, numero.32.re uera hæ leges non probant. nam text. in dicto §.ubi decretum. loquitur de libello,non autem de delegatione.tex.autem in §.ſed nec mandare. loquitur de caſu ſpeciali commiſſo; ſecundum regulam de qua in hac l.prima, in princip. dic ut dicam infra eodem nu-

84 mero.96. Dicebat præterea Guido de ſuza. quòd cauſæ mixti imperij competunt magiſtratibus magnis iure magiſtratus, non ſpecialiter ex lege, uel ſenatuſconſulto, uel conſtitutione Principis, ſed eo ipſo

q̃ ſunt tales magiſtratus, competunt etiam illis talia, nõ ſpecialiter, ſed iure magiſtratus, & ſic in uerſ. quæ uero iure magiſtratus intelligit, ibi de magnis magiſtratibus agi, quod clarius apparet, ex uerſ. & ideo uidentur errare magiſtratus, nam procul dubio, lex ibi de magnis loquitur, qui habent imperium, & tamen eos uocat ſimpliciter magiſtratus, & ſic ex ſequentibus declarantur præcedẽtia. l. ſi ſeruus plurium. ff. de leg. 1. Alex. conſ. 169. col. 2. uol. 5. Reſtringebat ipſe Guido regulã huius legis, nam licet ipſe dixerit, q̃ cauſæ mixti imperij regulariter poſſunt delegari, hoc inquit uerũ eſt reſpectu ipſius imperij, & reſpectu ipſarum cauſarum: eſt enim delegabile huiuſmodi imperium.

85 Sed an quocunq; tempore, & quocunq; loco indiſtinctè delegari debeat, hoc nõ dicit tex. noſter: uult igitur Guido de ſuza. q̃ mandata iuriſdictione tranſeat mixtum imperium, dũmodo delegatio iuriſdictionis fiat tempore habili, ſcilicet quo iuriſdictio mandari poteſt, hoc eſt quando preſes ẽ impeditus publicis occupationibus, aliter nõ, per tex. in l. 2. C. de pedaneis iudic. & ita intelligit tex. in l. 1. C. qui pro ſua iuriſdict. de quo articulo, dic ut infr. lib. 3. in uerſ. cum alias iuriſdictio. nu. 16. uſq; ad nu. 36. cauſæ autem meri imperij, ſecundum Guid. de ſuza. ut refert hic Alex. nu. 33. nullo caſu poſſunt delegari niſi, quando preſes proficiſcitur, Alexã. tamen impugnat hunc intellectum, quia ſecundum eum, tex. in d. l. placet in uerſ. quod non ita. C. de ped. iud. probat q̃ cauſæ quæ expediũtur officio iudicis nobili, ut ſunt cauſæ mixti imperij, nõ poſſunt delegari, etiam ab eo qui impeditus eſt publicis occupationibus, ſecundum cõem intellectum.

86 Secũdo dicit,quod recepto ſenſu, Guidonis oporteret re ſtringere hunc tex. in uerſ.quæ uero, ut intelligatur in caſu quo preſes eſſet impeditus publicis occupationibus, quod ſecundum eum nihil aliud eſt,quàm uiolare textũ, uel potius dicere quòd eſt correctus iſte tex. per d.l.2. in uerſ.ita tamen.C.de pedan.iudic.quod eſt abſurdum, cum ſit uitanda legum correctio.l. præcipimus.C.de ap pella. c. cum expediat, de elect.lib.6.qui non admittitur,niſi expreſſe fiat ſecundum glo.communiter approbat.in c.cupientes.§.ſi per tex.in uerb.petere, de elect. lib.6.& maxime quia ſecundum glo.& doct.in d.l.2. ille uerſ.ita tamẽ, non loquitur de cauſis mixti imperij, & propterea quando loquitur de delegatione fienda tẽpore publicarum occupationũ, intelligitur de cauſis medijs,uidelicet ultra tercẽtum aureos, quæ tamẽ non ſunt mixti imperij,ubi inquit gloſ. quam cõmuniter ſequũtur doct.ꝙ cauſæ illæ non delegãtur niſi tempore occupatio num publicarum,ea uero quæ ſunt mixti imperij,non delegantur,niſi in caſibus,in quibus etiam cauſæ meri imperij delegantur, ita dicit ibi glo.in uerb. placet, & ſequuntur communiter doct.& male,ut dicam infra.

87 Tertio dicit Alexan.quòd non ſubeſt ratio, quare magis ſint indelegabiles cauſæ mixti imperij, quæ expediuntur per decretum,quàm aliæ quæ expediũtur per ſen tentiam diffinitiuam,de decreto eſt tex.in d.§.ubi decre tum,de ſententia diffinitiua eſt tex.in l.omnia quæcunque.ff.de regul.iur. uidemus enim, idem ius in utroque caſu ſeruari,quia neutrum ex his per libellum expediri poteſt,de quo tamen uide quæ dixi infra in uerb.ſpecialiter,numero 17. lib.2. Reſpondet etiam Alexand. ad

ea quæ tradit Guido de ſuza. ſuper text.in l.imperium in fin.ff.de iur.om.iud.ubi ait finem illius legis loqui de iuriſdictione,quæ complectitur mixtum imperium,ut ſupra uiſum eſt. Alex.autem dicit ꝙ ille tex.in fin. loquitur de ſimplici iuriſdictione. uult dicere ꝙ minimus magiſtratus ordinarius,qui habet ſimplicem iuriſdictionē, poteſt delegare: ut ibi per gloſ.& docto.& ita reſidet Alex.nu.33.quia proprium iuriſdictionis eſt, ut delega
88 ri poßit:ſecundum communem opinionem. Ego dico, ꝙ nec Alex.bene dicit,nec Guid.de ſuz.in totum ueritatem aperit. Nam quando dicit, ꝙ tex.noſter in princ. loquitur tantum de cauſis meri imperij, et ſic colligit cōcluſionem,ꝙ cauſæ meri imperij ſunt indelegabiles. Non nego quin cauſæ meri imperij ſint indelegabiles,nam hoc exprimit tex.in l.nemo poteſt.ff.de reg.iur.& in l.ſolent.ff.de offic procōſ.& in hac l.1.in.§ fi.ibi merū imperium,ꝙ lege datur non poſſe tranſire,& in hoc nemo contradicit,idem dico de cognitione huiuſmodi cauſarū. Sed dico ꝙ iſte tex.in prin.nō loquitur de mero impio. i. de aīaduerſione,ſed de iuriſdictiōe tm:ut dixi ſup.nu.9. et nu.14.in pfationib.et uide oīno inf.lib.2.in uer.exercitationem:ubi ego teneo,ꝙ cognitio cauſarum criminalium ſit iuriſdictionis,non autem imperij. et in uerſ.cum
89 alias iuriſdictio, ubi oīno uide. Item dico, ꝙ non omnē imperium merum eſt indelegabile,ſed illud tantum,qđ lege datur. ita loquitur tex.in d.l.nemo poteſt.ff.de reg. iur.& in d.l.ſolent.ff.de offic.proconſ.& in hac l.1.§ fi.& ibi ego dicam.in uerb.imperium. nu.1.cum mult.
90 ſeq.lib.4. Item dico,ꝙ uerum eſt quidem cauſas mixti imperij delegari poſſe, prout præſupponit Guid.de ſuz.

& Fulg.

& Fulg.hic. & Alciat.in c. quod ſedem. numer.20.de offic.ordin. Sed dico quòd iſte text. in uerſ. quæ uero non loquitur de mixto imperio: ſed de iuriſdictione, propter ſubiectam materiam. ut dixi ſupra in præfatio.numer.9.cum multis ſequentib.ubi omnino uide.
91 Item dico & fateor, quòd cauſæ mixti imperij, in caſibus exceptis non poſſunt delegari: prout præſupponit Guid. ſed dico, quòd non ſic debet concipi concluſio. Sed debemus dicere affirmatiue, quòd cauſæ mixti imperij, regulariter poſſunt delegari; dũmodo competãt iure magiſtratus, id eſt dũmodo nõ ſint data ſpecialiter lege, uel ſenatuſconſulto, uel conſtitutione principis. & ita loquitur tex.noſter in princ.iunct.§.fin. Qui autem ſint caſus expreßi ſpecialiter, extant exempla.in d.l.muto.§.tutoris.ff. de tutell.& l.nec mandante.ff.de tuto. & cu.dat.ab his. & in l.cum hi.in princ.&.§.ſed nec mãdare.ff.de tranſact. & in l.2.infra hoc titulo. & in l.placet. uerſ. quod non ita.C.de pedan.iudic. & in l.1.§.ſuſpecti.et §.abolitio.ff.de ſuſpect.tuto. & in l.unic.C.ne lic.poten. Item dico, & fateor, quòd magiſtra-
92 tus municipales, ex iuſſu præſidium, tutores dare poſſunt.l.lucius.§.cum teſtamento.ff.admin.tuto. & inſtitu.de attilia.tut.§.penul. & ita procedit tex.in l.ius dandi.ff. de tutorib. & curatorib.dat. ab his. Tamen non eſt uerum, quòd illud faciunt, ex delegatione, quia re uera hæc delegari non poſſunt.d.l.ſed nec mandante. ff.de tutorib. & curator. dat. ab his. quia nemini competit, niſi illis, quibus nominatim, hoc dederit lex, uel ſenatusconſultum, uel conſtitutio principis. d.l.muto.§.tutoris datio.ff. de tutell. Competit ergo

93 magiſtratibus municipalibus, quia lex hoc dedit nominatim. l. ius dandi. ff. de tut. & curat. dat. ab his, et inſtit. de attilia. tut. §. pen. qui tñ magiſtratus licet habeant iuriſdictionem hanc à lege, ut dictũ eſt, tamen à ſeipſis hoc non poſſunt facere, ſed expectare debent iuſſum præſidũ d. l. lucius. §. cum teſt. ff. de admi. tut. & inſtit. de attil. tut. §. ſed hoc iure, uel cum interuentu epiſcopi in paruo patrimonio pupillorum. inſt. de titulo. de attil. tutor. §.
94 pen. Qui iuſſus præſidum differt à delegatione, ut inquit glo. in. d. §. pen. in uer. iuſſu, & iuriſdictio nõ trãſfertur ex iuſſu, ſecundum glo. in l. 2. in uerb. in poſſeſsionem. in fi. ff. de iur. om. iu. & ibi Alex. nu. 18. col. 4. et
95 not. Doct. in l. & quia. eo. titulo. Item quando dicit in ſecundo caſu, ꝙ ea quæ participant magis de mero imperio, q̃ de iuriſdictione, nõ poſſunt delegari, per tex. in l. iubere, cauere. ff. de iuriſd. om. iud. & l. ea q̃. ff. ad municipa. dico ꝙ Guido male ſentit, nec eſt uerum ꝙ tex. in d. l. iubere, probet ꝙ talia non poſsint delegari, ſed ille tex. tantum nos admonet de illa iuſsione quam facit prætor, cogendo ut caueatur prætoria ſtipulatione, & de miſsione in poſſeſsionem, & ait, ꝙ ſunt magis imperij quàm iuriſdictionis, ut per hoc ſciamus an competãt magiſtratibus municipalibus, an non. per tex. in d. l. ea quæ ff. ad munici. an autem mandari poſsint, nullum uerbũ, ideo quod non dicit lex, nec nos dicemus. l. illam. C. de collatio. cum concordan. ibi per Iaſ. cumula. maxime ꝗa ſunt diuerſa hæc, ꝙ ſit mixti imperij, & ꝙ non poſsit delegari, ideo ex diuerſis nõ fit illatio. l. papiniamus exuli ff. de minor. ꝙ ſi uelimus ſcire an talia delegari poſsint, ex alijs legibus id quærendum eſt, itaq; recurremus ad

hunc

hunc tex. qui magiſtraliter loquitur, & tradit regulam ꝙ ſic, ex quo talia conpetunt iure magiſtratus. i. ex edicto prætoris, & ex iuriſdictione generali, nõ autem ſpecialiter nec nominatim ex lege, & recurremus ad tex. in l. cognitio. §. fin. inf. hoc tit. qui iuncta d. l. iubere probat omnino, ꝙ ea quæ ſunt magis imperij quàm iuriſdi-
96 ctionis, mandari poſſunt. Item dico falſum eſſe id quod tradit Guid. in tertio caſu, dum ait ꝙ ea quæ expediuntur per decretum non poſſunt delegari, per tex. in d. l. nec quicquam. §. ubi decretum. ff. de offic. proconſ. immo dico ego. & concludo omnino, ꝙ talia delegari poſſunt, ut eſt exemplum in l. cognitio. inf. hoc titulo, dummodo ſpecialiter non ſint tributa lege, uel ſenatus conſulto, uel
97 conſtitutione principis, ut ait tex. noſter. nec eſt uerum ꝙ tex. in d. §. ubi decretũ. probet ꝙ cauſæ in quibus decretũ interponitur, ſint indelegabiles, ſed dicit ille tex. ꝙ non poſſunt expediri per libellum, ideſt per ſupplicationem, & ſubſignationem ſupplicationis, ſed neceſſaria eſt cauſæ cognitio, prout recte ſentit Bud. in annota. in pandect. in d. l. nec quicquam, & Alciat. in c. quod ſedem. de offic. ordi. & dixi ſupra eod. nume. 51. & forte uult dicere tex. ꝙ præſes ipſe debet cauſæ cognitionem adhibere, non autem pati ꝙ aſſeſſores hoc faciant quorum officium uerſatur circa ſubſcribẽdos libellos l. 1. ff. de offic. aſſeſſo. prout exponit glo. & Dec. in. l. ubicũq; ff. de reg. iur. & ſic concordat, cum tex. in authen. ut defunct. ſeu fune. §. illud, qui tex. loquitur de conſiliarijs, & aſſeſſorib. non autem de delegatis, ut infra oſtẽdam, lib. 3. uerſic. & ideo, nume. 42. uſq; ad nume. 46. Iſta tamen poſſunt delegari, quia non ſunt ſpecialiter tri

98 *buta à lege,ut hic ait tex.noſter,dum etiã dicebat* Gui-
do de ſuz.q̃ cauſæ mixti imperij competunt magnis ma
giſtratibus,eo ipſo q̃ ſunt tales.dico aduertendum eſſe,
ne decipiamur, nam dato q̃ competãt eo ipſo q̃ ſunt
tales,tamen per hoc non dicuntur competere iure magi
ſtratus.nam uidemus etiam q̃ gladij poteſtas competit
omnibus,qui prouincias regunt,eo ipſo q̃ ſunt tales.l.il
licitas.§.qui uniuerſas.ff.de offi præſid. & tamen ta-
lia regulariter non competũt iure magiſtratus. quod pa
tet ab effectu, quia mandari non poſſunt.l.ſolent.ff.de
offic.proconſ. & l.nemo poteſt.ff. de reg.iur. & pro-
prius accedendo ad materiam iuriſdictionum, idem dico
de cognitione cauſarum criminalium: quæ proculdubio
competit præſidibus eo ipſo q̃ ſunt tales,d.l.ſolent,ta-
men regulariter ab his non mandatur,ut d.l.ſolent, &
99 *hac.l.1.* Ideo *eſt aduertendum ad ſignificationem ho-*
rum uerborum iure magiſtratus,quæ opponuntur præ-
cedenti uerſiculo,& ſignificant ea,quæ non ſpecialiter
nec nominatim tributa ſunt, lege, uel ſenatus conſulto,
uel conſtitutione principis, prout ſupra latius demon-
ſtratum eſt, in præfationib. numero.17.&.19. & di-
100 *cam infra in uerſ.iure magiſtratus lib.2.in prin.* Dum
autem Guido *reſtringit hunc tex. ut poteſtas delegan-*
di, etiam in cauſis delegabilibus paſſim non detur, ſed
in caſu occupationum tantum. ut per tex.in d.l.placet.
C.*de ped.iudic.dico ueram eſſe hanc reſtrictionem licet*
A*lex.hoc abſurdum putet: & licet* Doct. *communiter*
contra ſentiant.quod tamen intellige,& declara.ut di-
cam inf.lib.3.uerſ.cum alias,nume.26. & nu.31. uſq;
101 *ad nume.36.nec eſt uerũ per tex.in d.l.placet.in uerſ.*

quod

quod nõ ita, loquatur de cauſis q̃ officio nobili expediun tur: licet Alexan. & alij hoc dicant. ſed loquitur generaliter de omnibus cauſis quas ipſi præſides tenentur ex officio ſuo, ideſt per ſe ſe, cognoſcere. nam uerba illa ex officio ſuo debent exponi, ideſt per ſe ipſos, et ex propria ſollicitudine: ut ſcribit Alciat. in c. quod ſedem. col. 15. numero. 58. de offic. ordin. allegat, tex. in. l. 2. de ſer. fugit. & in l. 1. C. qui pet. tut. quæ autem ſint illæ cauſæ non aperit tex. recurremus ergo ad hunc textum. in princip. Nec eſt abſurdum quòd tex. hic, in uerſic. quæ uero reſtringatur per alium text. uidelicet per text. in d. l. placet, immo hoc quotidie contingit, & regulariter fit. l. non eſt nouum. ff. de legib. tradit Bartol. in l. non eſt dubium. colum. 2. uerſic. ſecundum dubium. C. de legib. & hæc non dicitur diuinatio: ſed uera interpretatio, quam lex ipſa fieri mandat. d. l. non eſt nouum. & nunquam cenſetur excluſa huiuſmodi ſuppletio & interpretatio, etiam in taxatiuis: ut per glo. & Docto. in l. ob es. C. de prædi. mino. & in l. his ſolis. C. de reuocat. donat. & eam, etiam contra proprium ſenſum uerborum, admittit Barto. & cõmuniter Doct. in l. non dubium. C. de legib. abſit aũt, ut credamus correctum eſſe hunc textum. ſed uerius eſt quòd limitatur, & declaratur per alium tex. in d. l. non eſt nouum, & l. ſequenti, & bene dicit textus hic, quòd ea quæ iure magiſtratus competunt, mandari poſſunt. an autem ſemper, & in omni caſu ualeat eorum delegatio: non dicit text. hoc igitur quæremus ex alia. l. uidelicet, ex. d. l. placet. C. de peda. iudic. ſic etiam Paulo infra dicit lex in. §. qui mandatam, quòd more ma-

iorum iuriſdictio transfertur, tamen non dicit ꝙ ſemper mãdari poßit. et licet Alex. dicat ꝙ iſtud eſt uiolare hũc tex. tñ uerius eſt non uiolari, quia uſitatum eſt & frequens & legitimũ ꝙ una lex ſuppleatur per aliam. d. l. non eſt nouũ. et ꝙ reſtringantur leges ſimpliciter loquẽtes eſt exemplũ in l. is qui reus. uerſ. ſed hoc puto. ff. de pub. iud. & in l. 1. §. cum quis latrones. ff. de q̃oni. Deniq; nulla alia melior interp̃tatio eſt in legibus noſtris, quàm ut una lex per aliam ſuppleatur, et declaretur, ut ſupra dixi. Ideò non oportet dicere ꝙ hæc ſit diuinatio, ſed eſt uera & neceſſaria & legitima interp̃tatio, quæ eſt uſitatißima etiã in legibus p̃ciſe & taxatiue loquentibus. ut eſt tex. ſecundũ doc. in d. l. ob es. C. de pred. mi

102 *no. Item q̃n dicit Alex. ꝙ tex. in d. l. placet. in uerſi. ita tñ. loquitur de cauſis, ſupra 300. aureos, non autem de mixto impio, uelim ſcire ab eo q̃uo hoc ſcit ipſe, & unde hauſit hanc declarationẽ, & cur magis uelit ipſe reſtringere illum tex. ex capite ſuo, quàm per iſtum textũ cum iſta reſtrictio, quæ fit per aliam legem, ſit legitima, & admitti debeat. l. non eſt nouum. ff. de legib. Bartol. in l. non dubium. col. 2. uerſi. ſecundũ dubium. C. de leg. & ibi Iaſ. & alij. dico igitur ꝙ text. in d. l. placet. in d. uerſ. ita tamen. loquitur ſimpliciter de omnibus cauſis, quas ſolebant iudices delegare ſub pretextu impedimentorũ, & dicit ꝙ etiã hodie poſſunt delegari ab impedito publicis occupationibus. ſed in uerſ. quod non ita, loquitur de cauſis, quæ ipſi iudices per ſe cognoſcere, non autem per alium tenebantur, etiam impediti publicis occupationibus, quæ autem & quales ſint illæ cauſæ in utroq; caſu, & an magis ſint iuriſdictionis, quàm imperij*

perij mixti, uel meri, & an magis ſint ſupra 100. aureos, quàm infra, non aperit tex. Ergo nec nos uaticinari debemus, ſed ex alijs legibus, quæremus quæ ſint hæ cauſæ, quas iudices occupati ſolebãt delegare, & quas ex officio ſuo. i. per ſe ſe, & perſonaliter, non autem per alium conoſcere tenebantur, recurremus igitur ad hanc legem, quæ eſt magiſtralis, & quæ tradit regulã de cauſis, quæ ſunt delegabiles, & de his quæ ſunt indelegabiles, & hæc non erit diuinatio, ſed legitima interpretatio, & ſuppletio ex alia lege, quod fieri ſolet, ut dixi, ex quo ſequitur q̀ tex. in d. l. placet. in princ. & in uerſ. ita tamen, loquitur de cauſis delegabilibus, hoc ē de his q̃ nõ
103 ſunt ſpecialiter tributa lege, etc. ut hac l. 1. in princ. Et hoc ſenſu admiſſo, ſuſtinebitur concluſio, q̀ ea quæ ſunt delegabilia, non paßim delegantur, nec omni tempore, ſed ex cauſa, puta ſi ſit impeditus preſes publicis occupationibus. d. l. placet. in uerſ. ita tamẽ. et ex cauſa aduocationis ſuſceptæ ante magiſtratum. l. pretor. ff. de iuriſd. om. iud. & ex alijs cauſis, de quibus dicam infra lib. 3. uerſ. cum ar̃s iuriſdictio. nu. 31. 32. 33. 34. 35. 36. quæ uero ſpecialiter tributa ſunt etiã ab occupato mandari non poterunt, d. l. placet, uerſ. quo nõ ita, niſi in caſu ꝓfectionis, ut hac l. 1. uerſ. non aliter. quicq̃d dicant doc. Immo nec etiam forte in caſu profectionis, niſi in lege iulia, ut dixi inf. lib. 3. uerſ. nõ aliter, nu. 6. uſq; ad nume. 10.
104 Dum autem tertio loco, dicit Alexand. q̀ non ſubeſt ratio quare magis ſint indelegabiles cauſæ mixti imperij, quæ expediuntur per ſententiam diffinitiuam, quàm quæ expediuntur per decretum. recte reprehendit Guidonẽ de ſuza. qui credidit quod cauſæ qua expediuntur per

decretum ſint indelegabiles, per tex. in. d. l. nec quicquam. §. ubi decretum. ff. de offic. proconſ. & contrarium credidit de alijs. re uera non eſt ius diuerſum inter iſta. l. omnia quecunque. ff. de regul. iur. & ideo ſi prime eſſent indelegabiles forte idem eßet in alijs. nihilominus & ipſe Alexan. errat: dum putat q; utrunque ſit indelegabile. ego puto quòd omnia delegari poſſint, niſi ſpecialiter tributa ſunt lege, uel ſenatus conſulto, uel conſtitutione principis, per text. in hac. l. 1. in princi. & in uerſic. quæ uero text. autem in. d. §. ubi de-
105 cretum, ut ſepius dixi, maxime ſupra eod. num. 51. non loquitur de delegatione, utrum in illis cauſis poßit fieri nec ne: ſed an per libellum, ideſt per ſupplicationem poſſint expediri. ita intelligit illum, textum Bud. in annotation. prior. in pandect. & Alciat. in cap. quod ſedem. de offic. ordinar. & eſt adeo clarus ille text. ut cauillari non poßit, nec dubitationem aut quæſtionem aliquam admittat, iuxta text. in l. ille aut ille. §. in uerbis. ff. de leg. tertio, & dici poteſt illud quod dicebat Bald. in conſ. 174. caſus eſt talis quoddam ſenile. lib. 2. quòd ubi uerba ſunt clara cauillationes aduocatorum locum non habent, etiam ſi lex ſit dura. nec indigemus gloßa, ubi habemus tex. ſecundum Bald. in cõſil. 343. examinanda ſunt. colũ. ſecunda circa finem, lib. primo. & in claris ceſſat interpretatio. l. continuus. §. cum ita. ff. de uerbor. obligat. l. non aliter. ff. de lega. tertio. & uerbo expreßo ſtandum eſt, licet
106 alie præſumptiones urgerent in contrarium. oldra. in conſilio. 159. Dec. in conſilio. 32. colũ. 2. ſane uerbum libellus delegatum non ſignificat; nec proprie, nec improprie

proprie, nec aliter. nec unquam admiſſa fuit, aut ab aliquo uſurpata hæc ſignificatio. Ideo admitti non debet hæc interpretatio. ut eſt text. expreſſus. in l. labeo. §. 1. ff. de ſuppell. legat. & in l. Plautius in fin. & ibi glo. ff. de auro & argent. legat. & Bart. in l. non dubium. col. 2. uerſ. ſecundnm dubium. C. de legib. tamen doct. in re tam clara, non ceſſant tenebras luci offendere, dum obſtinatiſsime defendunt opiniones quaſdam communiter receptas. quæ nec uere ſunt, nec utiles: cum uſu hominum nunquam fuerint comprobate. & non dubitant quo iure quoq; iniuria, p fas et nefas, euidentiſsimis cauillationibus, nouas et inauditas uerborũ ſignificationes p arbitrio excogitare. et tot, ac tãtos textus claros ĩuertere, ſubuertere, & peruertere. ut iam non interpretes eos dicas, ſed augures, & ariolos, & diuinatores, & dum putant hũc tex. noſtrum nullo modo reſtringi poſſe, nec interpretari ex alijs legibus, audent in alijs legibus mirabilia, prodigioſa, & nunquam lecta, nec audita.

10 Alius fuit ſenſus Fulgoſij ad hanc legem, quem refert hic Alexan. col. 7. nu. 26. exiſtimabat Fulg. quòd etiam cauſæ, quæ competant maioribus magiſtratibus poſsint delegari, per tex. in l. fi. C. ubi, & apud quem. & l. cognitio. §. ut bonorum. infra hoc titulo. & l. 1. & l. 4. §. duas. ff. de damn. infect. & exponit hoc loco ſpecialiter, ideſt in priuilegium cauſarum, non autem in priuilegium magiſtratuum, pro ut faciunt alij doctor. & dicit quòd tales cãæ priuilegiatæ, nõ poſſunt mãdari. ſiue ſint cõmiſſe magnis magiſtratibus, ſiue paruis. de hoc enim nõ curat lex, ſed ſufficit q, ipſe cãæ ſint priuilegiate, et tũc nõ poſsũt delegari, ita loquitur tex. ĩ hac l. 1. in prin. p hæc

opinione, eſt tex. in l. cum ita, in prin. ff. de tranſactio. iunct. §. ſed nec mandare ead. l. & in. l. 1. circa prin. ff. de reb. eorum iuncta. l. 2. §. 1. infra hoc titulo. & in. l. 1. & l. ius dandi. ff. de tut. & curat. dat. ab his. iuncta. l. nec mandante, eo. titulo. & l. muto. §. tutoris. ff. de tutell. pro qua opinione uidetur text. in. c. fin. in princ. de offic. deleg. de quo dixi ſupra eod. num. 20. ſecus eſt inquit fulg. ſi competant ex edicto prætoris, hæc enim delegari poſſunt l. 1. §. & l. 4. §. duas. ff. de dam. infect. et l. cognitio. §. ut bonorum, inf. hoc titulo. Alex. tamē improbat hunc ſenſum, & communiter non recipitur, quē tamen probat Alciat. in lib. 2. Paradox. ca. 1. ad Alex. obiectiones ſatis patet reſponſum, ex his q̃ antea ſcripſi pro defenſione ſenſus à me dati ad hanc legem, nunc diſcutiam tantum non nulla quæ Hiero. Cagnol. uir erudiſsimus obijcit, in lib. exercitation, ca. 6. quæ ipſe magnopere urgere exiſtimat.

108 Primo ait ſenſum illum nō debere admitti, quia ſecundū eum eſt diuinatorius, dum uult q̃ tex. noſter in princ. loquatur de cauſis ſpecialiter commiſsis priuilegio ipſarū cauſarum, uult dicere Cagnoll. q̃ lex non aperit an iſtę cauſæ magis ex priuilegio cauſarum, quā ex priuilegio perſonarum ſint indelegabiles, & recte dicit, & in hoc ego non probo opinionem Fulgoſij, quia reuera iuriſconſultus non dicit, q̃ talis impoſsibilitas delegandi procedat ex aliquo priuilegio, nec cauſarum, nec perſonarū, quibus talia committuntur, ſed quia ſpecialis commiſsio uidetur iniungere neceſsitatem, ſuſcipiēde cognitionis, ut dicā inf. lib. 2. in uerb. ſpecialiter. num. 10. ea enim q̃ ſpecialiter fiūt maiorem habent efficaciam. l. itē apud labeonem.

leonem. §. ait prætor nequid. ff. de iniur. & c. ſi aduerſus, de heret. lib. 6. Bal. in c. cum. in col. antepen. de appellat. card. in cle. 1. col. 10. uer. nõ itaq; de reliq. & uene. ſant. facit quod tradit abb. in c. unic. nu. 2. de ſagitt. & ſic ceptum eſt abſtineri à delegatione, in his quæ ſpecialiter & nominatim tributa erant. non quia cauſæ eſſent ardue, aut honorifice, nec quia magiſtratus eſſent magni ac ſublimes, ſed quia crediderunt ueteres eam eſſe mentem legis, ut per ſpecialem iniunctionem neceßitas ſuſcipiende cognitionis imponeretur. de quo uide omnino quæ dicam inf. in uerb. ſpecialiter, nu. 6. & nu. 10. lib. 2. & ſic conſuetudo & mos mandandi iuriſdictionẽ qui inoleuerat in generali iuriſdictione, et in his quæ iure magiſtratus competebant, non fuit producta ad ea,
110 quæ deinde ſpecialiter dari cepta ſunt, & recte. conſuetudo enim eſt ſtricti iuris, & non extenditur ad alium caſum, ſecundum cõmunem opinionem: de qua p Alex. in l. quod dicitur. col. 2. ff. de uerb. obligat. & Ruin. in conſ. 9. in prin. lib. 3. & And. Tiraquel. uir doctißimus in tract. de iure primogen. quæſt. 16. in fi. nu. 9. fo. 293.
111 à terg. Secunda ratio per quam impugnatur à Cagnollo intellectus fulgoſij ea eſt, quia exempla à iureconſulto ꝑpoſita, ſunt de cauſis minus dubitabilibus: ut ſunt adulterium, homicidiũ, et uis publica, de quibus (ut ait) nemo dubitat, quin ſint indelegabiles, cum ſint grauiores. debuerat ergo proponere exempla rerum magis dubitabilium, & ſic exempla minorum cauſarum ſubijcere debuit: prout ſunt datio tutoris, ius dandi iudicem exercitatio ſeu coactio conſilij, poteſtas interponendi decretum in alienationibus prædij minorum, & alia huiuſ-

modi, quæ leuiora ſunt quàm poteſtas gladij, & quæ fa-
cilius ſolent tranſire, quàm gladij poteſtas. ut in authen.
112 de collat. §. ad hæc prohibemus, col. 9. Mihi uidetur
ꝙ hoc ſit ponere os in cœlum. cur enim uolumus repre-
hendere iuriſconſultum, cuius interpretationem proba-
uit legislator? ſufficit enim ꝙ exempla ſint ad propoſi-
tum, & nõ ſint inepta. prout reuera negari non poteſt,
quin exempla hic propoſita ſint apta, & idonea. ſi ergo
magis unum, quàm aliud exemplum propoſuit, hoc non
eſt reprehenſibile. nam ſi exempla minorum cauſarum
propoſuiſſet adhuc litigaretur cũ eo. & nullo pacto poſ-
ſemus adduci ad credendum, ꝙ cognitio cauſarum crimi-
nalium ea ratione ſit indelegabilis, quia ſpecialiter tri-
buta eſt: ſed aliam comminiſceremur. puta magnitudinẽ
& excellentiam cauſarum. prout etiam nunc facimus;
cum tamen lex manifeſte dicat huiuſmodi cauſas, nõ alia
ratione indelegabiles eſſe, quàm quia ſpecialiter & no-
minatim lege tribuuntur. ꝙ ſi in re tã clara & euidenti
contendimus; quanto magis digladiaremur ſi minorum
cauſarum exẽpla propoſuiſſet? & per hæc dico ꝙ immo
erat magis dubitandum de his exemplis, an ſcilicet hæc
113 ratio in illis militaret. Item ſublatum eſt aliud dubiũ.
nam ſi hæc lex non eſſet, nemo unquam admitteret ut
ullo caſu cognitio meri imperij delegari poſſet. per hanc
igitur legem determinatum intelligitur, ꝙ etiam meri
imperij cognitio delegari poteſt: quando ſcilicet compe-
tit iure magiſtratus, hoc eſt quãdo non eſt ſpecialiter tri-
buta lege, uel ſenatus conſulto, uel conſtitutione Princi-
pis. & ſic apparet conſultius feciſſe iuriſconſultum, qui
exempla tam magna propoſuit. per hæc enim etiam de-

terminauit alia minora negotia, in quibus tñ eſt eadem ratio. hæc enim determinat omnes caſus in quibus militat. l. regula. §. fin. ff. de iur. & fact. igno. l. illud. ff. ad l. aquil. cum ſimil. Nam ſi poſtea appareat, ꝙ aliquo caſu leuius negotium delegari non poßit, nunquam aliud adduci poterit pro ratione, niſi quia ſpecialiter tributum eſt. & ſic clauſit os illis qui impoßibilitatem delegandi ex magnitudine cauſarum, aut ex priuilegio perſonarum metiuntur. nam ſi in maximis cauſis hæc ratio non conſideratur à lege: multo minus conſiderabitur in paruis. ecce igitur quam optime locutus fuerit iuriſconſultus noſter. quicquid dicant Doct. maxime quia iſta cognitio non eſt meri imperij, ſed iuriſdictionis. aliud eſt enim cognoſcere, aliud imperare. ſic etiam aliud eſt imperium. aliud cognitio. l. ſolent. ff. de offic. proconſ. & hac. l. 1. §. finali quicquid dicant

114 Doct. Tertia ratio per quam improbatur intellectus Fulgoſij ea eſt, quia ut inquit Cagnoll. repugnat mens Vulpiani, & etiam uerba. in uerſ. quæ uero. quæ uerba ſic intelliguntur à glo. & Docto. ꝙ delegari non poſſint ea quæ competunt iure magiſtratus. ideſt eo ipſo ꝙ ſunt magiſtratus, qualeſcunq; ſint: ſiue parui, ſiue magni. uult ergo dicere ꝙ ea, quæ competũt omnibus magiſtratibus (ẽt minimis) delegari poſſunt. ex quo ſequitur, ꝙ in p̃cedenti uerſiculo, locutus eſt de his, quæ non competunt paßim omnibus: ſed aliquibus tantum. & ſic magnis: ſpecialiter. i. in priuilegiũ. & per conſequens differentia non conſiſtit in cauſis, ſed in magiſtratibus. ut ea quæ cõpetunt minimis delegẽtur, quæ uero non omnibus ſed quibuſdã in priuilegiũ, & ſic magnis, nõ delegãtur.

tu dic, ꝙ doct.non intelligũt illa uerba iure magiſtratus, de quibus ſæpe locutus ſum. ideo ne toties repetantur, ut de ſupra eod.lib.in præfationibus.nume.17.& infra,in
115 *uerb.iure magiſtratus,lib.2.in princip. Quarta ratio, per quam improbatur ſenſus* Fulgoſij,*ea eſt quia ſequeretur, ꝙ ſi cauſa leuis, & parua ſpecialiter, & nominatim cõmitteretur:ea non poſſet delegari.quod abſurdum uidetur & falſum.nam doct.in c.fin.in.§.1.de offic. dele. communiter concludunt contrariũ,dum dicunt, ꝙ in his quæ ſunt modici momenti non cenſetur eſſe electa induſtria perſone. ideo poteſt fieri delegatio. non obſtante ꝙ uerba refragari uideantur: ut hic per* A quen. *Nec eſt uerum ſecũdum* Cagnoll. *ꝙ in minimis non curemus de forma:ut p* Bar. *in l.leuia.ff.de accuſat.et* Brun.*aſten. in tract.de forma chart.61.in 19.limitat. licet hic doct.*
116 *contrarium teneat. Tu dic ꝙ cauſæ leues ſpecialiter à legibus tribui non ſolent.tamen ſi cauſa leuis nominatim à lege tribueretur, mãdari nõ poſſet.quia hoc dicit tex. iſte qui cauillari non poteſt, qui loquitur uniuerſaliter.*
117 *quicquid dicãt doct.in d.c.fin. qui non ſuper legibus fundant has ſuas concluſiones,ſed in rationibus immaginatiuis: quæ apud me parum ualent.l.ſi alij.ff.de uſufruct. leg.tradit* Alexan.*in conſ.139.col.2.lib.6.* Crauett.*in conſ.13.uol.1.* Idem *tenet* Bal.*in conſ.452.num.8.uol. 1.ſufficit enim quòd lex ita uelit.l.proſpexit. ff.qui et à quibus.& l.non omnium,& l.ſequẽ.ff.de leg. maxime quando non reſultat iniquum, nec aliquid contrarium in*
118 *regẽtium.ciuilia enim præcepta ſunt ad placitum.l.1.ff. de conſt. princ.l.2.§.nouiſſime.ff.de org.iur.& in his quæ dependent à placito, non debemus quærere ratio-*

nem

nem.glo.in l.1.in uerb.ratus.ff.de poſtulan. cum ſuffi-ciat color qualiſcũq;.l.quia poterat.ff.ad Trebell. *Ideo non debemus excruciari dum quærimus cur magis hoc, quàm illud delegabile eſſe ſtatuerit, cum talia ſint iu-ris poſitiui, nec habeant fundamẽtum iurisgentium. Ideo ſufficit, quòd lex ita ſcripta eſt. ut late concludit* Fel. & Dec. *in c. ſi quando, extra de reſcript. nam ſæpe errant*
119 *homines in coniecturanda mente legis tacita, propter ni-miam ſubtilitatem. ut inquit* Bald. *in l. præcibus. col. 7. uerſ. dixi ergo de duob. C. de impub. & alijs ſubſtit. & plerunq; fallimur, dum legis rationem, per coniecturas nos aſſecutas credimus: ut inquit* Alciat. *in l. nominis, & rei. §. uerbum. ff. de uerb. ſign. cum igitur lex ſanxe-rit, ꝙ ea quæ ſpecialiter tributa ſunt à lege, uel ſenatuſ-*
120 *conſulto, uel cõſtitutione principis, mãdari non poſſunt. & clare & lucide loquatur, ego eam obſeruabo. et cum ipſa non diſtinguat, nec ego diſtinguam. l. de precio. ff. de public. Dicam itaq; ꝙ etiam cauſa leuis, ſi fuerit ſpecia-liter tributa à lege, non erit delegabilis. exemplum eſt in l. unic. C. ne lic. pot. nã illa diſpoſitio, procul dubio habet locũ in omni cã, etiã leui, in qua quis aſſumit patrociniũ potentiorum. & nihilominus, committitur ſpecialiter à principe, illa cognitio, ut patet ibi. Item dicã, ꝙ etiam in minimis magiſtratibus, interdũ poteſt fieri talis cõmiſ-ſio ſpecialis. quid enim uetat, quominus etiam in mini-mis, adſit ſublime ingenium, et induſtria ſingularis, cum*
121 *non in honoribus, ſed in cerebro, & in animo talia conſi-ſtãt? et interdũ deterior poßit meliora ſentire, quã alius ꝙ honeſtior habetur. l. 1. §. ſed neq;. C. de uet. iur. enuc. alioqui ſi haberetur rõ tm̃ honorũ, et maior ĩduſtria in-*

telligeretur in maioribus, ſequeretur ꝙ pretor poſſet delegare cognitionem ſuper nece domini, quam ex ſenatus cõſulto habet, prefecto urbis, aut alteri magiſtratui; qui in ſublimiori gradu ſedet, quàm pretor. & nihilominus nemo hoc admittit, nam nec paribus, nec maioribus talia mãdari poſſunt, ꝑ hũc tex. in prin. ꝙ autẽ in minimis interdum eligatur induſtria perſone, etiam ex eo patet ꝙ hodie magiſtratus municipales tutorem dare poſſunt, qa hoc eis permiſſum eſt. l. 3. ff. de tut. & cura. dat. ab his, conſul non poterit, quia hoc ei non eſt ꝑmiſſum, l. muto. §. tutoris. ff. de tutel. Videte ergo quãtum errent doct. noſtri qui talia metiuntur ab induſtria præſumpta, & à magnitudine honorum. de quo dixi ſupra nu. 20. & 21.

122 Maxime autem certa ratio reddi non poteſt, quia primũ ex more et ex conſuetudine hoc introductum eſt; ut hac l. 1. §. qui mãdatam. quæ conſuetudo plerũque ex errore introduci ſolet. l. quod non ratione. ff. de legib. & non ſolet extendi ad alium caſum: ut tradit Bart. in auth. qui rẽ. C. de ſac. ſan. eccl. Iaco. bel. in c. 1. in prin. tit. q feud. dar. poſſ. Bal. in auth. ſi quas ruinas. C. de ſacr. ſan. eccl. & in l. etiam, in princ. ff. ſol. mat. & in l. ſi pupillorum. in fi. ff. de reb. eo. Cald. in conſ. 11. de feud. Imol. in c. ex parte. colum. fin. eod. titul. in l. quod dicitur. ff. de uerb. oblig. & Alex. qui dicit hanc eſſe cõmunem opinionem, & Ruin. in conſ. 9. in princ. lib. 3. & Tiraquel. in trac. de iure primogenit. queſt. 16. in fin. nu. 9. fo. 243. Ideo cum non debeat extendi, fruſtra querimus ratiõẽ. ſatis eſt enim ꝙ preſumitur bona cõſuetudo: ut per Bal. in c. cum uniſſent col. 3. de eo qui in poſſ. miſſ. Quieſcamus

123 igitur in his rationibus, quæ à lege exprimuntur, & legum

gum mentem ex uerbis ipſis claris eliciamus, & ſequamur. legesq́ ipſas, quales late ſunt: obſeruemus, non autẽ quales nobis ferendas fuiſſe uidetur. maxime quia diſputatur de re, quæ qualitercũq́ accipiatur, non repugnat rationi naturali, nec ex eo aliquid iniquũ, aut contra ius gentium reſultat. ſed ſunt quædam quæ ex conſuetudine ipſa, & ex moribus inueteratis, ac ex placito principis, penitus dependent ſine alicuius iniuria. Quod igitur ſcriptum eſt ſequamur. l. proſpexit. ff. qui & à quib. & Fel. late. in c. ſi quãdo. nu. 9. de reſcript. et ibi Dec. in fi. & doceamus diſcipulos noſtros uerum ſenſum uerborũ: ut diſcãt ueros ſenſus legum non minus latarum, q̃ ferẽ-
124 *darum ex uera, & recta ratione latini ſermonis exprimere. per tex. in l. plautius. in fi. ff. de aur. & arg. leg. et per ea quæ tradunt doct. in l. ſi de certa. C. de tranſact. & equum ab iniquo diſcernere. non autem uerba cauillationibus ad ſenſus noſtros, & ad placita noſtra deflectere, maxime per inauditas & nuſquam receptas uerborum ſignificationes: quæ nullo modo admitti debent. l.*
125 *labeo. §. 1. ff. de ſupell. leg. hinc ait Quintilia. lib. 5. c. fi. q́ iuriſconſultorum ſummus labor circa uerborum uim, & proprietatem uertitur. Quod etiam probat Tiraq. in tract. de nobilitate. c. 31. fo. 188. num. 456. & nu. 458. deniq́ ait lex oportere aliquid ſpecialiter tribui ad hoc, ut mandari non poßit. uult ergo lex q́ exprimatur. quia*
126 *non poteſt dici ſpecialiter commiſſum, quod non eſt expreſſum. & ſic tacita electio non poteſt dici ſpecialiter, & nominatim facta: ut etiam dixi ſupra eodem nume-*
127 *ro. 36. & 37. Inſtat Rimi. contra opinion. Fulg. & ait q́ modica cobertio ſpecialiter. i. nominatim, committitur*

magiſtratibus municipalibus l.magiſtratib.ff.de iuriſd. om.iud.& in auth.de defenſor.ciuit.§.audiēt.ideo hac ratione attēta dicēdum eſſet delegari non poſſe, ex quo ſpecialiter tributa eſt, quæ tamen ſecundum eum delegatur.ut infra hoc tit.l.fin. Item prætori committitur ſecundum eum, ſpecialiter officium dandi bon.poſſeßionē l.2.ff.de offic.præto.ideo dicendum eſſet non poſſe delegari, tamen delegatur.l.cognitio.§. ut bonorum.infra hoc titulo.dic q; ex reſponſis prudentum non fit ſpecialis cōmißio; nec ex edictis prætoris, nec ex generali cō mißione. ut dicam inf. lib.2.in uerb. ſpecialiter, nu.18.
128 *& .20. Deniq; poteſt reſponderi falſum eſſe q; modica cohertio de qua loquitur tex.in d.§. audient.poßit mandari.uerius eſt enim non poſse delegari, per tex.in l.nemo poteſt.ff.de reg.iur.ibi cuiuslibet alterius cohertionis.tex.autem in d.l.fin.loquitur de cohertione, quæ coheret iuriſdictioni, ex quo illi coheret, ut hac.l.1.in fin.ſecus eſt in illa caſtigatione, quæ ſtat per ſe principaliter, & ſic uenit appellatione meri impij.de qua loquitur.tex.in d.§.audiēt.tex.autem in d.l.magiſtratibus. loquitur de caſtigatione ſine imperio. de qua dic, ut inf.*
129 *lib.3.in uerſ.et ideo, nu.34.uſq; ad nu.41. Cagnol. ad hanc.l.nouum affert intellectum quem ait germanū eßе, & ex eo meram, & puram mentem iuriſconſulti elici, & ait q; omnia quæ ſpecialiter & in priuilegium à lege, uel ſenatus cōſulto, uel cōſtitutione principis tribuũtur (cuiuſcũq; ſpeciei iuriſdictionis ſint) delegari nō poßunt, quæ uero iure magiſtratus cōpetunt (cuiuſcũq; qualitatis, et gradus iuriſdictionis ſint) mādari poſsunt. & ſic nullo modo reſtringit uim illius uniuerſalis dictio*
nis

nis quecunq;. q̃ poſita eſt in principio legis, ſed genera liter intelligit uerbum, ut iacet, & ſumit, ut complectatur quamlibet ſpeciem iuriſdictionis, ſiue ſit meri imperij, ſeu mixti, ſeu ſimplicis iuriſdictionis. & per conſequens hanc regulam, & hanc concluſionem generalem hic à iuriſconſulto traditã, generaliter & indiſtincte intelligendam eſſe; ut procedat in omnibus & quibuſcũq; cauſis, ſiue ſint imperij, ſiue iuriſdictionis. dũmodo prædicte cauſæ ſpecialiter, ideſt in priuilegium ſint tribute & date, ut nequeant mandari. & propterea iuriſconſultus uolens oſtendere, q; non de ſolo imperio loquitur in principio legis, ſed de qualibet ſpecie iuriſdictionis, uſus eſt uerbo iuriſdictionis quod latam habet ſignificationem: & comprehendit tam imperium quàm iuriſdictionem; ſecundum Doct.*in l.imperium.ff. de iuriſ. om. iud. &* Dec.*in hac.l.1.col.4. & ſic ex hac lege colligitur q; cauſæ cuiuſq; ſpeciei iuriſdictionis ſpecialiter, & in priuilegium tradite, & commiſſe. per delegationem transferri non poſſunt. eadem ratione generaliter & indiſtincte accipi debet, tex. in uerſ. q̃ uero: ut quecũq; competant iure magiſtratus, ſiue ſint imperij, ſiue ſint iuriſdictionis, mandari poßint; dummodo competant omnibus magiſtratibus. & ſecundum hunc intellectũm nõ reſtringitur. tex. in d. uerſ. quæ uero, ad cauſas ſimplicis iuriſdictionis, ut faciunt glo. &* Doct.*hic, ſed intelligitur generaliter procedere, in omnibus cauſis meri ac mixti imperij, et ſimplicis iuriſdictionis, quæ iure magiſtratus competunt. cum hæc omnia ſint delegabilia; ut per* Bart. *& alios, & in d.l. imperium, & in d.l. iubere cauere. ff. de iuriſdic. om. iud. ex quib.* Cagn. *ipſe uir*

alioqui eruditiſsimis, gloriatur ſenſum huius legis à ſe
130 enucleatum eſſe, melius, quàm unquam fuerit. Ego fateor quòd uerba uniuerſalia habent latiſsimam ſignificationem, ut dixi ſupra. eod. numero. 2. tamen dico quòd reſtringenda ſunt ad materiam ſubiectam: ut ibid. dixi, nume. 5. Itaq; dic non iniquum eſſe, immo pulchrum quod uerb. quæcunq; pertineat tantum ad iuriſdictionem quæ mandatur; non autem ad imperium. ut ibi dixi. & uerbum iuriſdictio imperium non continebit. per ea, quæ dixi ſupra, in præfationib. numero. 9. maxime quia lex habet pro indubitato, quòd is cui mandata eſt iuriſdictio non habeat imperium. & quòd imperium nõ poſsit transferri, ut in. §. qui mandatam, ibi quare nemo dicit. Ideo iſtud principium non loquitur de indubitabili. l. quod labeo. ff. de carbo. edict. maxime, quia ſuperfluum eſſet deinde eadem repetere in d. §. fin. quæ hic in principio dicta ſunt. ideo ego puto quod hoc tamen loco, ratione ſubiectæ materiæ, iuriſdictio nõ comprehendat imperium. Itẽ dico ineptum eſſe exponere ſpecialiter, ideſt in priuilegium. Item uerba illa iure magiſtratus, ſcilicet quod competant omnibus, etiam minimis, ut dixi ſupra. in præfatio. numero. 17. & . 19. & ſupra. eod. numero. 52. & . 55.

131 Alciat. præceptor alio ſenſu accipiendam putat hanc legem, qui ueritati proximior eſt, quàm quiſquam alius. tamen nec ipſe metam attigit: in quibuſdam enim defecit. & ait breuiter in c. quod ſedem. col. 24. nume. 30. uerſ. iſta concluſio. de offic. ordin. quod ea quæ ſpecialiter, ideſt nominatim & in ſpecie, lege uel ſenatus conſulto, uel conſtitutione principis tribuuntur, non poſſunt delegari. quæ uero competunt iure magiſtratus, ideſt eo

ipſo

ipſo quòd aliquis eſt creatus in officialem, puta quia factus eſt prætor, uel præſes; ea poſſunt delegari. poſtea connumerat inter ea quæ ſpecialiter tributa ſunt, merum imperium. ego probo hunc ſenſum. intelligendo tamen & declarando, prout ego feci ſupra in ſenſu à me dato, & in præfat. numero. 23. & infra dicam, lib. 2. in uerb. ſpecialiter, & in uerb. iure magiſtratus. tamen non probo id quod dixit de mero imperio. nam illud imperiũ, non ideo non transfertur mandata iuriſdictione, quia ſpecialiter ſit tributum, nõ enim ulla lex hoc dicit: ſed quia more maiorum ita compertum eſt; ut merum imperium non poſsit transferri, ut hac. l. 1. §. qui mandatam, & l. nemo poteſt. ff. de reg. iur. & l. ſolent. ff. de offic. proconſ. & ſic ego teneo q in principio legis noſtre non fiat mentio de imperio, nec exempla ſubiecta ſint imperij, ſed iuriſdictionis. ut dicam infra, in uerb. exercitationem, lib. 3. & in. §. qui mandatam, lib. 4. Itẽ ſuo ſenſu recepto oportet præſupponere q merum imperium in caſu profectionis mandari poſsit, & in caſu ualetudinis aduerſæ, & debilitatis, prout tenẽt cõmuniter Doct. in hac. l. 1. ego autẽ teneo q de iure ciuili nullo caſu mandari poſsit merum imperium à lege datum. & q ex mandato nunquam transferatur, ſed tantum conſtituendo locum tenentem, in caſibus in quibus locum tenens conſtitui poteſt: de quibus infra ſuo loco tractabimus. é contra autem puto q merum imperium deſcẽdens ex edictis magiſtratuum transferri poſsit his caſibus quibus ẽt iuriſdictio mãdari poteſt: ut poſtea demonſtrabo, inf. lib. 4. in uerb. imperium, & inf. lib. 5. uerſ. non aliter nu. 6. & num. 34. cum mult. ſeq. quod non eſſet ſi

ſimpliciter ſequeremus Alciat. *præceptorem. Item putat ipſe, quòd in hac lege noſtra iuriſdictionis appellatio, contineat etiam merum imperium. quod mihi non placet, ut dixi ſupra in præfationibus. numero 9. & dicam latius lib. infra, in. §. qui mandatam. Item dum dicit quod eo ipſo, quòd quis eſt magiſtratus talia habet, & hæc ſunt delegabilia, non uidetur bene loqui. quia etiam datio tutoris competit eo ipſo, quòd quis eſt preſes, uel pretor. Idem dico de poteſtate dandi iudicem, & interponendi decretum in alienationibus minorum, & alijs ſimilibus: tamen non delegantur. Ideo ſequere ſenſum, quem ego ſupra tradidi. qui tamen in multis conſonat ſenſui præceptoris mei. à quo tamen hoc non didici, quia uix annum eum audiui, poſtea autem eo defuncto, cum in magiſtratu eſſem commentarios ſuper hac l. cõfeci. quibus fere perfectis, in manibus ſumpſi commentarios quos ille ſcripſit ſuper c. quod ſedem. de offic. ordin. & ex eis multa deprompſi operi meo opportuna. ea præcipue ratione, ne illum debita gloria fraudarem.*

FINIS PRIMI LIBRI.

CAMILLI PLAVTII

PÆZONIS IVRECONSVLTI Fontanellatenſis Commentariorum ad l.1.ff. de offic.eius cui mand. eſt iuriſdict.

LIBER SECVNDVS.

L.1. Verb. Specialiter.

Vocabulorũ diſputatio ptinacibus eſt relinquenda.nu.1.

Verborum cognitio maxime neceſſaria eſt iuriſconſulto.numero.1.

Significatio inaudita uerbi nõ eſt admittenda. nu.2.etiã ſi magna p̃ſumptio urgeat in contrarium.nu.5.

Incõuenienti dato plura ſequũtur.nume.2.

Error modicus in principio, maximos in progreſſu excitat errores.nume.2.

Specialiter multis modis accipitur.nu.3.6.7.8.9.

Ratio quare ſpecial'r tributa non poſſint mãdari. nu.10.

Neglecta uidẽtur quæ notabiliter fiunt, niſi ſpecialiter notentur.nume.11.& 12.

Plebiſcito ſpecialiter tributa,mandari non pñt.nu.14.

Plebiſcita pro lege obſeruantur.nume.14.

Imperare ſibi nemo poteſt.nume.15.

Iuriſdictio pretoria mandari poteſt.nume.15.& quare neceſſitas parendi imponitur, qñ aliquid ſpecialiter cõmittitur.nume.15.

Magiſtratus municipales non poſſunt mandare ea, quæ

ex iuriſdictione p̃toria ſibi ſuerunt delegata. nu. 16.

Specialiter tributa mandari nõ poſſunt. ponitur hæc concluſio. nu. 17. quæ ampliatur 10. modis. ibid. limitatur 12. modis, nu. 18. uſq; ad nume. 22.

Specialiter cõmiſſa in reſcriptis mandari poſſunt. nu. 18.

Iuriſdictio baronũ q̃ ſpãliter cõpetit mãdari põt. nu. 18.

Iuriſdictio ex edictis, & proclamationibus gubernatorũ mãdari poteſt. nume. 18.

Nicol. bellon. p̃ceptor. nume. 18.

Specialiter tributa, ut mandari nõ poßint oportet q; de nouo fuerint per legem introducta. nu. 19.

Neceſsitas ſuſcipiẽde cognitiõis nõ ſemp ĩponitur. nu. 19

Subrogatũ ſapit naturã eius cui ſubrogatur. nu. 19. in fi.

Reſponſis prudentum ſpecialiter enumerata mandari poſſunt. numero. 20.

Spãlr cõmiſſa de iure canonico an mãdari poſsit. nu. 21.

1 LICET ſoleat dici, q. uocabulorũ diſputatio pertinacibus ſit relinquẽda: ut per glo. et doct. in rub. ff. ſolut. matr. et laſ. in. §. ſic itaq;. inſt. de action. tamẽ illud intelligendum eſt de inutilibus uocabulis, hoc eſt cum diſputatur ſup uocabulis, quorũ notitia uno mõ magis quàm alio, p̃futura nõ eſt. At in cæteris nemo dubitat quin maxime neceſſaria ſit iuriſcõſulto uerborum cognitio. l. ſcire leges. ff. de legib. l. labeo. ff. de ſupell. leg. l. non aliter. ff. de leg. 3. Hinc dixit Ang ignominioſum eſſe iuriſperito ignorare propriã uerborum uocem, & prius determinare q̃ terminos intelligere

telligere.hinc etiã ait Ariſt.in 1.elench. q̃ qui uirtutes uocabuolrum ignprant facile decipiuntur, & idem in 1. ethi. ait q̃ niſi nomen ſciens cognitio rei perit: Ideo ait Afflict.in probem.conſtit.regni,col.2.q̃ iuriſperiti ſemper debẽt põderare uocabula,quod labeonem feciſſe ſcribit Gell.lib.3.c.10.ubi ait q̃ Antiſtius labeo latinarũ uocum origines rationesq́; percalluit:eaq́; p̃cipue ſcientia ad enodãdos plerosq́; iuris ciuilis laqueos utebatur. qđ adeo neceſſariũ putauit And.Tiraq.in tract.de nobilit. c.31.fol.438.ut crediderit neminem iuriſcõſultum euadere poſſe niſi eum qui pure,& latine loqui ſciat,quã rẽ etiam plurimum cõmendat Ioã.Neuiz.in ſua ſlua nupt.
2 fol.39.col.2.Ideo ſummopere laborãdum puto,in hac materia ut uerba legum ad unguem cognita & p̃cepta habeamus,et fide interp̃temur. et generalr̃ in hac materia dãda eſt oĩno opera,ne patiamur ullo mõ uerba pperam interp̃tari,nec ad inauditas,ac latinis auctoribus, ueteribusq́; iurecõſultis ignotas ſignificationes trahi.p tex. in.d.l.labeo.ff.de ſup.leg. & per alia ſupra alleg. maxime aũt hoc obſeruãdũ eſt in his,in quibus cardo rei uertitur.alioqui.n.in maximos errores prolaberemur. q̃a dato ſeu admiſſo uno incõuenienti multa ſequũtur, ut in auth.ut iud.ſine quoquo ſuff.§.an certe,et l.ratas.C.de reſcin.uẽd.et tradit Barb.in c.edoceri.col.4.de reſcrip. et in c.cũ ueniſſent.col.fi.nu.58.de iud. ẽt ſi ſit modicus error. nam in principijs paruus, maximos in progreſſu excitat errores:ut dixi ſupra in præfationib.num.8.ueniamus ergo ad declarationem uerborum, maxime eorũ in quibus totius rei cardo uertitur. & in primis uideamus, quomodo accipi debeat hoc loco uerbũ ſpecialiter.

3 *Hoc uerbum non unam habet ſignificationem, ſed multis modis accipitur: ut per Soc. in hac l. 1. col. 1. primo enim ſpecialiter commiſſum dicitur, quod uni tantum, non autem alijs fuit mandatum. exemplum eſt ſecũdum Soc. in poteſtate animaduertendi in caput ciuis Romani, q̃ poteſtas denegata eſt conſuli, q nihilominus habebat regiã ptãtẽ. l. 2. §. exactis deinde. il ſc&o. ff. de orig. iu. deinde ſpecialiter data eſt quæſtori paricidiorũ. d. l. 2. §. et qa. ut diximus, Itẽ ut ait Soc. poſteaq̃ omnis poteſtas tranſlata eſt in principem, ipſe princeps poteſtatem gladij cõceßit ſoli præfecto urbis, non alteri. l. 1. §. itẽ ſolent. ff. de offic. præfect. urb. ſic etiam ſecundum eum licet præſes & proconſul, & alij qui prouincias regunt habeant gladij poteſtatem ex generali conceſsione. l. illicitas. §. qui uniuerſas. ff. de offic. præſid. tamen dicuntur eã ſpecialiter habere. quẽadmodum habebant magiſtratus Romæ: quorum omnium uice funguntur. l. ſi in aliquam, in fi. ff. de offic. proconſ. Idem eſt in præfecto qui in locum omnium magiſtratuum abſentiũ creari ſolet. l. 2. §. deinde cornelius, uerſ. quoties. ff. de orig. iur. ad hoc facit quod uulgo dici ſolet initium ſpectari ſolere, & ſic qualis fuit res ab initio, talis durat. c. dudum cũ ibi not. de elect. l. clam poſsidere, in princ. ubi Iaſ. not. col. 2. de acqui. poſſeſſ. licet tranſeat in aliam perſonam, quia ſurrogatũ ſapit naturã eius cui ſubrrogatur. l. 1. §. hæc actio. & ibi Bart. ff. ſi quis teſt. lib. eſſe iuſſ. fue. l. ſi eũ qui iniuriarum, & ibi Bart. & Doc. ff. ſi quis cautio. l. unic. §. 1. & ibi Doc. C. de rei uxo. actio. et. §. fuerat. ubi lo. fab. col. fin. & Iaſ. col. 2. inſt. de action. cum ſimilib. Se-
4 cundo modo dicitur ſpecialiter conceſſum eo ipſo qđ eſt*

aliquid

aliquid maioribus mandatum ſeu commiſſum, & minori-
bus denegatum. ut tradit glo. in hac. l. 1. in uerb. ſpeciali
ter, quam approbat Bart. Bal. Alex. Soc. Paul. de caſt.
Iaſ. Dec. & cōiter doctores tā antiqui q̄ moderni. in hac
l. 1. ea enī q̄ cā cognitionē exigunt ſcdm eos ſunt infe
rioribus denegata. l. ea quæ. §. 1. ff. ad municipal. l. fin.
C. de pedan. iud. & quæ ſunt inferioribus denegata, di
cuntur maioribus ſpecialiter demandata. ut ait Soc. in
hac. l. 1. num. 3. allegat. tex. in. l. 1. §. ſuſpect. ff. ad tur-
pill. & in l. 4. §. duas. ff. de dam. infect. & ita ſe habet
cōis opinio, ſed ego non ſoleo admittere hūc ſenſum, nec
hanc ſignificationem, ut dixi in præfationibus, num. 19.
5 quia inaudita eſt, & nuſq̄ lecta hæc ſignificatio apud la
tinos authores, nec apud ueteres iuris conſultos, ex quo
ſequitur ueriſſima, & indubitata concluſio, ꝙ qñ uerba
diſpoſitionis nō poſſunt adaptari ad unum ſenſum, nunq̄
debemus illum capere, dato etiam ꝙ magna, & urgens
præſumptio ſuaderet, ꝙ diſponēs illum ſenſum habuerit.
tex. eſt expreſſus. in l. labeo. §. 1. ff. de ſuppell. lega. &
tradit Paul. de caſt. in conſ. 152. incip. in Chriſti nomine
pñs dubiū uidetur formari. uol. 1. in fi. tex. eſt in l. in am
biguo & ibi Paul. de caſt. ff. de reb. dub. Sal. in l. cū ui-
rum. C. de fideicom. & ibi glo. & tradit Bart. in l. non
dubium. C. de legib. col. 2. uerſ. ſecundū dubiū, & Alex.
in conſ. 139. col. 2. nu. 5. uol. 6. Nec refert ꝙ ex poſt ino
leuerit hæc ſignificatio, & per recentiores doctores re-
cepta fuerit, nam attendi debet ſignificatio quæ uigebat
tēpore legis latæ, non quæ poſtea inoleuit. ut dixi ſupra
6 in declarat. lib. 1. nu. 44. Tertio modo poteſt dici ſpe
cialiter, id cuius contrarium eſt generaliter, & ſic id

*quod alicui ultra gñalẽ iuriſdictionẽ magiſtratus ſeu of
ficij ſpecialr̃ et noĩatim cõceſſum eſt, ut ẽ. tex. in l. unic.
in fin. C. ne lice. potentio. & ita accipitur in hac. l. 1. in
prin. q cquid dicãt alij Doc. q quo magis ueritatis lumẽ
aſpiciũt, eo magis illos in tenebris ambulare delectat. et*
7 *hæc ẽ uera & ꝓpria ſignificatio. Specialr̃. n. & gñali
ter sũt cõtraria, Colu. li. 3. de cura eligẽdi malleolũ gña
tim ꝑcipimus, nũc illud ꝓprie ſpecialr̃, ut nõ ſolũ ex fera
ciſsima ſed ẽt e uitis ꝑte feraciſsima ſemina eligãtur, idẽ
ſignificat ſpeciatim, Cicero. in oration. poſt reditũ in ſe
nat. multa de me. C. Meſsinius & amicitiæ, & reipub.
cã dixit, legẽ ſpãtim in initio de ſalute mea ꝓmulgauit.
Idẽ ſignificat noĩatim, Cicero. ad atti. nõ noĩatim ſed gña
tim ꝓſcriptio ẽ informata, ſpãliter. n. dictũ, aut factũ di*
8 *citur illud qđ eſt à gñalitate remotũ, & abſtractũ. l. itẽ
apud. §. hoc edictũ. ff. de iniu. l. uxorẽ. §. feliciſsimo. ff.
de leg. 3. l. 1. §. unde q̃ritur, & . §. dixerit aliqs. ff. de pu
blici. l. ſeruis urbanis. §. fi. ff. de leg. 3. c. q ad agẽdũ. de
ꝓcur. lib. 6. Alex. in cõſ. 44. nu. 3. uol. 4. l. ſed & ſi qs
§. q̃ſitũ. ff. ſi qs caut. l. 1. ĩ fi. ff. ſi qs in ius uoca. nõ ier.
l. ꝑtor ĩ prin. ff. de iud. & ita ſe hẽt cõis opinio ſecundũ
Alex. ĩ cõſ. 163. uol. 7. ut patet ex not. p Doct. ĩ locis al
legatis, & p Dyn. ĩ c. qđ ſemel de reg. iur. in. 6. et cyn.
et alios ĩ l. ſancimus. C. de teſt. & Io. an. c. 1. de exceſſ.
ꝑlat. lib. 6. ĩ nouella. Doc. ĩ c. 1. de cõſt. lib. 6. Doc. max.
Ang. ĩ auth. hoc ĩter liberos. C. de teſt. Bart. in l. oẽs po
puli. ĩ. 3. q̃ſt. prin. ff. de iuſt. et iur. arch. 13. q. 2. c. ultima
Fed. de ſen. in cõſ. 47. ſpec. ĩ tit. de ĩſtr. editio. §. cõpen
dioſe, uerſ. qđ ſi teſtator. et aliud ẽ demõſtrare ſpãliter
aliud gñaliter, ut p Alex. in conſ. 63. nu. 2. et ſpãliter. i.*

nominatim

nominatim ſignificat.l.3. ff.de leg. tut.l.uxorem.§.feliciſsimo.ff.de leg.3.l.ait ꝑtor.§.apud labeonē.ff.de iniur. & ita etiā ibi accipi ait Alber.de roſat.in ſuo uoca
9 *bul. in uerb. ſpecial'r. Et exponitur, ſpecialiter.i. expreßim.l. negotium.C.de nego geſt.l.fin.& ibi glo.C. eo.l.ſed an ultro.ff.eodem titul.l. procurator tutorum. ff. de procur.l.ſi quis in princip.ff. de legat.3.l.omnes. C.de preſcrip.30. anno. Ita etiam exponit Alciat.in.c. quod ſedem. col. 24.de offic.ordina. nume.70. licet ni*
10 *hil alleget. Si quærimus rōnem quare ſpecialiter tributa mandari nō poßint, dic q licet magiſtratus generaliter dentur, nec nō et officia ad hoc ut pſonaliter exerceantur p ipſos officiales, nō aūt per aliū, ut in auth.ut nulli iudic.§.ad maiorē, et ī authen.ut defunct.ſeu fune. §.illud. & in auth.de tabellion.§.1. nihilominus qa oīa p ſe ipſos expedire non pñt.l.placet,C.de pedan.iudi.cōſuetudine obtentū eſt, ut iuriſdictio mādari poßit, & ſic p aliū expediri: ut hac.l.1.§.q mādatā, et l.more.ff. de iuriſd.om.iud.quaſi nō ſit pciſa neceßitas iniūcta magiſtratibus oīa perſonaliter exequendi.hæc cōſuetudo in iuriſdictione ſola admiſſa eſt, in īperio nō eſt admiſſa.d. §.q mandatā, & ibi latius dicā. Item reſtricta eſt, ut nō habeat locū in iuriſdictione ſpecialiter tributa, qa p hāc ſpecial'r cōmißionē et noīatim factā, uiſum ē iuris interpretibus q neceſsitas ſuſcipiēde cognitiōis īponatur magiſtratibus: & pſonal'r exequēdi. ex quo ſeqtur q mandari non poteſt. hanc rōnem ſentit tex. in l. ſepe, & l. ſeq.ff.de offic.præſid. & ad hoc faciunt ea quæ tradit Felyn.in c.fina.§.fina.nume.1. & numero.2.de offic. delegat. ſolet enim quod ſpecialiter fit magis attendi.*

hinc dicimus q. magis timetur id quod ſpecialiter iniungitur q̃ quod generaliter imperatur c. ſi aduerſus. de heret. & enixior uoluntas iubentis oſtenditur ex ſpeciali quàm ex generali præcepto, & ea quæ notabiliter
11 *fiūt, neglecta uidentur, niſi ſpecialiter notentur. l. item apud labeonē. §. hoc edictū. ff. de iniur.* Bal. *in c. ex parte.* M. *col. pen. de appel.* Card. *in cle.* 1. *col.* 10. *uerſ. nos itaq;. de reli. & uen. ſan.* Nicol. *boer. in trac. de poteſt. leg. fol.* 8. *in prin. c.* 2. *quæſt.* 10. N*euiz. in ſilua nuptial. fol.* 178. *col.* 1. Abb. *in c. ſi clerici, nume.* 24. *de iudic. fa*
12 *cit tex. in c. quamuis. de heret. lib.* 6. Et *quæ ſpecialiter notantur melius memoriæ cōmendantur. ut in authen, de hered. & fal. in princ. & magis timetur quod ſingulariter pollicetur.* 23. *diſt. c. quāquam. & ibi glo. in uerb. plus, et plus ualet ſpecialis cautio, quàm generalis. l. ſed & ſi. §. quæſitum. ff. ſi quis cautio, & plus ualet ſpecialis cōfirmatio q̃ generalis. c. bone. de cōfirma. & magis attēditur ſpecialis appellatio quàm generalis c. ſuper eo. de appell. & ſpecialis delegatio quàm generalis. c. ad hoc. de reſcript. & ſpecialis ſubſcriptio quàm generalis. l. diuus.* 1. *reſpon. ff. ad leg. cor. de falſ. & ſpeciale mandatū c.* 1. *et c. paſtoralis. de reſcript. hinc ēt dixit* Abb. *c. unic. nu.* 2. *de ſagitt. q.* Papa *ſpecialiter puinit cōtra ſagittarios, ut homines ſibi magis p̄cauerent, qa quod ſpecialiter iniungitur magis timetur, quàm qđ generalr̄ īperatur. d. c. ſi aduerſus. de heret. & hæc ſufficiant quo ad ſignificationem huius uerbi, et quo ad ra*
13 *tionem regulæ quā tradit hic tex. in prin.* Ait *lex quæcunq; ſpecialiter lege, uel ſenatuſconſulto, uel conſtitutione principis tribuūtur, mādata iuriſdictione, nō tranſ*

feruntur,

ferantur. Quid ergo ſi aliqua, non ex lege, nec ex ſenatus conſulto, nec ex cōſtitutione principis, ſed ex plebeſcito ſpecialiter tribuantur, an mandata iuriſdictione tranſibūt. & uidetur ꝙ ſic, quia lex de plebeſcito mentionem nō facit, ideo illud excludit. l. cū prætor in prin. ff. de iudic.

14 Videtur ergo ꝙ ea quæ ex plebiſcito tribuuntur mādari poßint, quia ceſſant uerba legis, igitur ceſſabit ēt diſpoſitio. l. 4. §. toties. ff. de dam. infect. & ibi Bart. & Alex. cū ſimilib. dic ꝙ iſte ē caſus omiſſus, & cū eadem ratio ſit in plebiſcito, quæ in lege, idem ius obſeruabitur. l. illud. ff. ad. L. acquil. cum concordan. ibi in glo. nam plebiſcita pro lege obſeruabātur, et habebāt uim legis. l. 2. §. deinde cū eſſet. ff. de orig. iur. & ſic cū hæc à lege parificētur, de uno ad aliud ualebit argumentū, p ea q̄ tradit Alex. ī cōſ. 207. uol. 6. Sed quare nō ſic eſt in edictis magiſtratuū? cum & ipſa habeant iuris auctoritatē. §. prætorū. inſt. de iure natu. gen. et ciuil. dic ꝙ ceſſat rō, quæ eſt in lege & plebiſcito, & alijs ſu

15 pradictis, q̄a illis parendū eſt. l. 1. ff. de legibus, p edicta aūt nemo ſibi ipſi īperat. l. pen. ff. de arbit. & nemo ſibi legē imponit à qua nō poßit recedere. l. ſi q̄s in prīcipio ff. de leg. 3. & ibi glo. ideo dicimus ꝙ princeps ſolutus ē legibus. l. princeps. ff. de legib. quas ēt facit alter par. l. nā & magiſtratus. ff. de arbit. Ideo licet in edicto ſuo dicat p̄tor iudiciū dabo, animaduertam. aut q̄d aliud ſile, p quod de ſeipſo loq uidetur, & p q̄d uideatur policeri ꝙ ipſe id faciet, tn̄ non ligatur q̄n per aliū poßit expedire. d. l. pen. idem dico de alijs paribus magiſtratibus, aut maioribus q̄bus legē imponere non pōt. l. nā et magiſtratus. ff. de arbit. & p hæc apparet ꝙ poterit mandari oīs

iuriſdictio pretoria, tam ab ipſo pretore, quàm ab aliјs paribus, aut ſuperioribus, qui iuriſdictionem talē habent. quia non poſſumus dicere, quòd ſibi ipſi neceſſitatem impoſuerit ſuſcipiēde cognitionis. quod ſecus eſt in lege, ac ſenatusconſulto, ac conſtitutione principis, quæ hanc neceſſitatem ſolent imponere, l. ſæpe, & l. ſeq. ff. de offic. preſid. Iubent enim leges. l. ſi quis inter. §. 1 ff. de excuſat. tut. & earum uirtus eſt imperare, l. legis. ff. de l. g. & eis obediendum eſt, l. 2. eod. titul. et ideo qnando imponunt neceſſitatem perſonaliter exercendi iuriſdictionem, obediendum eſt, d. l. ſæpe. tunc autem intelliguntur imponere hanc neceſſitatem, quādo aliquid tribuunt ſpecialiter, ut hac l. 1. in princ. Ex his ſequitur quòd magiſtratus municipales quibus à pretore data eſt poteſtas in cauſa damni infecti. l. 1. & l. 4. §. duas. ff. de damn. infect. non poterunt id mandare, quia ipſis hoc ſpecialiter iniūctum eſt, quibus pretor imperare poteſt. inſtit. de attilia. tut. §. ſed hoc iure, et l. lucius. ff. de admi. tut. & ſic poteſt illis iniungere neceſſitatem ſuſcipiende cognitionis. quod facere uidetur delegando eis ſeu cōmittendo ſpecialiter, argumento huius legis in princ. prout
26 etiam diximus de plebiſcito. Concluſio eſt itaq; q̄ ea quæ lege uel ſenatuscōſulto, uel conſtitutione principis, ſpecialiter & nominatim tribuuntur, mandari non poſſunt, ut hic ait text. Amplia procedere, etiam ſi cauſa quæ ſpecialiter cōmittitur ſit leuis, ut dixi ſupra lib. 1. in declarat. nu. 116. 119. Amplia p̄cedere etiā ſi magiſtratus ille cui aliquid ſpecialiter cōmittitur, ſit minimus, ut dixi ſupra lib. 1. in declarat. nu. 121. & in p̄fat. nu. 31. Amplia procedere etiam ſi ſit occupatus publi-

cis negocijs, l. placet. C. de pedan. iu licib. & ita ſe habet cōis opinio, et dicam infr. lib. 3. in uerſ. non aliter nu. 53. Amplia procedere, etiā ſi habeat iuriſdictionem ordinariam, & à lege, dūmodo ſpecialiter datam, ut hac l. 1. Amplia procedere, etiam in caſu aduerſe ualetudinis, ut probat tex. in hac l. 1. in uerſ. non aliter. itaq; & ibi dicam lib. 3. nu. 34. quicquid dicant doct. qui communiter tenent contrarium. Amplia procedere etiam de iure canonico, nam etiam hoc iure ea in quibus electa eſt induſtria perſone non delegantur, c. fin. et ibi doct. de offi. deleg. quod tamen reſtringitur, ut dicam infra in ſexta limitatione. Amplia procedere etiam ſi ex plebiſcito, aliquid ſpecialiter tribuat, ut dixi ſupra eod. nu. 13. Amplia procedere ſiue fiat generalis commiſſio ſiue ſpecialis. nam nullo caſu hæc traſferuntur, infr. uerſ. mandata iuriſdictione, nume. 1. eod. lib. Amplia procedere in aliena iuriſdictione ſiue ſit ſpecialiter data, ſiue generaliter. nullo enim caſu mandari poteſt. l. more. ff. de iuriſd. om. iudic. l. fin. infra hoc titulo. Amplia procedere, in mero imperio, hoc enim mandari non poteſt, l. nemo poteſt ff. de reg. iur. l. ſolent. ff. de offic. proconſ.
17 & hac l. 1. §. fin. & ibi dicam lib. 4. Et ex his uides q. ea quæ mandari non poſſunt reducuntur ad paucas concluſiones. Prima eſt q. ea quæ ſpecialiter tributa ſunt, lege, uel ſenatusconſulto, uel conſtitutione principis mandari non poſſunt, ut hac l. 1. in principio. Secunda eſt quòd ea in quibus electa eſt induſtria perſone mandari non poſſunt, c. fin. & ibi doctor. de offic. delegat. Tertia quòd iuriſdictio aliena mandari non poteſt. l. more. ff. de iuriſd. om. iudic. l. fin. infra hoc titulo.

Quarta eſt quòd merum imperium mandari non poteſt. l.nemo poteſt.ff.de regul.iur. Redeundo ad *concluſionem propoſitam limita eam multis modis.*

18 *Limitatur primo nõ ꝑcedere in reſcript.ad lites l.ſæpe. & l.ſeq.ff.de offic. preſid. quia ex huiuſmodi reſcriptis nõ fit noua deciſio, ſed fiũt reſcripta ad iuris obſeruãtiã. l.falſo, et ibi doct.C.de diuerſ.reſcript. & ideo ſeruatur ius cõe, hoc eſt ſi cauſa delegabilis ẽ, delegabitur, alioqui cõtra.* Scd'o *limita nõ procedere in ꝓclamationibus et edictis comitũ, et* Marchionũ, *et aliorum huiuſmodi qui equiperantur prætori, & eorum edicta ſunt inſtar iuris prætorij: ut per* Bart. *in l.quinta, col.2.et ibi doct.ff.de uerb.oblig. & per* Iaſ. *in §. ſed iſte,* Inſt. *de action.* H*æ enim poterunt delegari, ſicut facit pretor ea quæ ex edicto ſuo dependent.l.1. & l.4.§.duas.ff.de dam.infect. etiam ſi ſequamur opinionẽ illorum, qui exiſtimãt hos barones, hodie, cum ſint ꝑpetui, potius condere ius ciuile, ꝙ pretorium, ut p* Math *in notab.189. et* Bal. *in l.recepti cia.col.1.C.de conſtit. pecun. &* Bello. *in tract. de offi. cius.nu.47.licet ipſi quo ad delegationem cõtra ſentiãt, ſed ignoſcat mihi preceptor, alioqui doctiſſimus, poteſtas mandandi iuriſdictionem nõ dependet ex eo, an quis habeat perpetuam iuriſdictionem, an temporalem, ſed inſpicimus tm̃, an qui uult mandare habeat iuriſdictionem ſuo iure, an alieno beneficio.l.more.ff.de iur.om.iudic. & ideo nemo dixerit magiſtratus municipales quibus delegata eſt cauſa damni infecti.ut l.1.& l.4.§.duas.ff.de dam.infect.poſſe hodie ſubdelegare, licet edictum p̃toris hodie ſit perpetuũ.l.2.ff.de ſta.hom. & ibi* Bud. *in annotat.priorib.in pãdect.* Tertio *limita nõ ꝑcedere in edi*

ctis

ctis & proclamationibus, quæ hodie fiunt per pretores, & gubernatores ciuitatum, puta ſuper blasfemijs, & portationibus armorum, & euntibus nocturnō tempore ſine lumine, & ſimilibus. hæc enim eſt propria eorum iuriſdictio inſt. de perpetu. & tempo. action. in princ. Ideo hæc transferuntur mādata iuriſdictione per ipſos pretores et gubernatores, hi. n. ſunt inſtar p̄ſidum prouinciarum, cum hodie plereq; ciuitates habeāt merum imperiū poſt pacem cōſtātię, et ex conſuetudine, ut eſt tex. in d. auth. de pace conſt. §. nos romanorū, et ibi glo. in. uerb. criminalibus. et Alex. in hac rub. nu. 18. et dicā inf. eod.
19 uerſ. iure magiſtratus. nu. 7. Quarto limita procedere dūmodo aliquid noui ſtatuatur ſuper re ipſa, & ſuper facto ipſo, ſeu negotio ipſo, quod committitur, tunc. n. ſi talis cognitio alicui ſpāliter tribuatur, habet locum hæc regula, ſecus ſi cōmiſsio tm̄ ſit noua, diſpoſitio aūt ſuper ipſa re, ſit uetus. Et iō ſi nouus magiſtratus erigeretur, cui cōmitteretur iuriſdictio pretoria, uel etiā aliquid ex dicta iuriſdictione in ſpecie, puto ꝙ illud mandari poſſet, ſicut antea poterat, & per hæc puto ꝙ defenſores ciuitatum, quibus in multis nominatim data eſt iuriſdictio, ut in. §. audiēt. in auth. de defenſ. poterūt delegare, ea, quæ ante hanc cōmiſsionem erāt delegabilia. Idem dico de p̄fecto urbis, in cuius iuriſdictione multa ſpāliter enumerātur. l. 1. ff. de of p̄fect. urbis. et hoc innuit tex. in l. et gn̄aliter. ff. de of. p̄ſid. ibi. n. prīceps ſpecialr̄ remittit negotium p̄ſidi, tn̄ per hoc nō imponitur ei neceſsitas ſuſcipiēde cognitionis, ſed exiſtimabit utrū ipſe cognoſcat, an iudicem dare debeat. Vetera. n. negotia ſiue ſpecialr̄ ſiue gn̄aliter alicui cōmittantur, non mutāt naturā, ſed eius

ſunt quãtitatis cuius erãt antea, ſolet. n. attẽdi initiũ rei q̃le fuerit, c. dudũ. cũ ibi not. de electio. l. clam poßidere, ĩ prin. ubi laſ. not. col. 2. ff. de acq. poſſeſſ. late Cognoll. ĩ l. 1. n. 30. ff. de orig. iur. ideo dicemus ẽ cõuerſo q cognitio meri ĩperij lege data, & cuiuslibet alterius cohertionis, à p̃ſide ſeu ꝓcõſule mãdari nõ poterit. l. ſolent. ff. de offi. ꝓcõſ. et hac l. 1. ex quo antea delegari nõ poterat. l. nemo põt. ff. de reg. iur. licet gñal'r nõ ĩ ſpẽ data ſit hæc poteſtas p̃ſidi, et ꝓcõſuli. l. illicitas. §. q uniuerſas. ff. de offi. p̃ſid. ꝓut ẽt in p̃fecto urbis factũ eſt. l. 1. §. in initio. ff. de offi. p̃fect. urb. qđ et de defenſoribus dicẽdũ puto. §. audiẽt. ĩ auth. de defen. ciuit. noui. n. magiſtratus, ſeu hi qbus nouiter ſit hæc cõmißio, ĩ ius & locũ ueterũ magiſtratũ ſuccedũt. & ſic eadẽ ptãte, & facultate ius dicũt, qua alij faciebãt. l. ſed licet, ibi, oĩum romæ magiſtratuũ uice et offõ fungi. ff. de off. p̃ſi. et l. ſi ĩ aliquã. §. fi. ff. de offi. ꝓcõſ ꝑ quo facit id, qđ uulgo dicimus, q ſubrogatus ſapit naturã eius cuius in locũ ſubrogatur. l. 1. §. hæc actio et ibi Bar. ff. ſi qs teſt. lib. eẽ ius fue. l. ſi eũ. §. q iniuriarũ, & ibi Bart. Bal. Ang. & Doct. ff. ſi qs cautio late eucrard. in lib. cui. tit. ẽ cẽtũ modi argum. loco. 93. latiſsime Tiraquel. ĩ tract. de retract. §. 1. glo. 10. fo. 246. nu. 80. & fol. 249. nu. 87. & Marſil. in ſing. 255. incip. ſubrogatus. Qũinto limita ẽt nõ procedere in reſponſis & interpretationibus iuriſconſultorũ: nã licet
20 *in aliquo rñſo ſpecialiter cõtineatur aliqđ ad iuriſdictionẽ ſeu officiũ alicuius ptinere, ꝑ hoc tñ nõ eſt dicendũ, q id ſpecial'r fuerit tributũ: niſi adijciat ĩterpres q lege uel ſenatus cõſulto, uel prĩcipis cõſtitutione tributũ ẽ. ꝑut facit. ĩ l. 1. ĩ prin. ff. de trãſact. & ĩ hac l. 1. uerſ. &*

ideo

ideo uidẽtur, ibi, ueluti lege iulia de ui noĩatim cauetur, et ĩ uerſ. & ſi à familia ibi cognitionẽ quã ex ſenatuſcõ ſulto hẽt. & ĩ l. 1. §. 1. ff. de tut. & cur. dat. ab his. et in l. cũ ptor. §. 1. ff. de iudic. & alibi ſepe, uel aliqd ſile ex primat, p qđ appareat iuriſcõſultũ loq de ſpãli tributõe. put ĩ l. ius dãdi. ff. de tut. & cur. dat. ab his, iũcta. l. mu to. §. tutoris. ff. de tutel. ſecus ẽ ſi iuriſcõſultus ſimplr enumeret ſpẽs iuriſdictiõis, alicuius magiſtratus, put fa cit in l. 1. ff. de offi. pfect. urb. et ĩ l. illicitas. §. q uniuer ſas. ff. de offi. pconſ. et ĩ. §. & iudicare, et. §. audiẽt. in auth. de defen. ci. et d. l. 1. §. ſi qs ſeruũ. ff. de off. pfect. urb. ſup quo magnope ſe torquẽt Doct. et ſic ceſsãt mul te alioqui inextricabiles qõnes mote à Doctoribus, ſup quo uide ẽt quæ dixi inf. eo. uerſ. iure magiſtratus, nu. 8.

21 Sexto limita nõ pcedere de iure canonico, nã licet hoc iure, ea in qbus ẽ electa ĩduſtria pſone nõ poſsint p aliũ exerceri d. c. ſi. et ibi Doct. de offi. deleg. ut dixi ſupra ĩ 6. ampliatiõe, tñ reſtringitur, ut hẽat locũ tm qñ cõcur rit ẽt magnitudo cãæ: et ſic ſpãlis cõmiſsio p ſe ſola non ſufficit, niſi ẽt cõcurrat magnitudo negotij, uel diſcẽſus ptis. ita pcedit tex. ĩ d. c. ſi. de quo dic. ut dixi ſup ĩ li. 1. ĩ pfat. nu. 46. Septimo limita nõ pcedere in oĩbus caſi bus ĩ qbus põt delegari merũ ĩperiũ, de qbus loquar dif fuſius. inf. lib. 4. ĩ §. q mãdatã ĩ uerb. ĩperiũ, de quo ibi oĩno uide regulã cũ duabus ampliationibus, et. 19. limit. nu. 1. uſq; ad nu. 21. Octauo limita nõ pcedere ĩ legato pcõſulis. nã huic multa mãdari pñt, q̃ ceteris nõ pñt, ut l. ſolẽt ĩ prin. et l. ſi qd erit. ff. de off. pcõſ. et hẽt multa ſpãlia q̃ alij nõ hẽat, ut dictũ ẽ ſupra. lib. 1. ĩ pfat. n. 44.

22 Nono limita procedere in mãdata iuriſdictiones ſecus

in iuſſu, & pcepto, ut. l. lucius. §. cum duo. ff. de admini. tu. et inſti. de attilian. tut. §. ſed hoc iure, oportet tñ q. ille cui iubetur, habeat à lege iuriſdictionē habitu, ut habēt magiſtratus municipales. l. ius dandi. ff. de tut. & curat. dat. ab his & d. §. ſed hoc iure & l. ubi abſunt ff. de tutor. & curat. dat. ab his, ut dixi ſupra. lib. 1. in declarat. nu. 92. 93. 94. Decimo limita, nō pcedere de iure prætorio. ut dixi ſupra. lib. 1. in præfation. nu. 18. et inf. eo. uerſ. iure magiſtratus, nu. 2. Vndecimo limita, non procedere, qñ aliter cauſa illa, q̃ nunc ſpecialiter datur, ſolebat competere iure magiſtratus, ita procedat. tex. in l. ſepe. & l. ſeq. ff. de offic. proconſ. uide quæ dixi. ſupra eo. nu. 19. Duodecimo limita nō procedere in nouis magiſtratibus quibus datur iuriſdictio. quæ alijs ſolebat competere. nam eo iure utentur, quo utebantur primi magiſtratus. l. ſi in aliquā §. fin. ff. de offic. pconſ. l. de omnibus. & l. omnia. ff. de offic. præſid. ita pcedat. tex. in auth. de defenſor. ciuit. §. audiens, & l. 1. ff. de offic. præfect. urb. §. ſi quis ſeruū. cū ſimil. ut dixi ſupra eodem, numero. 19.

L. 1. VERS. MANDATA IVRISDICTIONE.

Indefinita æquipollet uniuerſali, nume. 1.
Specialiter tributa non tranſeunt mādata iuriſdictione, ſiue generaliter, ſiue ſpecialiter mandetur, nume. 1.
Præcedentia declarantur, ex ſequentibus, nume. 2.
Mandatum generale iuriſdictionis an contineat ea, quæ ſpecialr̃ tributa ſunt, ēt dato caſu habili, q. nō, nu. 2

Iuſſus

Iuſſus an transferat ea quæ ex mandato tranſire nõ poſ ſunt? numero.4.
Mandatum iuſſus,et differunt,nume.6.
Delegatus principis non ſubdelegat, qñ in commißione ſibi facta,adeſt præceptum,nume.7.
Locum tenente dato,an & quæ tranſeant, nume.8.
Locum tenens quam iuriſdictionem,habeat,nume.9.& an habeat proprium,nume.10.et an imperiũ. nu.16.
Locum tenens ab ordinario conſtitui non poteſt,nu.11. fallit in.7.caſibus,nume.12.&.13.
Præfectus prætorio an poßit conſtituere locum tenentem,numero.14.
Locum tenens à quibus conſtitui poßit, nu.14. &.15.
Locum tenens in re particulari dari poteſt,nume.13.
Locum tenens,& iudex datus,& is cui mandata eſt iuriſdictio differunt,nume.18.
Iudicem dans non abdicat à ſe iuriſdictionem,nume.18.
Pedaneus iudex parum diſtat ab eo cui mandata eſt iuriſdictio,nume.18.
Iudex datus non utitur iuriſdictione mandantis,nu.19.
Iudicandi munus,non eſt beneficiũ,ſed onus, nu.19.26.
Iudex datus qualiter eligebatur,nume.19.&.20.
Doctores ex collegio municipali ſunt iudices dati, numero.21.25.
Iudices ex quibus eligebantur,numero.22.
Iudex datus habet iuriſdictionem,à lege,numero.23.habitu tantum,numero.26.
Delegare iuriſdictionem,non dicit lex,nume.24.
Auditores rotæ habent iuriſdictionem habitu, num.27.
Iudex datus etiã criminalia cognoſcere poterat,nu.29.

Iudices qui dari poſſint, numero 28. & ex quo ordine olim darentur, num. 30.

Iudex dari an unus tantum poſſit, an oporteat plures dari, numero 31.

Iudex datus ab eo cui mand. eſt iuriſd. in multis differt, nu. 32. uſq; ad nu. 47. ubi 16. differētiæ notantur.

MANDATA IVRISDICTIONE NON TRANSFERVNTVR.

1 INTELLIGE hoc ſiue in genere ſiue in ſpecie mādetur iuriſdictio, pōt. n. utroq; modo mādari iuriſdictio, l. ſolet, et l. pretor. ff. de iur. om. iud. et ibi glo. & doct. qualitercūq; igitur mādetur iuriſdictio nō tranſibunt ea, q̄ ſpecialiter tributa ſunt, et ſic ſiue in gn̄e mandetur iuriſdictio tota, p quam totū offm̄ iuriſdicēdi trāſit, l. 1. §. damus. ff. de ſuſpect. tut. ſiue ſpecialr ſuper his mādatū fiat, hæc non tranſibūt. uerba. n. iſta mandata iuriſdictione in utroq; uerificātur p tex. in d. l. ſolet, et d. l. pretor. Ideo cum uerba cōueniāt, cōueniet etiā diſpoſitio, l. 4. §. toties. ff. de dam. infect. et oratio indefinita à lege prolata equipollebit uniuerſali, l. 1. et ibi Bart. et doct. ff. de reg. iur. Bar. in l. ſi plures. ff. de leg. 3. et l. ſi quis ita. ff. de teſta. tut. & in l. ſi ſeruitus, in princ. ff. de ſeruit. urba. pred. quod etiam declaratur, ex uerſ. ſeq. ibi mandari pn̄t, nam uult

2 dicere q̄ ī cōtrario mādari nō poterūt. ex ſequētibus. n. declarantur pcedētia. l. ſi ſeruus pluriū. §. fi. ff. de leg. 3. maxime qa militat eadē rō in utroq; caſu. probibitio. n. mādandi in his ſpāliter à lege datis ex eo facta ē, qa imperator

perator uult, q̃ cui datũ ẽ pſonalr ĩteruenîat, et l.unic. C.ne l:c.pot.arg.l.ſæpe, et l.ſeq.ff.de offi.p̃ſi. ut dixi ſupra in uerb.ſpãliter, nu.10.qđ non fieret ſi mãdari alteri poſſet ſiue in gñe, ſiue ĩ ſpecie. nã qualitercũq; in aliũ trãsferatur, sẽp uerũ ẽ, q̃ is q mãdat pſonalr nõ ĩteruenit, ergo uterq; caſus in lege noſtra cõp̃benditur et uerbis, et mẽte legis. An aũt dato caſu habili, puta ĩ caſu pfectionis, mãdata gñalr iuriſdictione trãſeant ea q̃ ſpãliter tributa ſunt; dicã inf.lib.3.in uerſ.et ideo uidẽtur errare magiſtratus, nu.3.cũ mult.ſeq. Interim uide Alcia. in c.quod ſedem de offic.ord.qui tenet, q̃ ſic, et diſputat ad partes, ſed ego teneo contrariũ. quia talia requirunt ſpeciale mãdatum: et quia hæc non continentur in ſua iuriſdictione illius magiſtratus, cum ſit delegata. ideo in dubio de ſua actum intelligitur, & de ordinaria, non de ex

4 traordinaria, ut ibi dicam. Quid ſi non mãdetur iuriſdictio, ſed iubeatur aliquis iudicare, an ea quæ p uiã mãdati transferri non poſſunt, ex iuſſu, et ex precepto trãſibunt? uidetur quod ſic quia ceſſant uerba legis, quæ tantum loquuntur de mandato iuriſdictionis, non autem de præcepto, ideo uidemus q̃ datio tutoris non poteſt mãdari.l.nec mandante.ff.de tut.& curat.dat. ab his, tamen poteſt iuberi, ut detur tutor.l.ubi abſunt.ff.eod.titulo, & l.lucius.§.cum duo.ff.de admin.tutor.& inſtitut. de attilia. tutor.§. ſed hoc iure, & dixi ſupra

5 libro primo in declaration.numer.92.93.94. Intellige hæc uera eſſe dummodo ea ſuper quibus iubetur iudicari, pertineant ad iuriſdictionem, delegantis.l.unic. C.qui pro ſua iuriſdictione, ex quo infero, quod cum iſta q̃ ſpecialiter ſunt tributa, non ſiat de p̃pria iuriſdictione

ipſius magiſtratus, ſed delegata, ut dicam infr.lib.3.in uerb. delegatã, hæc non tranſibunt etiam ex iuſſu. facit etiam tex.per locum à ſpeciali.in d.l.ubi abſunt,et d.§. ſed hoc iure,nam ſi regulariter potuiſſet fieri, non oportuiſſet, ſpecialiter concedere magiſtratibus municipalibus, ut ex iuſſu poßint dare tutorem, arg. in l.1.ff.ad
6 *municip.& hac l.1.in uerſ.huius rei.* Differunt autem *mandatum & pceptum,ut per glo.et* Bart.*in l.more.ff. de iur.om.iud.& ibi* Alex.*ſequitur* Bart.*nu.4.& dicit eam eſſe magis cõem opĩonẽ,preceptum.n.accipitur p iuſſu quando princeps aliquid mandat, quod pertinet ad iuriſdictionem eius cui id committit,quod importat neceßitatem ſcd̃m glo.in d.l.& quia in uerb.antequam. Mandatum autem accipitur, per commißione quæ fit de cauſa non pertinente ad iuriſdictionẽ eius cui mandatur,*
7 *per doct. in locis allegatis.* Ex hac differentia, infert *glo.in l. ſæpe.ff.de offic. proconſ.q, q̃n princeps cauſam cõmittit magiſtratui iubendo,ſeu pcipiendo,q, cognoſcat de tali cauſa delegatus principis illo caſu, nõ poterit ſub delegare,ſecus ſi dixerit,mandamus uel cõmittimus tibi, cauſam talem,quia hoc mandatum non imponit neceßitatem ſuſcipiendæ cognitionis. per text.in d.l. ſæpe quam glo.dicit eſſe ſingularem,*Bal.*in d.l.ſæpe.et totus mũdus eam approbat,ut per* Bart.*ibidem.& in .l.2.C. cõia delegat. &* Bald.*in l.1.C.quomodo & q̃n iud.&* Roma.*in hac.l.1.quod menti tenẽdum eſſe tradit* Alex. *in d.l.more.* Hæc deciſio non tranſit ſine ſcrupulo, *nã datio iudicis,ſit imperio.l. unic.C. qui pro ſua iuriſdict. l.eum qui.ff.de iur.om.iud.ut dixi ſupra lib.1.in pfatio. nu.41.& nihilominus iudex datus à principe alium iudicem*

8 dicem dare poteſt.l.à iudice.C.de iudic. cogita. Videamus nunc quid ſi præſes non mandauerit iuriſdictionem, ſed dederit locum tenentem ſeu uicem gerentem conſtituerit, an his caſibus tranſibunt ea quæ ſpecialiter ſunt tributa. quod uidetur admittendum eſſe.l.2.C.de offic. eius qui uic.alt.ger.immo etiam imperium ipſum merũ, & animaduerſio ipſa tranſit.ut in auth. de collator.§. illud, de quo uidebimus.inf.lib.4.in uerb.imperium.& omiſſa nũc diſputatiõne an his caſibus fieri debeat extenſio ex eadem,ſeu maiori ratione,dico q. de locumtenentibus habemus deciſiones expreſſas, ideo illis herendum eſt;per ea quæ tradit fel.in c.1.col.4.in fi.de præſcrip. & in c.cum ordinem.de reſcrip. & Ioan. neuiz.in ſua ſilua nuptia. fol.217.col.1. Si uis ſcire quid ſit locumtenens,& an differat ab eo cui mandata eſt iuriſdictio:ui. de ſupra lib.1.in præfationib.nu.35.37.39. Nunc uideamus quam iuriſdictionem habeant, & à quibus conſti-
9 tuantur. Dic q. hi uicegerentes ſeu locumtenentes habent ordinariam iuriſdictionem. ut per gloſ.in l.2.C. de offic.eius qui uic.alt.ger. & ibi Bart. Idem Bart. in l. nec quicquam.§.ubi decretum.ff.de offic. proconſ. glo. in.l.omnia.ff.de reg.iur. & tantundem poteſt,quantum is in cuius locum ſubrogatur, & idem honor ſibi debetur.d.l.2. & conſtituitur in locum abſentis, uel mortui. ut ait glo.in d.l.2. & ibi Paul.de caſt. & ſequitur Rimin.in rub.huius tituli, at ſecus eſt in iuriſdictione, quæ etiam à præſente mandatur. ut hac.l.1.in uerſ.non aliter, ibi cum alias iuriſdictio,etiam à præſente mandetur;& q. poßit tantumdem quantum poteſt is cui ſubſtituitur, notat Bar.de uice rectore.in.l.filius.ff.de le-

gatio. & Alexā.in d.rub.& alij communiter,& de lo-
cumtenente gubernatoris tradit Guid.pap. deciſ.234.
& de locumtenente poteſtatis tradit Corn. in conſi.2.
10 *uol.4.& Bellon.in tract.de officio eius,nu.100. Item*
hic locumtenens habet proprium,ut inquit glo.in d.l.2.
C.de offic.eius qui uic.alt.ger.& Bello.in tract.de of-
fic.eius cui mand.eſt iuriſdictio,nu.99.facit.tex.in l.et
quia in uerb.principaliter ſecundum primam expoſitio-
11 *nem glo.ff.de iur.om.iud. Sciendum eſt autem q ordi-*
narij non poſſunt conſtituere locumtenētes. §. nulla. in
auth.de defenſo.ciuit.& in auth.de mand.prin.§. illud
uerſ.eos autem,ubi Bart.ſequuntur omnes Doct. in hac
12 *rubrica. Primo fallit ſecundum aliquos quando ſubeſt*
iuſta cauſa puta infirmitatis, uel impedimenti iuſti, ut
in auth.de collat.§.ad hæc prohibemus Bart.in l.obſer-
uare.ff. de offi.proconſ.quod ego non admitto, quia nec
etiam puto q iuriſdictio ſpecialiter data hoc caſu man-
dari poßit. ut infra dicam.lib.3.uerſicu. non aliter.nu-
me.6. Secundo fallit de iure canonico.c.2. & fi.de of-
fi.uic.lib.6. Tertio fallit de conſuetudine etiam in ter-
ris imperij Bald.in l. aliquando.ff. de offic. proconſul.
13 *Secus eſt in eo cui mandatur iuriſdictio,nam ſecundum*
communiter Doct.poteſt conſtitui à quolibet ordina-
rio,ſaltem qui habeat imperiū.l.eum qui.ff.de iur. om.
iud.immo etiam ſi non habeat imperium,ut communiter
tradunt Doct.in l.more.ff. de iur.om.iud.dummodo ſit
magiſtratus,ſeu dummodo iure magiſtratus ſibi compe-
tat iuriſdictio,non ſpecial'r,ut hac.l.1. in princ. Fallit
quarto in caſu de quo in.§.nulla in authen.de defenſo.
ciuit. Fallit etiam quinto in caſu de quo in authen.de

adminiſt.

adminiſt.§.illud autem. Fallit *ſexto in caſu de quo in autb.ut nulli iud.in prin.* Fallit *ſeptimo in caſu de quo*
14 *in autb.de coll.§.ad hæc prohibemus.* Præfectus *prætorio uidetur q̃ poßit conſtituere uicarium.l.à proconſulibus.C.de appell.& eſt expreſſum in l.2.C.de offic. eius qui uic.alt.ge. quod uerum eſt, ut alijs conſtituere poßit locumtenentem, ita loquitur text. in d.l.2.C. de offic.eius.at ſibi conſtituere non poteſt.ut in authen. de iudic.in princ.contra eſt in iuriſdictione,nam nemini dubium eſt,q̃ iuriſdictionem mandare poteſt, ut per* Doct. *in d.l.more.ff.de iur.om.iud.licet autem dixerim quòd ipſe præfectus ſibi non poteſt conſtituere locumtenentem,d.authenti.de iudicib. in principio, tamen à principe ei conſtitui poteſt.l.1.§. à præfectis. ff. de legat. tertio, ita procedit text.in l. à proconſulibus.C. de ap-*
15 *pellat.* Item *lex ipſa conſtituit locumtenentes, ut in archidiacono qui gerit uices epiſcopi abſentis. cap.1. de offic. archidiac. & in defenſoribus qui ſunt locumtenentes præſidum abſentium. ut in authen. de defenſor.§.nulla,addit* Alber.*in l.2.C.de offic. eius qui uic. alt.ge.quòd etiam in locum præſentis impediti conſtitui poteſt uice gerens, quod uerum eſt in lege ipſa, ſed ab ordinario non poteſt conſtitui, item de conſuetudine toleratur, ſed de iure non ſuſtinetur hæc deciſio* Alber. Idem *dico de principe, quòd ipſe poteſt facere locumtenentes magiſtratuum. l. 1. §. à præfectis.ff. de legat. tertio.l.2. C. de officio eius qui uicem alterius ger. & in autbon. ut nulli iudic. in principio, & hoc munus proprie pertinet ad ipſum principem, ut inquit glo.in.l.2.C.de offic.eius qui uic. alterius gerit.*

16 *Aduerte tamen, quia licet dixerim q uicegerens habet omnia, quæ habebat ille in cuius locum ſubſtitutus eſt, tamen contra eſt tex. in l. à pconſulibus. C. de appellat. ubi non appellatur à prefecto pretorio, tamen appellatur ab eo, qui uice prefecti agit, forte hec ideo eſt, quia hoc eſt priuilegium, ut l. 1. §. pen. & fi. ff. de offic. perfect. ptor. quod priuilegium eſt perſonale, l. & quia, & ibi not. ff. ſol. mat. l. 1. ff. de conſtit. princip. Item nõ habet gladij poteſtatem, ut in auth. de collat. §. ad hæc prohibemus; põt tamẽ deportare, d. l. 1. §. à prefectis. ff. de leg. 3. quia hoc*
17 *ius ei datum eſt, ut ibi ait tex. Habet tamen omnem iuriſdictionem etiam in his, quæ ſpecialiter ſunt tributa, ut l. ij. C. de off. eius q uic. alt. ge. et hæc eſt differẽtia inter eum qui uicem alterius gerit, & eum cui mandata eſt iuriſdictio. Aduerte etiam, quia multi dicunt, q locumtenens non datur in re particulari, ut ſentit Paul. de caſt. in d. l. 2. in fi. tamen id non uidetur uerum. & q locũtenens dari poßit in re particulari eſt tex. in d. §. ad hæc in auth. de collat. ubi loci ſeruator prefecturæ datur in expeditionibus, qui prouideat militaribus expenſis tñ.*
18 *Idem dicit tex. in auth. ut nulli iudic. in princ. Hactenus de locũtenente. Nunc uideamus aliqua de iudice dato, nam ut dixi lib. 1. in præfation. nu. 35. differunt inter ſe locũtenens, & is cui mandata eſt iuriſdictio, & iudex datus. & licet ibi aliqua dixerim, tamen quia materia iudicis dati eſt paucis nota, ideo decreui aliquanto diffuſius eam tractare. Soc. in l. 1. col. 5. nu. 10. ff. quis et à quo appell. quem ſequitur Alciat. in rub. de offic ord. ait iudicem datum eſſe illum cui cauſa delegatur cognoſcenda, ita quod is qui dat iudicem nõ abdicat à ſe iuriſ-*

dictionem

dictionem aliquã. Idẽ Alcia. in lib. 2. parodox. cap. 5. appellat. iudices datos. eos quibus litis cognitio tantum, aut etiam pronunciatio in una cauſa cõmittitur, ut ſunt pedanei iudices. ego puto quod index datus differat à pedaneis, patet ex diuerſitate titulorum, nam titulus factus eſt in Cod. de pedan. iudicib. alius factus eſt, qui pro ſua iuriſdict. iudic. dare dariue poß. puto tamen q. pedaneus index parum diſtet ab eo cui mãdata eſt iuriſdictio, ut patet in l. placet, & l. fin. C. de pedan. iudic. Puto etiã q. tunc mandata iuriſdictio dicitur, quando ille cui mandata eſt, cognoſcit nomine mandantis, & forte concipit acta coram ſe facta nomine mandantis, ut dixi ſupra in præfationibus, nu. 13. & 14. ideſt tanquam procurator & mandatarius ius dicit; & hoc eſt quod ait tex. in hac l. 1. ibi eius qui mandauit iuriſdictione utitur, & in l. et ſi pretor, eod. tit. ibi non pro ſuo imperio agit, ſed pro eo cuius mãdato ius dicit idem cum eo, & propterea recte cenſeur, tribunal qui mandauit iuriſdictionem. c. romana. in princip. de appellat. lib. 6. & ibi Franch. in 2. not. & Bello. preceptor. in quæſt. ad quem ſit appell. à conſeruat. nu. 5.

19 *At iudex datus nõ utitur iuriſdictione mãdantis, loquor, de iure ciuili, nec uti procurator alterius ius dicit, ſed ipſe per ſe ex legis preſcripto ius dicit ſuo nomine, iuſſu tamen & precepto dantis; quod euenit, in his qui cum ſint priuati, uel talem iuriſdictionem non habeant, partibus petentibus dantur à iudice, qui iuriſdictionem habeat, ut innuit tex. in l. 1. & 2. ff. de iudic. et expreßius, in l. ex conſenſu. ff. de appellatio. quod etiam ſentit Ioan. Coras. in Miſcellan. iur. ciuil. lib. 3. cap. 18. nume. 5. tamen etiam dantur altera parte tantum peten-*

te, ut infra dicam. Hi iudices dati habent iuriſdictionem
à lege, tñ iuſſu magiſtratus, interueniente, nam iudican-
di munus, non eſt honor, nec beneficiũ merũ, ſed eſt onus
& angaria, et neceſſitas. l. fi. §. iudicandi. ff. de mune. et
bon. eligebatur. n. ex ciuibus certus numerus à pretore,
qui priuati erant. i. ſine magiſtratu, et in urnam conijcie
bantur eorum nomina ſic electorũ, poſtea cum oriebatur
controuerſia iudicio dirimenda. ꝓtor partibus petentibus
dabat aliquem ex his, ſorte ex urna extractũ, qui in hac
cauſa iudicaret, et ꝑcipiebat illi, ut iudicaret, hic appella-
tur iudex datus, qui licet ſit electus in numerũ iudicum,
tñ niſi ſpecialiter datus fuiſſet iudex in illa cauſa, nõ po
tuiſſet ſe in ea intromittere, habent. n. hi iudices iuriſdic-
20 nem habitu tñ, à lege, poſtea autem interueniente iuſſu
pſidis, ſeu pretoris, exercitationẽ. & iudicandi poteſta-
tem aſſequũtur. Plerũq; aũt ex conſenſu partium dari ſo
lent, ut tradit Ioan. coras. in miſcell. iur. ciui. lib. 3. c. 18.
tñ non ſemper petũt, nec conſentiũt ambæ partes, ſed al
tera pars tantum pĕtit iudicem, de his loquetur tex. in l.
apertiſſimi. C. de iudic. ſic etiam hodie paſſim petuntur
iudices ab aliquo ex litigantibus. & petentibus per ſup-
plicẽ libellum, princeps, uel ſenatus, uel legatus, uel alius
ſimilis magiſtratus iudicẽ dare ſolet, prout ego uidi ex
facto ſæpiſſime obſeruari, & ſic adhuc retinetur ima-
21 go uetuſtiorum iudicum, ſic etiam uidemus hodie multis
in locis, ꝙ doctores ex collegio alicuius municipij, ſunt iu
dices appellationũ municipum ſuorum, tñ opus eſt iuſſu
pretoris, alioqui ſine iuſſu non iudicarent, nec haberẽt iu
riſdictionis exercitationem, tamen ꝓtor eam nõ tribuit,
ſed lex municipalis defert, uel conſtitutio principis, ita
tamen

tamē ſi interuenerit electio pretoris, ſeu diſtributio, prout in magiſtratibus municipalibus eueniebat olim, quibus datum eſt ius dandi tutorem, l. ius dandi. ff. de tuto. & curat. dat. ab his, tamen tutores non dabant niſi interueniente iuſſu preſidis. inſtit. de attilia. tuto. §. ſed cum hodie, & in his doctoribus, qui appellantur à multis iudi-
22 ces de collegio, ſeruatur imago ueterum iudicum. Sic etiam olim lege cauebatur, ut certus ordo ciuium iudicare teneretur, ſecundum leges puta equeſter, uel ſenatorius, tamen non paßim omnes iudicabant, nec iudices dari poterāt, ſed ex illo ordine certus numerus eligebatur à pretore, & omnes ſic electi erant in numero iudicum, tamen per ſe nihil poterant, ſed habebant iuriſdictionem habitu tm̄, & ad hoc ut poſſent & tenerentur iudicare opus erat alia electione p̄toris, quæ per ſortes fiebat. Iudici autem ſic electo tenebatur aduerſarius acquieſcere, niſi aliquam habuiſſet iuſtam cauſam reiiciendi ſeu recuſandi iudicem datum, ut inquit tex. in l. apertißimi. C. de iudic. quæ de his iudicibus loquitur, & ita obſeruat conſuetudo, quæ eſt optima legum interpres. l. ſi de interp̄ta-
23 tione. ff. de legi. Is ergo iudex datus habet iuriſdictionē à lege, d. l. apertißimi, nō aūt ab eo qui iubet iudicare, et hoc forte eſt quod ait Alciat. in d. rub. nu. 12. de offic. ordin. quòd qui dat iudicem non abdicat à ſe iuriſdictionem aliquam, licet non ita explicet, prout ego facio, nā iuſſus non trāsfert iuriſdictionem, ut eſt glo. pen. in l. et quia. ff. de iur. om. iud. et ibi not. doct. et glo. in l. nec mādante. ff. de tut. & curat. dat. ab his. text. eſt in auth. ut nulli iudic. §. et hoc uero iubemus, et ibi glo. in uerb. aut p̄cipiētē et Alex. in l. 1. col. 4. nu. 18. ff. de iur. om. iud. et

ex his patet q. longe differt iudex datus ab eo cui mãdata eſt iuriſdictio, qui ꝓpriũ nihil habet: ut hac l. 1. §. qui mãdatã. et l. more. ff. de iur. om. iu. ſed aliena iuriſdictione
24 ne utitur. l. et ſi p̃tor. hoc ti. Eſt ẽt aduertẽdũ q. lex nũq̃ dicit delegare iuriſdictionẽ, ſed delegare cãm uel cognitionẽ, uel iudicij exercitationẽ, quæ in factũ ſonãt. et iudex datus et delegatus idẽ ſunt. bene aũt dicitur lex mãdare iuriſdictionẽ, nõ aũt mãdare cãm; et licet in una cã mãdetur iuriſdictio, nõ tñ dicitur mãdari cã, ſed iuriſdictio. l. p̃tor. ff. de iuriſ. om. iu. et q. differant iudex datus et is cui mãdata eſt iuriſdictio. tenuerũt multi, uidelicet Albertus gloſſator, et Raph. comẽ. et Io. anan. et Ang. et Aret. et Soc. in d. l. 1. ff. quis et à quo app. et Fulg. ĩ l. ſolet. ff. de iur. om. iud. et P ip. in l. cũ p̃tor. §. his quoq;. ff. de iudi. et And. ſicul. in c. ſup qõnũ. §. porro. extra de offi. deleg. et Alcia. in lib. 2. paradox. cap. 5. et in rub. de of. ord. nu. 12. tñ rem nõ ita explicãt. et ex his ſatis ꝓbe ꝑcipi põt qui et quales ſint iudices dati, qđ ex noſtris ne
25 mo recte explicat. Quibus adde q. imago horũ iudicũ adhuc ſubeſt noſtris tpibus multis in locis, maxime ĩ cauſis appellationũ: nã fere in oĩbus ciuitatibus Galliæ Ciſalpine, iuriſperiti ĩ collegiũ illius ciuitatis, in qua litigatur cooptati et aſcripti hñt ꝑtãtem iudicãdi. ſed ita demũ ſi p̃tor iuſſerit. eligitur. n. p ſortes aliquis à ꝑtibus ex hiſce iuriſperitis, cui electo, p̃tor cõmittit cãm determinãdã, et ſic habent iuriſdictionẽ habitu, oẽs illi doc. tñ nõ hñt exercitationẽ iudicij, niſi iuſſu p̃toris. hi aũt licet ſint iudices, tñ non ſunt magiſtratus, nec mandatã habent iuriſdictionẽ à p̃tore, ſed habẽt à lege municipali, uel à cõſtitutione principis, et funguntur munere iudiciario. i.

onere

*onere iudicandi.l.à iudice.C.de iudi.l.fi.§. iudicādi.ff.
de mune.& bono.& poſſunt cogi à prætore, ſicut olim
cogebātur iudices ſortiti. ex de curijs iudicū, de quibus
26 ſupra facta eſt mētio: et ipſi onus detractare nō poſſunt,
quia eſt munus perſonale.d.§.iudicandi.ſecus eſt ſi pre
tor illis mandaret iuriſdictionem ſuam in aliqua alia cau
ſa, nam cogi non poſſunt ſuſcipere mandatum.§.manda-
tum nō ſuſcipere.inſti.de manda.& eo ſuſcepto non ha-
bent iuriſdictionē à lege, d.l.& quia ibi nō ipſa lex de-
fert.ff.de iuriſ.om.iu.ſed ab ipſo p̄tore.d.l.more.ibi alie
no beneficio.& hac l.1.§.qui mandatā. ibi proprium ni
hil habet, ſed eius qui mandauit iuriſdictione utitur. &
l.& ſi p̄tor.ibi partibus eius fungitur, inf.hoc tit. & in
l.ſolet ibi fungitur uice eius qui mādauit non ſua. ff. de
27 iuriſ.om.iud. Simile ēt uidemus in auditoribus* Rote
*Romane qui ſūt iudices dati, tñ nō habēt exercitationē,
niſi prout ſpecialiter cōmittitur cauſa aliqua, alicui ex
ipſis, et hi nō dicūtur habere mandatā iuriſdictionē, ſed
habent à lege, expectato tamen iuſſu principis, ſeu diſtri
butione cauſarum per eum fienda; non dico ꝙ hi audito-
res ſint per omnia ſimiles iudicibus, qui dabantur à pre
toribus, quia non ſemper uno iure uiuimus: ut inquit* Pa
ris in conſilio.68.nume.134.& ſequen. Ideo *inſpicien-
da eſt conſtitutio pontificalis, per quam datur quædam
auctoritas his auditoribus, uide etiam quæ tradit* Fel.
*in rub.de reſcript. columu.2.uerſ. hos quinque caſus,
& in c.nonnulli.§.ſunt, & alij col.12.numer.49.uerſ.
fallit quarto extra de reſcript. &* Fel.*in rubric. de of-
fic.delegat.numer.4.&* Alexand.*in l.more.ff.de iur.
28 om.iud.numer.18.* A*d unum etiam eſt aduertendum*

quòd licet olim iudices à prætoribus ſelecti ex certo ordine tm̃ eligerentur, ſeu ſortirentur, tamen hodie uidetur auctus numerus eorum, qui iudices dari poſſunt. ut patet ex l. cum pretor. §. 1. ff. de iudic. cum olim ſolus pretor daret, & uidetur diminuta poteſtas iudicũ datorum, nam ſuper his tantũ dari poſſunt cauſis quæ pertinent ad iuriſdictionẽ dantis iudicẽ. l. unic. C. qui pro ſua iuriſd. Item omnes ciues dari poſſunt. d. l. unic. C. qui pro ſua iuriſd. niſi ſpecialiter lege uel natura ſint prohibiti. d. l. cum ꝑtor. §. nõ autem omnes. ff. de iudi. de iure canonico oportet ꝙ ſint in dignitate, c. ſtatutũ. de reſcr. lib. 6.

29 Hi iudices ſic dati non ſolum cauſas ciuiles ſed & criminales olim cognoſcebant & dirimebant, tamen non erant magiſtratus, nec poterant ex iure ſcripto aliquid immutare, ſed iudicabant ex preſcripto legis, in cauſa ſibi commiſſa, & quatenus ſibi commiſſum fuiſſet à pretore, uel in uno articulo, uel in tota cauſa, hoc enim pendebat ex arbitrio prætoris, ut colligere licet

30 ex his quæ tradit Bude. in loco allegato. Hi iudices aliquando ex ſenatorio ordine dari conſueuerunt. poſtea ex equeſtri ordine dari ceptum eſt, aliquando etiam ex utroque ordine, Interdum ex publicanis ſecundum uarietatem temporum, quæ omnia ex Bud. & ex auctoritatibus per eum adductis percipi poſſunt in d. l. fina. ff. de ſenato. & in d. l. fina. §. iudicandi. ff. de muneri.

31 & honori. tamen nemo ita clare explicat. Plerunq; autem prætor dabat plures iudices, adeo ut extimauerit Bud. legitimum numerum iudicum in una cauſa eſſe. 71. Quod ego non admitto. ſed interdum plures, interdum

pauciores

pauciores dabantur, prout prætori uidebatur, ſecundum qualitatem negocij & litigatorum, quemadmodum autem plures iudices dabantur, ita & unus tantum dari poterat à prætore. hinc Plinius lib. 14. G n. Domitianus *(inquit) iudex pronuntiauit mulierem uideri plus uini bibiſſe quàm ualetudinis cauſa, uiro inſciente, & eam dote mulctauit, & hoc ſepe in iure noſtro ſcriptum*

32 *eſt.* Differunt *autem in multis hi iudices dati ab his quibus eſt mandata iuriſdictio, de quibus uidendum eſt, quia nullibi inuenies hæc ab aliquo animaduerſa, aut ita collecta, licet Soci. in l. 1. ff. quis & à quo, &* Alciat. *in rubri. de offic. ordina. affirment hæc inter ſe differre, tñ paucis ptranſeunt, & ſatis obſcure.* Dic itaq; *primo differunt ſecundum aliquos, nam iuriſdictio mandatur in genere tantũ, uel in ſpecie, ideſt in genere ſubalterno, puta ad cauſas fideicõmiſſorum, aut uiduarũ, aut pupillorum, aut ſimilium. l. ſolet. ff. de iuriſdict. omnium iudic. l. 1 §. damus. ff. de ſuſpect. tuto.* Iudex *datur*

33 *cauſis particularibus, uni uel pluribus. l. cum pretor, in princ. ff. de iud.* Hæc *differentia non èſt ſimpliciter uera, quia etiam in una cauſa tantum, mandatur iuriſdictio, ut patet ex. l. prætor. ff. de iuriſdictio. omnium iudicum, hoc tamen uerum eſt, quòd iudex non datur ad uniuerſitatem cauſarum, nec in genere, iuriſdictio autem mandatur.* Secundo *differunt, quia iuriſdictio mandatur ad cauſas incertas, & futuras prout eſt in legato proconſulis,* Iudex *autem datur ad cauſas certas præſentes. l. 1. ibi litigantibus. ff. de iur. om. iudic.* Hæc *differentia non eſt ſimpliciter uera, per tex. in d. l. prætor. ff. de iuriſd. om. iudic. ibi prætor in una cauſa*

certa & pendente in qua ipſe fuerat aduocatus mandat iuriſdictionem, uere tamen iudex non datur ad cauſas incertas & futuras, in quo aduerte q. ibi p̃tor recte mandat iuriſdictionem, in illa cauſa, ut appellatio ad ſe nõ deuoluatur, ſed ad eum qui appellaretur à ſententia ipſius prætoris. l. 1. in fi. ff. quis & à quo, quod non fieret ſi iu-
14 dicem daret d. l. 1. in princ. Tertio iuriſdictio, mãdatur regulariter ab eo qui iuriſdictionẽ habet iure ſuo. l. more. ff. de iur. om. iud. & hoc fatentur omnes Doct. ut & minimi magiſtratus mandare iuriſdictionẽ poßint Bart. & Doct. in d. l. more. Iudex uero non datur niſi ab eo cui hoc ſpecialiter eſt conceſſum. l. cum prætor. §. 1. ff. de iudic. ex quo ſequitur q. magiſtratus municipalis deſenſor'ue, iudicem dare nõ poterit, quia hoc non fuit cõceſſum; legatus autem poterit, quia ſibi fuit cõceſſum. d. l. cum prætor. & l. legatus. ff. de offic. proconſ. ſequitur etiam aliud q. legatus iuriſdictionem mandare non poterit, nec totam, nec in ſpecie una, quia iuriſdictionem ſuo iure non habet d. l. more, magiſtratus autem municipalis poterit, quia iuriſdictionem ſuo iure habet d. l. more, licet in hoc non aduertant Docto. Quarto appella-
15 tur à iudice dato ad eum qui dedit l. 1. in princip. l. fina. ff. quis & à quo appell. ab eo autem cui mandata eſt iuriſdictio. appellatur is qui mandauit d. l. 1. in fin. ff. quis & à quo & ibi Soc. idem tradit Alciat. in c. quod ſedem. de offic. ordin. licet alij Doct. aliter & male intelligant tex. in d. l. 1. Quinto qui dat iudicem oportet q. habeat imperium. l. eum qui. in uerb. iubet. ff. de iur. om.
16 iud. l. cum p̃tor. §. 1. ibi propter uim imperij. ff. de indic. l. unic. ĩ uerb. præcepto. C. qui pro ſua iuriſd. l. imperiũ.

in.fi.ff.de iur.om.iud. mandans iuriſdictionem ſine im perio eſſe poteſt,ſed ſufficit q̧ habeat iuriſdictionem,ſuo iure.ff.de iur.om.iud.l.more,& ibi communiter Doc.

17 *Sexto iudex datur inuitus,& cogitur.d.l.eum qui.in uerb.iubet.& l.1.in uerb.præcepto.C.qui pro ſua iur. clarius.in l.pen.§.duo, uerſ.qui autem.ff.de uacat. mu ne.& in.l.fi.§.iudicādi.in uerb.neceßitas.ff.de mune. et bono.adeo q̧ inter munera ciuilia numeratur.d.l.fi. §.iudicandi,& l.à iudice.C. de iudic. Iuriſdictio autem mandatur uolenti,& ſponte ſuſcipitur.ut hac.l.1.§.fi. in uerb.ſuſcepit,ꝓut euenit in alijs mādatis, inſti.de mā dato.§.mādatum. quali argumento utitur legislator,in*

18 *l.et quia.ff.de iur.om.iud.* Septimo *iudex datur peten tibus, uel ſaltem altera parte petente.l. ex conſenſu. in prin.ff.de appellat.l.apertißimi. C. de iudic.iuriſdictio mandatur ex arbitrio mandantis.l. ſolēt.§.1.ff.de offi.*

19 *proconſ.* Octauo *iudex ſuo nomine ꝓcedit, ut patet ex his quæ dicam inf.nu.44. Is autem cui mandata eſt iu riſdictio.procedit nomine eius qui mādauit.l. & ſi præ tor,ibi nō pro ſuo imperio,ſed pro eo cuius mandato ius dicit,inf.hoc titulo.ut dixi ſupra in præfation.num.13.*

40 *Nono iudex dari non poteſt niſi aut priuatus,aut q ſal tem ſit minor magiſtratus , q̃ ille à quo datur,par autē, aut maior dari non poteſt,quia par in parem non habet imperium.l.3.§.fi.& l.nam magiſtratus.ff. de arbit.iu riſdictio uero mandatur etiam pari,uel maiori. ut patet ex.l.& ſi prætor inf.hoc titulo, ubi prætori mandatur iuriſdictio,qui tamē eſt de magnis magiſtratibus.d.l.3.*

41 *§.fi.ff.de arbit.* Decimo *iudicandi neceßitas numera tur inter munera ciuilia.l.fin.§.iudicādi.ff.de mun.&*

bon.l.à iudice,ibi munere iudiciario fungitur. C. de iudic.& ibi glo.l.pen.§.duo.ff. de uacation.& excuſat. mun.mandatum uero iuriſdictionis, non muneratur inter munera ciuilia,alioqui non eſſet uoluntarium,prout eſt.inſtit.de mandat.§.mandatum. cum munera ciuilia ſint neceſſaria, & inuitis imponantur.l.3. in princ. & §.1.ff.de mun. & hono.l.ſi quis.ff.eo.titulo.l.fi.§. iudicandi.eo.tit.l.fin.§.duo.ff.de uacat.mun.niſi uacationẽ aut excuſationẽ habeat quis ex lege d.tit.de uac.et excuſat. mune.per totum.

42 Vndecimo iudex datus cũ primum iudicauit functus eſt officio ſuo.l.ſi ut proponis.C. quomodo & quando iud.l.iudex poſtea q̃.ff. de re iud. is cui mandata eſt iuriſdictio, credo q̃ ſententiam ſuam exequitur,ut tradit Ang.in l.tale pactum.§. qui prouocauit.ff.de pact.Bellon.in tract.de offic.eius cui mand. ẽ iuriſdictio,nu.37.et Alciat.ĩ rub.de offi.ordin.nu.12. allegat tex.in l.cognitio inf. hoc tit.facit glo.in c.ſi qs cõtra clericũ.ĩn glo.pen.de foro cõpet. & qđ not.in c. paſtoralis.§.qa uero,extra de offic.deleg. contra tenet glo.in.d.l.à diuo pio.in uerb. à ſe circa fi.et ibi Bar. & Alex.& cõiter Doct.ſed mihi placet opinio Angeli qa tex.in l.à diuo pio loq̃tur de iudice dato, non aũt de eo cui mãdata ẽ iuriſdictio.q iudex datus habet tm̃ iudicandi facultatẽ.d.l.à iudice.C.de iudi. & lata ſnĩa functus eſt officio ſuo.d.l.ſi ut ꝓponis.C.quõ et qñ iudex,is aũt cui mandata eſt iuriſdictio, poſt ſnĩam non eſt priuatus iuriſdictione;quinimmo ab initio totum officium iuris dicendi in eum tranſiuit.l.1.§.damus.ff.de ſuſpect.tut.in quo officio adeſt poteſtas mittendi in poſſeſſionẽ.l.1.ff. de iur.om.iud.igitur etiam poteſtas exequendi in eum

tranſit

tanſit, & ita tene, licet cõmunis ſit in contrarium.
43 Duodecimo Iudex datus recuſari poteſt, p tex. in l. aper tiſſimi. C. de iud. et ibi glo. et doct. Is aũt cui mãdata ẽiu riſdictio recuſari non poteſt, ut tradit glo. 1. in l. fi. C. de iud quem ibi ſequuntur Cy. & Odofred. licet contrariũ teneant cõiter doct. ut patet ex his quæ tradit Iaſ. in d. l. fin. col. fin uerſ. ex ſecunda nota diligenter, & in d. l. apertiſſimi, col. 1. uerſ. 3. limita. C. eod. Decimotertio
44 Is cui mandata eſt iuriſdictio aliena iuriſdictione utitur, ut hac l. 1. §. qui mandatum ibi proprium nihil habet, & ita tenent omnes doct. & in l. more. ff. de iur. om. iud. iu dex datus habet proprium, quia iubetur iudicare, & ex iuſſu non trãsfertur iuriſdictio, ſed excitatur ea quã ha bet, ut tradit Bar. in l. more. ff. de iur. om. iud. et ibi Iaſ. colũ. 16. uerſ. in tertia parte, & Dec. colũ. antepenul. Iſta differentia uidetur tolli per text. in l. fina. C. ubi apud quem cognit. reſtit. in ĩteg. uerſ. ſed ne quis ita, ubi loquitur de iudice dato, & nihilominus ait q̃ propriam iuriſdictionem non habet, ſed tantum iudicandi faculta tem. Poteſt dici, q̃ ille tex. loquatur potius de eo cui mã data eſt iuriſdictio, et ſenſus eſt, q̃ reſtitutio in ĩtegrum apud eum poſtulari non poteſt, q datus eſt iudex ab illis, q propriam iuriſdictionẽ non habent, i. ab his qui habẽt mandatam iuriſdictionem, prout eſt legatus, & ſic non poteſt colligi ex illo textu, q̃ iudex datus non habeat iu riſdictionem ſuo iure, bene colligitur, q̃ qui mandatã ha bent, nihil pprium hñt, cõcordat cũ tex. in hac l. 1. §. fi. colligitur ẽt aliud q̃ is cui mãdata ẽ iuriſdictio, iudicẽ dare põt. cõcordat cũ tex. in l. cũ ptor. §. 1. ff. de iudic.
45 Decimoquarto. Qui mãdat iuriſdictionẽ eam trãsfert

ut hac.l.1.§.q mandatã, et l.more.ff. de iur.om.iud.q uero iubet iudicem iudicare nihil transfert. quia iuſſus non transfert iuriſdictionẽ,ut concludunt Doct.in d.l.
46 more,& dictum eſt ſupra. Quintodecimo is qui habet mandatã iuriſdictionem,cauſas criminales determinare non poteſt.l.nemo poteſt.ff.de reg.iur.l. ſolent. §.1.ff. de offic.procõſ.& hac.l.1.§.fi.uerſ.quare nemo dicit. Sed iudex datus poteſt ẽt de criminibus ſaltem priuatis extra ordinem cognoſcere,& iudicare,ſi ſibi fuerit cõmiſſum à p̃tore;ut facile percipi poteſt,ex his quæ tradit Bud.in l.fi.ff.de ſenat.fo.51. et in l.fi.§.iudicandi.
47 ff.de mun.& hon.& infra demonſtrabitur. Sextodecimo iudex datus alterum iudicẽ dare nõ poteſt,q̃a fungitur iudiciario munere.i.onere iudicãdi aſtringitur.l. à iudice & ibi glo.C.de iudi.uult dicere q̃ munera ciuilia p alium non explicãtur. q uero mandatam habet iuriſdictionem,poteſt dare iudicem.l.cum p̃tor. §.1.ff.de iud.dũmodo habeat talẽ,qualẽ legati proconſulũ habent l.legatus.ff.de offic.pconſ. & d.l.cum p̃tor.d.§.1.& hæc omnia diligenter nota,quia apud neminẽ inuenies, ita animaduerſa,aut collecta,aut tractata,& magnopere conferunt ad intelligentiam præſentis materiæ.

L. 1. VERS. QVÆ VERO IVRE MAGISTRATVS.

Iure magiſtratus, & ſpecialiter opponuntur,nume.1.
Cognito contrario cognoſcitur aliud,nume.1.
Iure magiſtratus quæ competere dicantur,nume.2.uſq; ad nume.12.ubi ponuntur octo concluſiones,hæc uerba declarantes.

Iuriſdictio

Iuriſdictio prætoria competit iure magiſtratus, nume. 2.
Iuriſdictio gñaliter data in erectione noui magiſtratus, dicitur competere iure magiſtratus, nu. 3. nu. 10.
Iuriſdictio ex lege. xij. tab. deſcendens competit iure magiſtratus, numero. 4.
Iuriſdictio data in reſcriptis ad lites non dicitur ſpecialiter data, nu. 5. declara, ut nu. 6.
Conſtitutionis appellatio non continet reſcripta in lege noſtra, numero. 5.
Iuriſdictio deſcẽdens ex proclamationibus feudatariorũ & gubernatorum competit iure magiſtratus, nu. 7.
Iuriſdictio ex reſponſis prudentum non dicitur ſpecialiter data, numero. 8.
Legis appellatio nõ continet reſponſa prudentum in lege noſtra, numero. 9.
Magiſtratus noui utuntur in iuriſdictione ſibi data, eo iure, quo utebantur alij magiſtratus, qui ante eos habebant iuriſdictionem talem, numero. 10.
Iuriſdictio equalis oĩbus magiſtratibus nõ ẽ data, nu. 11.
Iure magiſtratus ideſt iure officij, nume. 11.
Iuriſdictio aliqua poteſt cõpetere uni iure magiſtratus, quæ alijs non competit illo iure, nume. 11.
Nulla eſt ſpecies iuriſdictionis, etiã minima quæ omnibus magiſtratibus competat, nume. 12.
Mandari q̃ poßint. uide. 5. breues concluſiones, nu. 16.
Iuriſdictio à quibus mãdari poßit, nu. 17. uſq; ad nu. 33. ubi habes. 16. concluſiones breuiter tractatas.
Delegatus ad uniuerſitatẽ cauſarũ an equiparetur ordinario, nume. 24.
Locumtenens an mandare poſſit iuriſdictionem, nu. 30.

Magiſtratus qui habent ordinariam iuriſdictionem, an cōmandare poſsint, nu. 34. diſputatur ad partes uſq; nume. 44. deinde firmatur communis concluſio affirmatiua, nu. 45. cum. 10. ampliat. uſq; ad numerū. 55. & 9. limit. à nume. 56. uſq; ad nume. 64.

Magiſtratus municipales an iudices dare poſsint, num. 65. ibi concluditur q. non, cōtra cōmunem & probatur uſq; ad nume. 73.

Doctor an poſsit delegare? communis opinio eſt q. ſic, numero. 74. contraria opinio eſt uerior, ut cōcluditur, numero. 77. uſq; ad nume. 79.

Delegatus non ſubdelegat, firmatur hæc cōis concluſio, nu. 80. & ꝓbatur uſq; ad nu. 82. & deinde ponūtur 9. ampliationes, nu. 83. uſq; ad nume. 86. cum. 16. limitationibus, nu. 87. uſq; ad nu. 119.

Delegatus prīcipis an poſsit ſubdelegare, nu. 120. firmatur ibi concluſio communis q. ſic, cum. 5. ampliationibus, nu. 121. uſq; ad nu. 125. & cū 15. limitationibus à nume. 123. uſq; ad nume. 142.

L. more. ff. de iur. om. iud. quomodo procedat, nume. 35.

L. imperiū in fi. ff. de iur. om. iud. q̄uo procedat, nu. 36.

L. 1. ff. de iur. om. iud. quomodo procedat, nume. 37.

Verſ. quæ uero, in hac. l. 1. quomodo procedat, nu. 38.

L. eum qui. ff. de iur. om. om. iud. q̄uo procedat, nu. 39.

Auth. de exhib. reis. §. ſi uero, quomodo ꝓcedat, nu. 40.

L. fi. C. de pedan. iud. quomodo procedat, nume. 41.

Cohertio in perſonam ſecundum communem opinionem competit magiſtratibus municipalibus, nu. 42.

L. ea quæ. ff. ad municip. quomodo procedat, nu. 43.

L. magiſtratibus. ff. de iur. om. iud. q̄uo ꝓcedat, nu. 42.

L. fin.

L.ſi.ff quis & à quo quomodo procedat,nu.44.
Delegatio non eſt iuriſdictionis,ſed imperij, nume.45.
Iuriſdictionem habens mandare eam poteſt,nu.45. uide ibi concluſionem cum.10 ampliationibus uſq; ad nume.55.et.10.limitationibus à nu.56.uſq; ad nu.67.
Magiſtratus municipalis iudicẽ dare non poteſt,nu.65. poteſt tamen iuriſdictionem mandare,nume.46.
Auth.de exhib.reis.§.ſi uero, quõ procedat,nu.66.
L.unic.C.qui pro ſua iuriſdictione,nume.67.
Delegatio non ualet quãdo facta eſt ſuper his in quibus delegans non habet iuriſdictionem,nu.69.non tñ omnis qui habet iuriſdictionem delegare poteſt,nu.70.
Delegare põt tm̃ is q hẽt magiſtratũ cũ imperio,nu.70.
L.1.C.de emancip.lib.quomodo procedat, nume.73.
Doctor an poſsit delegare,nume.74.
Iuriſdictio delegata à lege ſubdelegari an poſsit,q. ſic numero.75.immo contra,nume.76.77.
Doctori nõ cõpetit iuriſdictio iure magiſtratus, nu.78.
Edictum de dando iudicem eſt permiſſorium.nu.79.
Delegatus an iuriſdictionem mãdare poſsit? regulariter q. non,nu.80,ratio eſt,nu.81.
Rõnes multe q̃re delegatus nõ poſsit ſubdelegare,n.81
Ratio imagiraria non eſt attendenda,nume.82.
Munere iudiciario,ideſt onere, & angaria,nume.82.
Delegatus nõ ſubdelegat ẽt ptibus cõſentiẽtibus,n.83.
Delegationum materia habet laxiores habenas de iure canonico,nume.83.
c.fin.§.1.de offic.deleg.quomodo procedat,nume.83.
Delegatus nunq̃ ſubdelegat,ẽt ĩ caſu pfectionis,nu.84.
Etiãſi ĩ eo cõcurreret aliq̃d ptãtis date à prĩcipe,n.85.

Etiam ſi datus ſit iuſſu principis, nu. 85.
Etiam poſt litem conteſtatam, nu. 85.
Etiam ſi ſit delegatus à iure pretorio, nu. 86.
Etiam ſi ſit delegatus à lege, nu. 86.
Immo nec iudicem dare poteſt, nu. 86.
Secus eſt in delegato principis, nu. 87.
Et in legato proconſulis, nu. 88.
Iuriſdictio omnis eſt de conſcientia legis, nu. 88.
Iudicis dandi licentia nemini competit, niſi lege data ſit, numer. 88. 95.
Proconſul inſtar principis, eſt in ſua prouincia, nu. 89.
Delegatus ex conſcientia legis, an ſubdeleget, nu. 90.
Delegatus legati de latere, an ſubdeleget? quod non, numero 27. et 91.
Delegatus ad uniuerſitatem cauſarũ an ſubdeleget, nu. 24. et 93. et an ſaltẽ unã cauſam ſubdelegare poßit, nu. 94. q̃ non, num. 97. & 99.
Delegatus ad uniuerſitatem cauſarum, quis ſit, et an cenſeatur quaſi ordinarius, nu. 94.
Equipatio debet eẽ p̃ modũ regle, ut ualeat argm̃. n. 95.
Extenſio non fit in exorbitantibus in materia ſtricti iuris, numer. 96.
Delegatio eſt ſtricti iuris, nu. 96.
Indefinita prolata à lege equipollet uniuerſali, nu. 98.
Exempla non reſtringunt regulam, nu. 98.
Iudicem dare poteſt oĩs cui mãdata eſt iuriſdictio, nu. 98. ſi habet imperium, nu. 99. dũmodo tota iuriſdictio ſit mandata, numer. 100.
Delegatus legis an poßit ſubdelegare, nume. 18. & 101. q̃ non, nu. 102. & an equiperetur delegato principis, & in

& in quibus,num.103.
Indubitabile eſt,ubi eſt caſus legis,nu.103.
Delegatus cui eſt data poteſtas ſubdelegādi, an ſubdelegare poßit,nu.20.& 104.& 106.
Ordinarius ſubdelegare uidetur,qñ ſubdelegat is cui ſubdelegādi ptātē dedit ordinarius,nu.104.imo nõ ibid.
Subdelegare nõ poteſt,is qui iuriſdictionem ſuo iure non habet,numer.105.
Iudicis dandi licentia eſt mixti imperij,nu.105.
Subdelegandi poteſtas,dari non poteſt à magiſtratu,nu.106.nec à delegato principis,nu.109.
Mādādi iuriſdictionē ptās ex cõſuetudine ē,n.28.et 107.
Conſuetudo non extenditur,nu.107.
Argumentum de procuratore ad iudicem delegatum nõ procedit,num.107.
Delegatus principis ſubdelegare poteſt,nu.25.et 109.et an ſit maior ordinario, & an habeat iuriſdictionem ordinariam,num.25.
Subdelegandi poteſtas nemini ex lege cõpetit,nu.109.
Delegatus à principe ſubdelegandi poteſtatem dare non poteſt,numer.109.
Subdelegatio facta ſciente,& patiente ordinario an ualeat,numer.110.
Procurator falſus, ſi agit domino ſciente, ualet quod agitur,numer.110.
Subdelegandi facultas tacite non datur,nu.111.
Iuriſdictio an trāsferatur,ex mādato tacito?nu.111.
Subdelegatio ualet partibus conſentientibus nu.112, immo non,num.113.
Conſenſus partium ſolus non dat iuriſdictionē,nu.113.

Delegatus an ſubdelegare poßit unũ articulũ tm̃,n.114
Vicarius epiſcopi ſubdelegat,nume.31.& .115.
Conſeruatores an ſubdelegent,nu.33.& .116.
Inqſitor hereticæ prauitatis an ſubdeleget,n.32.et.117
Subdelegatio ex conſuetudine fieri poteſt,nume.118.
Subdelegare non poteſt is cui commiſſa eſt cognitio cau ſæ,ſecus ſi iuriſdictio commiſſa eſt,nume.119.
Delegatus principis iudicem dare poteſt,nu.120. etiam ſine cauſa,& inuitis partibus,nume.121.122.
Delegatus à delegato principis non ſubdelegat, nu.123.
Delegatus principis ſubdelegare non poteſt cauſam reſeruata ſibi ſententia,nume.125.
Delegatus epiſcopi,uel baronis nõ ſubdelegat, nu,126.
Delegatus principis an ſubdeleget cauſas indelegabiles, numero.127.128.
Subdelegare nõ poteſt is cuius electa eſt induſtria perſone,nu.129.etiam partibus conſentientibus ibidem.
Expreſsio eorũ q̃ tacite inſunt nihil operatur,nu.130.
Conſcientie alicuius ſi quid committitur an per alium id poſsit expediri,nume.131.
Subdelegare non poteſt is cui perſonaliter iniũctum eſt, ut perſonaliter exequatur,nume.133.
Neceſsitas ſuſcipiende cognitionis qñ iniungitur nõ poteſt fieri ſubdelegatio, nume.133.& .134.& .135.
Subdelegatio fieri non poteſt qñ in reſcripto adſunt illa uerba auctoritate noſtra cognoſcas, nu.136. itẽ illa uerba geminata,tutu cognoſcas,nume.137.
Geminatio uerborum maiorem habet uim,nume.137.
Subdelegatio non fit ab eo cui delegatur iuriſdictio, per iuſſum,numero.138.

Idem

Idem quando adeſt in reſcriptis uerbum debeat, nu. 139.
Secus eſt quando miniſterium ſine iuriſdictione commiſſum eſt, numero. 140.
Reſeruata principi ſubdelegari non poſſunt, nu. 141.
Delegatus per cōſtitutionem principis non ſubdelegat, numero. 142. & 143.

QVÆ VERO IVRE MAGISTRATVS COMPETVNT MANDARI POSSVNT.

1 ÆC uerba opponūtur illis uerbis, ſpālr lege
b uel ſenatuſcōſulto, uel conſtitutione prīcipū tribuūtur, cū igitur antea tractatū fuerit, et plene diſcuſſū, qd ſibi uelint illa uerba ſpecialr etc. facile intelligimus hæc uerba, iure magiſtratus. nā cognito uno de contrarijs, cognoſcitur etiam aliud. l. & ſi contra. §. fi. ff. de uulga. & pupill. & inſtit. pro ſoc. §. illud. & ibi glo. not. & eſt text. in l. 1. ff. de his qui ſunt ſui uel alie. iur. & ibi Bal. no. & inſtit. eo. tit. §. 1. & ibi Io. Fab. et Ang. not. & inſtit. de tutell. §. 1. & l. pen. & ibi Bald. not. C. de ſolutio. & Bal. in l. conuēticulam. C. de epiſco. & cleri. oppoſita enim iuxta ſe poſita magis elucefcunt, ut inquit Ariſtot. de cœlo & mundo, lib. 2. et lib. primo Elench. ait ꝙ poſitis iuxta ſe contrarijs maiora diſcernū tur, & in ſcdo de anima, dicit ꝙ conſiderans unū ex oppoſitis, aliud quoq; contēplari debet. Dicemus igitur
2 ꝙ quicqd nō eſt tributum ſpecialr lege uel ſenatuſconſulto, uel conſtitutione principum magiſtratui, dicitur competere iure magiſtratus, idque mandari poteſt, ex quo ſequitur quòd omnis iuriſdictio, quæ proficiſcitur,

ex edictis magiſtratuum, quæ ſibi quiſq; conſtituit, quod facere poſſunt, ut per Bal. & Doc. in rub. C. qui admit. competunt iure magiſtratus, quia uerum eſt q; nec lege nec ſenatus conſulto, nec cõſtitutione principis data eſt, & hoc ẽt tenent fulgo. & ſequaces, hæc eſt enim ꝓpria ipſius magiſtratus iuriſdictio, inſt. de perpet. et tẽporal. actionib. in prin. & ideo licet forte edicta ſint concepta ſpecialiter in perſonã magiſtratus q ea propoſuit, tñ adhuc uerũ eſt, q; competunt iure magiſtratus, quia ad hoc ut aliqd ſpecialiter tributũ mandari non poſsit, plura requiruntur. ſ. q; ſpecialiter tributa ſint, itẽ q; à lege uel à ſenatuſconſulto, uel à conſtitutione tributa ſint, quæ oĩa debent concurrere, nec ſufficit alterutrum ꝑ regulam de qua in l. unde etiam illud. §. 1. ff. de itin. actuq; priua. et in l. fulcinius §. cum hoc & ibi Barto. ff. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. eatur, & l. habebat. in prin. et ibi not. Doc. ff. de inſtit. & l. ſi qs aliud. §. docere, & ibi P aul. de caſt. & Iaſ. not. ff. ne quis eũ qui in ius uoc. eſt ui exim. facit tex. in l. 2. §. ſi tñ. cum ibi not. ꝑ Bart. ff. ſi quis cautio. & Bal. in l. conuenticulã. C. de epiſco. & cleri. ſpecialiter aũt ſolẽt cõcipi edicta magiſtratuũ, ut cũ dicit prætor, iudiciũ dabo, animaduertã, uel quid ſimile cuiuſmodi

3 exẽpla multa ſunt in iure. Item ſequitur q; oĩs iuriſdictio quæ generaliter data eſt in conſtitutione & erectione alicuius magiſtratus, dicetur cõpetere iure magiſtratus, ẽt ſi data fuerit lege, uel ſenatuſconſulto uel cõſtitutione principis, ꝑ eãdem rationem, quia uerũ eſt eã non fuiſſe datã ſpecialiter. i. noĩatim & in ſpecie, ideo cũ non conueniãt uerba non habebit locũ diſpoſitio. l. 4. § toties. & ibi Bart. & Alex. ff. de dam. infe. l. 1. §. le

quitur.

quitur.ff.de aqua quotidi.et eſti.l.ſi uero.§.de uiro.ff. ſol.matrimo.l.ſi ſeruũ.§.nõ dixit p̃tor.ff.de acqui. hered.cum ſimil. & ſic patet reſponſum ad tex. in l.1.ff. de offic.præfect.urb. & ad tex.in auth. de defenſor.§. & iudicare,cum ſimi.

4 Item ſequitur q̃ oĩs iuriſdictio quæ deſcendit ex lege.12.tab.cõpetit iure magiſtratus, quia generaliter data eſt,ab initio magiſtratibus.l.2.§. exactis,&.§.cumq; conſules auocarentur.ff. de orig. iur. & ſic mandari poterit,ut eſt exemplũ.in l.1.§. damus,iũcto principio illius legis.ff.de ſuſpect.tuto.ubi patet q̃ cognitio ſuſpecti tutoris,mandari põt.d.§. damus & l.cognitio.inf.hoc titulo,quod crimen deſcẽdit ex lege.12.tab.d.l.1.in prin.& inſt.eo.titulo. in principio.

5 Itẽ ſequitur q̃ licet ex reſcriptis ad lites aliq̃d noĩatim et ſpecialiter cõmittatur,non tñ eo minus cõpetere dicetur iure magiſtratus,ſi antea cõpetebat,quia hic agitur de cõſtitutione prĩcipis,q̃ habet uim legis.de qua in l.1. ff.de conſtitution.princip.& inſt.de iure natu.gent.et ciui.§.ſed & quod,& l.2.§.nouiſsime.ff. de orig.iur. & ſic non comprehendit reſcripta ad lites,q̃ nihil definiũt,nec quicq̃ noui ſtatuũt, ſed ad iuris obſeruãtiã traduntur,ut tradit Abb.in rub.de reſcript. num.1. & ibi Bart.col.2.nu.7.& Dec.col.2.nu.1.uerſ.q̃rit Abb.et ibi cõiter Doc.et idem Abb.in c.cauſam q̃.in.1.no.eo. titulo,& Calde.in conſ.5.de reſcript.et uidetur tex.et ibi not.Doc.et p̃cipue Iaſ.ĩ l.falſo.C.de diuerſ.reſcrip. de quo tñ textu,uidẽda ſunt oĩno ea q̃ ego ſcripſi in meo tractatu,de reſcript.in principio.nu.3.nũc aũt quod ad ꝓpoſitũ attinet dico q̃ in caſu noſtro, et in lege iſta conſtitutionis appellatio nõ cõtinet reſcripta ad lites, magi

ſtratibus trāſmiſſa, & ideo quo ad poteſtatem delegādi, idem obſeruabitur, qđ obſeruaretur, ſi ſine reſcripto illo magiſtratū ipſum pars adiuiſſet, et ſic per reſcriptū hmōi non imponitur neceſsitas ſuſcipiēde cognitionis, niſi alś ex natura cauſæ cōpetebat, ut eſt tex. expſſus in l ſepe, et l. ſeq. ff. de offic. pſid. Quod tñ intellige niſi in reſcripto adſint uerba pciſa, q̄ neceſsitatem iniūgant, p tex. et ibi doct. in c. fi. §. 1. de offic. delegat. ſuper quo, uide oīno quæ tradit Alex. in hac l. 1. col. fi. nu. 91. & ibi Curt. in addition. in uerſ. ſi quis tñ. ubi enumerātur multi caſus, in quibus p reſcripta imponitur neceſsitas ſuſcipiēde co-
6 gnitionis. Intellige etiā hoc pcedere in magiſtratibus, quibus aliquid cōmittitur, qđ ad iuriſdictionē ſuā ſpectet, ita loquitur tex. ī d. l. ſepe, et d. l gñaliter. ff. de of. pſid. tunc. n. dicitur excitari nō mādari iuriſdictio. c. licet undiq; de of. deleg. c. cū aliquibus de reſcript. lib. 6. tradūt doct. in l. more. ff. de iur. om. iud. & Fel. in c. relatū. col. pen. de of. ord. & Bellon. in tract. de of. eius cui mand. ē iuriſd. nu. 8. et nu. 77. Secus eſt in his, qui ſunt ſine magiſtratu, quibus tñ delegatur cauſa ex reſcripto, nam hi alia rōne iuriſdictionē ſibi cōmiſſam nō mādāt. ſ. quia ſuo iure iuriſdictionem non hñt. l. more. ff. de iur. om. iud. l. à iudice. C. de iudic. de quo tñ, quia requirit ampliorē tractum uidebimus inf. eo. nu. 80. cū mult. ſeq. ubi habebis regulā cum octo ampliationibus, & ſexdecim limitatio-
7 nibus, nunc reuertor ad materiā ppoſitam. Item ſequitur aliud, q̄ oīs iuriſdictio, quæ pficiſcitur ex proclamationibus, et edictis comitū, Marchionū, & aliorū hmōi, qui equiparantur pretori, quorū q; edicta ſunt inſtar iuris ptorij, ut per Bart. in l. 5. col. 2. et ibi doct. ff. de uerb. oblig.

obllg.et p laſ.in.§.ſed iſte.inſt.de action. poterit delegari.ſicut facit p̃tor,ea q̃ ex edicto ſuo deſcẽdunt,l.1.et l.4.§.duas.ff.de dam.infe.et erit eorũ ꝑpria iuriſdictio. ſicut ſunt edicta p̃toris,inſtit. de perpet.et tẽporal.act.in princ.et iure magiſtratus cõpetere dicetur,ut dictũ ẽ de edictis p̃torijs,ſup̃ eo.nu.2. Idem dico de ꝑclamationibus q̃ hodie fiunt à gubernatoribus ciuitatũ,et alijs ſimilibus magiſtratibus,puta ſup portationibus armorũ, et de euntibus nocturno tpe,ſine lumine, aut ut uulgo dicitur in quadrilia,ſeu in turba,et ſuper blasfemijs,et ſuper luſu,& alijs ſimilibus:hæc eſt.n. ꝑpria eorũ iuriſdictio,p d.tex. inſtit.de perpet.et tẽporal.actio.in princ. cum hodie hi oẽs ſint inſtar p̃ſidum ꝑuinciarum, p tex.in tit.de pac.cõſtan.§.nos romanorũ.et ibi glo.in uerb.criminalibus, et hæc ipſis competunt iure magiſtratus,p ſupradicta,maxĩe cũ nec ex lege, nec ex ſenatuſconſulto, nec ex cõſtitutione principis tributa ſit hæc iuriſdictio, ſed ex ſuis edictis ꝑficiſcatur.

8 Item ſeqtur,q̃ ſi qd ex rñſis,ac interp̃tationibus iuriſprudẽtũ, alicui magiſtratui cõpetere dicatur,licet ĩ ſpecie et noĩatim,id exprimatur,attñ iure magiſtratus cõpetere dicetur, qa non lege nõ ſenatuſcõſulto,nõ cõſtitutione principis tributũ ẽ,niſi expſſe, iuriſcõſultus adiecerit aliqd uerbũ,p qd appareat id ſpãlr datũ fuiſſe,à lege,uel à ſenatuſcõſulto, uel à cõſtitutione prĩcipis,put ſit .ĩ l.1.in prin.et.§.ſed nec mãdare.ff.de tranſact.et hac l.1.uerſ.huius rei,ibi lege Iulia noĩatim cauetur,et in uerſ.et ſi à familia, ibi cognitionem p̃tor quã ex ſenatuſcõſulto habet,& in l.1.§.legatus.ff.de tut.& curat.dat.ab his.et in l.cũ pretor.§.1.ff.de iudic.& in l.ius dandi.ff.de tutor.& curator.

dat.ab his.iuncta l.muto.§.tutoris.ff. de tutel. alioqñ ſecus eſt,quia iuriſconſulti non habent auctoritatẽ legis condende, nec transferendi iuriſdictionem, ſed interpretãdi tm̃,et declarandi. ut late dixi in l.gallus. in prin.in uerb.induxit.nu.28.cũ mult.ſeq.ff.de li.et poſth.

9 Deniq; hoc loco fit mẽtio de lege,nõ aũt de rñſis prudentũ, licet hodie habeant uim legis,ut l.2.C.de uete.iur.enuc. tamẽ tunc tpis nõ habebant, & hoc loco legis appellatio ſtricte accipitur,prout inſti.de iure nat.gen. & ciui.§. lex eſt,quæ differt à reſpõſis prudentũ.§.reſpõſa.eo.ti. Si quid igitur dixerit iuriſconſultus declarando, et interp̃tando,competere alicui magiſtratui,etiã ſi ſpecialiter & nominatim enumeret aliquas ſpecies iuriſdictionis,dicemus id omne cõpetere iure magiſtratus, non aũt ſpecialiter tributum, quia nõ uerificãtur uerba legis noſtræ in principio, & ſic cum nõ poſſimus dicere q; id fuerit tributum ſpecialiter lege,uel ſenatuſcõſulto,uel cõſtitutione principis,neceſſario ſequitur q; cõpetat iure magiſtratus; & ſic ceſſant multe alioqui inextricabiles difficultates à doctoribus excitate. & ex his patet rñſum ad tex.in l.1.§.ſi quis ſeruũ.ff.de offi.p̃fec.urb.et l.illicitas.§.qui uniuerſas.ff.de offi.p̃ſi.et l.ſi in aliquã.§. fi.ff.de offi.proconſ.cũ ſimil.

10 Ad unum eſt ẽt aduertẽdum q; licet ex lege aut cõſtitutione aliqua in erigendo & conſtituendo aliquem magiſtratũ nouũ,dum ei tribuitur iuriſdictio, exprimãtur aliquæ ſpecies iuriſdictionis nominatim,tamẽ per hoc nõ dicuntur ille ſpecies ſic enumerate, ſpecialiter date, ſed potius iure magiſtratus cõpetere dicentur.ut eſt exemplum in l.1.ff. de offi.p̃fec. urb.& in §.& indicare.in auth.de defenſ. niſi natura

rei

rei refragetur, puta ſi id quod exprimitur, ſolebat aliis uti ſpecialiter tributū competere. Eſt itaq; concludendū q́ eo iure utetur iſte nouus magiſtratus quo uti ſolebant alij qui habebāt iuriſdictionē talē, ut eſt tex. in l. ſi in ali quam. §. fi. ibi omnium partes qui Romę quaſi magiſtratus, uel extra ordinem ius dicunt ad ipſum pertinent. ff. de offic. proconſul. & l. omnia, & l. ſed licet. ff. de officio preſid. Idem eſt in prefecto urbis, qui in omnium lo cum ſucceſſit. l. 2. §. deinde cornelius. uerſi. quoties au-
11 tem. ff. de orig. iur. ex quo ſequitur quòd ius dandi tuto rem etiam hodie non competit iure magiſtratus. nec mādari poteſt, licet etiam magiſtratibus municipalibus com petat. d. l. ius dandi. ff. de tutor. & curato. dat. ab his. et inſtitu. de attilia. tuto. §. fina. per tex. in l. muto. §. tuto ris. ff. de tutel. & in l. nec mandante. ff. de tuto. & curato. dat. ab his. econtra autem defenſoribus dicam com petere iure magiſtratus, ea quæ enumerantur in d. §. et iudicare, & prefecto quæ enumerantur, in d. l. 1. ff. de offic. prefec. urb. utriq; enim illis caſibus datur generalis iuriſdictio ſui magiſtratus, & expreſſio ſpeciei facta poſt genus non auget nec minuit, ut per Alexan. in con ſilio. 201. nume. 13. uolu. 7. & in conſil. 35. nume. 10. uo lu. 6. proponuntur enim hæ ſpecies exempli cauſa, & ideo exinde non ſumitur ius. per ea quæ tradit Iaſ. in l. 1. colū. 1. uerſi. & propterea tu inuenis. C. quando non peten part. & ibidem Dec. colū. pen. nu. 9. uerſi. in ead.
12 gloſ. Eſt etiam aduertendum q́ cum non omnibus magiſtratibus æqualis ſit iuriſdictio, ut uiſum eſt ſupra in p̄fationibus, nu. 24. Immo fere nulla ſpecies iuriſdictionis inuenitur, quæ omnibus magiſtratibus competat, ut

res & præſides ipſi delegabũt, l. cognitio. §. ut bonorũ. inf. hoc tit. l. 1. et l. 4. §. duas. ff. de dã. infec. de quo late Alci. in c. qđ ſedẽ, col. 23. nu. 70. uerſi. quare tu pro declaratione, de offi. ord. Itẽ ediles nõ poterũt delegare oĩa quæ põt pconſul, aut p̃ſes, cũ longe maius impiũ habeat proconſul q̃ edilis, l. ſi in aliquã. §. fin. et l. ſeq. et l. nec quicq̃. in prin. ff. de offi. procõ. l. 2. §. biſđẽ tpibus. uerſi. itemq; ut eſſent. ff. de orig. iur. Ex his habes ſatis ſuperq; declaratũ qũo accipi debeãt hæc uerba iure magiſtratus, q̃ nemo hactenus declarauit, nec intellexit, ad q̃ ẽt addi poſſunt, ea quæ dixi ſupra in p̃fat. nu. 17. & 19. li. 1. ex quorũ uerborũ intellectu fere tota hæc materia remanet enucleata. Ideo hæc mãda memoriæ pro fundamẽto totius materiæ, ad quæ ẽt adde quæ dixi ſupra eo. lib. in uerb. ſpãliter.

16 *Cũ aũt ex ſupradictis cognouerimus q̃ cõpetũt iure magiſtratus, p cõſequẽs ẽt intelligemus q̃ ſint ea, q̃ mãdari pñt. nam oĩa quæ iure magiſtratus cõpetũt mãdari poſſunt. ut ait hic tex. et ſic breuiter repilogãdo, mãdari põt iuriſdictio oĩs deſcẽdẽs ex lege 12. tab. l. 1. §. damus. iũcto principio illius legis. ff. de ſuſpec. tuto. Item omnis iuriſdictio generaliter data in erectione alicuius magiſtratus, ẽt ſi in ea aliquę ſpecies ſint particulariter enumeratę, quia illa non dicitur datio ſpecialis, ſed enumeratio, niſi antea alijs magiſtratibus ſoleret competere ex ſpeciali conceſſione, ut dixi ſupra eodem nume. 3. Item omnis iuriſdictio quæ ex commentarijs iuriſperitorum alicui competere oſtenditur, licet ſpecialiter enumeretur. nam illa non eſt ſpecialis conceſſio, ſed enumeratio & declaratio, niſi aliter colligi poſſit, q̃ ſpecialr data eſt à lege, uel ſenatuſ-*

cõſulto, uel cõſtitutione principis, ut dixi ſupra e
Item mixtum imperium mãdari poteſt, hac l. 1. §.
ego dicam in uerſ. paul. not. lib. 4. & ibi firmab
cluſio contra cõmunem cum 15. limitationibus.
iure canonico etiam merum imperium mãdari p
per doct. cõmuniter, in c. quod ſedem, de offic. or
dicam inf. lib. 4. in. §. fi. in uerb. imperium. ubi p
cluſionem negatiuam, & cõmunem cum duabus
17 *tionibus, & 17. limitationibus. Ex his ſatis cõ*
poßint mãdari. Si aũt uis ſcire quæ non poßi
ri, uide ſupra eo. in uerb. ſpecialiter, nu. 17. N
mus, qui poßint iuriſdictionem mãdare, ſeu del
facere, in quo articulo ſuccincte diſcurrã, per c
dendo, à quibus poßit mandari iuriſdictio, ſeu
riſdictio delegata, & ſi quæ concluſiones occ
quas oporteat ampliationibus, aut limitationib
re, ampliationes ipſas, & limitationes, alio pl
nandas reſeruabo, cõcluſiones ipſas tm̃ perſtri
legibus ac rationibus fulciam & comprobabo.
delegatio à multis, primo à lege, ſecũdo à pret
à feudatarijs, quarto à prĩcipe, quinto ab ordi
to ab eo cui mãlata ẽ iuriſdictio. ſeptimo à del
cipis. octauo à delegato procõſulis. nono à del
ti de latere. decimo à delegato cuiuslibet ordi
cimo ab eo cui mãdata eſt poteſtas ſubdelega
nario. duodecimo à locumtenẽte. decimoterti
epiſcopi. decimoquarto ab inquiſitoribus here
quinto à conſeruatoribus, de quibus omnibus
18 *uideamus. Primo itaq; fit delegatio à leg*
bemus exemplum in hac l. 1. §. 1. in uerb. del

in cle.1.de heret.ſed in dubio cenſetur ordinaria iuriſdictio,ut per Doc.in l.à iudice.C.de iudic.et franch.in c. cum cauſam.de appell.Doct.in rub.ff.de iur.om.iudic. Bello.in tract.de eo cui mand.eſt iuriſdictio, nume.43. niſi appareat de mente legis uolentis facere delegatum, quia tunc erit iuriſdictio delegata, per tex.in c.irrefragabilis.§.certum de offic.ordin.& c. ad abolendam.de heret.ubi Ioan.and.Bart.in l.4.§.intra in fi.ff.de dam. infect.Alex.poſt Bal.in l.more.ff.de iur.om.iud.& in hac.l.1.in tertio not.& imol.in.l.1.ff.de dam.infect.et ibi Alex.dicit ita ſe habere communem opinionẽ. tu dic ꝙ tunc delegata intelligitur quando ſpecialiter eſt tributa, nam in hac.l.1.iuriſdictio, quæ ſemel dicitur ſpe-
19 *cialiter tributa,poſtea appellatur delegata. Secundo delegatus à lege poteſt facere delegationem, quæ appellatur ſubdelegatio,quia ſecũdum Alex.in dictis locis,hic delegatus eſt ſicut delegatus à principe c. ab arbitris. de offic.deleg.lib.6.& ſicut delegatus principis poteſt ſubdelegare l.à iudice.C.de iud.idem poterit delegatus à lege,ſecundum Doct.communiter. Contrarium eſt uerius,nam hic tex.expreſſe refragatur, qui ait præciſe quòd iuriſdictio ſpecialiter tributa, & ſic delegata à lege,uel ſenatuſconſulto, uel cõſtitutione principum,non poteſt mandari.quia ad hoc, ut iuriſdictio mandari poſſit, non ſufficit ꝙ ſit data à lege,ut in l.more.ff.de iur. om.iud.ſed oportet etiam quòd non ſit data ſpecialiter, nec delegata,ut hac.l.1.in principio, & per hæc ceſſat illa differentia quam inculcãt Doct.dum ſtatuunt aliud in delegato à lege,aliud indelegato à iure prætorio. de quo per Bart.in l.4.§.ſi intra.ff.de dam.infect.& ibi*

Roma. & imol. & communiter ſequuntur Doct. ut per Alex. in locis alleg. & Iaſ. in d. l. à iudice, col. pen. uerſ. tertio limit. & Dec. in c. cæterum, in primo not. de of-
20 fic. deleg. Tertio delegatio fit à iure prætorio, exemplum ē in l. 1. & in l. 4. §. duas. ff. de dam. infect. & iſti delegati non poterunt ſubdelegare, quia proprium nihil habent, ſed alieno beneficio. l. more, & l. & quia. ff. de iur. om. iud. uel forte quia habent iuriſdictionem delegatam. d. l. 1. in uerb. delegandam, quæ mādari non poteſt, etiā ab eo cui lex delegauit, ut dixi Paulo ſupra nu. 19. quod puto hodie etiam uerum eſſe, licet edicta ſint perpetua, & ſic in caſu de quo in d. l. 1. & l. 4. non fiet ſub
21 delegatio. Quarto fit delegatio ex conſtitutionibus ducum, comitum Marchionum, & Baronum, qui equiperantur prætoribus, ut per Bart. Alex. & Doct. in l. 56 ff. de uerb. oblig. & hi ſubdelegare non poſſunt ſecundum cōmunem opinionem, ut per Iaſ. in d. l. à iudice. C. de iudi. quod quidam reſtringunt non procedere in his baronibus qui ſunt perpetuo inueſtiti, ut per Math. in not. 189. & Bellon. in tract. de offic. eius cui mand. eſt iuriſd. Quod ultimum ego non admitto ideo dic, ut dixi
22 ſupra eodem in uerb. ſpecialiter, nume. 18. Quinto fit delegatio à principe. l. unic. C. qui pro ſua iuriſd. l. à iudice. C. de iudic. c. ſane. §. 2. de offic. deleg. c. ſtuduiſti. de offic. deleg. l. fin. C. ubi & apud quos reſt. in integ. qui delegatus ſecundum communem cōcluſionem, de qua per Alex. in rub. huius tituli, eſt maior ordinario, ſed habet debiliorem iuriſdictionem quàm ordinarius, poteſt etiam ſubdelegare d. l. à iudice, quod uerum eſt quando ē delegatus principe ꝑ reſcriptū ad lites; ſecus ſi per

conſtitutionem,

conſtitutionem.ut hac.l.1.in principio, & dixi ſupra.
23 *Sexto delegatio fit ab ordinario l.1.C.qui pro ſua iu riſdictione.l.more.ff.de iur.om.iud.& hoc adeo uerum eſſe putant* Doct. *cōiter,ut quemlibet minimū magiſtratum id facere poſſe exiſtiment, & et ſi non ſit magiſtratus,dummodo habeat ordinariā iuriſdictionē, & ita ſe habet cōis opinio,& ſic concludunt q; magiſtratus municipalis delegare poteſt.p tex. in.l.imperiū. in fi.ff. de iur.om.iud.& in d.l.unic.& in d.l.more;de quo articulo uide latius ſupra eo.nu.35.cum mult.ſeq.* Idem *concludunt de* Doctore *qui habet iuriſdictionem,in ſcholares,auth.habita.C.ne fil.pro patre.§.pen.et glo. in pro*
24 *hem.digeſt.de qua tū dic,ut dixi inf.eo.nu.74.* *Septimo delegatio fit à delegato ad uniuerſitatem cauſarum. l.1.§.1.ff.quis et à quo appell.ſecundū cōem intellectū, & hæc eſt coīs opin.* Doct.*in l.more.ff. de iur.om.iud. Iaſ.in l.à iudice.C.de iudi. &* Franch. *in c. cū cauſam de appel.facit tex in l.cum ptor.§.1.ff.de iud.* Rō *adducitur q̄a eq̄peratur ordinario,ut inq̄t glo.in d.c.cū cauſam,& in d.l.à iudice, et ideo ſubdelegare pōt ſecundū eos,q̄ rō nihil ualet,p ea q̄ dixi ſupra lib.1.in pfatiōn. nu.44.tu dic q; pōt dare iudicem.l.cum ptor.§.1.ff.de iud.ſed iuriſdictionē mandare non pōt.l.more.ff.de iur. om.iud.l.fi.inf.hoc tit.tū hæc cōcluſio an et q̄n delegatus poſſit ſubdelegare īdiget altiore tractatu, iō dic, ut dicā latius inf.eo.nu.80.ubi hēs regulā negatiuā q; delegatus nō ſubdelegat cū.8.ampliat.et.16.limit.alibi non*
25 *congeſtis.* *Octauo delegatio fit à delegato principis.l. à iudice, in fi.C. de iudic. l.unic.in fi.C.q pro ſua iur. l.fi.§.1.C.ubi et apud quos,et hoc tenēt oēs* Doc. *de quo*

articulo latius tractabitur, infr.eod.nu.120.ubi uidebis regulam affirmatiuam cum quinque ampliationibus, & quindecim limitationibus,num.120.uſq; ad num.145. Adducitur per Iaſ.ī d.l.à iudice,duplex ratio,altera eſt quia hic eſt maior ordinario.c.paſtoralis.§.preterea de offic.deleg,l.minor autem.§.pen.ff.de minor. quæ multis non placet,nec mihi. Altera eſt quia delegatus iſte habet iuriſdictionem à principe,qui ſolet tribuere ordinariam,ut inquit glo.in d.l.more, & ideo uidetur quaſi ordinarius, & cum gerat uices principis,ut in c. ſane el ſecundo,de offi,delegat.recte ei plus tributum eſt. quàm alij,ſed nec iſta eſt bona ratio,quia ut ſepe dixi, non omnis iuriſdictio, à lege data mandari poteſt, ut hac l.1.in princ.Licet autem poßit iudicem dare,tamen non poteſt partem cauſæ delegare retenta ſibi ſententia,de iure ciuili,ut in auth.ad hæc,ſecundum cōmunem intellectum. C.de iud.& ibi Alex.& Iaſ.ſecus eſt de iure canonico, c.ſuper quæſtionum, de offic.delegat.ego puto idem eſſe de iure ciuili,ſcilicet q̃ pars cauſæ poßit delegari,ut probat tex.in l.ſolent,in princ.ff.de offic.procul.ubi de hoc extat exemplum clarißimum,extat aliud in l.1.& l.4. §.duas.ff.de dam.infect.& ſic ego non probo cōmunem concluſionem,de qua ſupra ſit mētio. Non obſtat text. in authen.ut de funct. ſeu funer.§.illud, quia ille text. loquitur non de his quibus mandata eſt iuriſdictio, ſed de conſiliarijs & aſſeſſoribus, qui iuriſdictionem ullam non habent,de quo uide omnino,quæ dixi ſuper illo textu infr.lib.3.in uerſ.& ideo uidentur,nume.42.uſq; ad
26 nu. 46. Nono delegatio fit à legato proconſulis l.cū pretor.§.1.ff.de iudic.l.legatus.ff.de offic. proconſul.q
tex.

tex.ſecundum pandectas Florentinas affirmatiue legendus eſt, ſic, legatus mādatā iuriſdictione, iudicis dādi ius habet, licet multi legant, non habet, & male, quia text. eſt clarus in d.l.cum pretor.§.1.ꝙ hic legatus iudicē dare poteſt. Ratio ſecūdum Bart.in d.l.à iudice, & per Bal.in d.l.ſolent, ea eſt, quia eſt delegatus de conſcientia legis, quod etiam probat Alex. in d.l.more.quæ tamē mihi non placet, ut infra dicam. Aliam adducit Sal.et Alex.in d.l.à iudice, & ibi iaſ.col.2.quia(ut inquit)is eſt delegatus ad uniuerſitatem cauſarum.l.obſeruare.§.fin.& l.ſeq.ff.de offic.pconſ.& ideo ſicut mandata iuriſdictione uniuerſali, tranſit poteſtas ſubdelegandi in alijs(ſecūdum doct.)Idem erit in legato proconſulis, & hoc etiam ſentit Bart.in d.l.legatus, quæ tamen mihi nō placet, ut dicam. Aliam aſsignat Franch.in c.cū cauſam, q.8.de appellat.quia proconſul in prouincia ſibi cōmiſſa, eſt inſtar principis, et habet ſupremam poteſtatem poſt principem.l.& ideo.ff.de offic.proconſul. ideo ſicut delegatus à principe poteſt ſubdelegare, ita & iſte. Nulla ex his eſt bona, tu igitur dicas ꝙ ideo delegare poteſt, quia lex ſibi ſpecialiter hoc conceſsit.l.cum pretor.§.1.ff.de iudic.alioqui ſi lex non conceſsiſſet expreſſe, fruſtra in hoc laboraremus d.§.1.hoc intellige procedere, quo ad dādum iudicem, de hoc.n.loquitur tex.in d.l.cum pretor, ſed ego credo ꝙ iuriſdictionem mandare non poſsit, nec etiam in una cauſa, quia iuriſdictionem ſuo iure nō habet, quod uidetur neceſſarium, l.more.ff.de iur.om.iud.l.fi.infr.hoc tit.

27 Decimo delegatio fit p delegatum à cardinali legato de latere, ut per doc.in d.l.cum pretor.§.1.ff.de iudic.& ſic hæc concluſio potius eſt

exemplum ſextæ cõcluſionis. Vndecimo delegatio fit à delegato, cuiuslibet magiſtratus or linarij, intelligendo q. poßit delegare unum articulum tãtum, ut per Bart. in d.l. more, col. pen. Doct. cõiter tenẽt contrariũ, et recte in d.l. more, & in d.l. à iudice, & in c. cum cauſam, de appell. & Fel. in c. ſuper quæſtionum. §. ſi uero de of. deleg. qui conſtituit regulam in contrariũ, ſcilicet q. delegatus non poteſt ſubdelegare, nec in totum, nec in partem, niſi articulum non iuriſdictionalẽ, puta ſi committatur receptio, & examinatio teſtium, poſt delatum iuramentum teſtibus, & poſt admiſſa capitula, quæ examinatio eſt nudi facti, ut per gloſ. in cle. 1. de offic. deleg. de quo late Franch. in d.c. cum cauſam, q. 4. & 5.

25 Duodecimo fit delegatio à delegato ordinarij, cui ſpecialiter data eſt poteſtas ſubdelegandi, quod fieri poſſe credidit, Bart. in d.l. more, col. fi. & doct. cõmuniter ibid. & in d.l. à iudice, & in d.c. cum cauſam, Fel. in d.c. ſuper queſtionum. Quod reſtringunt doct. procedere in delegato ordinarij, quia ſecundum eos ordinarius, hanc poteſtatem dare poteſt, ſecus eſt, in his qui delegant iure ſpeciali, ut ſunt delegati principis, qui non ex ui imperij, aut magiſtratus, ſed ex priuilegio iudicem dare poſſunt, nam ſcd'm doct. hi non poterunt dare hanc poteſtatem ſubdelegãdi, ut per glo. in d.c. ſuper quæſtionum. §. porro, in uerb. transfert, & per Alex. in rub. huius tituli, & per Iaſ. in d.l. à iudice. Ego non admitto hanc concluſionem cõmuniter receptam, quia non eſt uerum, q. magiſtratus poßit alicui dare poteſtatem ſubdelegandi, ſed ſola lex hoc dat, uel ſenatusconſultum, uel princeps, d.l. cum prætor. §. 1. ff. de iud. de qua re alias diffuſius

30 *fuſius eſt tractatum.* Decimotertio delegatio fieri po
teſt à uicegerente, ſeu locũtenente rectoris pũciæ, ſeu
pretoris, uel alterius magiſtratus, qui habeat imperium,
& poteſtatẽ dandi iudicis, nam hic uicegerens habet or-
dinariam iuriſdictionem, et tantũdem poteſt quantum is
cuius in locum ſubſtituitur, & idem honor ſibi debetur,
l.2.C.de offic.eius, qui uic.alt.ger. facit quod de uicere
ctore tradit Bart.*in l.filius.ff.de legat.1. &* Alex. *&*
cõmuniter doct.in rubr.huius tituli, & de locũtenente
gubernatoris, Guid. Pap.*in q.234. & de locumtenente*
pretoris, Corn.in conſ.2.uol.4. Quod intellige de his
qui conſtituũtur à principe, hi enim gaudent hiſdem pre
rogatiuis, quibus magiſtratus principalis, & de his lo-
quuntur doct.in locis allegatis, ſecus ſi ab ipſis magiſtra
tibus conſtituuntur, nam non ualet conſtitutio, ut in.§.
nullam, & in.§.prohibemus, in auth.de defenſo. ciuit.
& in.§.eos, & ibi Bart.*in auth.de mandat.princip. &*
31 *Alex.et cõiter doct.in rub.huius tituli.* Decimoquar
to uicarius epiſcopi poteſt cãs delegare, ut in c.clericos,
de offi.uic. & per glo.in c.1.in uerb.ipſius, eo.tit.lib.6.
& in cle.1.in uerb.locum, de reg. & per Bal.*in l.aliquã*
do.ff.de offic.proconſ. & per Alex.*in l.more.circa fin.*
32 *ff.de iur.om.iud.* Decimoquinto inquiſitores hereti-
ce prauitatis poſſunt delegare, ut p glo.in cle.2.de here.
33 *ſequitur* Alex.*in d.l.more, in fi.* Decimoſexto cõſer-
uatores ſcdm aliquos pñt delegare ſeu cõmittere uices
ſuas, ut not.glo.in c.fin.in.§.uices in uerb.committere,
de offic.delig.lib.6. In contrarium *eſt tex.in d.c.fin.*
§.uices, & ibi hoc tenent gloſ. & ibi dicit Ioan. And.
quòd conſuetudo curie habet, quòd non poſſint com-

mittere uices, idem tenet Alex. in d.l. more in fi. Aduerte plures ſunt ſpecies conſeruatorum, alij ſunt meri conſeruatores, & non habent iudicialem cognitionem, ſed dantur, ut uel aliquos defendant à latronibus, uel ad conſeruationem priuilegiorum, uel ut defendant ab iniurijs, & offenſis, & cognoſcunt tantum de manifeſtis & notorijs, hi non poſſunt committere uices ſuas, ut eſt tex. in c.1. & c. fin. de offic. deleg. lib.6. & glo. in d.c.1. Alij non remanent in nudo nomine conſeruatorũ; ſed ex forma reſcripti ampliatur eorum poteſtas, & datur eis iudiciaria cognitio & iuriſdictio, & reſcripta hoc modo concepta appellantur ſecundum formam concilij Vienenſis, ut inquit Ioan. and. in d.c. fin. col.2. in uerb. dictam & gemini. ibi in uerb. conſeruatores, & Ioan. and. in additio. ſpec. in titu. de offic. deleg. §. fin. col. antepen. hoc caſu ſunt conſeruatores, & delegati, ſecundum gloſ. magiſtram in c.1. de offic. deleg. lib.6. & ibi Ioan. and. & Gemini. notant, & ſunt delegati ad uniuerſitatem cauſarum ſecundum Gemin. in c. fin. §. officium. eo. titulo. & imol. in c. licet undiq; extra de offic. deleg. & Iaſ. in d.l. more, col.9. & hoc caſu forte poſſet procedere prima opinio, ut ſcilicet poſſit delegare, tamen etiam hoc caſu Gemin. tenet contrariũ, in d.c. fi. quia licet ſit iudex, tamen non deſinit eſſe conſeruator, quæ qualitas excludit à poteſtate delegandi,
34 niſi perſonis expreſſis in d.c. fin. in princ. Vidimus ſupra ꝗ magiſtratus qui habent ordinariam iuriſdictionẽ, eam mandare poſſunt; quod etiam in minimis habere locum tradunt Doct. & ita ſe habet communis opinio; quã tenent glo. & Doct. in l. more per illum. tex. ff. de iur.

om.

om.iud.& Ang.in l.eum qui. eod.tit.glo. & Doct.in
l.1.eo.tit.& glo.& Doct. in hac.l.1.in princ. in uerſ.
quæ uero iure magiſtratus, per iſtum tex.quæ conclu-
ſio licet ſit communis,tamen non caret ſcrupulo p tex.
in l.eum qui.ff.de iuriſd.om.iud.propter quem credide-
rũt multi,ꝙ hi,qui ſunt ſine imperio,non poſsint delega
re, ideo pro ueritate habẽda,de hoc aliquanto diffuſius
35 tractandum duxi. Hæc quæſtio habet duplicem tracta
tum,uidelicet an iuriſdictionem mandare poſsit,item an
iudicem dare poſsit. quo ad primam communis conclu-
ſio eſt,ꝙ iuriſdictionem mandare poſsit. Pro qua com-
muni opinione primo adducitur tex.in d.l.more.ubi ait
lex ꝙ is iuriſdictionem mandare poteſt qui eam ſuo iure
habet,& tex.in hac.l.1.uerſ.quæ uero, qui dicit quòd
ea quæ competunt iure magiſtratus mandari poſſunt,
& ſic quilibet minimus magiſtratus iuriſdictionem
mandare poteſt,ut tradunt communiter Doct.quia qui-
libet magiſtratus etiam minimus habet iuriſdictionem
36 ſuo iure,non alieno beneficio d.l.more. Secundo addu-
citur tex.in l.imperium, in fine.ff. de iuriſd.om.iudic.
intelligendo ſecundum communem opinionem Doct. ꝙ
iudicis dandi licentia ſit iuriſdictio, reuera ille text.lo-
quitur de poteſtate dandi iudicem,non de poteſtate man
dandi iuriſdictionem,tamen per hoc non dico, quòd po-
teſtas dãdi iudicem, ſit delegabilis,nam dato quòd tex.
in d.l.imperium dicat quòd illa poteſtas ſit iuriſdictio-
nis,tamen non aperit de qua iuriſdictione ſit,hoc eſt an
ſit de ea iuriſdictione quæ delegabilis eſt,an de ea quæ
mandari non poteſt, dicemus ergo quòd eſt de illa iu-
riſdictione,quæ à lege ſpecialiter eſt tributa, & ne-

mini competit, niſi ei cui tributa eſt.l.cum prætor.§.1. ff.de iudic. & per conſequens non poteſt mandari talis poteſtas, per text. in hac l.1.in principio. quia non ualet conſequentia aliquid eſt iuriſdictionis, ergo mandari poteſt, exemplum eſt in ingenuitate & libertinitate, l.placet, in fin.C.de pedan.iudic. & ſic fateri poſſumus, quòd iudicis dandi licentia ſit iuriſdictio, tamen non poteſt mandari per text. in d.l. cum prætor.§.1.

37 iuncta hac l.1.in princ. Tertio adducitur text.in l.1. ff.de iuriſdict.om.iudic.ubi dicitur quòd iuſdicentis officium eſt latiſsimum, quia multa facere poteſt, & inter alia litigantibus iudicem dare, ſed text.ille non meretur allegari, quia loquitur de iudice dando, non autem de iuriſdictione mandanda, quæ inter ſe differunt, ut dixi ſupra eod.in uerſ. mandata iuriſdictione, numer.32.

38 cum mult.ſequen. Quarto adducitur text.in hac l.1. in uerſ.quæ uero, ubi ſecundum communem intellectum eſt text.quòd ea quæ competunt iure cuiuslibet, etiam minimi, magiſtratus, poſſunt delegari, clarum eſt autem quòd quilibet magiſtratus municipalis habet iuriſdictionem, ergo illam poterit mandare, qui tex.eſt optimus, & bene probat hanc opinionem. Quinto Ad-

39 ducitur text.in d.l.eum qui.ff.de iuriſdict.omn.iudic. qui nullo modo probat, quia loquitur de iudice dando, non autem de iuriſdictione mãdanda, & loquitur de magiſtratibus habentibus imperium, non aũt de his qui ſunt ſine imperio, & ſic potius faceret in contrariũ, ſi de mãdanda iuriſdictione loqueretur. Sexto adducitur tex.

40 in authen. de exhibend. reis in.§. ſi uero coll.5.ibi ſi uero non adminiſtrant. ſed datus ſit à quodam iudice, ſiue

*ſiue ex ſacra forma, aut iuſsione, aut etiã ab aliquo ad-
miniſtratore, ponderando. tex. illum ibi ab aliquo ad-
miniſtratore, ut intelligatur de omni magiſtratu, dic ut
dixi ſupra, quòd loquitur de iudice dato, non autem de
eo cui mandata eſt iuriſdictio, et ideo non oportet in-
41 ſiſtere in reſponſionibus. per Soc. datis. Septimo ad-
ducitur tex. in l. finali. C. de pedan. iudic. qui reuera
potius probat contrarium, per argumentum à ſpeciali,
nam non eſt dubium, quòd illa negocia, de quibus ait.
tex. ſuperfluum eſſe adire præſidem, ſunt humiliora ne-
gocia, ut ibi innuit. tex. et ideo ſi uera eſſet hæc com-
munis ſententia, quòd quilibet magiſtratus etiam mini-
mus poſſet iuriſdictionem mandare, fruſtra impera-
tor indulſiſſet hanc poteſtatem præſidibus, et ſic ma-
gnis magiſtratibus, ſi talis poteſtas etiam infimis com-
petebat argu. l. 1. ff. ad municip. cum ſimilibus. dic quòd
ibi datur diſpenſatio ad mandandum iuriſdictionem ſine
cauſa in leuibus, cum alioqui cauſa deſideraretur. l.
placet. C. eodem titulo. de quo articulo an ſcilicet iuriſ-
dictio ſine cauſa iuſta mandari poſsit, dicam infra. lib. 3.
in uerſic. cum alias iuriſd. numero. 16. cum mult. ſeq.
42 Octauo arguitur ſic, cui competit quod eſt plus, com-
petit etiam quod eſt minus. authen. multo magis. C. de
ſacro. ſanct. eccle. cum ſimil. ſed magiſtratui munici-
pali ſecundum cõmunem opinionem competit cohertio
in perſonam, quæ eſt imperij. l. magiſtratibus. ff. de iu-
riſdictione omnium iudic. ergo debet competere dele-
gatio, quæ ſecundum Docto. eſt iuriſdictionis. l. impe-
rium in fi. eod. tit. poteſt reſponderi negando quòd hi ma
giſtratus habeant hoc imperium, et hanc cohertionẽ ut*

dicam infra lib.3.in uerſi.& ideo.nu.36.cum mult.ſeq. & ſic ceſſat argumentũ,ſed & dato ꝙ habeant imperiũ hoc, ſcdm cõem ſenſum doct. Rñde ſecundũ Soc.ꝙ argumentũ de maiori ad minus nõ procedit in materia iuriſdictionis,ut patet ex notat.in l.2.ff.de pen. & l.1.§.deportatus.ff.de leg.3.iũcta.l.illicitas.§. qui uniuerſitas. ff.de offi.pſid.ubi glo.nam præſidibus conceditur dãnatio in metallũ, qd eſt plus,& nõ conceditur deportatio quod eſt minus,per primũ libertas & ciuitas, per ſecundum ciuitas tantum amittitur.ꝓpter quod iſtud argumẽtum nõ procedit:ut probat manifeſte A lex.in d.l.iubere.in 4.col. ſicut etiam de pena & mulcta dicitur.nam multis cõpetit pene impoſitio,etiã corporalis,quibus nõ competit mulcte indicende poteſtas.l. aliud eſt fraus. §. fi.ff.de uerb.ſig.& dicã inf.latius lib.4.in uerſi. paul. not.nu.3.cum mult.ſeq.et nihilominus certũ eſt ꝙ quelibet pena corporalis ẽ maior quacũq; pecuniaria,et quauis reali,l.in ſeruorũ.ff.de pen.prout ubiq; no. doct.& ꝙ non ualeat hæc cõſequentia dictũ eſt ſupra lib.1. in pfa.nu.25.& 26. Item negatur ꝙ delegatio de qua loquitur tex.in d.l.imperium ſit iuriſdictionis : ut dixi ſupra
43 eo.nu.36. & ſic argumentum hoc nihil ualet. Nono adducitur text. in l.ea quæ.in princ.ff.ad municip. ubi tex.dicit ꝙ magiſtratus municipalis non põt facere ea, quæ ſunt magis imperij,quã iuriſdictionis, uidetur ergo ꝙ poſſit facere ea quæ non ſunt magis imperij, & ſic poteſt facere ea quæ ſunt iuriſdictionis,arguendo à cõtrario ſenſu,quod argumentũ eſt ualidũ(ut hic tradunt oẽs doct.)delegare aũt eſt iuriſdictionis.d.l.imperium.in fi. ergo põt iuriſdictionẽ delegare. Reſpõdet Soc.negãdo

ꝙ

ꝙ delegatio ſit iuriſdictionis, ſed ait potius imperij eſſe: ut per Alcia. in c. quod ſedem. de offi. ordi. & Soc. in d. l. 1. ff. quis & à quo. quia expeditur officio iudicis nobili ad priuatã utilitatẽ, ergo eſt mixti imperij, ſcd̃m diffinitionẽ Bart. in d. l. imperium, quem omnes ſequũtur in d. l. imperiũ. Deniq; dic ꝙ ille tex. loquitur de iudice dãdo, non aũt de iuriſdictione mandanda, & ſic nõ facit ad
44 propoſitum. Decimo adducitur tex. in l. fi. ff. qui et à quo app. ibi dato iudice à magiſtratibus cuiuſcunq; ordinis. Nõ merebatur ille tex. allegari, quia loquitur expreſſe de magiſtratibus romanis, qui oẽs habẽt imperiũ. l. eum p̃tor. §. 1. ff. de iudi. Item loquitur de iudice dãdo, ut dixi etiam in proxi. argu. & ſic iſtud argumentum nihil ualet, tamen probatur cõcluſio ex alijs, maxime per tex. in l. more. ff. de iur. om. iud. & in hac l. 1. in uerſi.
45 quæ uero. & in. §. fi. Ex ſupradictis ergo fac concluſionẽ ꝙ omnes qui habent iuriſdictionem, eam mandare
46 poſſunt, ſecundũ cõmunem opi. doct. in d. l. more. Amplia ẽt ſi ſit minimus magiſtratus, ſecundũ cõem opin. in
47 d. l. more. Amplia ſecũdo ẽt ſi non habeat magiſtratũ, dũmodo habeat ordinariã iuriſdictionẽ, ſcd̃m cõem opinio. doct. in d. l. more. ex quo concludunt cõiter doct. ꝙ doctor iuriſdictionẽ quam in ſcholares habet mãdare poteſt, quod ego non admitto. ut dicam inf. eod. nume. 74.
48 Amplia tertio etiam ſi non habeat imperium, ſufficit enim ꝙ habeat ſimplicem iuriſdictionem. l. imperiũ, in fin. ff. de iuriſdi. omni. iudic. & eſt cõmunis opin. do-
49 cto. in d. l. more. ff. de iuriſdi. omn. iud. Amplia quarto etiam in delegato ad uniuerſitatem cauſarum, ſecundum cõmunem opinionẽ docto. in d. l. more. qui dicunt

q; unam cauſam delegare poterit,licet nõ omnem iuriſdi
ctionem,quæ concluſio non tranſit ſine ſcrupulo, ideo de
50 ea uidebimus infra. Amplia quinto etiã antequam adi
piſcatur exercitium iuriſdictionis:ut eſt caſus in l. ali
quando.ff.de offic.proconſ.& in authen.de collator.§.
ad hæc prohibemus.& in authẽ.de adminiſt.§. illud au
tem.dic tamen q; illi ſunt caſus ſpeciales,regulariter cõ
51 tra eſt.l.obſeruare.§.fina.ff.de offic.proconſ. Am
plia ſexto ẽt in loco in quo non poteſt ipſe exercere iu
riſdictionem.exemplum eſt in l.fin.ff. de offi.p̃fect.urb.
ubi præfectus poteſt iubere iudicare extra urbem. &
52 ibi gloſ. fina. Amplia ſeptimo procedere, ſiue totam
iuriſdictionem mandare uelit, ſiue ſpeciem unam, ſiue
cauſam unam.l.ſolet. & l.pretor.ff.de iuriſdi. om.iud.
53 Amplia octauo procedere etiã ſi is qui mandat iuriſ
dictionẽ,reſeruet ſibi ſententiam,dũmodo hoc in caſu lis
corã ſe conteſtetur, & in medio reaſſumat cãm,proceſ
ſumq; reuideat,& poſtmodũ in fine omnia examinet, et
ſcrutetur,ac ſentẽtiã proferat. de hoc eſt tex.expreſſus
ſecundũ cõmunem opinionẽ doc.in auth. ad hæc.C.de iu
di.ſecus eſt in delegato,nam ſecundũ eos, nullo modo po
teſt ſubdelegare,reſeruata ſibi ſentẽtia. uerius dic q; ille
text. loquitur de conſiliarijs & aſſeſſoribus qui carent
iuriſdictione,non autem de his quibus mandata eſt iuriſ
dictio, ut dicam infr.lib.3.uerſi.& ideo. nume. 42.&
54 ſic non probatur ibi hæc opinio. Amplia nono etiam
ſi ſine cauſa iuſta uelit iuriſdictionem mandare.l.fin. C.
de pedan.iud l.prætor.in uerb.maxime, ſecundũ cõmu
nem opinio.ff.de iuriſdictio.omnium iud.quæ tamen non
eſt uera,ut dicam infra lib.3.in uerſi.cum aliàs iuriſdi
ctio,

ctio,nu.16. Amplia decimo etiã in mixto imperio,ut hac l.1.§.fin. & l.fi.inf.hoc tit. & Fulg.hic.& Alcia. in c.quod ſedem.de offi.ordi. ratio eſt quia de coherẽtibus & cõnexis eadem eſt ratio, & idem iudiciũ. ut per Fely.& Dec.in c.trãslato. de conſti.Ideo & hoc imperiũ quod iuriſdictioni coheret.d.l.imperiũ.facile tranſibit cum ipſa iuriſdictione,ut dixi inf.lib.4.§ fin. in uer

55 ſi paul.no.num. 2. cum mult. ſeq. Amplia undecimo ẽt in his quæ ſunt tributa ſpãliter,nam & hæc mandari poterunt,eueniente caſu habili.l.ſolent.in prin.ff.de offi.pcon.& hac l.1.§.nõ aliter.hæc eſt potius limitatio ꝙ ampliatio ad hanc regulã, regulariter enim talia non mãdantur,ut hic in princ. quod limitatur nõ pcedere in

56 caſu profectionis.d.uerſi.nõ aliter. Hæc regula ſic ampliata recipit multas limitationes.et primo limitatur ut nõ poßit mãdari iuriſdictio, ita ut qs iudicet eo die quo mãdans futurus eſt priuatus.l.eum qui.in fi.& ibi glo.

57 ff.de iuriſ.om.iud. Limitatur ſecũdo ut nõ deleget regulariter antequã ingreſſus ſit prouinciã ſibi decretam, & ſic requiritur ꝙ acquiſiuerit iuriſdictionẽ actu et habitu.l.obſeruare.§.fin.ff.de offi.procon. niſi in caſibus

58 ſpecialibus de quibus ſupra in quinta ampliatione. Limitatur tertio ut ea tantum mandare quis poßit, quæ pertinent ad eius iuriſdictionem,l. unica. C. qui pro ſua iuriſdictio. alioqui nemo dat quod non habet. l. traditio.ff.de acquir. rerum domin. l.ſi filius. & ibi gloſ.C. de donatio.Bart.in l.obſeruare.ff. de offic. proconſ.l.ſi

59 uniuerſæ. & ibi Bald. C. de lega.cum ſimilib. Limitatur quarto ut mandari non poßint, ea quæ ſpecialiter tributa ſunt,ut hac l.1.in prin.et ibi doct.et ego dixi ſu

60 *pra eo.in uerb.ſpecialiter. Limitatur quinto,ut iuriſdictionem mandare non poßit, is qui magiſtratum nō habet,licet habeat iuriſdictionem à lege.l.more.ff.de iur. om.iud.iuncta hac l.1.in uerſ.quæ uero. & ideo doctor non poterit mandare iuriſdictionem quam habet in ſcholares,ut dicam infr.eo.nu.74.licet doct. cōmuniter ſentiant contrarium.*
61 *Limitatur ſexto, ut non mandetur iuriſdictio,ſine cauſa iuſta,& ſic ab ocioſo mandari non poterit.l.placet.C.de ped.iud.niſi quo ad humiliora negotia,quæ etiam ſine cauſa mandari poſſunt.l. fi.C.eod. tit.ut dicam infr.lib.3.in uerſ.cum alias.nu.16.contra cōmunem opinionem.*
62 *Limitatur ſeptimo, dummodo ſit habilis & idoneus ille cui mandatur arg.l.cum ꝑtor. §.2.ff.de iudic.per ea quæ tradit Fel.in c.ſi pro debilitate.nu.2.de offic.deleg.facit tex.in c.ſtatutū,de reſcrip. lib.6.& ibi doct.*
63 *Limitatur octauo nō procedere in mero imperio,nam hoc regulariter mādari ſeu transferri,non poteſt.l.nemo poteſt.ff.de reg.iur.l.ſolent.ff.de offic.proconſ.quod tamen patitur multas limitationes, ut dicam infr.lib.4.§.fin.in uerb.imperium, nu.1.cum mult.ſeq.*
64 *Limitatur nono, procedere in mandato iuriſdictionis,ſecus in datione iudicis,nam in hoc requiritur,ꝙ quis habeat magiſtratum cum imperio.l.eum qui. ff.de iur.om.iud.l.cum pretor.§.1.ff.de iudic. hæc limitatio conſtituit regulam per ſe.*
65 *Ideo dic ꝙ regulariter iudicē dare non poteſt magiſtratus municipalis,nec alius qui caret imperio,licet habeat iuriſdictionē ordinariā, quicquid dicant doct.qui cōmuniter tenent contrarium, per tex.in l.imperium,in fi.ff.de iuriſd.om.iud. Pro qua opinione eſt tex.expreſſus in l.eum qui.ff. de iuriſ. om.*

om.iudic.ſi non cauilletur. Secundo eſt tex.in l.cum pretor.§.1.ff.de iudic. Tertio eſt tex.in l.1.ff.de iur. om.iud.Intelligendo ſecundum communem ſenſum, ꝙ ibi
66 agatur de magnis magiſtratibus. Quarto adducitur tex.in authen.de exhib.reis.§.ſi uero.ubi iudex datur ab adminiſtratoribus,et clarum eſt,quod adminiſtrator intelligitur de magnis magiſtratibus,ut in auth.de iudic. in princ.& ibi glo.in uerb.adminiſtratoribus, & in authen.de defenſor.ciuit.§.nulla, & in auth.de adminiſt. in rub.& in tex.& in d.§.ſi uero. Quinto adducitur text.in l.ea quæ.ff. ad municip. iuncta d.l. eum qui ff.de iur.om.iud. Sexto adducitur tex.in l.fi.ff.quis & à quo,ubi loquitur de magiſtratibus romanis tãtum, & ſic excludit alios,arg.d.l.cum pretor,in princ.
67 Septimo adduci poteſt text. in l.unic.in uerb.p̄cepto.C. qui pro ſua iuriſdictio. licet à quibuſdam pro opinione cõmuni adducatur, ex quo ibi ſimpliciter dicit imperator ualere delegationes, ſi pertineant ad iuriſdictionem delegantis,nec diſtinguit unum magiſtratũ ab alio,ergo
68 nec nos diſtinguemus. Ad hoc r̄ndeꝙ illa lex eſt facta ad reſtringendũ text.in l.cũ p̄tor.§.1.ff.de iud.et tex. in l.eum qui.ff.de iur.om.iu.Quibus in locis dicitur, ꝙ magiſtratus qui habent imperium ,poſſunt iudices dare, ne ergo quis putet hoc nimis late accipiendum eſſe,facta eſt conſtitutio,de qua in d.l.1.per quam limitatur & reſtringitur diſpoſitio generalis,de qua in d.l.eum qui,& d.l.cum pretor, & dicit lex,quòd non indiſtincte ualebunt delegationes,ſed ita demum ualebunt, ſi pertineant ad iuriſdictionem delegantis, non aliter, & ſic prouidit legislator, ne aliquis magiſtratus uelit dare iudicem

ſuper re ad alienam iuriſdictionem pertinēte. Bene ergo
uult tex. ꝙ ita demum ualeant delegationes, ſi pertineāt
ad iuriſdictionem delegantis, ſecus ſi pertineant ad alie-
nam iuriſdictionem, ſed ꝙ quilibet qui iuriſdictionem ha
bet, poßit delegare, hoc non dicit ille tex. nec ſuper hoc
facta ē lex illa, nec ibi de hoc dubitabatur, igitur nec de
69 terminatio de eo facta eſt, quæ debet eſſe congrua. l. 1.
§. ſi qs ſimpliciter. ff. de uerb. oblig. quæremus igitur ex
alijs legibus de perſonis, quæ poſſunt delegare, quas qua
litates habere debeant, uidelicet ex d. l. eum qui, & ex
d. l. cum prætor, ut una lex ſecūdum aliā ſuppleatur, et
declaretur. l. non eſt nouum. ff. de legib. & cōcordetur
l. unic. C. de inoff. dotib. & ut euitetur legum correctio.
l. præcipimus. C. de appel. in fi. cum ſimilib. & per hæc
redditur ſatis dubia cōis concluſio, ideo multi in contra
riam iuerunt ſentētiam, ſcilicet ꝙ immo magiſtratus mu-
nicipales qui carent imperio, non poßint iuriſdictionem
mandare, nec iudicem dare, quā opi. tenuit Fulg. in d. l.
eum qui, & d. l. more, ubi ait ꝙ illi tantum magiſtratus
70 qui habēt imperium poſſunt delegare, idem tenet Soc. in
l. 1. in. 3. quæſt. princ. ff. quis & à quo appell. idem tenet
And. Alciat. in lib. 2. paradox. ca. 8. dū tenet ꝙ hæc po-
teſtas ſit mixti imperij, pro qua opin. uidetur tex. ex-
preſſus, in d. l. eum qui. ff. de iur. om. iud. & in l. cū præ
tor. §. 1. ff. de iudic. & in l. imperium. ff. de iur. om. iud.
uerſ. fi. ſecundum intellectum Alciat. iuncta. l. 1. in prin.
& tex. in l. fin. ff. qui & à quo appell. iūcta. l. cum præ
tor in princ. ff. de iudi. ex quibus iuribus apertißime pro
batur; quòd ad hoc, ut quis iudicem dare poßit, oportet
quòd habeat imperium, & per hoc excludūtur munici-

pales

pales magiſtratus, qui carent imperio. d. l. ea quæ. ff. ad
71 municip. ex quo non habēt imperium. Non obſtat tex. in l. imperium. in fi. ff de iur. om. iud. ſecundum communem intellectum, quia ille intellectus non eſt uerus, ut ſe
72 pe dixi. Non ob. tex. in l. magiſtratibus. ff. de iur. om. iudic. quia intelligitur, ut dicā inf. lib. 3. in uerſ. & ideo, numero. 36. denique dato q. habeat imperium, tamen per hoc non habet poteſtatem dandi iudicem, quia nō omnes qui habent imperium exceptis magiſtratibus romanis habent hoc ius, ſed illi tantum quibus ſpecialiter datum eſt d. l. cum prætor. §. 1. ff. de iudic. faciunt ea quæ dixi ſupra lib. 1. in præfationib. numero. 24. & . 25. Non ob.
73 tex. in l. 1. C. de emancip. lib. quia ibi uerbum poteſtas accipitur pro facultate non pro impio, & dato q. ſignificet imperium, tamen per hoc non ſequitur q. hi habeant
74 poteſtatem dandi iudicem, ut proxime dixi. Patet ex ſupradictis quòd doctor non poterit delegare, tamen in contrarium eſt communis opinio, ea potiſſimum ratione, quia habet ordinariam iuriſdictionem in ſcholares, ut in auth. habita. C. ne filius pro patre. quicquid dicat Zaſ. qui eam appellat innominatam, & male ſecundum Cagnoll. in l. 2. §. his legibus latis, numero. 91. ubi ait illum errare, & hanc iuriſdictionem eſſe ordinariam, & delegabilem, ut per Doct. in hac. l. 1. in uerb. delegatam, & per Alex. in l. ſolet col. fin. ff. de iur. om. iud. et Bar. in l. ambitioſa. in fi. ff. de decret. ab ordi. fac. allegat etiā ea quæ ſcribit Curt. in tract. Feudo. q. 8. in ult. part.
75 Subdit præterea idē Cagnoll. q. dato ēt q. hæc iuriſdictio ſit delegata, tamen eſt delegabilis, cum ſit à lege data, ut per Alex. in l. more, col. 3. ff. de iur. om. iud. & in

l.1.ff.de dam.infect.& in ppoſito eſt glo.in l.& ſi prætor.inf.hoc titu.et in d.authen.habita.C.ne fil.pro pat. & ita cum opinione cõi reſidet Cagnoll. in d.l.2.§.his legibus.Idem tradit Nicol.Bello.in rub.ff. de offic.eius, nume.19.ubi ait Zaſium decipi,& ꝙ Doctor habet iuriſdictionem ordinariam,et ꝙ poteſt delegare. Ego nũc non diſputo an ſit ordinaria uel delegata,clarũ eſt enim
76 *ꝙ à lege datur,ut in d.auth.habita. Sed dico ꝙ ſpecialiter & nominatim tribuitur hæc poteſtas à lege doctori,cui proculdubio non competijſſet, niſi nominatim,& ſpecialiter data fuiſſet,cum doctor ipſe in initio, quando ceptum eſt creari doctores, non haberet iuriſdictionem talem,nominatim igitur,et ſpecialiter data eſt hæc poteſtas doctori ex lege, ſeu ex conſtitutione principis,*
77 *quæ ẽ in d.auth.habita. Ex quo ſequitur ꝙ doctor nõ poteſt delegare huiuſmodi iuriſdictionem, per regulam*
78 *de qua in hac l.1.in princ. Item quia doctor non gerit magiſtratum,ergo nõ poteſt iuriſdictionem mandare,cũ nulla ſibi cõpetat iure magiſtratus,ut hac.l.1.uerſ.quæ uero,ſed nec iudicem dare poterit,quia nemo poteſt iudicem dare,niſi is qui in aliquo eſt magiſtratu.l.eũ qui.ff. de iur.om.iud.& quidem oportet ꝙ ſit de magnis magi*
79 *ſtratibus qui habeant imperium,ut dicit ille tex. Itẽ edictum de dando iudicẽ eſt permiſſorium.i.non poſſunt alij qui iudicẽ dare niſi illi quibus hoc permiſſum eſt, uel lege,uel ſenatus cõſulto,uel cõſtitutione principis,uel conſuetudine,ut egregie dicit.tex. in l.cum prætor.§.1.ff. de iudic.inter hos autem quibus id conceſſum eſt,non cõnumeratur doctor, ex quo ſequitur ꝙ iudicem dare non poteſt,quicquid dicant alij,& ita etiam ſeruat conſuetudo.*

80 *tudo. Nunc generaliter uideamus an delegatus poſsit iuriſdictionem mandare, aut iudicem dare, doctores confundunt has quæſtiones, quæ ſunt due, & faciunt unam ſolam concluſionem, quā ſic cōcipiunt, ꝙ delegatus non ſubdelegat, ita enim appellant eum cui mandata eſt iuriſdictio, licet non ſatis proprio uocabulo, nam ego ſoleo appellare delegatum, iudicē datum, non autem eū cui mandata eſt iuriſdictio, omiſſa tamen diſputatione uocabulorum, quæ pertinacibus eſt relinquenda, ut p glo. in rub. ff. ſol. matrimo. ego pro nunc ponam concluſionem prout faciunt* Doct. *in qua tamen, utraq; examinabitur.* Con*cluſio ſit per* Doct. *ꝙ delegatus non ſubdelegat communiter recepta, p tex. in l. à iudice. C. de iudic. et ibi* Doc. *& per tex. in l. more. ff. de iur. om. iudi. & ibi* Bart. *& communiter* Doct. *ratio eſt ſecundum* Doct. *in d. l. à iudice, quia iuriſdictionem propriam nō habet, ut hac. l. 1. §. fi. quam rationem aſsignat. tex. in d. l. more, & probant* Doct. *in c. cū* Bertoldus. *de re iudic. & hæc eſt uera & communis ratio, quæ ſine dubio procedit in eo qui habet mandatam iuriſdictionem, & eam mandare uult, ſecus ſi uelit dare iudicem, tunc hæc ratio nō eſt bona, ideo alia ratio allegatur à quibuſdam, quam ſcilicet exprimit. tex. in l. à iudice. C. de iudic. quia iudiciario munere fungitur, quam rationem dupliciter declarat glo. in d. l. à iudice, ī uerb. munere, primo exponit, munus. i. honorem, & conuenit cum prima ratione, uult enim di-*
81 *cere ꝙ habet iuriſdictionē alieno beneficio.* Secūdo ex*ponit munus, ideſt onus, quod munus neceſſarium eſt, et & ſic iudex datus delegationē ſuſcipere cogitur, et adimplere hoc munus, et hoc miniſteriū, ſeu officiū iudican*

di, tanquã onus, ſeu angariam, l. fi. §. iudicãdi ff. de mun. et hono. hanc ſequitur Io. an. in c. is cui, de of. deleg. lib. 6. licet ab eo nõ ita bene explicetur, quæ tñ improbatur ab Iaſ. in d. l. à iudice, quia ſcdm eũ nõ minus incũbit neceßitas iudicãdi magiſtratibus ordinarijs, q̃ iudicibus delegatis, et ita intelligit tex. in d. §. iudicandi, q loquatur de ordinario magiſtratu, & ppea ſcdm eũ, ſi ratio hmõi eſſet bona, ordinarius eadẽ rõne non poſſet delegare, q a iudicãdi neceßitate aſtringitur, ſed ignoſcat Iaſ. nõ pcipit intẽtionem glo. nec eſt uerũ, q tex. in d. §. iudcandi loquatur de ordinario magiſtratu, ſed loquitur de priuatis pſonis, q̃ tenẽtur ad onera ciuilia, ut ſuadet ibi titulus et materia ſubiecta, inter q̃ onera cõnumeratur iudicãdi neceßitas, et ſic loquitur de iudicibus datis, de qbus facta ẽ longa mentio. ſupra eo. in uerſ. mãdata iuriſdictione, nu. 18. & lib. 1. in p̃fation. nu. 35. Nec refert, q etiã ipſi magiſtratus debeãt officiũ ſuũ adimplere, tñ ad hoc pciſe nõ coguntur, ut dixi ſupra in uerb. ſpãliter, nu. 10. Item non hñt magiſtratũ, tanq̃ munus, ſeu onus, nec cogũtur inuiti ſuſcipere magiſtratũ, iu lices aũt dati coguntur ſuſcipere hoc munus iudicãdi, ita loqtur tex. in d. §. iudicãdi, et ita dicũtur fungi munere iudiciario, d. l. à iudice. Hæc ratio optime cõuenit iudicibus datis, ſeu delegatis, ideo utrãq; rõnem ſequar, diuerſis tñ caſibus, nã cum de mandanda iuriſdictione agetur, tunc utar ea rõne, quã adducit tex ĩ d. l. more, cũ uero de iudicibus dãdis, ſeu delegãdis tractabitur, utar ea rõne, quã adducit tex. ĩ. d. l. à iudice.
82 Alia rõ mihi ſuccurrit, quã adducit tex. in hac l. 1. in uerſ. et ideo. ĩ uerb. delegatã, q. a. ſ. iudex delegatus, habet iuriſdictionẽ ex ſpãli cõmißione, nõ iure magiſtratus

tus, et ppea ab eo iuriſdictio mãdari nõ põt, q̃ rõ militat in iudice dato, ſeu delegato, q uult mãdare iuriſdictionẽ, nã cũ negari nõ poßit, qn eã habeat iure ſuo. i. à lege, et ĩmediate, nõ alieno bñficio, ceſſat rõ de qua in d. l. more, ceſſat ẽt rõ, de q̃ in d. l. à iudice, qa hic nõ tentat dare iu dicẽ, ſed mãdare iuriſdictõnẽ. Itẽ iudex datus à lege nõ di citur fungi munere iudiciario, qa tãq̃ munus ciuile hoc ei lex nõ defert, ſed extra ordinem, qa ſibi placet, et ſic ceſſat ratio, de qua ĩ d. l. à iudice, tñ nõ põt iuriſdictionẽ mãdare, ut dicã inf. in 7. limitatione, nu. 101. p hũc tex. et ita hæc ratio interdũ habebit locũ, et ea utar loco ſuo. nõnulle alie aßignãtur, de qbus meminit Iaſ. ĩ d. l. à iudi ce. col. 1. et 2. q̃s nõ refero, qa ſunt imaginarie et cõmẽ titie rõnes, de qbus nõ eſt curãdũ. l. ſi alij. ff. de uſufruc. leg. tradit Alex. in cõſ. 139 nu. 5. col. 2. lib. 6. et Bal. in conſ. 452. nu. 8. uol. 1. Crauett. conſ. 161. nu. 13. uol. 1.

83 Ampliatur hæc regula multis modis. Primo ut pcedat etiãſi ptes cõſentiãt delegationi factæ, ab eo cui mãdata eſt iuriſdictio, ita tradit Innoc. in c. cum Bertoldus, de re iud. et ibi Bal. col. 4. et Ant. de bu. col. 12. et ſpec. ĩ ti. de iud. deleg. §. 1. uerſ. ſed nũqd, et pbat Iaſ. in d. l. à iudice. col. 2. cõtra uidetur tex. ĩ c. fi. §. is aũt, de of. dele. ibi dũ mõ ptes cõſentiãt, ubi cãæ indelegabiles pñt ſubdelegari ptibus cõſentiẽtibus, q tex. loqtur de delegato, et ſic de eo q nõ hẽt ppriã iuriſdictionẽ. Item loqtur de eo q uult ſubdelegare ĩ caſu, quo nõ põt regulariter, tñ dicit q ptI bus cõſentiẽtibus põt, rñderi poſſet iſtud pcedere de iure canonico, ſcd̃m qd̃ materia delegationũ hẽt laxiores habenas, ut tradũt doc. ĩ c. qd̃ ſedes de of. or. de iure ciu. poterit ſuſtineri hæc ãpliatio cõiter recepta et approbata.

uel dic potius, q. delegatus ille, de quo loquitur tex. in d. c. fin. habet iuriſdictionem, quia eſt delegatus principis, uel legis, l. et quia. ff. de iur. om. iud. tamen habet delegatam, & ſic ſpecialiter commiſſam, ideo ſubdelegare non poteſt, ut hac l. 1. in princ. cur ergo partibus conſentientibus hoc poteſt? cum innuat contrarium text. noſter, in uerſ. non aliter itaq;. forte dici poteſt, quòd tex. noſter loquitur de commißione ſpeciali, & noua, quæ fit à lege, uel conſtitutione principis, ſecus uidetur, ſi ex reſcripto principis ſpecialiter iniungatur, quòd perſonaliter exerceat, nam hoc caſu ceſſat diſpoſitio, de qua in hac l. 1. in princ. & tunc militat diſpoſitio, de qua in l. ſæpe, & l. ſeq. ff. de offic. præſid. & ſic tex. in d. c. fin. eſt declaratorius diſpoſitionis, de qua in l. ſæpe, & loquitur de cauſis delegabilibus, & uult tex. quòd quando ſimiles cauſæ delegabiles, alicui cõmittuntur à principe, per reſcriptum, ſi ex uerbis reſcripti appareat, quòd uult illas perſonaliter explicari, nõ poterit iudex datus, alterũ iudicẽ dare, niſi partes conſentiant, ſi uero cauſæ ſint de ſui natura indelegabiles, tũc etiam partibus conſentientibus, non poteſt iudex datus ſubdelegare, ut d. c. fin. §. fin. & ita etiam de iure canonico ſuſtinetur hæc ampliatio, declarata ut ſupra, ut ſcilicet mandari non poßit iuriſdictio, etiam partibus conſentientibus, ſiue de iure ciuili, ſiue de iure canonico loquamur, iudicem autem dare poterit in cauſis delegabilibus, etiam ſi expreſſum fuerit in reſcripto, q. perſonaliter exequatur, dummodo partes conſentiant, in cauſis autem indelegabilibus partium conſenſus nihil operabitur, & puto q. in hoc concordet ius ciuile cum canonico, et hæc intellige procedere in dele-

gato

gato legis, ac principis, ſecus in delegato ab alio iudice, quia hic nullo modo poterit ſubdelegare, etiam ſi partes conſentiant. d. l. à iudice, & hæc diligenter nota, quia nō
84 inuenies apud aliquem ita declarata. Secundo amplia hanc concluſionem, ut procedat etiam in caſibus, in quibus alias mandari poteſt iuriſdictio indelegabilis, ab eo qui proprio iure eam habet, puta quando quis profecturus eſt, quo caſu etiam cognitio meri imperij mādari poteſt, ut hac l. 1. uerſ. huius rei, & uerſ. non aliter, & ibi omnes doct. tradunt, tamen hoc caſu, is qui mandatam habet iuriſdictionem alteri mandare ſeu ſubdelegare nō poterit, ita tenet notab. Bart. in l. legatus circa fin. ff. de offic. pconſ. & probat Iaſ. in d. l. à iudice, col. 2. C. de iud. quod uerum eſt, in eo qui habet mandatam iuriſdictionē, per tex. in l. fin. hoc titulo, & d. l. more. ſecus uidetur in iudice dato à lege, uel cōſtitutione principis, ita loquitur tex. noſter, in hac l. 1. in uerſ. huius rei, nam hic agitur ſine dubio, de eo qui habet iuriſdictionem delegatam à lege, uerſ. & ideo, in uerb. delegatam. Item procedit quo ad mandandam iuriſdictionem, nō aūt quo ad dandū iudicem, quia in caſu profectionis iudex dari poterit, ab eo ſcilicet qui aliter habet hanc poteſtatem, d. l. à iudice.
85 Tertio amplia procedere, etiam ſi in iſto delegato cōcurreret aliquid poteſtatis date à principe, ut patet in cap. ſuper quæſtionum, in d. §. ſi uero. in principio. & ibi Felyn. not. de offic. delegat. Quarto amplia, procedere etiam ſi hic delegatus datus fuerit ex iuſſu principis, etiam iudicem ipſum nominatim declarantis, nam ille iudex ſic datus cenſetur datus non a principe, ſed ab eo, à quo datur, l. fi. ff. quis & à quo appellat. licet doct.

contrarium cõmuniter ſentiant & male.ut inf. col. nu. 104. Quinto amplia concluſionem iſtam ut procedat etiam poſt litem cõteſtatam.ut not.gloſ.in c.1. in uerb. procurator.de procur.lib.6. & ibi Franch. col.2.nũ. 6.uerſi.in ea glo.in fi.tex.eſt & ibi gloſ. in c.cum cau ſam.in uerb.delegatus.de appella. & glo.in c.cũ bertol dus.in uerb.cõmittentibus.de ſent.& re iudi. & Fely. in c.ſuper queſtionũ.col.fi.uerſi.ult. fallit, de offi.dele ga.ubi ait ita ſe habere cõmunem opinionem.& Iaſ. in d.l. à iudice.col.2.& Doct.cõiter in l.more. ff. de iur. om.iud.contrariũ tenet glo.in l.legatus.ff.de offi.pro conſ.& glo.in l.& quia.in uerb.nec ipſa lex.in fi.ff.de iuriſd.om.iud.& glo.in l.fin.in uerb.non habent.C.ubi & apud quem.Sed cõiter reprobãtur, ut ait Fel.in d.c.
86 ſuper qõnum.§.ſi uero.col.fi. uerſi. ulti.fallit. Sexto amplia procedere etiam in delegato à iure p̃torio, ideo magiſtratus municipales non poterunt delegare iuriſdictionem ſibi delegatam à prætore, in l.1.& l.4.§.duas. ff.de dam.infec. & de hoc eſt cõmunis opinio, ut p Bar to.in l.4.§.ſi intra.ff.de dam.infect. & ibi Roma. & Imol.dicunt illud dictum eſſe ſingulare, & communiter ſequũtur doct. ut per Alex. in d.l.more. & Iaſ.in d.l. à iudice.& Dec.in c.cæterum.in fi.primi not. de iud. et Bello.in trac.de offi.eius. nume.45.quod etiam procedere aiunt. in delegato ex conſtitutionibus baronum uide Bellon.ubi ſupra, numero 46. Septimo amplia procedere etiam in delegato à lege, ut eſt exemplum in hac l.1.in princip.& in uerſi. & ideo, quicquid dicãt alij docto. qui tenent contrarium, dum putant quòd equi paretur delegato principis.alleg.text. in c.ab arbitris.

de offi.

de offic.deleg.lib.6. & Io.and.in c.ad abolendam.de he ret. & Alex.in l.more.ff.de iuriſd.om.iudi. Bellon.in tract.de offi.eius,nume.45. & propterea poßit delega re.ut per Alex.in d.l.more per l.à iudice.C.de iudi. & Bar.in d.l.4.§.ſi intra.ff.de dam.infec. & ibi Roma. & Imol. & Iaſ.in d.l. à iudice. & Dec.in c.ceterum.in fi.primi not.de iudi.ſuper quo uide quæ dixi inf. eo.nu. 101.102. & 103. O*ctauo amplia cõcluſionẽ hanc ut non ſolũ iuriſdictionẽ, mandare nõ poßit, ſed nec iudicẽ dare poterit, d.l.à iudice.C.de iudi. & ibi doc.qui tamẽ confundũt utrũq; caſum, q̃ ampliatio procedit in eo, qui eſt iudex datus ab magiſtratu aliquo ſecus in eo, qui datus eſt, à principe, d.l. à iudice. Idem puto in delegato à lege, ita procedat id quod tradit Alex.ĩ d.l.more. col. 9.ff.de iuriſ.om.iud. & in hac l.1.in 3.not. & in l.1.ff. de dam.infec. & Bar.in l.4.§.ſi intra.eo.ti. & ibi Roma. & Imol. & Iaſ.in d.l. à iudice. & Dec.in c.ceterũ in 1.not.in fi.de iudi. & cõiter doc.ut per Alex. in locis alleg.quia equiparatur delegato principis.c.ab arbitris.de offi.deleg.lib.6.et p Io.and.in c.ad abolendã. de heret.et Alex.in d.l.more. & Bellon.in tract. de offic. eius nu.45.de quo delegato principis faciemus cõcluſio-*
87 *nẽ ſeparatã, inf.eo. nu.120.* L*imitatur hæc concluſio multis modis. Primo ut non procedat in delegato principis.tex.eſt in d.l. à iudice, C.de iudi. & ibi tradunt cõmuniter doc.et tradit Alex.in hac l.1.nu.19. Sed hæc limitatio facit per ſe unam concluſionem quæ recipit multas reſtrictiones, ideo de hac ſeparatim tractabo, infra eo.nu. 120.cũ mul. ſeq.* S*ecũdo limita nõ pcedere hanc*
88 *cõcluſionẽ in legato prõcõſulis, ipſe.n.ſubdelegare põtt ut inquit glo.in l.à iudice.C.de indi.in uerb. non habet.*

& eſt tex. in l. legatus. ff. de offic. proconſ. & in l. cum ꝑtor. §. 1. ff. de iudi. glo. ibi putat ſpeciale eſſe, & meo iudicio recte loquitur, nam lex ipſa hoc exprimit, regula eſt. n. ꝙ iudicis dãdi licẽtia nemini cõpetit niſi ei, cui lex hoc noĩatim dederit, uł ſenatuſcõſultũ, uel cõſtitutio prĩcipis. deinde ſubdens exempla legis proponit legatum. d. l. cũ ꝑtor. §. 1. & ſic nemo dubitare poteſt quin lex hoc nominatim & ſpecialiter dederit legato. Bar. *tñ in d. l. à iudice. rationẽ aßignat, quia inquit eſt delegatus de cõſcientia legis, fit enim titulus ſpecialis de eo. l. 1. ff. de offic. proconſ. & legat. quod non fit de alijs, quibus mã data eſt iuriſdictio, & habet etiam alia ſpecialia. ut ait gloſ. in d. l. à iudice. quæ ratio placet* Iaſ. *in d. l. à iudice. &* Fely. *in c. ſuper queſtionum. §. ſi uero. col. penul.* Si *attendimus hanc rationem, omnes omnino quibus mãdata eſt iuriſdictio habebũt ius dandi iudicem, quia nemo dubitat ꝙ omnis mãdata iuriſdictio, de cõſciẽtia. i. de cõſenſu legis, emanat. ut eſt tex. in l. & quia. ff. de iuriſdi. om. iud. tamẽ iſta ratio nõ eſt bona, quia oporteret ꝓbare, ꝙ ea quæ fiunt de cõſcientia legis, habeãt hanc ꝓrogatiuam, qđ nullibi probatur, ergo ratio nõ ſatisfacit. l. illam. cum ibi cumulat. per* Iaſ. *C. de collation.* Secunda *rõ de qua etiam meminit* Fely. *in d. §. ſuper qõnum, ea eſt, quia maioris eſt auctoritatis, q̃ alij, patet, quia reuocari nõ poteſt principe incõſulto. l. ſolent. §. 1. ff. de offi. proconſ. ſecus eſt in alijs. l. iudicium. ff. de iudi. oportet ꝓbare ꝙ hmõi auctoritas & poteſtas haberet hanc ꝓrogatiuam, quod nullibi probatur. ergo ratio nõ ſatisfacit, ꝑtere non caret ſcrupulo, qđ dicitur alios delegatos poſſe*
89 *reuocari incõſulto principe, ut poſtea oſtendam.* Alia

ratio eſt, quia proconſul in ſua prouincia eſt inſtar prin cipis. l. nec quicquã. ff. de offi. procon. ergo & c. hæc rõ militat etiam in præſide. l. omnia. ff. de offi. p̃ſi. & in p̃fe cto urbis. l. 1. in prin. & §. in initio. ff. de offi. p̃fec. urb. Ideo par iuris effectus in omnibus eſſe debet, qđ negant doct. Saly. dicit in d. l. à iudice. hoc ideo ſtatutum fuiſſe, quia legatus proconſulis, dicitur delegatus ad uniuerſitatem cauſarũ, l. obſeruare. §. fi. & l. ſeq. ff. de offi. pro conſ. & hoc modo non erit ſpeciale in legato proconſulis. d. l. cum p̃tor. §. 1. quod reprobat Alexã. in l. more. col. 2. ff. de iuriſd. om. iud. licet poſtea ibid. col. 10. mutet ſententiã. Et idem tenet Iaſ. in d. l. à iudice. col. 2. & eſt cõis ſentẽtia. Subdit Iaſ. ꝙ ſi cauſa una ſpecialr̃ cõmitteretur legato à proconſule, legatus non poſſet eam ſubde legare, quod ẽt tenet glo. & Bart. in d. l. legatus. ff. de offic. proconſ. & glo. in c. ſuper quæſtionum. §. ſi uero. in uerb. delegare. de offic. deleg. Sal. & Iaſ. in d. l. à iudice glo. in d. l. cum p̃tor. §. 1. & Fulgo. in. d. l. more, & ita ſe habet cõis opinio, & uera eſt. p tex. in d. l. cũ prætor. §. 1. ubi cũ ait datam poteſtatẽ dandi iudicẽ, his quibus mandata eſt iuriſdictio, exemplificãdo reſtringit regulam ad eos, quibus tota iuriſdictio mandata eſt, ibi, hi quoq; quibus mandata eſt iuriſdictio iudicem dare poſſunt, ut ſunt legati proconſulũ, & ſic oportet ꝙ ſint tales quales ſunt legati, alioqui non poterunt iudicẽ dare, ut innuit ille tex. Tu dic ꝙ iuriſdictionẽ mandare nullo modo poterit, per tex. in l. fi. inf. hoc titulo, & in l. more. ff. de iuriſd. om. iud. & hoc ſine dubio uerum eſt in iuriſdictione generali ſibi mandata à proconſule, ſed an erit idem in his quæ ſibi ex lege ipſa competunt; ut ſunt

poteſtas dandi tutorem.l.1.ff.de tuto. & curat.dat.ab his.l.penul.ff.de offic.procōſ.& ibi glo.& iudicis dandi poteſtas.l.legatus. eodem titulo.l. cum prætor.§.1. ff.de iudic.& poteſtas mulctandi.l.2.ff. quis & à quo & l.1. C. de offic.proconſ. hæc enim habent iure proprio, & ex lege, ut innuit tex. in l. legati.ff. eodem titulo, dic quòd idem erit etiam his caſibus, ſcilicet quòd mandare non poterit, quia militat ratio de qua in hac l.1.in principio, hæc tñ in caſu profectionis poterit mã dare, ut hac.l.1.uerſic.huius rei.item iudicem dare poterit hic legatus, etiam in his, in quibus ſibi mandata eſt iuriſdictio, quia hoc habet ex lege.d.l. cum prætor §.1.ff. de iudic. & hoc caſu procedit hæc limitatio,

90 quam tamen non ita declarant Docto. Tertio limita generaliter in oĩbus qui habent iuriſdictionẽ, mandatam ex conſciẽtia legis, hæc.n.eſt ratio quã allegat glo.in.l. legatus.ff.de offic.proconſ. & Pet.Cyn. & Bart. & Alex.in d.l.à iudice, & Alex.in d.l.more, quare legatus proconſulis habeat poteſtatẽ dandi iudicem, quæ rõ cum ſit generalior dicto debet cõprehendere alios caſus in qbus militat eadẽ ratio.l.regula.§.fi.et ibi not. Bar. & Bal.ff.de iur.& facti igno.l.2.§.ſi mater. in uerſ. quod ſi curatores, et in uerſ.qđ ſi deceſſerint.ff.ad Tertulli.l.nomen debitoris.§.fi ff.de leg.3. cum ſimilib.tñ quia ego non admitto hanc rõnem, ut dixi non ꝓbo hanc limitationem. Et eſt aduertendũ ꝙ iſta uerba ex cõſcientia legis in hoc caſu nihil aliud important, niſi ꝙ ex conſenſu legis et ex cõfirmatione legis habet iuriſdictionẽ, ut habet legatus de quo exemplũ proponitur, tñ non habet immediate à lege ſed à ꝓconſule.l.legat.ff.de offic. proconſ.

proconſ. ſed clarũ eſt q; oẽs, quibus mandata eſt iuriſdictio, habẽt iuriſdictionẽ ex conſenſu & ex cõfirmatione legis, ut eſt tex. in l. et quia. ff. de iur. om. iud. ex hoc ſequitur q; admiſſa hac limitatione, oẽs oĩno quibus mandata eſt iuriſdictio eã ſubmãdare poterũt, et ſic fruſtra facta eſt. l. fin. inf. hoc titulo, nõ eſt igitur uera hæc limi
91 tatio, niſi prout dicam inf. in. 5. limitatione. Quarto limita nõ procedere in delegato legati de latere, hic enim poterit ſubdelegare, ut p Alex. in l. more col. 2. nu. 7. ff. de iur. om. iud. idem tenet Bal. & Iaſ. in d. l. à iudice, et Ang. in d. l. cum ꝑtor. ff. de iudi. & abb. in c. cũ Bertoldus. de re iud. ant. de but. et Fel. in c. ſup quæſtionũ. col. pen. uerſ. ſecũdo fallit, & Frãch. in c. cũ cauſam. q. 8. de appell. & ita ſe hẽt cõis opinio, et ita in facto obſeruari uidit Alber. in d. l. à iudice. Rõ eſt quia legatus de latere equiperatur ꝓconſuli c. 2. de offic. leg. lib. 6. ſpec. in titulo de legat. §. 4. uerſ. facit. Secunda rõ eſt quia in prouincia maior eſt oĩbus poſt principem c. ſi abbatem, de electio. lib. 6. Fel. in d. c. ſup quæſtionum. §. ſi uero, nu. 16. in fi. de offic. deleg. Tertia rõ eſt q a legatus equiperatur profecto ꝑtorio, ut inquit glo. in l. 1. ff. de offic. ꝑfect. præto. Frãch. in d. c. cũ cauſam, Fel. in d. c. ſuper
92 quæſtionũ. Cõtra hanc limitationẽ tenet Io. an. Anch. & Gemin. in d. c. 2. de offi. deleg. lib. 6. et Roma. in d. l. more, & hoc putat uerius Alb. ĩ d. l. à iudice. tñ Fel ſuſtinet eãdem opĩonẽ. p tex. ĩ d. c. cũ Bertoldus, et meo iuditio pro cõi opinione ẽ tex. ĩeuitabilis ĩ. d. l. cũ ꝑtor. §. 1. ff. de iudi. ubi gñalr loqtur de oĩbus qbus mãdata ẽ iuriſdictio, talis, qualis legato ꝓconſulis mãdari ſolet. Hanc limitationẽ cõi ſuffragio cõprobatã, reſtringe nõ ꝓcedere

in delegato ſimplicis legati. ſed oportet q̃ ſic delegatus à legato de latere, alioqui iudicem dare nõ poterit, ita tenet Franch. *in d. c. cum cauſam. de app. &* probat Fel. *in d. c. ſuper quæſtionum. §. ſi uero. col. fi. nu. 6. in fi. de offi. deleg.* Mihi *uidetur idem eſſe quod in alio quocũq; cui ſit mãdata iuriſd. generalis, per tex. in d. l. cũ p̃tor. facit etiã tex. in d. c. cũ* Bertoldus, *de re iud. et tex ĩ l. 1. §. damus. ff. de ſupec. tu. et ſic nõ ſuſtinetur hæc reſtrictio.* Secundo *reſtringe dũmodo ad unam cauſam tãtũ iudicẽ dare uelit, ſecus ſi uniuerſam iuriſdictionẽ mãdet p̃ut dicã de legato ad uniuerſitatẽ cãrum, in ſequẽti limitatione, et ita tenẽt cõiter doct.* Tertio *reſtrĩge p̃cedere ĩ datione iudicis, ita loq̃tur tex. ĩ d. l. cũ p̃tor. ſecus ſi is uelit iuriſdictionẽ mãdare, nã hoc nõ poterit, q̃a ĩdiſtĩcte oĩbus prohibitũ eſt, qui alieno beneficio iuriſdictionẽ habent, eam mandare. l. more. ff. de iur. om. iudi. l. fi. inf. hoc titulo, ad hoc faciunt ea quæ dixi in ſecunda limitatione, & hæc bene nota, quia* Doct. *non ita diſtinguunt, & per hæc ego dico q̃ talis delegatus alteri pari uel maiori non poterit cauſam ſubdelegare, arg. l. nã magiſtratus. ff. de arbit. ut dixi ſupra. eo. in uerſ. mandata iuriſdictione, nu. 40.*
93 Quinto *limita non procedere in delegato ad uniuerſitatem cauſarum, & ſic etiam in eo cui mandata eſt iuriſdictio à prætore, per tex. in d. l. cũ prætor. §. 1. ff. de iudic. qui generaliter, & indiffinite loquitur de eo, cui mandata eſt iuriſdictio, & licet exemplificet in legato proconſulis, tamen nõ tollit quo minus etiã idem obſeruetur in alijs ſimilibus, quia exempla non reſtringunt regulam. l. 1. §. quod uulgo. ff. de ui & ui armat. l. damni infecti ſtipulatio p̃tinet. ff. de dam. infect.*

& non

& non poteſt negari, quin eodem iure cenſeatur is, cui prætor mandauit iuriſdictionem, & legatus. ut eſt tex. in l. 1. §. damus. ff. de ſuſpect. tutor. niſi in ſpecialiter datis ſoli legato, uel põt dici q. gratia frequentioris uſus, de legato loquuta eſt lex, ideo idem ius in alijs ſimilibus obſeruandum eſt, glo. in l. 2. in uerb. filio precedente poſt princ. ibi ſed hoc frequentius contingit, & ibi Iaſ. not. col. 4. ff. de uulg. et pupill. glo. in l. is q. §. quod dicitur. in uerb. per partes ff. de iure dot. & in l. non impoßibile. ff. de pact. cum ſimilib. cumulat. p Tiraquell. in tract. de retrac. §. 20. glo. unic. fo. 567. nu. 4. Hanc limitationem tenet glo. in d. l. à iudice. per tex. in l. 1. §. fi. ff. qs & à quo. ſecundum communem intellectum, idem tenet glo. in. d. c. ſuper quæſtionum. §. ſi uero. de offic. deleg. & Bart. Bal. & Salic. & Iaſ. et communiter Doct. in d. l. à iudice Bart. et Alex. in d. l. more, nu. 8. et. nu. 25. & nu. 28. & ibi cõiter Doct. ff. de iur. om. iudi. & glo. in c. cum cauſam. in uerb. delegatus. in fin. de appell. & Bart. in d. l. 1. ff. quis & à quo Fel. in d. c. ſuper quæſtionum. §. ſi uero. col. pen. nu. 17. ff. de offi. dele. exemplificat in uicario foraneo epi, hoc eſt dato in una pte dioce
94 ſis, de quo in cle. 2. in uerb. foraneo. de reſcrip. Rõ eſt q a cẽſetur quaſi ordinarius, ut eſt glo. in. d. c. cũ cãm, et glo. ĩ hac. l. 1. §. fi. & not. Fel. in d. c. ſup qõnum, & Iaſ. in d. l. à iudice, & Bal. in l. ſi ut proponis. C. qũo & qñ iud. dicitur aũt delegatus ad uniuerſitatẽ cauſarũ ſecundum Doct. qñ fit delegatio ſub noĩe territorij, puta delego oẽs cauſas illius caſtri, ut eſt glo. in d. l. 1. ff. qs & à quo, & ibi Bart. Bal. et Sal. Reſtringe hoc pcedere dũmodo unã cãm tm̃ delegaret, ſecus ſi uniuerſam iuriſdi-

ctionem mandaret id.n.nõ poteſt,ſecundũ Hoſt. in ſumma in titulo.de iudi.deleg.§. qs poſſit, et Ant. de But. et imol.in d.c.ſup quæſtionũ in.§.ſi uero.de offi. deleg. & ibi Fel.nu.18.& Alex.& Iaſ.in d.l.à iudice,ſic ui demus in ordinario,q licet poſſit delegare.l. more.ff.de iur.om.iud tñ totãiuriſdictionẽ à ſe abdicare non põt.l. pen.ff.de offic.pſid.ita dicit Iaſ.in d.l.à iudice,et Fel.in
95 c.ſup qõnum.§.ſi uero,nu. 17.de offi.deleg. Ego puto limitationẽ non poſſe ſuſtineri qa iure non pbatur,et nemo põt iudicem dare,niſi is cui nominatim conceſſum eſt d.l.cũ prætor.ff.de iudi. inter eos aũt qbus datũ eſt,nõ numeratur iſte,ergo & c. nã licet dicat lex q, is cui mã data ẽ iuriſdictio,iudicẽ dare poſſit.d.l.cum ptor, tñ id pcedit in his qui habẽt uniuerſam iuriſdictionẽ eius, qui mandat,put ſunt legati proconſulũ,& ſic in tota puincia,nõ in parte,Itaq; ſuſtineri põt concluſio, in eo cui tota iuriſdictio mãdata eſt,nõ pars.p tex. in d.l. cũ ptor. §.1.de quo dicetur in pxima limitatione,ſuſtineri ẽt põt ex cõſuetudine,nã conſuetudo plurimũ põt in hmõi materiã iuriſdictionũ.l.more.ff.de iur.om.iud.& hac.l.1. §.fi.Rõ illa q, iſte eqperetur ordinario,eſt uana,qa nulla eſt lex quæ p modũ regule hos eqperet,ideo non ualet argumentũ,niſi in caſibus expreſſis p ea q̃ tradit Alex. in cõſ.207. uol.6. Præterea ſumus in materia in qua nõ eſt licita extenſio,ſed opus eſt expreſſa & ſpeciali con-
96 ceſsione,ut ait tex.in d.l.cũ prætor.§.1. Maxime qa ſumus inexorbitãtibus,& in materia ſtricti iuris,in qua nõ fit extẽſio ẽt ex identitate rõnis.q, ſimus in materia ſtricti iuris nemo dubitat,& tradit Alexan.in l.more. col.1.nu.5.ff.de iur.om.iud.eſt tex.in c. cũ olim Abbas

et

& in c.de cauſis.de offic.deleg.& tradit Bal.in l.non ſine.C.de bon.q̃ li. & Pau.de ca.in cõſ.3.uo.1.q̃, aũt ſi mus in materia exorbitãti ẽt patet,qa regulariter q iuriſdictionẽ non habet propriã,& ſuo iure,eã mãdare nõ põt.l.fi.hoc titulo.l.more.ff.de iur.om.iud. itẽ nemo iudicẽ dare põt,niſi is cui id ſpecialiter cõceſſum ẽ,d.l.cũ ꝑtor.§.1.ff.de iud.cũ igitur tractamus de facultate dandi iudicẽ,aut mãdandi iuriſdictionẽ contra regulas ꝓdictas,ſumus in exorbitãtibus,et nõ fit extẽſio ẽt ex idẽtitate rõnis,niſi rõ ſit expreſſa,ut inqt glo.in uerb. curationẽ.in auth.ut hi qui oblig.res mino.hab.& in cle.1.in uerb.obligatur.de electio. & p Alex.in l.ſi ita ſtipulatus.§.chriſogonus col.pen.ff.de uerb. oblig.cũ ſimi-

97 lib. Reſtrictio illa q̃ fit à doctoribus,ut quidẽ iudex dari poſsit in una cauſa tm̃,ſecus ad uniuerſam iuriſdictionẽm,ſano mõ intelligenda eſt,uã quo ad mandandã iuriſdictionẽ ego teneo indiſtincte, q̃, is cui mãdata eſt iuriſdictio,in nihilo mãdare poſsit. p tex.quẽ nõ inuenio pati aliquã exceptionẽ,in d.l.more.ff.de iur.om.iud.& in l.fi.hoc titulo. & ideo ſiue mandet iuriſdictionẽ in una cauſa tm̃,prout cõtingit in l.ꝑtor.ff.de iur.om.iud.ſiue totã mãdet,ut ĩ.l.ſolet.eo.tit.puto q̃, nihil ꝓficiat is cui mãdata eſt iuriſdictio. Poterit tñ iudicẽ dare.d.l.cũ prætor.§.1.prout facit delegatus principis, q̃ datio iudicis nõ cõſiſtit in uniuerſa iuriſdictione,ſed in cauſis certis, ut alias oſtẽdi,in uerſ.mandata iuriſd.nu.33.ſupra eo.et hæc bene nota quia Doc.nõ aduertũt ad hãc differẽtiã, ſed cõfundũt terminos,et ꝑpea ĩ maximos errores ſepe labũtur. Sexto limita nõ ꝓcedere ĩ eo cui mãdata ẽ iu-

98 riſdictio.p tex.in l.cũ ꝑtor.§.1.ff.de iud. q cauillari nã

poteſt, & ſimpliciter, & loquitur indefinite, ideo debet ille tex. intelligi ſimpliciter, & indiſtincte de quocunq;, cui mãdata eſt iuriſdictio, quia indefinita à lege prolata equipollet uniuerſali, ut not. Bart. in l. ſi pluribus. ff. de leg. 2. & glo. in c. ut circa in princ. de electi on. lib. 6. & Dyn. in rub. de reg. iur. & Franch. in rub. eo. ti. li. 6. et doct. in l. ſi ita. ff. de leg. 2. et Alex. in conſ. 7. uol. 1. & conſ. 110. eo. uol. & Dec. in l. 1. nu. 16. ff. de regul. iur. Nec refert, q; ibi ſubijciatur exemplum legati proconſulis, quia quod dicitur exempli cauſa, non reſtringit regulam. l. 1. §. quod uulgo. ff. de ui et ui arm. l. damni infecti ſtipulatio pertinet. ff. de damn. infec. & in c. ſi papa, de priuileg. lib. 6. §. hactenus. inſt. de gradib. Soc. in cõſ.
99 17. col. 4. uol. 1. Dec. conſ. 310. col. 1. Reſtringe hoc dũmodo is, à quo mandata eſt iuriſdictio, habeat imperiũ, alioqui enim cum ipſe magiſtratus, qui iuriſdictionẽ mandauit, careat imperio, non poterit ipſe iudicem dare. l. eũ qui. ff. de iur. om. iud. & l. cum pretor. §. 1. in fin. ibi ꝓ uim imperij. ff. de iud. & l. unic. in uerb. ꝓcepto. C. qui ꝑ ſua iuriſ. multo minus, id poterit ille, ab qeo iuriſdictionẽ habet, arg. l. nemo plus iuris. ff. de reg. iur. et q̃d ibi not. Dec. & nemo dat quod non habat, l. ſi filius. C. de donat. ꝓcipue in hac materia, l. unic. C. q. ꝑ ſua iuriſd. Reſtringe ſcdo, ut procedat quo ad dandum iudicẽ, poterit enim dare iudicem is, cui mãdata eſt iuriſdictio, d. l. cum ꝑtor. §. 1. tñ non poterit, etiam in una cauſa tm̃, iuriſdictionem mãdare. l. more. ff. de iur. om. iud. ut ſæpe dixi, licet doc.
100 iſta confundãt. Reſtringe tertio, ut ꝓcedat in his q̃bus tota iuriſdictio mãdata ẽ, ita loquitur tex. in d. l. cũ pretor. cũ dat exẽplum legati, oportet ergo q; habeat iuriſdictionem

diſtionem,qualē habet legatus,ideo is qui à ꝑtore habebit iuriſdictionē mandatam,totam.ſ.non ꝑtem,poterit dare iudicem,tantam.n.habet iuriſdictionem,quantā habet legatus.l.1.§.damus.ff.de ſuſpe.tut.non loquor de priuilegijs,ſed de iuriſdictione mādata,ut in d.§.damus,ſecus erit in eo,cui pars iuriſdictionis mādata eſt,nā licet exēpla nō reſtringant regulam,tñ declarāt in quibus terminis loquatur regula glo.not.in c.quod dei timorē, extra de ſtat. monach.et ut dicit Bal.in conſ.357.incip. nulla mulier ſe nubat.col.pen.uerſ.ſed qd eſt ſi iſta,uol.1.exēpla,ſicut digitus,rem oſtēdunt. & tactui quodāmō ſubijciunt,ꝑ tex.in l.1.ff.de ꝑſcript.uerb.et in.§.ſed eum magis,inſt.de gradib.tex.eſt,et ibi Bar.et Alex.qui alleg. concord.in l.nam qđ liquide.§.fi.ff.de penu legat.tex. eſt in l.ut reſponſum.C.de tranſact.& in l.regula.ff.de iur.& facti igno.Paris in conſ.110.nu.62.uol.1.aduerte tñ q̄ he quatuor limitationes,uidelicet 2.4.5 6 poſſunt ad unam ſolam redigi,cum reſtrictionibus,et declarationibus opportunis, tñ quia ſeparatim tractantur à doct.Ideo & ego de ſingulis ſeparatim tractandū duxi,

101 ad faciliorem doctrinā Tyronum. Septimo limita nō ꝑcedere in delegato legis,nam ſcđm Alex.in hac l.1.nu. 13.lex ſcripta defert ĩterdū delegatā iuriſdictionē.ſ.quādo hoc exprimitur,et ita ait tenere Bal.ĩ hac l.1.ꝑ tex. in c.ad abolendā.§.fi.de heret.et qđ not.Io.an.in c.1.de maio.et obed.in 6.in nouell.et in d.c.ad abolendā,et eſt tex.in c.irrefragabili.§.ceterū,et ibi doc.de of. ordin. Bart.in l.4.§.ſi intra,in fin.ff.de dam.infe. Alex.poſt Bal.in d.l.more.ff.de iur.om.iud.et ĩ hac l.1.in 3.not. et Imol.in l.1.ff.de dan.infect.ubi Alex.dicit cōmunem

conſtit.princ. deniq; habemus text. expſſum in hac l.1. in princ.ubi primo dixerat ſpālr tributa mādari nō poſſe, deinde huius regule ſubijcit exēplum cognitionis legis iulie delegate, et infert eam mādari nō poſſe, ſatis ergo oñdit, ꝙ cognitio, q̄ delegatā appellauit, eſt ſpāliter tributa, et ꝙ talia mādari non pñt, cum itaq; habeamus caſum legis expſſum, non ē dubitandū l.cum pcib.C.de proba.l. ceſar.ff.de publ.l.ancille, et ibi glo.et Salic.C.de furt.l. ille aut ille.§.cū in uerbis.ff.de leg.3.et bal.in conſ.215. incip.pponitur ꝙ inueſtiture, col.2.circa fi.lib.2.nec īdigemus gloſſa ubi habemus textū, ut ait bal.in conſ.343. incip.examinanda ſunt, col.1.circa fi.uol.1.et ubi uerba ſunt clara, cauillationes doctorū non ſunt admittēdæ, ut ait bal.in conſ.174.incip.caſus ē talis quoddā fenile lib. 2.Idem tradunt doct.de delegatione ptoria, ut.ſ.talis delegatus non poſſit iuriſdictionē mādare, ſcdm Bart.in d. l.4.§.duas.ff.de dam.infect.dic ut dixi ſupra, in 6.am-

104 pliatione. Octauo limita non pcedere, in his qbus ſpecialiter et nominatim data eſt poteſtas ſubdelegandi à ptore, uel procōſule, uel ab alio magiſtratu, ita tenet glo. in l.ſolet.ff.de iur.om.iud. et glo.in c.is cui in glo.fi.de offic.deleg.lib.6. & doct.cōiter in d.l.à iudice, et pcipue Iaſ.col.2.C.de iud.Bar. & Bal.in d.l.more, Alex. in hac l.1.nu.27.bart.in d.l.ſolet Alber.ī d.l.more, col. 6.Fulg.qui hanc opinionem intrepide tenendam eſſe, ait Abb.in c.cum Bertoldus, col.11. de re iud.glo.in l.apertiſſimi.C.de indic. & Imol.in cle.1.de offi.deleg.ubi ait hanc eſſe cōem opinionem, & Alex.in conſ.157.uiſo inſtrumēto donationis, col.2.nu.12.uol.2.fel.ī c.ſup qōnū. §.ſi uero, nu.18.in uerſ.fallit quarto, Abb.in d.c.ſuper,

in prin. & in.§.porro, Rot.deciſ.363.in nouiſ. & Bal. in.l.non diſtinguemus.§.quæſitum.ff.de arbit. & ita ſe habet cõis opinio, ut per Alexã. in d.conſi. 157.lib.2. nume.3. Ratio eſt quia, ut ait Fel.in d.c.ſuper.§.ſi uero nu.18.non uidetur ipſe delegatus ſubdelegare, ſed ordinarius ipſe, qui hoc commiſit, arg.l. unũ ex familia.§.1. ff.de legat.1. & c.1.de procur.lib.6.hæc ratio eſt contra tex.expreſſum, in l.fi.ff.quis et à quo, ubi iudex datur à præſide iuſſu principis, nominatim iudicẽ ipſum declarantis, & tñ, non princeps ipſe, ſed pſes iudicẽ dediſſe intelligitur, ut ibi ait expreſſe, tex.qui cauillari nõ poteſt.
105 Præterea hæc limitatio ẽ contra tex. expſſum in l.more.ff.de iur.om.iudi. ubi indiſtincte dicitur, q̃ qui iuriſdictionẽ ſuo iure non habet, mandare cauſam nõ poteſt, & contra tex.in l.fi.inf.hoc titulo.ergo & c. Nec adiuuat cõem ſententiam q̃ iudicis dandi licentia ſit iuriſdictio.d.l.imperium.ff.de iur.om.iud. & q̃ mandari poſſit, nam uerius eſt q̃ hmõi poteſtas, eſt mixti imperij, ita ĩtelligitur tex.in l.imperiũ uerſ.fi.ff.de iur.om.iud. ut p Alciat.lib.paradox.2.ca.1. & dato q̃ ſit iuriſdictionis, eſt tñ talis iuriſdictionis, quæ nemini cõpetit, niſi ſpecialiter & nominatim detur.non dico à magiſtratu, ſed à lege ipſa, aut ſenatus cõſulto, aut cõſtitutione principis.l.cum ptor.§.1.ff.de iudi.ergo talis facultas à ma-
106 giſtratu dari non poteſt, & in hanc opinionẽ multi inclinant uidelicet Pet.de bella. & Cyn. in d.l.à iudice, & ſpecul.in titulo de iudi.deleg. §.2.uerſ. ſed nuqnuid delegatus Archid.in c.quãuis.de offic.deleg.lib.6. & Hoſtien.in c.ſup quæſtionũ.§.porro.de offic.deleg. & ibi glo. & pro ea adducit plures rõnes Io.an.in d.c.is cui, & ibi

& ibi Franch. dicit hanc opinionē eſſe ueriorē, licet contraria ſeruetur in practica, eandem opinionem. ſ. ꝙ delegatus nō poßit ſubdelegare, ēt ſi habeat expreſſam licentiam à magiſtratu, late defendit Cardi. in cle. 1. 12. q. de offic. deleg. imol. in c. ſup quæſtionū. §. porro, & §. ſi uero. de offic. deleg. Alex. in d. l. à iudice, & ibid. Ang. et per hæc uidetur ꝙ non poßit ſuſtineri hæc limitatio cōmuniter recepta, niſi diſtinguas inter dare iudicē, et mādare iuriſdictionē, ut ſcilicet delegatus iſte nō poßit ullo modo iudicem dare, quia hæc poteſtas dependet nō à magiſtratu, ſed à lege, ideo magiſtratus non poteſt trāsferre hanc poteſtatem. d. l. cum prætor. ita procedit tex. in d. l. à iudice, ſecus uidetur in mandato iuriſdictionis, qa hoc non uidetur prohibitum, quin poßit transferre poteſtatem ſubſtituendi, & ſic transferendi in alterū iuriſdictionem ſibi mandatā, prout in alijs mandatis euenit, c. 1. §. licet, et ibi Frāch. de procu. lib. 6. nu. 2. licet alias in negotio ſpecialiter commiſſo ſubſtituere non poſſet. ut
107 per Fel. in c. fi. §. cæterū, nu. 7. de offic. deleg. Cogita, qa poteſtas mādandi iuriſdictionē, introducta eſt ex cōſuetudine. d. l. more, et hac l. 1. §. fi. quæ cōſuetudo nō reperitur admiſſa in caſu iſto, ideo nō uidetur extēdenda. l. 3. §. fi. ff. de itin. actuq; priua. Bart. in auth. q rem in fi. C. de ſac. ſan. eccle. cuius opinio eſt cōis, ut ait Tiraquel. in tract. de iure primogen. quæſt. 16. in fi. num. 9. fo. 293. à terg. maxime qa expreſſum uidetur ꝙ nemo q alieno beneficio hēt iuriſdictionē, eā mādare poßit. d. l. more. ideo cogita, et nō uidetur ꝓcedere argumentū, de ꝓcuratore ad iudicē delegatū, ꝑ glo. in c. 1. in uerb. ꝓcurator. de ꝓcur. lib. 6. et ibi not. Frāch. nu. 6. alleg. Rot.

deciſio.413.incip.item fuit dubitatum. & not. in l.iu-
dicium ſoluitur. ff. de iudic. tamen mihi placet diſtin-
ctio ſupra facta, & quòd ualeat argumentum à man-
dato procuratoris ad mandatum iuriſdictionis eſt text.
in l. & quia.ff.de iuriſdictio.omni. iudic. & ibi Docto.
& not. in c.cum olim.de offic. delega. & Alexand.in
hac l.1. & in l.more. nume.5. ff. de iuriſdict. omnium
108 iudi. & Innoc.in c. in noſtra.de procur. Hanc com-
munem limitationē caſu quo admittenda ſit, prout uere
admittenda eſt, cum ſit cōis, & in practica obſeruetur.
ut ait Imol.in c.ſup.§.porro.de offic.deleg. & Franch.
in c.is cui.in fi.de offi.deleg.lib.6. reſtringit Ang.in d.
l. & quia.ff.de iuriſd.om.iud.non procedere, quādo ma
giſtratus daret poteſtatē ſubdelegādi, nomine ipſius dele
gati, quia impoſſibile eſt fundare iuriſdictionē, & poten
tiam hanc ſubdelegandi in perſona eius, cui mandata eſt
iuriſdictio, puta ſi diceret ſubdelega tuo nomine ꝓprio.
hoc enim nō poteſt, per tex. in d.l.more. quod etiā ꝓbat
Fely.in c.ſuper quæſtionū.§.ſi uero, nu.18. et Franch.
in c.cum cauſam, nu.10.extra de appellatio. Reſtrin-
ge ſecūdo ut non procedat in delegato principis, is enim
non poteſt transferre hanc poteſtatem ſubdelegandi, qa
hoc ei permiſſum non reperitur.l.cum prætor. §.1.ff.de
iudi.hanc opinionem tenet glo. per aliam rationem quæ
mihi non ſatisfacit.in d.c.ſuper quæſtionum.§.porro.in
uerb.transfert totam. & Abb. in c.cum bertoldus. de
re iudi. & Alber.in d.l.more.col.6. & Alex.in d.l.à
iudice.licet Iaſ.in d.l.à iudice. col.3. conetur impugna-
re. ſed uerius eſt delegato principis non eſſe datam hanc
poteſtatem. Ideo ſumus in regula de qua in d.l. cum præ
tor.

109 Ior. & in d.l.more. Reſtringitur tertio ut procedat in primo delegato, ſecus eſt in ſubdelegato, & ſic ſubdelegandi, poteſtas non poteſt dari ſubdelegato, ſecundum Ioan.and.in d.c.is cui. de offic.deleg.lib.6. & ibi Franch. Reſtringitur quarto procedere dũmodo detur expreſſe hæc poteſtas ab homine, alioqui delegati non habent à lege ipſa poteſtatem ſubdelegandi, ſecundum Ioan. andre.in dicto cap. is cui, & ibi Franch. 1
quæ opinio approbatur à Rot. deciſio.318. quæ incipit. Item ſi epiſcopus. Reſtringitur quinto procedere in ordinario, is enim poteſt dare poteſtatem ſubdelegandi, ſecus eſt, in delegato etiam à principe, nam is non poterit ſubdelegandi poteſtatem dare, ne procedatur in infinitum, ut tenet Archidiac. in dicto cap. quamuis. de officio delega. libro ſexto, & ſequitur Ioannes Andre. in dicto capi. is cui, de offic. delegat. & probatur in cap. cauſam, de appellatio. & tenet Franch.in dicto c.is cui, tamen ordinarius, bene poteſt delegare cum poteſtate ſubdelegandi, facit gloſſ. in in l. more, & l. ſequen. ff. de iuriſdictione omnium iudicum. & ibi per Bartol. idem tenentem, & idem tenet Cyn. in dicta. l. à iudice, & ſic de mandato expreſſe dato ab ordinario delegatus ſubdelegare poterit, ſequitur Bald. in .l. non diſtinguemus. §. quæſitum. ff. de arbitr. Reſtringitur ſexto procedere in mandato iuriſdictionis, poteſt enim dari poteſtas à magiſtratibus illi, cui mandant iuriſdictionem, illam alteri mandandi, prout etiam uidemus in procuratoribus obſeruari, & ita procedunt rationes pro communi opinione adductæ, & argumentum de quo in

l. & quia. ff. de iur. om. iud. Secus eſt quo ad poteſtatē dandi iudicē, nam hæc transferri non pōt etiā ab ordinario, ex quo lex dicit expreſſe q̄ nemini cōpetit, niſi cui lex ſpecialiter dederit, l. cum prætor. §. 1. ff. de iudic. & per conſequens mandari non poteſt. ut hac l. 1. in princ. & ita procedit id quod ait Franch. in d. c. 1. de procur. lib. 6. de quo ſupra nume. 107. & ita concordantur opi-

110 niones. Nono limita non ꝓcedere hanc concluſionē, in eo, qui ſciente et patiente ordinario ſubdelegat, ualet. n. eo caſu, id quod agitur. ut inquit Guliel. de cun. in l. 1. §. magiſtrum. el 2. ff. de exerci. ſequitur Alb. ibid. Idem tenet Bal. in l. more. ff. de iur. om. iud. & Alex. in conſil. 157. nu. 12. uolu. 2. & Fely. in d. c. ſuper quæſtionū. §. ſi uero. col. pen. in fi. de offi. deleg. uidetur enim hoc caſu facta de mandato ipſius ordinarij, qui cum ſciat delegationem hanc fieri & patiātur, cenſebitur tacite dediſſe hāc poteſtatē delegato, ut poßit ſubdelegare, & ualebit ſubdelegatio, quēadmodū ſi expreſſe dediſſet. Probat Iaſ. hanc limitationē in d. l. à iudice. col. 3. uerſi. quarto not. limita. adducit ſimile quia inquit ſi dn̄s ſcit & patitur cauſam ſuam agi à procuratore falſo, ualet perinde ac ſi dn̄s mandaſſet, ſcd̄m Inn. in c. ex parte decani. de reſcri. & in c. inter alios. in c. in noſtra, in glo. pe. de procu. et in c. cum in iure. in glo. magna, de offi. deleg. Arch. & Io. an. in c. ad agendū. de procu. lib. 6. bal. in l. licet. col. fi. C. de procu. & late Alex. in repe. l. ſæpe. ff. de re iud.

111 Hanc limitationē improbat Spec. in tit. de delega. §. 2. uerſi. quid ſi in delegatione, & uerſi. ſeq. & Archid. in c. quāuis. de offi. deleg. lib. 6. & Card. in cle. 1. 12. q. de offi. deleg. & Imol. in §. quem uero ex eo. & Fulgo. in d. l.

in d.l. à iudice, et Gemin. in d.c. is cui, eo. tit. lib. 6. Aduerte, ſi uis dicere, q̃ hm̃oi ſubdelegatio facta intelligitur à delegato ipſo, ex tacita poteſtate ſibi data à magiſtratu ordinario, qui ſcit et patitur, ut p̃ſupponit Alex. in d. conſ. 157. non poteſt ſuſtineri hæc limitatio cõiter receptà, quia ut dixi in p̃cedenti limitatione, exp̃ſſe non põt dari talis facultas ſubdelegãdi, multominus tacite, quia tacitum non operatur potentius q̃ exp̃ſſum l. qui ad certum. ff. locat. bal. in l. certi conditio, in princi. ff. ſi cert. pet. bal. in c. fi. de iur. calum. Si uero ĩtelligas, q̃ iuriſdictio cenſeatur tranſlata in ſubdelegatum, nõ ab ipſo delegato, ſed ab ipſo magiſtratu ordinario, ex illa patiẽtia, & ex illo tacito conſenſu, ꝑut uidetur p̃ſupponere, Iaſ. in d. l. à iudice, q̃n allegat ſimile, de quo ſupra. tunc difficultas ſtat in hoc; an iuriſdictio trãsferatur etiam ex mãdato tacito, & puto q̃ non, ſed requiritur exp̃ſſum, d. l. more. quod ex conſuetudine introductum, ĩ materia ſtricti iuris, non puto debere trahi ad alios caſus, etiam ſimiles, per ea quæ tradit bart. in d. authen. qui rem in fi. C. de ſacro ſanct. eccleſ. & per hoc uidetur, quòd non ualeant commiſſiones facte ab epiſcopis ſub hac forma expedias per te, uel per alium, licet contra ſentiant, Fel. in d. c. ſuper. §. ſi uero, col. final. poteſt tamen ſaluari uno caſu, quando ordinario ſuo ita reſcribit epiſcopus, arg. text. in l. ſæpe, & l. ſequen. ff. de offic. preſid. cogita, quia hæc ſunt noua.
112 Decimo limita non procedere quando partes ipſe nil oppoſuiſſent delegationi, ſed conſenſiſſent in iudicem datum, conteſtando litem coram eo, ualebunt enim geſta, ut ait gloſ. in l. legatus. ff. de offic. proconſ. & gloſ. in l. & quia. ff. de iur. om. iud.

& glo.in c.cum bertoldus.de re iudic.idem tenet Iaſ.in d.l.à iudice,col.3.uerſ.quinto limita, quia ſecundũ eum hæc eſt exceptio dilatoria, ideo non poteſt opponi poſt litem conteſtatam.l.pomponius.§. ratihabitionis. ff. de
113 pcur. & l.ita demũ.C.eo.titulo. Contrariũ tenet glo. in c.cũ cauſam.de appell.et glo.in c.1.de procur. lib.6. & ita ſe habet cõis opinio,ut ſcribit Fel.in d.c.ſup §.ſi uero, circa fi.de offi.deleg. & uere puto nõ poſſe ſuſtineri hanc limitationẽ,quia conſenſus partiũ ſolus nõ dat iuriſdictionẽ,ut patet in arbitris, & compromiſſarijs.l. ait prætor ubi Bart.ff.de re iud.l.notionem, ubi glo.ff. de uerb.ſignif.& ibi Alciat.tradit, & ſententia ab eo qui caret iuriſdictione lata nulla eſt.c.1.cũ glo.in uerb. canones, & ibi Doc.de re iudic.ſpecul.in titulo.de ſenten. §. uiſa, uerſic. item eſt, & exceptio incompetentiæ iudicis & defectus iuriſdictionis ſemper poteſt opponi Bart.in l.2.§.prætor.ff.qui ſatiſd. cogan. Abb.in c.ſignificaſti.de for.compet. Doct.in l.1.C. quando prouoc.non eſt neceſs.& in l.ſi ut proponis.C.quomodo et quando iud.Bal.in l.1.C.ſi à non compet.iud. Fel. late in c.ex parte.de offic.deleg.col.5.nume.16.in. 18. fal. Nec obſtat q̃ interdũ fieri poſsit prorogatio iuriſdictionis ex conſenſu partium. l.1.ff.de iudic. quia illud uerum eſt in magiſtratibus,ſecus in priuatis, ita loquitur tex. in d. l. 1. & ibi glo. idem forte eſt in delegato principis, ſed quando ſubeſt defectus, & impotentia ex parte mandantis, tunc puto quòd non ſufficit
114 conſenſus partium, per ſupradicta. Vndecimo limita non procedere quando delegatus uult ſubdelegare unum articulum tantum, hoc enim poteſt facere, ut

ut tradit Bart.in d.l.more.ff.de iur.om.iudic. Contrarium tenet Gul.de cun.Cyn.Bal.Salic.Fulg.& Iaſ. in d.l.à iudice.C.de iudic.& Ioan.and. & cōiter canoniſt.in c. ſuper quæſtionum.§.1.et §.quem uero, de of. deleg.& ibi Fel.in.§ ſi uero,circa fi.& doct.in c.cum cā-n,de appell.& Rot.in deciſ.159.incip.Item q̄ delegatus,& Cyn.et bal.in l.ſolet.ff.de iur.om.iud.et ſpecul. in tit.de iud.de leg.§.1.uerſ.ſed nunquid delegatus, & Alex.in d.l.à iudice,& in d.l.more,col.5.nu.26.ſemp enim militat ratio,de qua in d.l.more.ſ.q. non habet iuriſdictionem ſuo iure,quæ ratio ita militat in uno articulo, ſicut in tota cauſa.argumen.l. quæ de tota,in princ. ff de rei uendic.et ita ſe habet cōis opinio, ut tradit Iaſ. in d.l.à iudice.C.de iud.Fel.in c. ſup qōnū,col.3.nu.4. de of.deleg.ſuſtinetur tñ limitatio,ut ꝓcedat in articulo nō iuriſdictionali,et ita ſe hēt cōis opīo,ut p Alex.in d. l.more,nu.26.et Iaſ.ī d.l.à iudice,col.4.in prin.et fel. in d.c.ſuper queſtionum.§.ſi uero,circa fin.de offic.delegat. & hoc caſu ceſſat regula, de qua in d.l.more.

115 Duodecimo limita non procedere in uicario epiſcopi,hic enim poteſt cauſas delegare,ut tradit glo.in c.1.in uer. ipſius,de offi.uic.lib.6.& ibi doct.& Alex.in hac l.1. in fin. Immo etiam poteſt interdum uicarium alterum ſubſtituere,ut inquit Alex.ī hac l.1.regulariter cōtra, per tex.in c.clericos, ubi Abb.& doct.de offic.uic.dic ergo q̄ profecturus ex magna cauſa,poteſt uicariū ſubſtituere,quādo ſcilicet raro proficiſcitur, & cito reuerſurus, ut per gloſ.& docto.in clemen.1.in uerb. locum aliorum.de regular.et io.and.et Gemin. in c.cū ex eo. §.porro.de elect.lib.6.et Abb.in d.c. clericos. de offi.

uic. et Fel. in c. G. perpetuus, de fid. inſt. uide Bal. in l. ali quando. ff. de offic. proconſ. et in c. fi. col. 1. de offic. de- leg. et Card. in cle. 1. de offic. uic. et in cle. et ſi principa lis. q. 2. de reſcr. Subdit Franch. in d. c. 1. de offic. uic. lib. 6. nu. 4. q. de conſenſu epi, ex iuſta cauſa, poteſt ui- carius alterum ſubſtituere, nec per hoc abdicat à ſe iu- riſdictionem, et q. ita ſeruatur ex conſuetudiue approba ta, ſecundum Io. and. in. d. c. 1. et not. idem Io. an. in d. c. clericos. de offic. uic. & not. in d. cle. 1. eo. tit. & Lap. in allegation. 5. & rot. in deciſ. 378. incip. item fuit du- bitatum utrum uicarius. ubi etiam concluditur q. uica- rius indiſtincte hoc poßit facere, qñ habuit in mandatis ab epo poteſtatem conſtituendi alium uicarium, facit qđ not. Rot. in deciſ. 368. incip. item ſi epiſcopus. quod ex iure canonico, & ex conſuetudine admittendum eſt.

116 Tertiodecimo limita non procedere in cõſeruatoribus datis puta in cauſis uiduarum, uel pupillorum, uel loco- rum piorum, aut ſimilib. qui ad hoc dantur, ut defendãt à manifeſtis iniurijs, & uiolentijs c. 1. de offic. delega. lib. 6. hi enim poſſunt delegare, ut ait glo. in c. fi. in. §. ui ces. in uerb. nulli. de offic. deleg. lib. 6. & Alex. in hac l. 1. in fi. Contrarium eſt uerius, & expreſſum eſt q. con ſeruatores non poßint ſubdelegare in d. c. fi. in. §. uices, & ibi Doct. & tex. expreſſus in c. 1. eo. tit. de quo ui- de quæ dixi ſupra eo. nu. 33. & qđ tradit Nicol. bellon. præceptor meus doctiſsimus, nũc cæſareus Senator in dominio Mediolani, et præſes in ducatu lorene, quẽ ſem per honoris cauſa nomino, ĩ ſua elegãti quæſt. ad quẽ ſit appellan. à conſeruat. num. 6. qui imprimitur poſt tract.

117 eiuſdem. de offic. eius cui mand. eſt Iuriſd. Quartode-

cimo

cimo limita, non procedere in inquiſitoribus hereticę prà uitatis, hi.n. poſſunt ſubdelegare, ut inqt glo. in cle. 2. in uerb. ipſorũ, de heret. & ,pbat Alex. in hac. l. 1. in fi. et ibi Imol. nu. 6. & ita ſe habet cõis opinio, maxime quia ſunt delegati principis. Cõtrariũ mihi uidetur uerius, loquendo de his inquiſitoribus qui ſunt dati à conſtitu- tione pontificia, de quibus in cle. 1. de heret. rõ eſt quia hi ſunt iudices ſpecialiter delegati à lege, & ſic illa com miſſio eſt ſpecialiter tributa. p tex. in hac. l. 1. in prin. et eſt electa induſtria pſone. p tex. in c. fi. de offi. dele. ideo ego puto q̃ non poſſint ſubdelegare. p tex. in hac. l. 1. & in d. c. fi. ad hoc faciũt ea quæ dixi ſupra, in. 7. limitatio ne, ubi loquutus ſum de delegato legis, tñ ex iure ſpecia li, poterit delegare collegæ ſuo, ita loquitur tex. ĩ d. cle. 1. §. 1. uerſ. uerum, de heret. & ibi eſt argumentũ, q̃ al- teri non poteſt, quia incluſo uno, alij excluduntur. l. cum ꝑtor. in prin. ff. de iudi. & hac. l. 1. §. huius rei. Itẽ pote rit delegare inquiſitor ſpãliter datus ex reſcripto põti ficio, hic. n. eſt delegatus põtificis, & ſic principis. ideo delegare poterit. l. à iudice. C. de iudic. ſecus in delegato
118 ex conſtitutione ſua, ut dixi. Quintodecimo limita nõ ,pcedere qñ cõſuetudo aliter diſponit, ut tradit Alex. in hac. l. 1. nu. 28. tex. eſt & ibi not. Ang. in d. l. cũ prætor §. 1. de iudic. & facit tex. in d. l. more, & in hac. l. 1. §. fi. quia in hac materia delegationis plurimũ poteſt cõſue tudo. d. l. more, & in oĩbus. l. de quib. ff. de leg. adeo ut etiã priuatæ perſonę, ex cõſuetudine iuriſdictio cõpete re poſſit. c. cum cõtingat, de for. cõpet. hanc limitationẽ ,pbat Iaſ. in d. l. à iudice. col. 4. uerſ. ſeptimo, et Fel. in d. c. ſup quæſtionũ. §. ſi uero, col. fi. nu. 19. de offic. deleg.

ſubdit Iaſ.in d.l.à iudice,col.4.uerſ.ſeptimo, q̃ in caſibus p̃dictis,ẽt inuitis partibus, põt fieri delegatio, glo. eſt.ordin.in d.c.ſup quæſtionũ in.§.pen.in glo.magna, in uerb.ambo. & Inno.& Hoſtien.in c. qm̃ contra, de probat.& Ancha.in c.ſi à ſubdelegato, de offic. deleg. lib.6.quia nemini iniuriã facit qui utitur iure ſuo c.cũ eccleſia uulterana,de electio.l.iniuriarum.§.1.&.§.ſi quis.ff.de iniur.Niſi malitioſe ſe exoneraret, ut tradit ſpecul.in titulo,de iudi.deleg.§.2 uerſ.in caſibus autẽ.

119 Sextodecimo & ultimo limita,pcedere qñ alicui eſt cã cõmiſſa,ſeu cognitio cauſæ,is.n.non põt delegare,et ita pcedit regula,de qua in d.l.à iudice ſecundum Rafa.cu ma.in.l.1.col.2.ff.quis & à quo,quẽ refert Iaſ.in d.l. à iudice,col.4.uerſ.octauo,licet nõ pbet, ſecus ſi alicui cõmiſſa eſt iuriſdictio,quia tũc poſſet alteri delegare,ſecundum cuma.uult dicere,licet ipſe non explicet, q̃ iudex datus non põt alium iudicẽ dare, nec mãdare iuriſdictionem,is aũt cui mandata eſt iuriſdictio, poteſt alium iudicẽ dare.per tex.in l.cũ prætor.§.1.ff. de iudic. Iaſ. tñ in d.l.à iudice improbat hanc limitationẽ,ſed uera ẽ, quam tñ intellige procedere,ita demũ ſi tota iuriſdictio ei mandata eſt,qualis legato proconſulis dari ſolet.d.l. cũ prætor.§.1.ff.de iudic.& qualis eſt illa de qua loquitur.tex.in l.1.§.damus.ff.de ſuſpec.tuto. ergo is cui in una cauſa tm̃ mãdata fuerit iuriſdictio,prout in l. ſolet. ff.de iur.om.iud.iudicẽ dare nõ poterit.per tex. in d.l. cum prætor.Item oportet q̃ is à quo mãdata eſt,habeat imperium.per tex.in l.eum qui.ff.de iur.om.iudic.alioqui iudicem dare non poterit is cui mandata eſt iuriſdictio arg.l.nemo plus iuris.ff.de reg.iur. Intellige etiam

ꝙ iudicem dare poterit, non tamen poterit iuriſdictionē mandare etiam in una cauſa tm̄, quia iuriſdictionem pro priā non habet. l. more. ff. de iur. om. iud. ſic intelligendo uera eſt hæc limitatio, ſed tunc eadem eſt cum ſexta limi tatione, ibi uide alioqui non eſt uera ſi ſimpliciter intel ligatur, prout eam recitat Iaſ. in d. l. à iudice, ſuper quo
120 *uide quæ dixi ſupra. eo. nu. 98. 99. & . 100.* Vidimus ſu *pra in regula præcedenti, in limitationibus ad eam tradi tis, ꝙ delegatus principis poteſt alium iudicem dare, per tex. in l. à iudice. C. de iudic. diximus etiam ꝙ illa con cluſio recipit multas declarationes & reſtrictiones, ui deamus itaq; de ea. Fac regulam ꝙ delegatus principis alium iudicem dare ſeu ſubdelegare poteſt. l. à iudice. C. de iudic. & ibi tenent omnes Docto. & eſt opinio indu bitabilis, cum habeat legis deciſionem claram, ut per glo. in l. ancillæ. & ibi ſalic. C. de furt. principem au tem intelligo Imperatorem, & ſummum Pontificem, hu ius rei duplex allegatur ratio, prima eſt ꝙ in cauſa de legata cenſetur maior quocunq; ordinario. l. minor au tem. §. penul. in fine. ff. de mino. c. paſtoralis. §. 1. & c. ſane, de offic. deleg. cum itaq; poßit ordinarius dele gare, multo magis ſecundum Doct. hoc poterit delegatus principis, ſecūda ratio eſt quia iuriſdictio huius delegati uim quandam ordinariæ iuriſdictionis obtinet, cum ha beat immediate iuriſdictionem à Principe, qui dat ordi nariam ſecundum Bart. in l. legatus, in. 2. lect. circa fin. ff. de offic. proconſ. et leg. nulla ex his eſt bona, quia etiā qui habet iuriſdictionem à lege, non poteſt dare iudi cem niſi ſibi ſpecialiter hoc conceſſum fuerit. l. cum præ tor. §. 1. ff. de iudic. dic ergo quòd ſic placuit principi. l.*

à iudice.C.de iudic.quod placitum uim legis obtinet.l.1. ff.de conſtit.priucip.maxime in his quæ non repugnant iurigentium,l.proſpexit.ff.qui & à quibus, per ea quæ tradit Fel. & Dec.*in c.ſi quādo,de reſcript.et uere nul la ratio certa aßignari poteſt niſi impulſiua,aut colorata,de qua non eſt curādum,per ea quæ tradit glo.in l.1. §.ſexum,in uerb.ratus.ff.de poſtulan.* Amplia primo *hanc regulā,ut procedat ſiue princeps ex officio, & mo tu proprio,ſiue etiam de cōſenſu utriuſq; partis dederit delegatum,utroq; enim caſu datus iudex poterit aliū iudicem dare,tex.eſt not.in c.ſi,in princ.& ibi* Abb.*in 1. not.de offic.deleg.& tradit* Iaſ.*in d.l.à iudice.* Secū *do amplia,ut procedat non ſolum quādo impeditus,ex iuſta cauſa dat iudicem,ut in c.ſi pro debilitate,de offic.de leg.ſed etiā ſi nulla ſubſit cauſa, poteſt iudicē dare,tex. eſt no.in c.paſtoralis,in princ.in uerb.exonerare,& ibi clarius panor.de offic.deleg.limitando,ut ibi per eum.*

122 *Tertio amplia, ut poßit alium iudicem dare, etiam inuitis ptibus,ut tradit* Iaſ.*in d.l.à iudice.* Quarto no.*amplia hoc procedere non ſolum quando unus tantum eſt à principe delegatus, ſed etiam ſi habeat colegā, qui uelit per ſe procedere,nam hoc non obſtāte poteſt alter ſub delegare tex.eſt in c.quāuis,quem ibi ad hoc no.* Panor. *de offic.deleg.* Quinto *amplia,ut non ſolum unum,ſed etiam plures poßit iudices dare in una cauſa tantum, dato* ꝗ *ſibi ſoli fuerit delegata, ſecundum d.* Anto.de But. *in c.cum te & in c.ſuper quæſtionum, in princ.de offic.*

123 *delegat.* Limitatur *hæc regula ſic ampliata multis modis.* Primo *ut procedat in iudice dato à prīcipe , ſecus eſt in eo qui datus eſt à delegato principis, & ſic ſubdelega*

tus

tus principis nõ poterit alium iudicem dare.tex.eſt in c. ſuper quæſtionum.§.ſi uero duo,& ibi cano.ff.de offic.
114 deleg.& ita ſe habet cõmunis opinio. Secundo limitatur & declaratur,ut procedat in delegatione.i.in iudicis datione, ita loquitur tex.in d.l.à iudice.C.de iud. ſecus eſt in mandato iuriſdictionis, quia non poteſt negari,quin hæc delegatio ſit particularis & ſpecialis cõmiſſio.quo p̃ſuppoſito, ſequitur q́ is iuriſdictionem mãdare non poteſt,per regulam,de qua in hac l.1.in princ.poterit ergo iudicem dare,iuriſdictionem mandare non pote-
125 rit,quod not.quia nemo ita declarat. Terto limita hãc regulam,ſcd̃m multos,ut procedat, quando iudex à principe datus,uult delegare totam cãm,tunc poteſt,ſecus ſi uult delegare ſolam audientiam,& proceſſum cauſæ, reſeruata ſibi ſnĩa,hoc enim de iure ciuili non poteſt ſcd̃m cõem opinionem doct.per tex.in auth.ad hæc.C.de iud. ſecus eſt de iure canonico,d.c.ſuper quæſtionum,et tradit Iaſ.in d.auth.ad hæc,hæc limitatio non poteſt ſuſtineri,etiam de iure ciuili,quia tex.in auth. ut defunct. ſeu fune.eo.nõ iniu.§.illud,unde ſumpta eſt d.auth.ad hæc. non loquitur de delegatis,ſed de cõſiliarijs et aſſoribus, qui carent iuriſdictione,quiq; nomine preſidũ cognoſcebant cãs,et acta corã eis facta,cõcipiebãtur in p̃ſona p̃ſidum,qđ fieri uetat ibi imperator, de p̃tãte delegãdi nihil loquitur,qcquid dicat Iaſ.in d.l.à iudice,et qcquid dicãt alij,uide oĩno q̃ dixi ſup hoc inf.lib.3.in uerſ. & ideo,
126 nu.42.cũ mul.ſeq. Quarto limita et intellige hoc p̄cedere in iudice dato à ſummo principe, puta imperatore, uel ſummo põtifice, uel ab alio ſimili nõ recognoſcẽte ſuperiorẽ de iure,uel de facto,ſecus ẽ in delegatis eporum,

comitum, baronũ, marchionũ, uel ducum. Nã iſti nõ poſſent ſubdelegare, cuius rei ea ratio adducitur p doct. q̃a eorũ leges uel cõſtitutiões cẽſetur ius ꝓtoriũ, nõ aũt ius ciuile. ut p bar. et doc. in l. 5. in prin. ff. de uer. ob. cũ con cor. ibi traditis, ſed ad hoc ut delegatus à principe poſſit ſubdelegare, et ſic ad hoc ut habeat locum regula, de qua in d. l. à iudice. C. de iudi. eſt neceſſe q; delegatio fiat à tali prĩcipe, cuius cõſtitutio cẽſeatur ius ciuile, non aũt ius ꝓtoriũ. ut tradit bar. in l. 4. §. 1. circa fi. ff. de dã. infecti et ibi Io. de imo. multũ notat, ſeqtur ẽt Alex. in hac l. 1. in 3. col. et in l. more. ĩ 6. col. ff. de iuriſ. om. iu.
127 Quinto limita hãc regulã ut ꝓcedat quo ad cãs, q̃ al's ſui natura ſunt delegabiles, ſecus ſi reglariter ſint ĩdelegabiles, ꝗput ſunt cãæ meri ĩperij, ſcdm doc. in d. l. 1. in prin. tunc enim delegatus principis nõ põt eas ſubdelegare, ne duo ſpãlia circa idẽ cõcurrãt ſcdm Iac. but. & Alex. in d. l. à iudice. et Cy. et Saly. et Fulg. in l. 1. C. qui pro ſua iuriſdi. Io. an. in addi. Spec. in ti. de iudi. deleg. §. ſi uero uerſ.
128 itẽ ſi eſt delegatus. & late Alex. hic. Cõtrariũ tenet Iaſ. ĩ d. l. à iudice. p tex. ſuo iudicio ineuitabilẽ in d. l. unica. in fi. ibi nullo cauſarũ habito tractatu. C. q pro ſua iuriſd. et ibi glo. Bar. Bal. Ang. idẽ tenent. et Ang. in d. l. à iudice. et bart. in hac l. 1. et late Iaſ. defendit iſtã partẽ multipl'r inducendo tex. in d. l. unica. mihi uidetur q; ille tex. nõ ꝓbet intentionẽ Iaſonis, q̃a illa uerba, nullo cãrũ habito tractatu, nõ referũtur ad poteſtatẽ delegãdi, ſed ad appellationes, q̃ ad ipm delegatũ principis deuoluuntur à iudice p eũ dato, nullo habito tractatu cauſarũ. i. nõ refert, quales cauſæ ſint, hæ quarũ appellationes tractãtur, nam ſemp deuoluũtur ad delegantẽ, nullo habito

tractatu cãrũ, an aũt oẽs cauſæ ſubdelegari poßint, et an in delegationibus faciendis, habẽdus ſit tractatus cãrũ, & an facienda ſit aliqua diſtinctio inter unã et aliã cauſam, hoc ibi non q̃ritur, nec determinat ille tex. ex alijs igitur legibus hoc q̃rẽdũ erit, & ſic ex hac l. 1. in prin. q̃ indiſtincte loqtur. & ſic cõprehendit etiã delegatum ſubdelegantẽ, et dato q̃ uerba huius legis hunc caſum nõ cõprehẽdant. rõ tñ ſubeſt eadẽ, & ſic ſuſtinetur limitatio, maxime quia tex. in l. nemo põt. ff. de reg. iu. oẽs indiſtincte cõprehendit, caue tñ ne credas q̃ iſte delegatus principis, nõ poßit ſubdelegare cãs mixti ĩperij, quia hæ ſunt delegabiles, ut ſæpe dixi, ſed ſuſtinetur limitatio in cauſis, q̃ ſpãlr tribute ſunt lege, uel ſenatuscõſulto, uel cõſtitutione prĩcipis, q̃cũq; ſint, put cantat hæc lex in prin. nõ diſtinguẽdo, an ſint meri, an mixti ĩperij, an ſimplicis iuriſdictionis, put faciũt alij cõiter. Sed diſtinguẽdo, an ſint ſpãlr tribute, an uero cõpetãt iure magiſtratus.

119 Sexto limita nõ pcedere qñ eſt electa ĩduſtria pſonæ dati iudicis ſcd̃m doc. in d. c. fi. qd' pcedit qñ hoc apparet ex uerbis delegationis, uel ex q̃litate pſonæ, uel ex q̃litate facti, tex. ĩ d. c. fi. de of. del. et ibi plenius dclaratur p gl. et doc. qñ dicatur electa ĩduſtria pſonæ. et ita tenet Iaſ. ĩ d. l. à iudice. Quod adeo uerũ ẽ, ut ẽt cõſentiẽtibus ptibus ñ poßit iſto caſu fieri dlegatio ſcd'm doc. ibi, ad qd' faciũt ea q̃ dixi ſup eo. nu. 112. et. 113. an ãt et qñ cenſeatur electa induſtria pſonæ, uide q̃ dixi ſup lib. 1. in declarati. nu. 20. et 21. et nu. 36. et. 37. et nu. 116. et 120. Infert Imol. et Panor. qd̃ p illa uerba cõſciẽtiã tuã oneramus, q̃ quotidie opponũtur in reſcriptis pontificijs cẽſetur electa ĩduſtria pſone, adeo q̃ tũc ſubdelegare nõ

poſſet quod multũ exclamat Alex.in d.l.à iudice, ſequi
tur ẽt Alex.in d.l.more, Ang. tenet cõtrariũ, in auth.
ad hæc.C.de iudic.ubi dicit ex facto quæſitum fuiſſe,cũ
in reſcripto pontificio appoſita eſſent illa uerba, cõſcien
tiam tuam oneramus,an poſsit ſubdelegare, et dicit fuiſ
ſe obtentum q̃ ſic,eo quia ſummus Pontifex committen
do cauſam alicui,cenſetur eius conſcientiam onerare,er
130 go expreſsio eorum quæ tacite inſunt nihil operatur.l.
non recte.C. de fideiuſſ.l.3.ff.de leg.1. & pro hac opi-
nione dicit eſſe tex.apertũ in cle.1.de uerb.ſig. ubi ſum
mus Pontifex multum grauat guardianos, & generales
fratrum minorum circa eorum conſcientias, & tamen
quotidie, ut uidemus delegant & ſubſtituunt, ſequitur
Pau.de caſt.in d.l.à iudice,hæc rõ Angeli non eſt bona,
nam immo ex ſpeciali & expreſſa commiſsione cẽſetur
electa induſtria perſonæ,potiuſq; ex generali, & ex ta
cita,ut dixi ſupra lib.1.in declaratio.nu.36.& lib.2.in
uerb.ſpecialiter,nu.10.ideo Iaſ.in d.l.à iudice tenet pri
mam opinionem,q̃ per talia uerba tuã conſcientiam one
ramus,intelligatur ſublata poteſtas dandi iudicem,idem
tenet Bal.in c.ſi pro debilitate.in.4.col.de offi.dele.Pa
nor.in c.cum in ueteri.per illũ tex.de cle. & hoc cõfir
mat Iaſ.per duo ſimilia,nam executor teſtamenti cuius
conſcientie commiſſum eſt non poteſt alteri ſubdelegare
l.nulli.in uerſ.pro ſua conſcientia, & ibi clarius Bal.in
2.col.C.de epi. & cle. Bald.in l.& in epiſtola circa fi.
C.de fideicom.ſecũdo facit q̃ uult glo.fi.in c. ſtatutum.
131 §.aſſeſſorem.de reſcrip.in.6.quæ ait, q̃ qñ aliquid cõ-
mittitur conſcientiæ alicuius, adeo cenſetur perſonale,
q̃ ẽt ab eius ſnĩa appellari non poteſt, & ibi no. & ſe-
quuntur

quũtur Imol. & Gemi. & illã glo. ad hoc reputat ſing. ꝑ au. de ca. in l. de pupillo. §. qui opus. ff. de op. no. nun. & Ang. Aret. in. §. ſed iſte inſti. de act, idẽ tenet Bal. in. c. ſi ſacerdos, de offic. ord. late Io. de ana. in cõſ. 34. quod incipit uiſis & diligenter conſideratis, & ꝑ hæc concludit Iaſ. ꝙ ſi in reſcripto adſint uerba hmõi, quæ cõiter apponuntur, uidelicet, conſcientiã tuã oneramus, intelligitur ſublata poteſtas ſubdelegandi. Quam conclu
132 ſionem ſic firmatã, & cõem, reſtringit Panor. in d. c. ſi. §. 1. in fi. de offic. deleg. procedere, qñ deciſio cauſæ fuit cõmiſſa conſcientiæ alicuius, quia tunc ſumus in caſu, de quo loquitur glo. in d. §. aſſeſſorẽ, ſecus (inquit) obſeruabitur, ſi adeſſet tñ clauſula generalis, uidelicet, cõſcientiam tuã oneramus, nõ exprimẽdo, an hæc cõſcientia magis in uno, q̃ in alio, oneretur, ſed ſimplr, tunc. n. opinatur ꝙ poſsit ſubdelegare, quia ſatisfactũ uidetur reſcripto, ſi delegãdo non faciat cõtra conſcientiã ſuam, et refert ſe ita ex facto conſultũ, rñdiſſe Florentiæ de archiepõ florentino, cui fuerat à ſummo Pontifice cõmiſſa cauſa, Iaſ. in d. l. à iudice dicit ſe credere ꝙ hæc non ſit bona limitatio, quia contra iura, & oẽs auctoritates ꝑalleg. ſubdit tñ magnam eſſe auctoritatẽ Abb. mihi uidetur et hoc ſepe dixi ꝙ in reſcriptis ad lites non habet locum regula, de qua loquitur tex. noſter in principio ꝑ tex. in l. ſepe, & l. ſeq. ff. de offi. ꝑſid. et ꝓpterea puto diſtinguendum eſſe, an cauſa ſit delegabilis, an nõ. primo caſu poterit ſubdelegare, ſecũdo caſu hoc nõ poterit, ita loquitur tex. in d. l. ſepe, et d. l. ſeq. niſi expreſſe appareat ꝙ tollitur ptãs dãdi iudicẽ, ut dixi ſupra ĩ uerb. ſpẽaliter, nu. 18.
133 Septimo limita ſecundũ Doc. ut non ꝓcedat qñ in dele

gatione iniunctum eſſet, q̃ perſonaliter exequatur, uel p̃ hæc uerba, per teipſum cognoſcas, tunc.n. etiam ſi cõſentirent partes, nõ poſſet alteri ſubdelegare, quaſi tunc electa ſit eius īduſtria, per d.c.ſi. ubi Panor. uel potius dic, hoc admittẽdum eſſe, quia per hmõi uerba, imponitur neceſſitas ſuſcipiende cognitionis, arg. tex. in d.l. ſæpe, & l.ſeq.ff. de of. p̃ſid. tñ omnes doct. loquũtur de induſtria perſone electa, ego nõ me fundo in īduſtria p̃ſone electe, nam fieri poteſt, q̃ alius magis īduſtrius inueniatur, cui tñ meo iudicio nõ poterit fieri ſubdelegatio, uis ergo ſtat
134 in p̃cepto delegantis, ut tũc nõ poßit fieri ſubdelegatio, quãdo p delegãtem imponitur neceßitas ſuſcipiende cognitionis, p tex in d.l. ſæpe, et l.ſeq.ff. de of. p̃ſid. ut dixi ſupra eo. lib. in uerb. ſp̃aliter, nu. 10. eãdem limitationẽ, p̃bat idem Ang. in d.l. more, et Pau. de ca. in d.l. à iudice, cui opĩoni arridet, id q̃d tradit ſpecul. in tit. de iudice delegato. §. iam nũc dicẽdum uer. pe. ubi ait q̃ ſi ſummus Pontifex deleget examinationem teſtiũ tribus cum clauſula q̃d per ſe examinẽt, illi nõ p̃nt alteri id committere, alia uide per Fel. in c. ſi. col. 3. nu. 3. de of. deleg. ubi tractat de his quæ cõmittuntur, ut p̃ſonaliter fiant, ibi oĩno
135 uide. Octauo limitatur, ut nõ p̃cedat regula q̃ñ princeps in reſcripto delegatorio monet iudicẽ q̃ ipſe, et nullus alius cognoſcat, de hoc eſt tex. ĩ l.1. §. de his. cũ glo. ff. de ſeparat. quẽ ita allegat Benedi. de plumb. in l. imperator. ff. de fideicõm. lib. ĩ hac l.1. in ult. col. poſt mediũ, et in d.l. more, ĩ 6. col. q̃d ego admitto, quia hmõi uerba, uidẽtur ĩponere neceßitatẽ ſuſcipiẽdæ cognitionis, iuxta
136 ta tex. ĩ d.l. ſepe, et l.ſeq. Nono limitatur ſcd̃m Iaſ. ĩ d. l. à iudice, ut nõ p̃cedat q̃ñ in reſcripto delegatorio ſcriptum

ptum ē, auctoritate noſtra cognoſcas, tūc.n.iudex à principe datus nō poterit aliū dare, qa quod fit p alterum.ſ. p perſonā mediatā, non ,pprie dicitur auctoritate noſtra fieri, ar.l.q liberis.§.fi.ff.de uulg.et pupill.ita in ſllis tenet Bal.in c.fi.in pe.col.dolo & cōtu.ſubdit Iaſ. q. hæc eſt ualde ſolēnis limitatio, ſi uera eſt, qa frequēter hmōi uerba apponūtur ī reſcriptis pōtificijs, poſtea ait ſe id ñ ponere, p cōſtāti, tñ mihi placet q. nō ſit adēpta facultas ſubdelegādi, qa nō uideo cur magis ſit īpoſita neceßitas ſuſcipiēde cognitionis p hmōi uerba, q̄ p uerba de qbus ī

137 d.l.ſepe, et ī d.l.ſeq. Decimo limita ſcdm Iaſ.in d.l.à iudice, ut nō ,pcedat qñ ī reſcripto eēnt poſita uerba geminata tu tu, uel p te te, nā ex hoc cognoſcitur enixa uolūtas principis uolētis, q. ille ipſe exequatur, pp geminatā uirtutē.l.baliſta.ff.ad Treb.ſcdm Bal.ī d.c.fi.in.2.col. de off.deleg.et ibi ſequūtur Imo.et d.car.et idē Bal.ī d. c.corā dilecto.in.2.col.de off.deleg.Hoc tñ ipſe idē Iaſ. reprobat ī l.ſi qs ī cōſcribēdo.C. de pact.p tex. ī uerba ſe ſe, et p alia plura q̄ ibi cumulauit, nihilominus ego cre

138 do q. poſſet ſuſtineri hæc limitatio.cogita. Vndecimo limitatur hæc regula, ut ,pcedat, qñ delegatio fit p uerbū mandamus, ſecus eſt ſi fieret p uerbū iubemus, uel pcipimus, uel aliud ſile, qa hec uerba neceßitatē ſuſcipiēde cognitiōis īponere uidētur, p glo.in l.ſepe.ff.de offi.,pcōſ. quā totus mundus approbat, ut p Alex.in d.l.more, & Iaſ.in d.l.à iudice.C.de iudic.contrarium puto uerius p ea q̄ dixi ſupra eo.in uerſ. mandata iuriſdictione, nu.7.

139 Duodecimo limitatur nō ,pcedere qñ in reſcripto adſunt hæc uerba, poßit & debeat, qa iſta duo uerba ſimul iuncta ſuſcipiēde cognitiōis neceßitatē importāt, c.1.ī uer.

poſſumus & debemus, ut eccle. benefi. l. p̄tor. in prin. ff. de eden. cle. 2. cum gloſſ. in uerbo debent. de ſtat. mona. Alex. in conſil. 223. in 2. uol. quod incipit uiſis uerbis di
140 cti teſtamēti. in fi. Decimotertio limitatur regula ut nō procedat, quādo princeps delegauit officium, ſeu miniſterium ſine iuriſdictione, & ſic actū nudi miniſterij, puta nuncium, ſeu legatū, quem uulgo ambaſciatorem appellamus, conſtituit, proculdubio ille aliū ſubſtituere non poterit, ut uidetur probari in d. c. fi. ubi plenius doct. de offi. deleg. & ibi Bal. in 1. col. dicit q̄ ille tex. eſt ad hoc ſingularis not. in cle. 1. eo. tit. facit l. 1. §. ſciendum. ff. de legatio. Bar. in l. imperiū. in 7. opp. ff. de iuriſd. om. iud. & ita reſidet Iaſ. in d. l. à iudice. in quo ego non inſiſto,
141 quia hoc nō pertinet ad materiā iuriſdictionis. Decimoquarto limita ut non procedat regula in his, quæ ſunt reſeruata principi in ſignū ſup̄mæ poteſtatis, quæ numerat bal. in l. 1. C. de iure aureo. anul. et in l. reſcripta, ubi Iaſ. C. de preci. impe. of. hæc enim ſi fuerint à principe delegata, non poterunt ſubdelegari, quia ex grauitate negocij p̄ſumitur electa induſtria perſone, ut per Iaſ. in d. l. à iudice, qui dicit q̄ ita ſingulariter tenent Ant. & Imol. in c. q̄ ſedes, de offi. ord. & ſequitur Alex. in hac l. 1. in ult. col. & in d. l. more, ſuper quo ego nō inſiſto, quia mihi magis uidetur, q̄ hoc caſu detur priuilegiū, quod ſine dubio perſonale eſt, l. & quia. ff. ſol. mat. q̄ q̄ delegetur iuriſdictio, de qua ſermo eſt. Decimoquinto limitatur
142 hæc regula, ut procedat quādo delegatio ſit per principē ſimpliciter, & ſic per reſcriptum, ſecus eſt inquit Iaſ. in d. l. à iudice, quando per conſtitutionem cōmittit alicui iuriſdictionem, in una cauſa, tunc enim dat iuriſdictionē ordina-

ordinariam, & ſpecialem gloſ. eſt multum ſolénis. C. ne ſic. poten. in glo. fi. in uerb. ſpecialiter fecerint, in prin. ubi Pau. de ca. & Iaſ. & non poteſt talis iudex à princi pe datus dare alium iudicem, per regulam, de qua in l. 1.
143 in prin. Vera eſt hæc limitatio, ſi loquimur de mandanda iuriſdictione, nam is cui ſpecialiter tributa eſt iuriſdictio, eam mandare non poteſt, ut ſæpe dixi, & ita loquitur tex. noſter, an autem iudicem dare poßit, de hoc non loquitur tex. iſte, ſed recurrendum eſt ad tex. in d. l. à iudice, & ad l. cum pretor. §. 1. ff. de iud. cogita, & per hæc cõfunditur illa cõmunis cõcluſio, qua dicitur q; delegatus à lege poteſt ſubdelegare, de qua uide ſupra eo. nu. 19. et altera qua dicitur quod doctor poteſt delegare, de qua uide ſupra eo. numer. 74. & ex his remanet expedita hæc concluſio, ad laudem Dei.

FINIS SECVNDI LIBRI.

CAMILLI PLAVTII

PÆZONIS IVRECONSVLTI

Fontanellatenſis Commentariorum ad *l. 1. ff. de offic. eius cui mand. eſt iuriſdict.*

LIBER TERTIVS.

L. 1. Verſ. *Et ideo uidentur errare magiſtratus.*

Error iſte de quo lex loquitur in quo uerſetur, nume. 1. & nume. 17.

Iuriſdictione data an tranſeat omnis iuriſdictio, & impe rium, nume. 3. cum mult. ſeq.

Cognitio cauſarum criminalium an ſit imperij, nu. 2. & an tranſeat in generali mandato, nu. 3. q. ſic. imo nõ, nu. 17. uſq; ad nu. 32.

Caſtigatio modica, an ſit meri imperij, nu. 8. & an poßit delegari, num. 9.

Legatus uerberandi ius habet, nu. 11.

L. fin. C. ubi & apud quem reſt. q̃uo procedat, nu. 15.

Reſeruata principi non delegantur, nu. 16.

Confiſcatio bonorum non delegatur, nu. 16.

Mãdatũ pcuratoris, et iuriſdictionis eqparãtur, nu. 17.

L. ſi priuatus. ff. qui & à quib. q̃uo procedat, nu. 35.

L. magiſtratibus. ff. de iur. om. iud. q̃uo procedat, nu. 36.

Supplicium quomodo accipiatur, nu. 36.

Caſtigatio proprie in quibus conſiſtat; & an cõpetat mu nicipalibus magiſtratibus, & cõtra quos, nu. 36. 37.

Seruos

Seruos damnare non licet magiſtratibus,licet obiurgare poſſint,& in uincula conijcere,nu.38. & an liberos caſtigandi ius habeant.nu.40.

Magiſtratus municipales imperiũ non habẽt.nu.38.40.

Auth.ad hæc.C.de iudic.quõ procedat.nu.42.

Authen. ut defuncti, ſeu func.§.illud quomodo precedat.numer.42.

Conſiliarij nõ poſſunt hodie cauſas audire per ſe,nu.42. & 43.& an differant à pedaneis,nu.46.

Falſitas pro iniquitate exponitur à glo.et male.nu.45.

1 *C Vero in quo uerſetur iſte error,poteſt dici q uerſatur in uerb. ſuam, nam hæc exercitatio,quæ ſibi data eſt ſpecialiter à lege iulia ſuper crimine adulterij, non pertinet ad iuriſdictionem illius magiſtratus,& ſic non eſt de ſua iuriſdictione,nec ad ipſum hoc competit iure magiſtratus ſui, ſed ſpecialiter ex beneficio legis iuliæ,& ſic extra uim magiſtratus,errat ergo magiſtratus iſte,qui uolens mãdare hmõi cognitionem et exercitationem.ſ.in caſu habili,puta qñ proficiſcitur,mandat iuriſdictionem ſuam,nam ſic dicendo,errat dum putat,q p tale mãdatũ transferatur hmõi exercitatio, quæ nõ comprehẽditur in iuriſdictione ſui magiſtratus,& per hoc ſoluitur illa q̃ſtio,an in generali mãdato tranſeant,ea quæ ſpecialiter tributa ſunt à lege,de qua infra tractabitur.*

2 *Quid ſi omittatur,uerbum ſuum, & ſimpliciter mandet iuriſdictionem.uidetur q tunc hæc tranſeãt,nam mandata iuriſdictione to-*

tum officiũ iuriſdicēdi tranſit l.1.§.damus.ff.de ſuſpec. tut. Contrarium eſt uerius, ut expreſſe ait tex. in hac l.1.ibi, mandata iuriſdictione nõ transferuntur, quod puto, uerum etiam in caſu profectionis, tex. enim ſimpliciter & indiſtincte loquitur ergo etc. l. de precio. ff. de publie. cum ſimilibus. Aliqui putant ꝙ ideo non continetur, qa cognitio cãrum criminaliũ ẽ meri imperij ſcdm communem opinionem, non autem iuriſdictionis, & ideo recte dicitur, ꝙ errat magiſtratus mandãdo iuriſdictionẽ ſuã, dum uult mandare imperiũ. Tu dic ꝙ cognitio nõ eſt meri imperij, ſed iuriſdictionis, nã imperiũ ipm nõ in cognitione, ſed in animaduerſione cõſiſtit, ut hac. l.1.§. qui mandatam, et l. imperium. ff. de iur. om. iud. & in l. ſolent. in prin. ff. de offi. proconſ. tamen ẽt cognitio ipſa non tranſit in generali mandato, ut hic ait tex. quod nõ
3 *tranſit ſine ſcrupulo, nam multi tenent contrariũ.* Hic *articulus eſt ualde utilis in practica, an ſcilicet data iuriſdictione tranſeat omnis iuriſdictio. duplex autem eſt tractatus, & duplex quæſtio, altera eſt an omnis iuriſdictio ſine imperio tranſeat, altera eſt an ẽt imperiũ ipſum merum transferatur, quæ tñ à doctoribus cõfundũtur, & ideo licet quæſtio meri imperij melius caderet infra lib.4. in. §. fi. ubi materia meri imperij tractatur, tñ quia utraq; quæſtio mixtim à doctoribus diſcutitur, idẽ ego faciam. opinionem illam ꝙ omnis iuriſdictio tranſeat & omne imperiũ in generali mandato tenet glo. in hac l.1. in uerſ. non aliter, et Alciat. qui multa allegat. in c. quod ſedem, de offic. ord. amplius tenent Doct. ꝙ etiam animaduerſio ipſa tranſibit. hãc opi. tenet Guid. de ſuz. in l. ſolet. ff. de iur. om. iud. dum ait ꝙ mandata iuriſdictione*

ctione uniuerſali, quam habet quis in caſtro, tranſibit merum imperiũ per. l. quædam ff. de acqui. rer. domi. idem tenet Rai. hic in addit. idem tenet Ang. in d. l. cognitio, & Io. de Imol. in l. à diuo Pio ff. de re iudic. & Abb. in c. ſi quis contra clericũ, de for. compet. & Alex. in hac l. 1. nu. 75. Idem ſentit Abb. dum ait q̃ excommunicatio tranſit in delegatum abſq; ſpeciali mandato, hoc eſt poteſtas excõmunicandi, c. ex literis de offic. deleg. q̃ poteſtas eſt meri imperij ſecundum Inno. in c. trãſmiſſa in fi. de elec. et ſpec. in tit. de iur. om. iud. in uerſ. ſcdm omnes & ibi Ioan. & Alex. hic nu. 73. & ſic apparet q̃ in talibus non eſt opus ſpeciali mandato. eãdem opinionem te-
4 net glo. in auth. de defenſo. ciuit. §. iuriſiurandi in uerb. iuriſdictione, idem tenet Bart. & Doct. in l. imperium. ff. de iur. om. iud. et Bald. in c. 1. §. ad hæc, in tit. de pace conſtan. & ibid. Bart. in. §. 1. in uerb. criminalibus, & Doct. in hac. l. 1. & in l. 1. ff. de iur. om. iud. hoc idem tenet glo. in cle. 1. de for. comp. & latiſsime Paul. de caſt. in conſ. 187. incip. notandum eſt q̃ hæc imperialis cõceſſio, uol. 2. & Bal. in l. beneficium. 2. col. uerſ. itẽ not. ff. de conſt. prin. ubi ait q̃ ſi princeps donet iuriſdictionem caſtri, intelligitur donare etiam merum imperium, et ſic habebit oẽs fructus iuriſdictionis tam in ciuilibus q̃ in criminalibus. Not. pulchre Io. an. in addit. ſpec. in ti. de iur. om. iud. uerſ. quæ autem, nu. 15. in addition. magnæ incip. paſtoralis ibi, habeo cõſ. Dyn. ubi refert Dyn. conſuluiſſe q̃ conceſsio facta ab Imperatore eccleſiæ de omni iuriſdictione caſtri, includit etiam merum imperium, quod eſt ſecũdum eum ſpecies iuriſdictionis, idem ait cõſuluiſſe oldrad. in conſ. 252. ad quæſtionem, ſic etiam in

donatione facta Pape Siluestro, nil dictum fuit de me-
ro imperio, tamen comprehenditur imperiũ, ut in c. fun
damentum, de elect. lib. 6. Abb. in c. quod ſedem, de offi.
5 ordin. Paris late in conſ. 9. in princ. uol. 1. Quæ cõclu-
ſio ſine dubio uidetur procedere, quãdo adiectum eſt uer
bum omnimoda, per glo. in cle. 1. in uerb. omnimodam, de
fo. comp. et ibi card. col. 20. q. 6. & ibi Io. de Imol. col. 8.
& Paul. de caſt. in d. conſ. 187. et Rom. in l. ſi duo. ff. de
acqui. here. Fel. in c. quod ſedem, col. pen. & fin. & in
c. graue, col. fin. de offic. ordin. & Riminal. in l. impe-
rium & ibi Iaſ. col. 7. uerſ. 3. ff. de iur. om. iud. & Paris
in conſ. 9. nu. 6. uol. 1. Idem uidetur quãdo conceſſa eſt
plena ſeu pleniſſima iuriſdictio, ut tradit glo. in l. ſi in ali
quam. §. finali. ff. de offic. proconſ. & ibi Fulg. & Fel.
in d. c. graue circa fin. & Paris in d. conſ. 9. nume. 7.
6 uol. 1. Idem uidetur & ſi ſimpliciter facta ſit mẽtio iu
riſdictionis, qñ ſumus in caſu habili, ideo ſcribit Alex.
in hac. l. 1. col. 18. in fi. nu. 66. uerſ. in eadẽ, ibi generali
conceſſione & nu. 73. & ſequuntur communiter Doct.
quod in generali delegatione iuriſdictionis tranſeunt, ea,
quæ ſunt meri imperij, quando ſumus in caſu, in quo me
rum imperiũ ſpecialiter delegari poteſt, & probat Pet.
Paul. Paris in d. conſ. 9. num. 21. uol. primo, & Alciat.
late in c. quod ſedem, de offi. ordin. pro hac opinione quæ
uidetur communis, adducitur tex. in c. cum ueniſſent de
eo qui mit. in poſſ. cauſa re. ſeruan. ubi abſq; ſpeciali mã
dato in delegatum tranſit poteſtas mittendi in poſſeſſio-
nem ex primo decreto. quod eſt mixti imperij. l. iubere.
ff. de iuriſd. om. iudi. hic tex. loquitur de mixto imperio,
quod ſecundum ueriorem opinionem delegari poteſt, ideo

non

non meretur allegari in hac quæſtione, quæ de mero imperio loquitur. Itē adducitur tex. in l. cognitio. in principio, inf. eod. ubi cauſa remotionis ſuſpecti tutoris, quæ ſecundum Doct. eſt mixti imperij, uenit in generali delegatione facta legato proconſulis, dic hoc ideo euenire q̃a cognitio ſuſpecti tutoris comprehenditur in generali iuriſdictione, ita innuit ille tex. & uidetur probari in l. 1. in prin. ff. de ſuſpect. tutor. & inſtit. eo. in prin. deſcendit enim ex lege. 12. tab. ut ibi dicitur, & ſic non competit ſpeciali iure, item reſponde. ut dixi ſupra in proximo argumento. Item facit nā idem operatur genus quo ad genus, quod oparetur ſpecies quo ad ſpēm. l. ſi duo, in fi. ff. de admi. tut. l. oēs. C. de p̄ſcrip. 30. an. uerum eſt argumentū, ſed negatur q̃ in generali iuriſdictione cōprehendantur ea q̃ ſpecialiter tribuūtur, ut hic innuit text. uel melius dic q̃ multa ſunt q̃ ſpeciale mandatū exigūt, nec ſufficit gñalis loquutio, ut infra oſtēditur, nu. 17. et. 18.
7 Itē facit tex. in. §. probibemus in auth. de collator. qui ſecundū Alex. multū urget. tu dic q̃ loquitur qñ conſtituitur locūtenens, ſeu uicegerēs, qui in totū repreſentat perſonā eius, cuius uices gerit, tā in generali iuriſdictione, q̃ in ſpeciali. l. 2. C. de offic. eius q uic. alte. ger. ſecus eſt in eo cui mādatur iuriſdictio, nā tunc non ueniūt niſi ea q̃ cōpetāt iure magiſtratus, et in iuriſdictione gñali, q̃ uero ſpāli iure ſibi cōpetunt, extra iuriſdictionē ſunt, et hoc innuit tex. hic ī uerſ. et ideo uidētur errare magiſtratus, q determinat hūc caſū, nā dū uellet magiſtratus mādare cognitionē legis Iulie de adulterijs, iuriſdictionē ſuā mādabāt, et dicit tex. illos errare, q̃a talia nō ſūt
8 ī ſua iuriſdictiōe. Itē facit nā modica corpis caſtigatio

quando loco pene delicti infertur eſt meri imperij, quia expeditur officio iudic. nobili ad publicam utilitatem; & ſic eſt animaduerſio in facinoroſos homines, & cõſequẽter meri imperij, ut per Bart. & doct. in l. imperium. ff. de iur. om. iud. tamen, quia cõpetit quibuslibet magiſtratibus, etiam inferioribus, ut l. magiſtratibus, eo. tit. & in §. audient. in auth. de defenſo. ciuit. poteſt delegari, per regulam huius legis, in uer. quæ uero, ſecundum Bar. in l. ne quicquam. §. ubi decretum. ff. de offic. proconſ. et in l. imperium. ff. de iurriſdi. om. iud. et ibi Alex. ſicut cauſæ iuriſdictionis ſimplicis ueniunt in generali delegatione iuxta. l. ſolet. eo. ti. quia competũt iure magiſtratus; & ita uidetur eſſe mens huius. l. in uerb. quæ uero iuncto princ. ibi mandata iuriſdictione, bene facit tex. in hac l. §. qui mandata, in fi. & l. fin. in fi. inf. hoc tit. nõ uio-
9 lando tex. ſecũdum Alex. In hoc fundamento p̃ſupponuntur multa quæ ſunt falſa, p̃ſupponitur enim q̃ modica caſtigatio poßit delegari, ego preſuppono contrariũ, per tex. expreſſum in l. nemo poteſt ĩ uerb. cuiuslibet alterius cohertionis. ff. de reg. iur. preſupponitur etiam q̃ oĩa quæ competunt magiſtratibus municipalibus poſſunt delegari ego preſuppono contrarium, q̃ immo aliqua cõpetunt his magiſtratibus quæ non delegantur, ut eſt datio tutoris. l. ius dandi. ff. de tuto. et curat. dat. ab his, ut dixi lib. 1. in p̃fatio. nu. 31. ea enim quæ ſpecialiter data ſunt his magiſtratibus, non mandantur per hunc tex. qui generaliter loquitur, & licet de magnis magiſtratibus loquatur, tamen multo magis habet locum in minoribus, maxime retenta illa opinione, quod hi magiſtratus non poſſunt, nec hæc, nec alia delegare, ut quibuſdam

10 dam uiſum eſt. Item non bene infertur cauſæ ſimplicis
iuriſdictionis tranſeunt cum iuriſdictione generali, ergo
idem eſt in alijs cauſis quãdo poſſunt delegari, quia ratio
quare trãſeãt, nõ ea eſt, quia poſſunt delegari, ſed quia in
iuriſdictione comprehẽduntur, alioqui ſi non cõphende
rentur nõ traſirent, licet eſſent delegabilia, poteſt etiam
dici, ꝙ magiſtratibus his nõ competat hæc cohertio, qua
tenus ẽ imperij, ut dicã infra, nu. 36. et quatenus compe
tat, dico ꝙ mandari nõ poteſt, niſi qñ conſtituitur locum
tenẽs, ut dicam infra lib. 4. qñ loquar de mero imperio.
11 Item adducitur tex. in l. ſi quid erit ſupra, de offi. pconſ.
ubi uerberare nõ acriter uidetur trãſire in legatum pro
conſulis, reliqua uero ab inde ſupra debet remittere lega
tus ad procõſulem, et ſic innuit ꝙ, abſq; alia ſpãli delega
tione, poßit aliqualiter caſtigare, & ita per illum tex. te
net Ful. in d. l. magiſtratibus. Ille tex. poteſt intelligi de
mixto imperio quod iuriſdictioni coheret, hoc enim trã-
ſit cum iuriſdictione, ut hac l. 1. in fi. & l. fi. hoc tit. Item
poteſt dici ꝙ talis cohertio modica, ſeu caſtigatio nõ eſt
de his quæ ſpecialiter tribuuntur, ut patet in d. l. ſi quid
erit, & in d. l. magiſtratibus, igitur nõ eſt mirũ ſi tran-
ſit cum iuriſdictione mandata, denique poteſt dici ꝙ hoc
ſibi commiſſum eſt ſpecialiter, & ſic non ex mandato iu
riſdictionis, ſed ex lege ſpeciali competit, l. 1. C. de offic.
12 proconſ. & leg. l. ſolent. ff. eod. Item adducitur text.
in l. 1. §. à præfectis. ff. de leg. 3. in uer. uice præfecti,
dic quod ibi loqnitur de uice gerente conſtituto à princi
pe, de quo nemo dubitat quin habeat imperium, ut ĩ auth.
de collato. §. ad hæc. Item adducitur tex. in l. 1. C. de
offic. proconſ. iuncta l. legati. ff. eo. tit. reſponde ut ſupra.

lex enim id ſpecialiter indulſit alioqui non erat opus conceſſione impiali, ſi ex iuriſdictione procõſulis ſibi cõpe-
13 tebat.l.1.ff.ad munici.l.1.C.de theſau.lib.10. Itẽ adducitur tex.no.in l.fi.C.ubi & apud quem in integ.reſti.nõ eſt neceſ.ad fi.qui tex.ſcd̃m Alexã.hic eſt melior de iure, ubi in generali delegatione uenit cauſa reſtit. in integ.quæ ſine dubio eſt mixti imperij, & ꝑpter eius fauorem permittitur delegari, ergo eadem ratione uidetur idem dicẽdũ de cognitione meri imperij, cum pariter ꝓhi-
14 bite ſint delegari regulariter ſcd̃m doct. Reſpõdetur ad hoc, negando ꝙ cauſa reſtitutionis in integrum eſſet indelegabilis, imo erat delegabilis, ut ibi ꝓſupponit text. ſed dubium erat an ſpeciale mandatũ exigeretur, prout etiam requiritur ſpeciale ad petendam reſtitutionẽ, tamẽ quia iure magiſtratus cõpetit ex generali iuriſdictione, declaratum eſt quod comprehendatur in mandato generalis iuriſditionis non ullo fauore, ſed mero iure, alioqui ſi ſuper fauore fundata eſſet illa permiſſio, fatui fuiſſent illi ueteres iuriſconſulti qui diſputando conabantur defendere, quòd de iure hæc reſtitutio tranſibat cum generali iuriſdictione ante ſanctionem Iuſtiniani, cum non ſuper fauoribus, ſed ſuper regulis iuris interpretationes prudentum debeant inniti.l.nam ut ait Pedius.& l. ſequen.ff.de legib. & dato ꝙ ſubſit aliqua ſpecialitas ibi, illa non eſt in eo an delegari poſſit, nam hoc pro comperto habetur, ſed an tranſeat in generali mandato, ut etiã
15 tradit Alciat.in c.quod ſedem.de offic.ordina. Item adducitur pro hac opinione tex.in l.2.in princip. iuncta gloſſ. prima & ſecũda, infra eod.ubi mandata ſpecialiter uel generaliter iuriſditione tranſit illa cauſa mixti

imperij, quæ non poterat delegari, & ſic innuit quòd non refert an generaliter uel ſpecialiter delegatur, ſed an poßit delegari, dic quòd utrunq; ſpectatur. primo an poßit delegari. ſecundo quo iure poßit delegari, uidelicet an iure ſpeciali, an ex generali mandato. non enim omnia quæ delegari poſſunt, tranſeunt cum generali mādato. hoc innuit text. in dicta l. fi. C. ubi & apud quem. ueteres enim conueniebant quòd cauſa reſtitutionis in integrum erat delegabilis, & quòd ex ſpeciali mandato tranſiret nemo dubitabat, ſed dubitabat an ex generali mandato tranſiret, preſupponit ergo tex quòd ſunt aliqua delegabilia quæ tamen poſsibile eſt non transferri ex generali mandato. alioqui illi ueteres iuriſconſulti fatui fuiſſent qui admittebant reſtitutionem ſpecialiter delegari poſſe, ſed in generali mandato non comprehendi putabant. ut preſupponit text. in d. l. fina. & ſic ille text. retorquetur in contrarium, ratio dubitādi pro his qui putabāt nō comprehēdi ea erat, quia idem eſt in mandato procuratorio. non enim continetur niſi ſpecialiter mādetur. Ratio cōtrarie partis erat, quia reſtitutio comprehēditur in generali iuriſdictione, ergo trāſit ea mādata, & ſic ſtatuit Iuſtinianus dirimēdo cōtrouerſias ue-
16 terum Iuriſcōſultorum in d. l. fina. Limitat Alexā. hāc opi. quam ipſe tenet ut nō procedat in reſeruatis prīcipi. p tex. in c. qđ trāslationē. et no. Ant. de bu. in c. qđ ſedes. ff. de offi. ord. Alex. hic nu. 74. Scdo limitat nō pcedere ī uicario, in quo ſpāle eſt, q, nō poßit mādare talia ex gñali mādato. c. 2. de offi. uic. lib. 6. Alex. hic nu. 74. Tertio limitat ut nō procedat in cōfiſcatione bonorū, talis. n. ptās nō trāſit niſi ſpāliter mādetur. l. 1. C. de

ſine iuſſ.prin.lice.cert.iud.cõfiſc.ita not.Bar.in l.fi.ff. de offic.præfe.uigi. Alex. hic, nume.75. Contrariam
17 opin.multi tenuerunt, & mihi uidetur uerior. pro qua facit q; mandatum procuratoris, & mandatũ delegatorium iuriſdictionis equiperantur.l. & quia infra tit. 2.c.cum olim Abbas ibi no.imo.de offic.deleg. ubi inno. arguit de uno mandato ad aliud,et ita dicit etiam Inno. in c.in noſtra,de procur. ſed in mandato generali dato procuratori ad cauſas,non uenit q; poſſit tractare cauſas criminales,& ſic meri imperij,ut in cle. non poteſt, de procur.l.non ſolum.§.fi.ff.de procur.l.3.§. ſi procurator,& ibi ad hoc illũ.tex.ponderat Bald.in lect. anti qua.ff.quod quiſq; iur.no.ſpec.in tit.de pcu.§.1. uerſ. ſed nunquid media & uerſ. ſed nunquid ſufficit habere mandatum,& no. Bald.in l.reos.C. de accu. in.12.col. et lo.de imo.ĩ l.pen.§.ad crimẽ,ff.de pub.iud.in.6.car. ergo dato q; aliquo caſu cauſæ meri imperij mãdari poſ ſint, non tranſibunt in generali mãdato,opinio eſt uera, & probatur in hac.l.1.in uerſ.& ideo uidentur,ubi eſt tex.clarus, quòd talia non comprehenduntur in iuriſdictione,alioqui non errarent, qui uolendo mandare talia,mandant iuriſdictionem ſuam,cũ ergo non contineantur hæc in ſua iuriſdictione, & ſic iure magiſtratus ea non habeant, ſed iure ſpeciali, quis dubitat q; mandata ſua iuriſdictione quiſquam transferat iſta; profecto nemo, & ſi quis alias ſentit,errat,prout hic manifeſte dicit tex.dum dicit errare eos qui dum uolunt talia mandare,mandant iuriſdictionem ſuam,alioqui non bene diceret lex,q; errant mandando ea quæ mandari non poſſunt,quia in hoc non eſt error, quando ideo non tranſit, quia

*quia non poteſt delegari, ſed impoſsibilitas ſubeſt, tunc
autem error ſubeſt, quando euenit caſus delegandi, &
ſic quando poſſunt delegare, & uolunt id facere, ſed er-
rant in delegatione mandando iuriſdictionem ſuam, hoc
enim caſu ſubeſt uoluntas, ſubeſt poteſtas delegandi, ſed
neſciunt delegare, & ſic errant delegando iuriſdictio-
nem, ex quo hæc non continentur in iuriſdictione ſua,
ideſt iure magiſtratus non competunt, ſed ſpeciali iure.*
18 *Secundo dicitur q. quando aliquid ſpecialiter in ſignū
prerogatiue & priuilegij eſt alicui reſeruatum, illud nō
uenit in generali mandato, c. quod translationem. de of
fic. lega. ſed ea quæ ſpecialiter data ſunt, uidentur da-
ta in priuilegium, ſi uera eſt communis opinio* Docto.
ergo hæc non ueniunt in generali mandato. Tertio *fa-
cit regula de qua in l. nihil tam naturale. ff. de reg. iur.
cum enim hæc ſpecialiter dentur à lege magiſtratui, ſpe
cialiter etiam ab ipſo transferenda ſunt, arg. l. nihil tam*
19 *naturale. ff. de reg. iur.* Quarto *uidetur caſus in c. 2.
de offic. ui. in. 6. ubi ſi epiſcopus conſtituit uicarium, non
ueniet in generali mandato, q. poſsit inquirere & puni
re exceſſus, niſi id ſpecialiter committatur.* Quinto *ui
detur probari in d. l. ſolent, in principio tenendo q. ille*
20 *tex. habeat locum in ſpeciali mandato.* Sexto *ſecundū
Soc. facit glo. in l. 2. ſupra de offic. proconſ. quæ uoluit
quòd facultas interponendi auctoritatem manumiſsioni
non tranſeat in legatum proconſulis ex generali man-
dato, ſed requiratur ſpeciale, hanc opin. ſentit Guil. de
cun. hic, idem tenet Sali. in d. l. placet, ubi dicit q. cauſe
imperij non tranſeunt in generali mandato, quamuis ſpe*
21 *cialiter poſſent in aliquo caſu delegari.* Idē tenēt Ant.

de but. & Io. de Imol. in c. ſi quis cōtra clericum, de foro comp. & in c. auditor de reſcript. & Ioan. de Imol. in c. ex literis, de of. deleg. qui aiunt q mandata iuriſdictione in genere, non tranſeunt ea, quæ ſunt imperij, in d. c. qđ translationem, & per d. c. 2. de offic. uic. in 6. & per no. per ſpec. in titu. de execut. ſenten. §. nunc dicendum.
22 in princ. & alleg. d. c. 2. Aduerte tamen quia exempla ab his propoſita non ſunt bona, quia loquuntur de mixto imperio, in quo teneo ego q tranſeat cum iuriſdictione, ut hac l. 1. in fi. tamen auctores allegati, cū teneāt hoc in mixto imperio, multo magis idem tenent in mero, ut etiam ſentit ſpec. in titu. de iuriſdict. om. iud. uer. quæ autem meri, & Ioā. And. in addit. ſpec. in tit. de ſindico. in rub. in fi. facit id quod tradit Bart. in l. 1. §. cum urbem. ff. de offic. prefect. urb. ubi ait quod mandatum generale factum uicario non comprehendit, ut de crimine cognoſcere poßit, quod etiam tenet Card. in clement. 2. q. 3. de procur. per not. in cap. 2. de offic. uicar. & ita ſe habet magis communis opinio, quæ uera eſt, pro qua eſt text. in l. ſolent. ff. de offic. proconſul. ubi cognitio cuſtodiarum poteſt mandari legato, tamen mandatur interdum, & ſic ſpecialiter, & per mandatum extraordinarium, ut ibi ait tex. ex quo apparet quod nō trāſit ī mandato generale.
23 Pro eadem opinione uidetur etiam caſus in terminis. in l. ſolet, in uerb. uniuerſam, & in l. prætor. in uerb. omnem. ff. de iuriſdict. omnium iudic. iuncta hac l. prima in princip. nam ibi mandatur à pretore uniuerſa iuriſdictio, & omnis iuriſdictio, d. l. ſolet, & d. l. pretor, tamē non transfertur iuriſdictio ſpecialiter tributa, ut hac l. 1. ī pric. nec imperium, ut inf. §. fi. & in

l. nemo

l. nemo poteſt. ff. de reg. iur. & in l. ſolent in princ. ff.
24 *de offic. proconſ. Videtur etiã tex. in l. 1. §. damus. ff. de ſuſpect. tut. ubi mandata iuriſdictione tranſit totum officium iuriſdicendi, tamen non tranſit merum imperium d. l. nemo, & ſic ſiue totam dixerit, ſiue omnem iuriſdictionem, ſiue uniuerſam, non tranſibit imperium merum, et nemo dicet quòd plus ſit dare omnino tam quàm uniuerſam iuriſdictionem, uidetur etiam tex. in c. 2. de*
25 *pen. & rem. ſ. lib. 6. facit etiam pro hac opinione id quod tradit Bald. in c. quanto, col. fin. de iudic. ubi ait quòd ſi epiſcopus committat omnem iuriſdictionem, non uenit merum imperium, quia illud uerbum omnem, intelligitur de pluribus differentibus ſpecie, ſeu numero, & iſta ſuprema requirunt ſupremum uel ſpeciale mandatum, idem dicit ſi princeps daret iuriſdictionem*
26 *omnem talis caſtri, quia licet illud caſtrum habeat ex priuilegio merum imperium, tamẽ non tranſit in hac conceſſione, id, quod eſt ſpecialiſſimum & abſtractum & ſeparatum à natura generis, ad idem facit quod tradit Bald. in l. 2. col. 4. C. de pedan. iudic. ubi ait quòd ſi princeps concedat omnia quæ ſunt mixti imperij, & iu-*
27 *riſdictionis in tali caſtro, non indulgentur niſi cauſæ ciuiles, facit id quod tradit Bart. in l. 2. ff. de iuriſd. om. iudic. ubi ait ꝙ mandata iuriſdictione ueniunt quidẽ ea ſine quibus iuriſdictio explicari non poteſt, ẽt ſi ſint maiora expreſſis, dummodo ſint de eadem iuriſdictionis ſpecie, ſecus ſi eſſent alterius ſpeciei, quia illa non uidentur mãdata, ideo dicit Fel. in d. c. qđ ſedem, col. fi. de of. ord. ꝙ nõ repit has cõtrarietates ab aliquo cõcordatas,*
28 *poſtea ipſe diſtinguit, ut prima opinio ꝓcedat in materia*

fauorabili, puta in donatione ſeu beneficio principis, qđ
latiſſime delet interp̄tari. ut l. beneficiũ. ff. de cōſt. prin.
29 et Pariſ. in conſ. 9. uol. 1. Secus eſt ſi ſumus in mã re
ſtringibili, prout eſt delegatio, quæ odioſa eſt et reſtrin
gibilis, p ea quæ tradit Alex. in l. more. nu. 5. ff. de iuriſ
di. om. iud. ita loqtur text. in d. l. ſolet. et in d. l. p̄tor. ff.
eo. tit. & in d. l. 1. §. damus. ff. de ſuſpec. tu. & in hac l.
§. qui mãdat ã. uerſi. quare nemo, quicqđ dicat glo. in d.
cle. 1. in uerb. omnimodã. de foro cōpe. quã ſequitur abb.
& Fely. in d. c. qđ ſedem. & Roma. in d. l. ſi duo. ff. de
acqui. her. qui putãt q̄ qñ eſt adiectũ uerb. omnis uel om
nimoda, q̄ tunc tranſit etiã imperium merũ, qđ mihi non
placet, per tex. in d. l. ſolet. ff. de iur. om. iu. in uerb. uni
uerſam, & d. l. p̄tor. in uerb. oẽm. forte de iure canoni-
30 co cōtrariũ obſeruabitur in terris ſuis. per tex. in d. cle.
1. & ibi glo. niſi dicas q̄ ille tex. loqtur de ciuilibus cau
ſis, nõ aũt de mero imperio, cum ius dicat in abſentes in
quos nõ fertur ſn̄ia capitalis. l. abſentem. & ibi Bar ff.
de pen. uel dic q̄ tex. ĩ d. cle. 1. loquitur de beneficio prin
cipis qđ eſt late interp̄tandum. d. l. fi. ff. de conſti. princi.
31 Vel dic q̄ ibi loquitur lex ſeu cōſtitutio, & tunc ẽt
in materia iuriſdictionali uidetur q̄ iuriſdictionis appel
latio adiuncto uerb. omnimoda uel pleniſſima, uel aliquo
alio ſimili, cōtinebit etiã ea quæ ſpecialiter tribui ſolent,
& imperiũ, ita p̄cedit tex. in d. cle. 1. cum glo. in uerb.
omnimodã. de foro cōpe. ita etiã poteſt intelligi tex. in l.
ſi in aliquam. in fi. ff. de offi. proconſ. caſu quo admittẽ-
dum ſit q̄ ibi agatur etiã de mero imperio, tamẽ ego alś
defendi q̄ ille tex. loquitur tantũ de iuriſdictione & de
mixto imperio, ut demonſtrant exẽpla ſubiecta, nec cre-
das

das q. in d. cle. 1. aliquid delegetur, ſed tollitur obſtaculum per quod impediebatur ius dicere in aliena diœceſ,
12 quo ſublato omnia poteſt, quæ poterat in ſua. Secus ergo erit in magiſtratibus, et alijs inferioribus à principe, hi enim delegãdo oẽm, ſeu totam, ſeu uniuerſam iuriſdictionẽ nõ transferrent iuriſdictionẽ ſpecialiter tributã, nec imperium. per tex. in d. l. ſolet, & d. l. prætor, iuncta l. nemo pt. ff. de reg. iu. et hac l. 1. §. q mandatã. Idẽ forte erit in reſcriptis prĩcipũ, quibus delegatur iuriſdictio, q a mã eſt ſtricti iuris, et reſtringibilis. ut dcm̃ eſt.
13 Ex prædictis fac concluſionem q. iuriſdictione generaliter data non tranſit iuriſdictio ſpecialiter tributa lege uel ſenatuſconſulto &c. ut dixi ſupra, nu. 27. & ita ſe habet magis cõis opin. Amplia procedere ẽt ſi ſit leuis momenti, ut dixi ſupra lib. 2. in uerb. ſpecialiter, nu. 16. & in declarat. lib. primo, nu. 16. Amplia procedere ẽt dato caſu hàbili, & ſic in caſu profectionis, p hunc tex. in uerſ. & iõ uidentur errare. Amplia procedere ẽt ſi dixerit oẽm. l. ſolet. ff. de iur. om. iud. & dixi ſupra. numero. 25. Amplia procedere etiã ſi dixerit uniuerſam. l. prætor, eod. titulo. iuncta hac. l. 1. quicquid dicãt Doct.
Amplia procedere ẽt ſi dixerit pleniſsimam, uel omnimodam, ut dixi ſupra numero. 23. facit tex. in l. ſi in aliquam, in fine. ff. de offic. proconſ. iuncta hac l. 1. in principio. multo minus uenit imperium merum, ut dixi ſupra numero. 25. & . 26. maxime per ea quæ dixi lib. primo. in præfation. nume. 9. Limita procedere in materia delegationis, & in quacunq; materia ſtricti iuris. l. ſolet. l. prætor. ff. de iuriſd. om. iud. ut dixi ſupra, numero. 29.

Limita non procedere quando conſtituitur locumtenens, l.2.C.de offic.eius qui uic.alt.ger. Limita non procedere in principe, quando adijcit uerb.pleniſsimam, uel omnimodã, uel quid ſimile, idẽ eſt in lege, & cõſtitutione, p glo.in cle.1.in uerb.omnimodã, de fo.compe.l.1. ff.de offic.prefe.urb.ut dixi ſupra, nu.31. ſecus ſi ſimpliciter iuriſdictionem dixerit, ut ſupra, num.25.& 26. Limita non procedere in beneficio principis, ut per Feli in c.quod ſedem, col.fin.de offic.ordin.quod ego non admitto, niſi adiecerit uerb.omnimodam, uel uniuerſam, uel quid ſimile, per ea quæ ſupra dixi, num.25.& 26. Limita non procedere, in his q̃ ex iure pretorio deſcendunt, nam qualiacunq; ſint, tranſeunt ex generali mandato, l.1.§.damus.ff.de ſuſpect.tut. Limita non procedere de iure canonico, ut dixi ſupra nũ.30.quæ omnia

34 nota, quia non ita declarant doct. Sæpe facta eſt mentio de magiſtratibus municipalibus, ſemperq; inculcatũ eſt hos magiſtratus non habere imperium, de qua re precipue loquuti ſumus lib.1.in præfationib.nu.36.quæ cõcluſio uidetur probari per tex.in l.ea quæ.ff.ad munici. Tamen non uidetur tranſire ſine ſcrupulo, per text.in l.magiſtratibus.ff.de iuriſd.om.iud.ubi communiter concludunt doct o.quod modica caſtigatio corporis afflictiua competit, hiſce magiſtratibus, ſaltem in ſeruos, Immo etiam in liberos homines ſecundũ gloſſ. & Alex.hic. Pro qua opinione, uidetur etiam tex. in.§, audient, in auth.de defenſo.ciuit.& in l.ſi priuatus.ff.qui & à quibus.de quibus uide per Dec.in d.l.magiſtratibus, col.2. num.5.& 6.mihi tamen adhuc placet opinio prima, per

tex.

text.in d.l.ea quæ,qui tex.eſt adeo clarus, ut cauillari non poßit. Non *obſtat tex.in d.§.audient.quia loquitur de defenſoribus,qui longe diſcrepāt à municipalibus magiſtratibus, ut tradit* Dec.*in d.l.magiſtratibus, & ego*
35 *dixi ſupra in præfationibus,nu.32.* Non *obſtat text. in d.l.ſi priuatus,quia ſi querimus de ſeruis,reſpōdetur ꝙ uerbum caſtigaretur non cōprehendit merū imperiū, prout dicam,infra cum reſpondebitur ad tex.in d.l.magiſtratibus, ſi de liberis hominibus quærimus dicendum eſt,ꝙ nil probat ille tex. immo expreſſe probat ꝙ liberi homines non poterant caſtigari à magiſtratibus, alioqui fruſtra finxiſſet dominus ſeruum eſſe liberū,ut euitaret caſtigationem magiſtratuum,ſi illa ſimulatio nihil erat ꝓ*
36 *futura.* Non *obſtat tex.in d.l.magiſtratibus,in uerb. ſupplicium, & in uerb.caſtigatio, licet ibi utrūq; uerbū pro corporali pena accipiatur ſcd͞m cōem opīonem quæ eſt meri imperij ſaltē in aliquo ex infimis gradibus ſcd͞m* Bart. *& cōiter doct.in l.imperium.ff.de iuriſd.om.iud.* Ego *dico ꝙ ſupplicij appellatio in lege illa gn̄aliter ꝑ penā quacūq; accipi debet, & ſic eſt ſenſus,ꝙ magiſtratus municipales nō poſſunt aliqua pena afficere ſeruum,nā ſupplicij appellatio oēm penam cōtinet.* Hinc *ait* Cicero *ī orat.ī* L. *Piſo.ſuppliciū ē pena peccati,et ita tenet* Cale. *in ſuo uocab.in uerb.ſuppliciū.Adeo recte* Fulg. *et quidā alij,putāt uerbū hoc nō ſemꝑ ſign̄are ultimū ſuppliciū,niſi qn̄ adijcitur uerb.ultimū,aut qd ſimile,ſic ꝓcedit tex. in l.ultimū et in l.capitaliū,in prin.et in l.qui ultimo.ff. de pen. & ꝙ pro omni pena accipiatur eſt tex.in l.milites.ff.de cuſtod.reo.et ibi glo.in uerb. ſupplicio.et in l.a*

procōſulibus, in fi. C. de appell. ibi digno ſupplicio. & in l. fi. C. de exact. & execut. lib. 12. ibi perpetui exilij ſupplicium, & in l. qui cum maior. §. is demum. ff. de bon. libertō. ibi ſupplicium, aut exilium, et ita etiā ſentit Luc. de penn. in l. ſi quando la ſecunda. C. de bon. uacant. lib. 10. credo tamē q, in d. l. magiſtratibus accipi debeat pro pœna corporali tamē qualicunq; propter cōditionem ſeruorum, qui pecunia mulctari non ſolent, l. hos accuſare. §. omnibus. ff. de accuſation. & ſic omnis animaduerſio

37 in ſeruum magiſtratibus interdicitur. Caſtigatio tamen modica permiſſa eſt, ut ait tex. in d. l. magiſtratibus. Scire autem oportet quod caſtigatio proprie in uerbis conſiſtit, & ideo caſtigare, nihil aliud eſt quàm corripere, iuxta illud Virgilianum.

Hic grauis Entellum dictis caſtigat Aceſtes,

Sic etiam Marius Nizol. in annotatio. in Cicero. ait hoc uerbum ſignificare, id qđ eſt obiurgare, qua ſignificatione uſus eſt Cice. in lib. de orato. ubi ait, qm̄ de impudētia dixi caſtigemus etiam ſegnitiē hominum, & in lib. offic. ait, qui punit aliquem aut uerbis caſtigat. & in Tuſcul. uides ne inquit ut obmutuit nō ſedatus corporis, ſed caſtigatus animi dolor ? ex his ſatis cōſtat q, caſtigatio in uerbis conſiſtit. Trahitur tñ etiā interdum ad uerbera & ad carcerem. Hinc ait Cic. in Tuſcul. pueros matres & magiſtri caſtigare ſolent nec uerbis ſolum, ſed etiam uerberibus, & alibi in Tuſcul. ait qui nō uerbis ſunt & diſputatione philoſophorū, ſed uinculis & carcere caſtigandi. Puto etiā aduertendū q, caſtigatio nō eſt ſupplicium, quia matres & magiſtri qui caſtigant, ut ſupra ui

ſum eſt

ſum eſt non puniũt, nec ſupplicium de pueris ſumũt, ſed emendãt, & caſtigant. i. caſtum agunt, & honeſtum ac emendatum efficiunt, uerbis & minis, & leuibus uerbe
18 ribus, nõ in formam iudicij aut ſupplicij. Ideirco tentari poteſt q̃, his magiſtratibus non licet cõdemnare ſeruos, & ſic nõ licet ſupplicium. i penam ſumere, quia nõ habẽt ius puniendi, & animaduertendi, ut patet ex d. l. ea quæ. ff. ad municip. iuncta hac. l. 1. §. qui mãdatam, in uerb. animaduerſionẽ, poſſunt tñ modice caſtigare, prout poſſunt magiſtri, & matres. i. uerbis obiurgare, & minis terrores incutere, & forte etiam uinculis & uerberibus leuiter cohercere, nõ puniendo, ideſt nõ per modum ſentẽtiæ diffinitiue, ſed per modum caſtigationis et emẽdationis, ut caſtigati. ideſt caſti & honeſti & meliores fiãt, & ſic nõ puniũt ſeruos, quia non habent imperium nec ius animaduertendi. d. l. ea quæ, ſed habent ius caſtigãdi, ideſt emẽdandi ſeruos modice & leuiter, more magiſtrorum, ac dominorum, & propinquorum, & hæc non eſt ſpecies imperij meri, quicquid dicat Bart. in d. l. imperium. ff. de iuriſd. om. iudi. & Doct. communiter in d. l. magiſtratibus, ſed eſt caſtigatio quaſi dominica, & caſtigatio non illicita, ſine tamẽ imperio, prout in parentibus, & propinquis, & dominis obſeruatur. l. unic. C. de emend. ſeruo. l. unic. C. de emenda. propinquo. nemo enim dixerit dominos in ſeruos, nec parentes in liberos habere merum imperium. i. ius & poteſtatem animaduertendi ius dicẽdo & per ſentẽtiam, tamẽ habẽt poteſtatẽ caſtigãdi, ideſt emẽdandi, aut uerbis aut uerberibus, aut carcere, leuiter tñ. idẽ poterũt magiſtratus municipales
19 in ſeruos, in quos ſibi cõceſſa ĩ modica caſtigatiõ. i. emen

datio quaſi paterna, ſeu dñica. īperiũ uero et animaduerſio & punitio non eſt permiſſa, & ſic nõ poterũt ferre ſniã diffinitiuam cõtra ſeruũ, ut ictibus fuſtiũ ſubijciatur, poterunt tñ de facto, more caſtigatoris & emẽdatoris illũ increpare, obiurgare, aut ĩ uincula et in carcerẽ conijcere. l. ſi qs uxori. §. ſi fugitiuũ. ff. de fur. et ẽt forte uerberibus leuiter tñ et modice afficere, et ppea faſcibus utebãtur. l. duumuirũ. C. de decurion. lib. 10. quæ tñ caſtigatio iuris effectũ non ſortitur, qualem res iudicata parere ſolet. Ita ẽt intellige tex. in l. ſi priuatus, in uerb. caſtigaretur. ff. qui & à quib. ex his apparet falſam eſſe opinionem glo. in d. l. magiſtratibus, in glo. fi. ff. de iur.

40 *om. iudi. quæ dicit q̃ magiſtratus municipales habẽt ius et poteſtatem modice caſtigationis etiam in liberos homines, quam opinionem ſequitur ibi Alex. & Dec. & cõiter Doct. ſed mihi uidetur falſa, quia hoc genus caſtigationis nõ præſupponit imperiũ in iſtis magiſtratibus, ſed poteſtatẽ quãdam qualem habẽt dñi in ſeruos, nullũ enim habẽt imperiũ hi magiſtratus. d. l. ea quæ. ff. ad municipal. & l. 1. in prin. ff. ſi qs iuſdi. nõ obtempe. ex quo textu, & melius ex. d. l. ſi priuatus, euidenter pbatur q̃ hi nullã habent cohercendi poteſtatẽ in liberos homines, maxime qa nulla lex his dat imperiũ, ergo nec nos datũ eſſe dicere debemus. l. illã. C. de collation. ubi Iaſ. late, & §. optimũ, in auth. de non eligen. ſecundo nuben. & erubeſcimus cũ ſine lege loquimur, authen. de triente et ſemiſſ. §. conſideremus, maxime qa imperiũ merum eſt de reſeruatis principi. c. 1. titulo que ſint regal. in uſib. feudo. et nemini cõpetit niſi ſpecialiter cõceſſum fuerit, ut tradit Alciat. in c. qđ ſedẽ, de offi. ordi. idẽ tñ Alciat.*

in

in l. de cubili. C. de priuil. eo. q̄ ī ſacro pall. mil. lib. 12. addet amplius dicere q̄ hi magiſtratus habebāt gladij poteſtatē, et allegat nōnullas hiſtorias q̄ loquūtur de duūuiris Romanę urbis, nos aūt loqmur de municipalibus, deniq; quicq̄d olim eſſet, hodie nō habēt hoc imperiū p ſupradicta. ait ēt q̄ carceribus p̄erant, p tex. in l. ſi qs uxori. §. ſi fugitiuū. ff. de furt. tu dic q̄ ille tex. ponit exēplū ad regulā de qua in d. l. magiſtratibus. ff. de iur. om. iud. et ſic fateor q̄ habēt poteſtatē mittēdi ſeruū in carcerē, & dimittēdi. d. §. ſi fugitiuū, q̄a modica caſtigatio in ſeruos eis eſt pmiſſa ut dixi, et faſcibus utebātur, ut tradit Alciat. ī lib. 2. paradox. c. 13. et lib. 3. diſpūctio. c. 5. emācipatio uero p eos nō celebratur. l. 1. C. de emācip. quę oīa nota, q̄a apud aliquē ita plene cumulata et diſcuſſa

42 nō inuenies. Quia aūt ī materia delegatiōis ſepe occurrit mētio, de tex. ī auth. ad hęc. C. de iudi. q̄ ſumpta ē ex corpe, ī auth. ut defunct. ſeu fune. §. illud ēt col. 5. uiſum ē hoc loco eius intellectū ponere, ne admiſſo ſenſu cōi errare cōtingat, caue itaq; ne credas q̄ ī d. §. illud. agatur de his q̄bus mādata eſt iuriſdictio, put oēs exiſtimāt, ſed agitur ibi de cōſiliarijs ſeu aſſeſſoribus nō adhibēdis ad cognitionē cāuſarum pertinētiū, uel ad iudices ordinarios, uel ad delegatos, ordinarij tū q̄ habēt adminiſtrationē et nimis ſunt occupati publicis negocijs pnt admittere cōſiliarios et aſſeſſores, ita tū q̄ litis cōteſtatio corā ſe fiat et in medio litis introducatur ad eos res et negotiū, et in fine ipſi oīa reuideant acta, et ſnīam proferāt ipſi, in delegatis aūt hoc obſeruatur, ut ipſi p ſe omnia gerant, & oīno intellige q̄ tex. ille non probibet cauſas delegari, nec tractat de delegatione probibenda uel admittenda,

ſed de conſiliarijs, tm̃ ut dixi, qui non habent iuriſdictionem, ut per Bart. in l. 1. in fi. ff. de offic. aſſeſſo. & ideo iudex ipſe, nõ aſſeſſor debet ferre ſentẽtiam, ut ait Bal. in c. 2. col. 2. de iudic. & Iaſ. in d. l. 1. col. fi. & Bellón. in d. tract. de officio eius, nu. 106. eſt autem præſupponendum q; coram iſtis conſiliarijs, ſeu aſſeſſoribus, olim quaſi coram preſide, & adminiſtratore, & ſic ſub nomine pſidis acta omnia conficiebantur, licet ipſe re uera nõ interueniret in huiuſmodi proceſſu, prout etiam noſtris tẽporibus fit plerũq;, & ideo dixit Bal. in l. metum. §. ſed quod. ff. quod met. cau. q; aſſeſſor debet proferre ſnĩam ſub nomine pretoris, quod forte poteſt tolerari de conſue dine, ſed de iure non ſuſtinetur per hũc tex. & ꝓpterea rectius ſentit Alexã. in rub. ff. de of. aſſeſſor. ubi refert Ant. dixiſſe in c. cum ab uno, de offic. deleg. q; aliquis nõ poteſt ferre ſnĩam per aſſeſſorem, per hũc tex. & ſic ex eius uerbis colligitur uerus ſenſus huius cõſtitutionis, à quo nõ recedas ſpreto cõmuni, ideo recte ait tex. in d. §. illud, q; qui cõtrafecerit legi nõ effugiet penam illius falſitatis, alioqui non eſſet falſitas ſi conſiliarij ſub nomine proprio conciperent acta, & idem tex. in uerſ. non per ſe audiant, ĩnuit q; ipſi preſides nõ per ſe, ſed per alium cau

43 ſas ſolebant audire, & ſic apparet q; cauſæ illæ non erãt delegatæ, quod manifeſtius apparet in text. ibi ipſi cum ſuis conſiliarijs cauſas audiãt, apparet enim q; debet delegatus principis cum cõſiliarijs cauſam audire, ergo cõſiliarij nõ ſunt ſubdelegati, ſed aſſeſſores, alioqui poſſet & deberet delegatus ſine ſubdelegati pſentia cauſas audire, ſic etiam hodie ex conſuetudine multis in locis obſeruatur, nam à tabellionibus acta corã aſſeſſoribus geſta,

ſta, concipiũtur ſub nomine pretoris, tacito nomine conſiliarij, cum tamen ipſe pretor abeſt. Caue etiam ne credas q̃ hæc conſtitutio prohibeat ſubdelegari partem cauſæ à delegato quando reſeruauit ſibi ſententiam, nam de tali prohibitione delegationis nullum uerbum, nec dicit lex q̃ qui reſeruauit ſibi ſententiam non poßit reliquum delegare. Immo oĩno dicit q̃ delegatus principis, qui ſine adminiſtratione eſt, debet per ſe totam cauſam audire, et interuenire in omnibus actis & toti proceſſui nec diſtinguit, an hoc ſit uerum qñ reſeruauit ſibi ſnĩam, an aliter ſed ſimpliciter & indiſtincte dicit q̃ totam cauſam audire debet, ergo indiſtincte & ſimpliciter eſt intelligẽdus ille tex. l. de precio. ff. de public. cũ ſimilibus. In adminiſtratore autem hoc eſt in eo qui habet magiſtratum indulget q̃ per alium audiat, dummodo litis cõteſtationẽ ipſe audiat, et in medio litis proceſſum reuideat, et ĩ fine omnia intueatur, ac ſententiam proferat, & ſic de cõſiliarijs loquitur non de delegatis ille text. ut dixi, & ad
44 hunc intellectum quadrãt omnia uerba in illo textu poſita ſi bene cõſiderentur, in princ. ibi, cõſiliarios iudicum cauſas per ſe audire. quæ apud adminiſtratores, aut à nobis iudices datos, agitãtur, patet enim q̃ de cõſiliarijs loquitur, patet etiam q̃ ibi cauſæ ille agitabãtur apud iudices adminiſtratores, aut apud delegatos principis, & tñ ipſi cõſiliarij ſoli illas audiebãt, intelligit ergo cõſiliarios id eſt aſſeſſores, ut in l. pen. ff. de offic. aſſeſſo. & l. 1. & l. in cõſiliarijs. & l. nõ minus. C. eo. tit. alioqui ſi cõſilia rios pro ſubdelegatis accipias, nõ recte diceret lex q̃ illæ cauſæ, quas audiũt cõſiliarij agitantur coram iudicibus adminiſtratoribus, ſed potius deberet dicere q̃ agitãtur

coram ipſis cõſiliarijs, item ibi, nullo mõ preſumere cõſi
liarios abſq; adminiſtratoribus audire; uult.n.q cõſilia-
rij nõ audiãt ſine pſidibus, audiẽt ergo cũ ipſis, l.cum p-
tor, in princ.ff.de iud.ergo nulla interuenit delegatio, nã
ſi interueniſſet, poſſent audire ſine delegãte, & ſi nõ ua
leret delegatio nõ oporteret, q conſiliarij quorũ delega-
tio non ualuit, audiãt una cum pſidibus, quod etiã patet
ex tex.ibi apud eos ſemel moti negotij res.nã ſi eẽt dele
gata nõ moueretur apud eos, ſed apud delegatũ, ut dixi.
Item ex mõ pene iniũcte cõſiliarijs pcipitur iſte ſenſus,
nã ſi de iuriſdictione mãdata ageretur, nõ eſſent puniẽdi
de falſo, hi qbus fiũt delegationes, ſed ſufficeret nullitas
actorũ, ut l.1.C.qui p ſua iuriſdi.nec eßẽt puniẽdi de fal
ſo, cũ aũt lex dicat eos de falſo eẽ puniẽdos, iam apparet
q ĩteruenit falſitas, q̃ nõ põt interuenire niſi eo mõ quo
ſupra dixi, quia.ſ.geſta corã cõſiliarijs cõcipiũtur nomi
ne pſidis, et p hoc errauit glo.in d.§.illud, in uerb.falſi-
45 tatis, exponẽs illud uerbũ p iniquitate, q̃ etiam ſimili er
rore lapſa eſt, in.§.ſemel, inſt.quib.ex cau.manumit.nõ
lic.pbatur etiam hic ſenſus ex.§.fi.d.tit.ut defunct.ſeu
fune.in uerſ.ueniã cõcedũt, et melius in uerſ.niſi p oẽm
ubi ait q ipſi delegati debẽt cũ ſuis conſiliarijs totã cãm
audire, apparet ergo q illi cõſiliarij nõ ſunt delegati, ſed
aſſeſſores, alioqui nõ imponeretur neceßitas pſidibus au
diendi totas cauſas una cũ ſuis delegatis, maxime qñ de
legatio eſt nulla, ſed ipſi pſides per ſe audire cãs poſſent
& deberent nõ adhibitis aliquibus delegatis inutilibus,
ſed cum illi ſint conſiliarij & aſſeſſores recte ait tex. q
iudices ipſi debeant una cum ipſis totam cauſam audire,
& niſi hoc fecerint penam cõminatur, duo ergo iniungit
lex,

lex, ſcilicet q ipſi iudices per ſe audiant cauſas, & q audiant una cum conſiliarijs, & ſic cum interuentu conſiliariorum & aſſeſſorum, non ergo loquitur de delegationibus, nam quando ſit delegatio, ſi ualet, delegans ſe non intromittit, l. placet uerſ. ita tamen. & l. fin. C. de pedan. iudicib. ſi non ualet, delegatus ceſſat, et ſolus delegans cognoſcit, l. unic. C. qui pro ſua iuriſdictione. Idem ſenſus elicitur ex rubr. in d. authen. ubi talis imponitur inſcriptio, ut conſiliarij non ſuſcipiant cognitiones, abſq; iudicibus, & eſt etiam aduertendum quod ille tex. loquitur de omnibus cauſis, tam paruis quam magnis, ut patet in. §. ſancimus, ibi ſiue maiores ſint ſiue minores. d. authen. ut defunct. ſiue fune. & per hæc ſatis ſuperq; defenſus eſt ſenſus iſte, quē tradit Ant. in d. c. cum ab uno de offic. deleg. ut refert Alexan. in d. rub. de offic. aſſeſ-
46 ſo. & reprobatur ſenſus communis. Obſtare tñ aliqualiter uidetur text. in d. auth. in uerſ. in nullo, ubi lex dicit quòd officium conſiliariorum in nullo diſtat à pedaneis iudicibus, uidetur ergo ſentire q conſiliarij ſunt iudices. Aduertendum eſt q lex utitur uerbo officium. & ſic loquitur de exercitatione, & miniſterio, iuxta ea q̃ tradit Alex. & Dec. in rub. huius tituli, & Fel. in rub. de offic. delegat. non autem de iuriſdictione, nam clarum eſt quod conſiliarij & aſſeſſores non habent iuriſdictionem, ut per Bart. in d. l. 1. ff. de offic. aſſeſſo. officiũ ergo & exercitatio ipſa ac miniſterium aſſeſſoris non differt ab officio pedaneorum, ſed bene differt quo ad iuriſdictionem, ſunt autem ſimiles in hoc, quia pedanei humiliora diſceptant l. fi. C. de pedan. iudic. ſic & conſiliarij humiliora audiunt, l. 1. ff. de offic. aſſeſſo.

L. 1. VERB. EXERCITATIONEM.

Exercitatio iudicij idem eſt quod cognitio, nume. 1.
Cognitio ab animaduerſione differt, numero. 2. & eſt minus q̃ iuriſdictio, numero. 6.
Animaduerſio eſt merum imperium, nume. 2.
Cognitionis appellatõe diffinitio cõprehenditur, nu. 3. 5.
Fallit in materia indelegabili, nume. 4.
Pronunciatio & executio an differant, nume. 7.
Executio eſt maioris iuriſdictionis q̃ pronũciatio, nu. 9.
Mittere in poſſeſsionem & pronũciare mittendum eſſe differũt, numero. 11.
Superflua remedia introducenda nõ ſunt. nume. 13.
Miſsio, et iuſſus de mittẽdo ĩ poſſeſsionẽ idẽ sũt, nu. 14.

1 PVblici iudicij habeant exercitationem, nõ dicit exercitationem nec executionẽ pene aut ſupplicij, ſed exercitationem iudicij, q̃d nihil aliud ſignificat q̃ cognitionem cauſæ, tũc enim dicitur exerceri iudicium, qñ cõficitur proceſſus, & ſic cognitio ipſa, dicitur exercitatio iudicij, ut uidetur probari ex hoc textu, iuncto uerſ. & ſi à familia, inf. ea. l. quod enim hoc loco uocat exercitationẽ iudicij, ibi appellat cognitionem, & ſic ex ſequentibus declarantur præcedentia. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. ff. de leg. 1. l. heredes palam. §. ſed & ſi notam. ff. de teſta. l. qui filiabus. ff. de leg. 1. l. utrum. ff. de petit. hered. Alex. in cõſ.
2 3. uol. 4. Quæ cognitio differt ab ipſa animaduerſione, & ab ipſa gladij poteſtate, ut patet expreſſe ex. l. ſolet, in princ. ff. de offic. proconſ. & ex. l. 1. C. eod. tit. iuncto tex.

tex in hac.l.1.in.§.qui mandatam, in uerb.animaduerſionem, legatus enim non habet animaduerſionem mandata iuriſdictione.d.§.qui mandatã, quæ animaduerſio. nil aliud eſt quàm merum imperium, l. imperium.ff. de iur.om.iud.& d.§.qui mãdatam, tamẽ habet cognitionẽ d.l.ſolent,& d.l.1.C.de offic.proconſ. Doct.tamẽ putant q in cognitione etiam ipſa ſententia diffinitiua comprehẽdatur.ideo dicit Alex. in hac.l.1.col.14.nu.51.q in diſpoſitione legis diffinitio continetur cognitionis appellatione, p tex.in l.2.§.cognoſcit.ff.de offic.præfect. uigil.l.1.C.ſi cõtra ius uel util pub.l.fi.ĩ uerb. ſacro cognitori.C.ubi ſenat.uel clariſſ.c. paſtoralis.in princ.de reſcrip.c.prudẽtiã, in prin.de off.deleg.c.cũ ſpeciali, de appel.c.ab arbitris, de offi.deleg.lib.6.tradit Inno.ĩ c. ad hæc, de offi.deleg.& Archid.in c.fi.de offic.archid. et ſpecul.& Io.an.in tit.de iudice deleg.§. ſeqtur uerſ. & no.q ſimpliciter,& Bal.in titulo de pace cõſtan.in uerb.ad cognitionẽ,& ibi eſt tex.idẽ Bal.in conſ.322. uol.1.& Ang.in l.de qua re.ff.de iudi.et Imol.in l.à diuo pio, ĩ prin.ff.de re iudica.& Ang.in l.qui procuratorẽ.ff.de procurat.& ibi Iaco.Butrig.& Dec. in hac l.1.col.20.uerſ.uenio ad ſecũdum, nu.62.& late Fel.in

4 c.ſup quæſtionũ, col.2.nu.3.de of.deleg. Diſtinguẽdo poſſunt cõcordari opiniones, ut ſcilicet in materia ĩdelegabili, cognitionis appellatio nõ cõtineat diffinitionem, ideo, cum procõſul mãdat cognitionem cuſtodiarum legato nõ intelligitur mãdare, ut poſſit abſoluere innocentem.l.ſolẽt.ff.de offic. proconſ. & cum lex indulget q legatus audiat cauſas criminales, non intelligitur et indulgere, q repertos nocentes condemnet.l.1.C. eodem

titul. ſic & mandata iuriſdictione legato, à proconſule,
non habebit legatus animaduerſionem. ut hac l.1.§. qui
mandatam, in uerſi. quare nemo dicit. habet tamen cogni
tionem. d.l. ſolent. in princip. ſi uero materia non ſit in-
delegabilis forte procedit contraria opinio, per tex. in l.
1. C. ſi contra ius uel utili. publ. cum alijs adduct. per ale
xan. in hac. l. 1. nume. 51. de quibus ſupra facta eſt men-
tio. & ideo ſi princeps ordinario dederit cognitionem,
etiam decernendi auctoritatem conceßiſſe uidetur l. 1.
C. ſi contra ius uel util. pub. l. fin. C. ubi ſenten. tradit Al
5 ciat. in l. notionem, in princip. ff. de uerbo. ſignifi. Bart.
aliter diſtinguit, ut ſcilicet cognitione data à lege trans-
ſeat etiam diffiniendi poteſtas, ſecus ſi ab homine tribua-
tur, quia aliud eſt cognoſcere aliud diffinire. l. ubi. C. de
falſ. hinc dicimus q ſi alicui mandetur ut cauſam audiat,
uidetur mandatum, ut referat, nõ ut iudicet. clemẽ. audi
tor. de reſcrip. tradit Alcia. in l. notionem. in princip. ff.
de uerbo. ſignifi. pro hac opinione uidetur tex. in d. l. ſo-
lent. in princip. ff. de offic. proconſ. ubi procõſul mandat
cognitionem cuſtodiarum, & nihilominus legatus cui id
mandatum eſt, abſoluere non poteſt, facit etiam text. in
d. l. 1. C. ſi contra ius uel util publ. Sed confunditur hæc
diſtinctio per text. in d. l. 1. C. de offic. proconſ. ubi conſti
tutio principis indulget legato ut cauſas criminales au-
diat, tamen condẽnandi poteſtatem non habet. & text.
in dicta l. ſolent. qui facit differentiam inter cognitio-
nem & diffinitionem, non ſe fundat in lege aut homine,
ſed dicit ius abſoluendi non tranſire, quia indelegabile
6 eſt, & ſic probatur mea diſtinctio. Non omitto etiam
quòd cognitio minus eſt quàm iuriſdictio, ut expreſſe ait
tex.

tex. in l. notionem. ff. de uerbo. ſignific. ubi uide Alciat. uide etiam text. in l. ait prætor. ff. de re iudi. Ex *quo ſequitur* ꝙ *cognitionis appellatio multo minus continebit imperium & ſic animaduerſionem, probatur hoc in d. l. ſolent. & in hac l. 1. in princip. iuncto. §. qui mandatam.*
7 *Maius dubium eſt an differant pronunciatio ipſa & executio, cõmunis opinio eſt* ꝙ *ſic. de qua per* Alex*ã. in l. 1. nu. 16. & ibi* Dec. *nu. 20. ff. de iur. om. iud. et idem* Alex. *in l. iubere. nu. 10. et nu. 15. & late* Tiraq*l. in tract. de retract. in fi. fo. 934. nu. 31. & ibi etiã traditur an differãt diffinire, & pronũtiare diffiniẽdum eſſe, ſuper quibus magnam faciũt differẽtiam noſtrates doctores, adeo ut putent licere iudici pronunciare exequẽdum aut abſoluendũ, aut in poſſeſſionem mittẽdũ eſſe, quãuis abſoluere nõ poſſit nec exequi, nec in poſſeſſionem mittere, ſuper quo laborant omnes doct. in d. l. iubere. ff. de iuriſd. omn. iudi.*
8 Ex *his cõcludunt doct.* ꝙ *cognitio & pronunciatio quo ad primum decretum poteſt delegari, quia licet ſint mixti imperij, tamen cõtinentur in ultimis gradibus mixti imperij, ideo poſſunt delegari, ſecundum doctrinã* Bart. *in l. imperium. ff. de iuriſdict. om. iudi. ita ſcribit* Alex. *in l. iubere. num. 16. col. fina. ff. de iuriſd. om. iud. ipſa autem miſsio nõ poteſt delegari ſcdm cõem opinio. ut per* Alexã. *in d. l. iubere. quæ tamen falſa eſt.*
9. *Glo. in l. 1. ff. de iur. om. iud. tenet* ꝙ *maioris iuriſdictionis ẽ executio* ꝙ̃ *pnũciatio. et hoc ibi not.* Iac. *de are. &* Cyn. & Bal. & Alexã. *col. 3. in fi. nu. 16. &* Dec. *num. 20. ex quo inferunt* ꝙ *iudex qui non poteſt facere executionẽ ultimo mẽſe officij, poterit pnũtiare exequẽdum eſſe & ſucceſſor exequetur, quia aliud eſt exequi,*

aliud pronunciare exequẽdum. Idem not. Bal. in l. ſolemus. in fi. ff. de offi. procõ. & Bal. in l. 1. C. ſi aduer. lib. Hinc dicit Alex. ꝙ ſtatutũ prohibens officialem ultimo menſe officij abſoluere nõ intelligitur prohibere, quominus iudex poßit pronũciare abſoluẽdum eſſe. ut not. bar. in l. ſi quis filio exheredato. §. eius. ff. de iniuſt. rup. & irrit. teſta. Bar. in l. 1. ff. de iuriſ. om. iud. Ang. in §. fi. in fi. in auth. de exhi. reis. & Bart. in l. ſolent. ff. de officio proconſ. & Cyn. & Bal. in l. 1. C. ſi aduer. libert. & ibi Alber. & Franc. Aret. in c. 1. §. 1. de accuſ. & ibi abb. qui allegat gl. in c. frater noſter. 16. q. 1. & tenet Abb.

10 in d. c. 1. ꝙ primas cum cõſilio poßit pronũciare epm deponẽdum, licet nõ poßit deponere, quia aliud eſt deponere, aliud pronũciare deponendũ, glo. in c. ſup eo. in uerb. ordinet. de offi. deleg. Io. an. in c. tranſmiſſa. de elec. bar. in l. ſolent. in prin. ff. de offi. proconſ. & ideo dixit bald. in l. ſi quis filio. §. eius. ff. de iniuſt. rup. & irrit. teſta. ꝑ illum tex. ꝙ licet preſes non poßit deportare, tñ poteſt ꝓnunciare deportãdum eſſe, idem tenet Ang. in auth. de exhibend. reis. §. fi. in fi. per id quod not. glo. in. §. ſi uero, etiam quidã in uerb. iudex. eo. tit. Idem tenẽt, & Io. de Imol. & Rom. in l. 1. §. ſi quis ita. ff. de uerb. obligat.

11 hinc dicimus, ꝙ aliud eſt quẽ efficere liberũ, aliud pronũciare liberãdum. l. qui ſe dicit. ff. de iudic. not. gloſ. in l. 1. in uerb. admittit, in fi. & ibi Bal. C. ſi aduerſ. libertat. & aliud eſt mittere in poſſeßionem, aliud pronunciare mittendum eſſe. l. cognitio. §. 1. in glo. fi. & ibi doct. in ſ. hoc tit. & aliud eſt quem reſtituere in ĩtegrum per ſententiam, & pronũciare reſtituendum eſſe, ut not glo. in l. fi. in uerb. cõpromiſſarios. C. ubi et apud quem in ĩteg. reſtit.

reſti.poſtul.et glo.in c.ſuper eo.in uerb.ordinet.de offi. deleg. & aliud eſt cõdemnare, aliud pronũciare cõdemnãdum, ut per Alex.in d.l.1.§.ſi quis ita.ff.de uerb.ob lig.not.Io.and.in additio.ad ſpecu. tit.de exceptio.§.ui ro.uerſi.porro.in addi.incip.dat intelligere.Bar.in.l.1. C.ſi aduer.libert.Imol.& Rom.in d.§.ſi quis ita. Ant.
12 in c.cum uenerabilis.de excep. Effectus huius pronun ciationis q̃n quis pronũciat abſoluẽdum eſſe, is eſt, quia ſecundũ Alex.in hac l.1.nu.17.ſucceſſor ſequetur hanc
13 ſentẽtiam, & abſoluet, & Dec.nu.20. Subdit poſtea Alex. ꝙ non cogitur ſucceſſor ſequi hanc ſententiã, ſed eam reuocare poteſt, quia eſt interlocutoria, per ea quæ no.Bal.in l.cũ iudex.C.de ſent. & in d.l.ſolent.ex quo apparet ꝙ hoc remedium eſt ſuperfluum, & ideo nõ ad= mittendũ, quia ſuperflua remedia nõ ſunt introducenda. ut ait apoſtill.ad Alex.in d.l.2.ff.de iuriſd.om.iud. & Dec.l.hæc ſtipulatio.§.diuus.ut leg.no.cau. et Curt.in apoſtill.ad Alex.in d.l.1.ff.de iur.om.iud. et ideo dicit Aret.in d.c.2.§.1.de accuſ. in fi.ꝙ iudex taliter ꝑnun ciare non poteſt, & idem tenet Ant. & abb. in d.c.2.
14 Non omitto ꝙ iuſſus de mittendo in poſſeſſionem, & miſsio ipſa idem ſunt quo ad ipſum iudicẽ, nam qui iuſsit mitti dicitur miſsiſſe.l.ſi finita.§.itẽ q̃ritur.et.§.ſi quis metu.ff.de dam.infec.et l.ſi quis miſſum, eo.titu.ꝑterea utrũq; eſt mixti impij.ſ.pronũciatio et miſsio. l.iubere. ff.de iur.om.iud.ideo ego credo, ꝙ qui nõ poteſt mittere in poſſeſſionẽ nõ poſsit pronũciare mittendum eſſe. Item nõ differũt, cõdemnare et pronũciare cõdemnãdum eſſe, ut ſcribit Ang.in cõſil.250.incip. dñа liberina.col.pen. & glo.in d.l.diẽ ꝑferre.§.ſi plures.ff.de arbit.in uerb.

conſenſerint quod ipſe Angel. in d. conſ. 250. putat uerum in eo qui poteſt condemnare, ſecus eſt in eo qui non poteſt condemnare, ſed Curt. ait q; glo. uidetur firmare pedes, per tex. in l. quid tamen. §. ſi arbiter. ff. de arbit. de hoc uide Bart. & Bal. in l. fundus. ff. de reſcind. uen. & Imol. & Alex. & Aret. & Galliaul. in d. l. 1. §. ſi quis ita. ff. de uerb. oblig. & ibi Barb. col. 9. uerſ. item dico, & Fel. & Dec. in c. cū uenerabilis. col. pen. de except. et Ang. in d. conſ. 250. et Stephan. Bertrand. conſ. 312. ex proceſſu, nume. 4. lib. 2. Tiraquel. in tract. de re tract. in fine, numero. 51. fol. 984. Fel. in c. non poteſt, col. 2. de ſenten. et re iudic.

L. 1. VERB. DELEGATAM.

Delegatam, ideſt ſpecialiter tributam, numero. 1.
Delegatus ab ordinario differt in multis, nu. 3. et. 4. et ibi uidebis. 13. differentias uſq; ad nume. 14.
Delegatus principis in quibus differat ab ordinario, & quam poteſtatem habeat, nu. 15. uſq; ad nume. 20.
Delegatus habet uſum iuriſdictionis tantum, nume. 4. et alieno beneficio habet iuriſdictionē, nume. 4. et fungitur iudiciario munere ibid.
Munere iudiciario fungi quid ſit, nume. 4. in fi.
Iuriſdictio ordinaria quādo extinguatur, et quando delegata, numero. 6.
Delegatus ſententia lata functus eſt officio, nu. 7.
Appellatur à delegato ad delegantem, ſecus in ordinario, item ſecus in eo cui mand. eſt iuriſdictio, nu. 7.
Delegatus recuſari poteſt, ſecus in ordinario, nu. 8.

Sportulas

Sportulas non capit ordinarius, ſecus in delegato, nu. 9.
Sententiam non exequitur delegatus, nu. 10.
Delegatus procedendo quo foro utatur, nu. 11.
Delegati plures nõ hñt iuriſdictionem in ſolidũ, nu. 12.
Prorogatio iuriſdictionis non ſit coram delegato, de perſona ad perſonam. nu. 13.
Subdelegandi poteſtas, ab ordinario an dari poſſit. numero. 14.
Merum imperium, an delegari poſſit à delegato principis. numer. 15.
Delegatus principis ſententiam nullam retractare non poteſt. numer. 15.
Delegatus principis equiperatur alijs delegatis. nu. 15.
Delegatus prĩcipis nõ habet iuriſdictionẽ ꝓpriã. nu. 16. Immo ſic ut ibi, & num. 17.
Delegatus principis ſubdelegare poteſt. nu. 17.
Delegatus principis ſnĩam exequi poteſt. nu. 18.
Et citare per edicta, nu. 19.
Et capere perſonam, nu. 19.
Et mittere in poſſeſſionem. num. 20.
Maior eſt ordinario delegatus principis, num. 20. habet tamen debiliorem iuriſdictionem. nu. 20.

1 Delegatam. i. cõmiſſam, & ſpecialiter tributam à lege, quod. n. in principio legis ſpecialiter tributum appellauit, id nunc uocat delegatũ, ita etiã poteſt accipi, in l. 1. in uerb. delegãdũ iũcta l. 4. §. duas. in uerb. iniunxit. ff. de dam. infec. & hunc puto uerũ ſenſum eſſe huius uerbi delegare, et uerã ſignificationem, ſcilicet q. ſignificet iniũgere

& ſpecialiter tribuere, ex præcedẽtibus enim declaratur ſequẽtia & è cõtra. l. ſi ſeruus plurium. ff. de leg. 1. l. pen. ff. de alim. leg. Alex. conſ. 169. col. 2. uol. 5. Cra
2 uett. cõſ. 86. nu. 9. Alij putãt q delegare idem ſit quod mãdare & propterea ſepe uſurpãt delegare iuriſdictionem quod tñ in iure ciuili nũſq̃ reperies, tñ poſt ius ciuile cõſtitutum, uſu cõi receptum eſt, ut delegare idem ſignificet quod mãdare, & paſſim apud oẽs Doctores inuenies inculcatum, iuriſdictionem delegare, & iuriſdictionem delegatam, quem uſum cõem tot ſeculis comprobatum, & nos admittere debemus, per tex. in l. librorũ. §. quod tñ caſsius. ff. de legat. 3. & in l. labeo. ff. de ſupell. legat. et per not. per Doc. in rub. ff. oper. no. nũciat. dum tamen ſcias q hoc in loco accipi debet in ea ſignificatione, quæ ueteribus Iuriſcõſultis nota erat, non quæ poſtea inoleuit, per ea quæ dixi ſupra, lib. 1. in declarati nume. 48. An autẽ delegatus à lege poſsit mandare iuriſdictionem communis opinio eſt q ſic, ego contrarium uerius puto per hũc tex. ut dixi ſupra, lib. 2. in uerſ. iure magiſtratus, nu 101. ubi omnino uide, pro qua opinione faciũt ea quæ tradit glo. in l. unic. in uerb. ſpecialiter fecerint, in prin. C. ne licea. potẽtio. et ibi Paul. de caſt. & Iaſ. not. & idem Iaſ. in l. à iudice, col. fi. in ult. limitatione. C. de iudic. quid autem de principis delegato, uide ſupra eod. lib. 2. in uerſ. iure magiſtratus, numero 120.
3 In quibus autem differat delegatus ab ordinario, dic q in multis, ut per Iaſ. in l. & ſi prætor, inf. hoc titulo. & in l. ius aũt ciuile. ff. de iuſt. & iur. & Doct. in l. more. ff. de iur. om. iud. Primo ordinarius habet iuriſdictionem propriam. i. fundatam & radicatã in perſona ſua.

d. l.

d.l.more, ubi Bart. & omnes Doct. & hac.l.1.§. qui mandatam. Delegatus autem habet uſum tantum & exercitium iuriſdictionis, ut hac.l.1.§ qui mādatam, & d.l. & ſi prætor, & d.l.more, & ubiq; Doct. Tu dic melius q̃ ordinarius habet iuriſdictionem ſuo iure, non alieno beneficio.d.l.more.i.habet immediate non alicuius miniſterio, à principe uel à lege ipſa.l. & quia.ff.de iur.om.iud.ut dixi ſupra, in præfat. nu.12.lib.1. Delegatus aūt habet alieno beneficio.d.l. more, ideſt ab altero, puta à proconſule, uel ab alio magiſtratu, ut in l.1.et. l.4.§.duas.ff.de dam.inf. & in l.1.§. damus.ff. de ſuſpect.tuto. & mediante magiſtratu à lege, ut ibid. dixi.
4 Secundo delegatus fungitur iudiciario munere.l.à iudice.C.de iudic.i.onere & angaria quadam ciuili fungitur, ut dixi ſupra, in uerſ.iure magiſtratus, lib.2.nu.81. ordinarius autem non habet ſuum magiſtratum tāquam
5 onus, ſed tanquam beneficium, ut ibi dixi. Tertio ordinarius delegat.l.more.ff.de iur.om.iudi. & ibi Doct.l. cum prætor.§.1.ff.de iudic.l.à iudice, & ibi Doct.C. de iudic.l.eum qui, in princ.ff.de iur.om.iudic. ſecus eſt in delegato d.l.more, & d.l.à iudice qui non poteſt iudicem dare.d.l.eum qui, & d.l.à iudice, nec iuriſdictionē mandare.d.l.more, fallit tñ in multis caſibus, in quibus delegatus iure ſpeciāli poteſt iudicē dare, ut dixi ſupra, lib.2.in uerb.iure magiſtratus, nume.87.cum mult.ſeq. quæ autem requirantur ad hoc ut ordinarius, iudicē dare, aut iuriſdictionē mandare poſſit, uide quæ dixi, lib.2. in uerſ.iure magiſtratus, nume.45.& .65. & nu.101.
6 & ſupra, col.nume.2. Quarto iuriſdictio ordinarij non extinguitur morte concedentis, ut tradūt Doct.in

d.l.more, ſecus eſt in delegato, cuius iuriſdictio expirat morte delegantis re integra d.l. & quia, & not. Doct. in d.l. more, ẽt ſi eſſet delegatus principis c. relatum, & ibi not. Doct. extra de offic. deleg. & ẽt ſi eſſet delegatus ad uniuerſitatem cauſarum. i. ſi haberet mandatã iuriſdictionem. c. fi. §. officiũ, de offic. deleg. lib. 6. c. ne alii qui, de heret. eo. lib. & ꝑ Bart. & cõiter Doct. in d.l. more. ẽt ſi eſſet ordinarius ille, cui cauſa delegatur non pertinẽs ad iuriſdictionẽ ſuam, ꝑ tex. in l. & ſi prætor infr. hoc titulo, ut tradit Fely. in c. licet. de offic. deleg.

Quinto delegatus q ſemel tulit ſnĩam nullã, nõ poteſt iterũ iudicare in eadẽ cauſa, quia cũ primũ tulit ſnĩam, ſiue bene, ſiue male, dicitur functus officio ſuo, ſecus ẽ in iudice ordinario. l. ſi ut ꝓponis. C. quõ et qñ iudex Bar. et cæteri in l. iudex poſteaq̃. ff. de re iudic. Sexto à de
7 legato appellatur ad delegantẽ. l. 1. & l. fi. ff. quis & à quo, et cõiter Doct. in d. l. 1. in prin. ſecus eſt in ordinario magiſtratu, nã ab eo appellatur immediate ad principem, ut ꝑ Bart. in d. l. 1. & in l. unic. C. qui pro ſua iur. ubi Salic. not. uel potius ſeruabitur ordo, de quo in. l. ꝑcipimus. C. de appellat. quod ꝑcedit ẽt in ꝑtore, uel alio ſimili magiſtratu, cui delegata eſt cã, nam tũc non ſuo, ſed delegantis imperio, & uice fungitur. d. l. & ſi ꝑtor, & ideo ẽt hoc caſu appellatur ad delegantẽ, ut tradũt Doc. in d. l. & ſi ꝑtor, & maxime Dec. in ſecundo not. ẽt ſi epõ delegaret ꝑtor, ut per Bal. in auth. ſi quis litigantiũ C. de epiſco. audi. et Fel. in rub. de appell. col. 4. ẽt ſi hic ordinarius, cui cauſa eſt delegata, eſſet priuilegiatus, ita ꝙ ab eo appellari nõ poſſet, nãnibilominus hoc caſu appellabitur ad delegantẽ, ut tradit Ange. in l. ꝑcipimus.

in fi.C.de appella.quod ẽt procedit in ſubdelegato eo caſu quo quis ſubdelegare põt, ut in delegato principis, nã ẽt tunc ad ſubdelegantẽ appellatur.l.unic.in fi.C.q pro ſua iuriſdi.Hoc tñ quod dictũ eſt à delegato, ad delegantem appellari, intellige in iudice dato.ita loquitur, tex. in d.l.1.in prin.& ibi Soc.& l.fi.ff.quis & à quo appel.et Alciat.in rub.de offi.ordin. ſecus eſt in eo cui mãdata eſt iuriſdictio, quia ab eo nõ appellatur ad mandantem, ſed ad eũ qui prouocaretur ab eo qui mãdauit iuriſdictionẽ.ita loquitur tex.in d.l.1.in fi.ff. quis & à quo nec põt cauillari licet Doct.cõiter ſubuertant illũ tex. & aliter ac peſſime intelligant.
8 Septimo delegatus põt recuſari.l.fi.cũ auth.ibi poſita.C. de iudi. & ibi Doct. quod procedit ẽt in delegato ad uniuerſitatẽ cauſarum, ſecundũ Iaſ.& cõiter Doct.in d.l.fi.col.pen. ſecus eſt in ordinario, q non recuſatur, ſed illi datur adiũctus, aduerte ẽt ad illud qđ dictũ eſt de delegato ad uniuerſitatẽ cauſarũ, qa ego nõ puto id eſſe uerũ, et tex.in d.l.fi.loqtur tñ de iudice dato, nõ aũt de eo cui mãdata eſt iuriſdictio, inter quos magna eſt differentia, ut p Soc.in d.l. 1.ff.qs et à quo, et dixi ſupra, in uer. mãdata iuriſdictione, nu.52.cũ mult.ſeq.et ĩ pſationibus, nu.53.54.et.55.
9 Octauo ordinarius non capit ſportulas nec ſalariũ pro ſententia ferenda, quia illud habet ex publico.§.illud, in authen. de mand. princip. Barto. in l. 1. ff. de falſ. Iaſ.in l.nec quicquã. §.ubi decretum, colũ.1.ff.de offic. proconſul. Secus eſt in iudice delegato cui ſunt taxate ſportule, in. §. ne autem, in authen. de iudicib. tradit gloſſ.& Barto. in authen. offeratur.C. de litis conteſtat. & Aretin.& Iaſ. in.§.tripli.inſtitu.de actioni.

An autem etiam ordinarius, quando efficitur delegatus poßit capere ſportulas, uide Alex. hic in q. incip. rex. aragonum, & Albe. de roſa. in l. diē functo. ff. de of. aſſeſſo. & canon. in c. cum ab omni, extra de uita et honeſt. cle.

10 Nono delegatus non exequitur ſuam ſentētiam. l. à diuo pio. ff. de iudic. cum ibi not. per glo. & doct. ſecus eſt in ordinario. l. properādum. § ſin autē reus. C. de iudic. c. ſi quis contra, de foro compet. c. quiſquis. 2. q. 6. & d. l. à diuo pio, primo rñ. & § ſnīam, & ſpec. in tit. de execui ſentent. § 2. in princ. quod tamen dictum eſt de iudice delegato, fallit in delegato principis c. ſignificaſti, extra de of. delegat. quod procedit de iure canonico. Item fallit in eo cui mandata eſt iuriſdictio & ſic in delegato ad uniuerſitatem cauſarum, ut tradit Alciat. in d. rub. de offic. ordin.

11 Decimo delegatus utitur in procedendo conſuetudine fori delegantis, ſecundū aliquos, quando eſt diuerſa conſuetudo, ut tradit Ang. in d. l. et ſi pretor. inf. hoc tit. Contrariū tenet Io. And. & Ant. de but. & Imol. & And. ſicul. in rub. extra de cōſuetu. et Roch. de curt. in c. fi. eo. tit. & Alex. in l. ſolet. ff. de iur. om. iud. et ita ſe habet cōmunis opinio, quia in ꝓcedendo ſeruatur conſuetudo & ſtatutum loci, c. quod clericus extra de for. compet.

12 Vndecimo plures delegati ad aliquā cauſam, non cenſentur habere iuriſdictionem ſinguli in ſolidum, nec poteſt unus ſine alio cognoſcere c. cām matrimonij, extra de offi. deleg. Secus ē in ordinarijs. l. 1. ff. de offi. ꝓconſ. & leg. l. ſi uni, ubi Bart. et alij doct. ff. de re iud.

13 Duodecimo coram delegato non poteſt prorogari iuriſdictio de perſona ad perſonam, licet poßit fieri quo ad rē locum, & tempus, in ordinarijs autem poteſt indiſtincte fieri

fieri prorogatio, ut tradit Bar. in l. 1. ff. de iudic. et abb.
14 *& alij in c. P & G. extra de offic. deleg.* Decimoter *tio ordinarius poteſt dare poteſtatem ſubdelegandi, ut p Bart. in d. l. more, col. fin. ff. de iur. om. iud. & Franch. in c. cum cauſam. col. 2. q. 1. de appellat. & Seuer. in d. l. more. q. 3. & Fel. in c. ſuper quæſtionum. §. ſi uero in 4. fall. de offi. deleg. & eſt cõmunis opinio, ſecus eſt in dele gato, qui hoc facere non poteſt, etiam ſi eſſet delegatus principis, aut legatus procõſulis, ut per glo. in d. c. ſuper queſtionum. §. porro, in uerb. transfert, & Alex. in hac rub. & Iaſ. in d. l. à iudice, et Franch. in d. c. cũ cauſam, ego tamen puto idem eſſe in ordinario, ut nec ipſe poßit dare poteſtatem ſubdelegandi quod ad legem ipſam perti net, de quo dic ut dixi ſupra lib. 2. in uerſ. iure magiſtra*
15 *tus, nu. 104. uſq; ad nu. 109.* Videamus nunc aliqua de *poteſtate delegati à principe, dic q; delegatus principis non poteſt delegare cauſas meri imperij, & hanc opiõnẽ cõem eſſe tradit Dec. in c. ſi pro debilitate, col. 3. uerſ. 3. pro iſta de of. dele. alij cõtra ſentiũt, uide quæ in utrãq; partem adduxi inf. lib. 4. in uerb. imperium, nu. 48. cum mult. ſeq.* Item *ſi tulit ſnĩam nullam non poteſt iterũ de cauſa cognoſcere. l. ſi ut proponis. C. quõ & quando iud. ſecus in ordinario. l. ſi preſes eo. tit. & ita ſe habet cõis opinio doct. in l. iudex poſtea quã. ff. de re iud.* Item de *iſto delegato iudicatur idem, quod de alio ſimplici delega to, quia nõ equiparatur ordinario niſi in caſibus expreſ*
16 *ſis, ut inqt glo. 1. in l. à diuo pio. ff. de re iud.* Item nul *lam habet iuriſdictionẽ propriam, Bart. in l. 1. q. pen. ff. de iud. et cõiter doct. caue quia habet à principe, et ſic ui detur habere ꝓpriam, l. et quia. ff. de iur. om. iud. ĩ uerb.*

principaliter, q̄d ibi exponit glo. i. à principe, tñ doct. non approbãt illam expõnem, ſed uerũ eſt q̃ hẽt iuriſdictionẽ ppriam, qa habet ĩmediate à principe, ut dixi ſup lib. 1 in pfat. nu. 11. et uide q̃ dixi lib. 2. in uer. iure magiſtratus, nu. 120. Itẽ iuriſdictio eius expirat morte cõcedẽtis, c. relatũ de of. deleg. caue, quia de iure ciuili, hoc nõ uidetur tutũ, qa hẽt à prĩcipe, ideo nõ uidetur expirare morte principis d. l. et qa. intellige illum tex. de cõſtitutione principis, q̃ dat iuriſdictionẽ ipſo iure, ſicut lex, ſecus in reſcripto, qd' ante pſentationẽ non tribuit iuriſdictionẽ, ut tradit ſpec. in tit. de cõpet. iudi. aditio. §. pen. uer. fin.
17 Item põt ſubdelegare qd' alijs delegatis ẽ interdictũ. l. à iudice. C. de iudic. et ibi doct. c. ſi p debilitate, extra de of. deleg. Non mirum qa uidetur hẽre iure pprio nõ alieno beneficio, cum habeat à prĩcipe, d. l. et quia iũcta l. more. dic ut dixi lib. 2. ĩ uerſ. iure magiſtratus, nu. 25. et n. 120.
18 Itẽ põt exeq ſnĩam ſuã. l. fi. C. de iud. Bart. et cõiter doc. in d. l. à diuo pio, et in d. l. fi. c. ſignificaſti, de of. deleg. ubi eſt expſſum, et ibi abb. Fel. et cõiter doc. q̃ ptãs exequendi anno terminatur c. querẽti eo. tit. Bar. et doct. in d. l. à diuo pio, pterea nõ pt exequi ſnĩam ſuã manu militari, et eſt cõis opĩo ſcd̃m fel. in c. ſignaſti, nu. 3. de of. deleg. col. pen. uerſ. utrũ delegatus poßit, ſed nec ẽt dat poſſeßionẽ in rebus laicorũ, ſed mãdat iudici laico, ut exequatur, et eſt cõis opĩo. Intellige tñ prout dicit Fel. in d. c. ſignifi-
19 caſti. col. fi. uerſ. utrũ delegatus papę. Item põt citare p edicta glo. et doc. in d. l. fi. C. de iud. Iaſ. in l. 2. ff. de iur. om. iud. Item põt citare realr. i. capere pſonã inuitã, et ante, et poſt litẽ cõteſtatã, ut tradit bar. ĩ d. l. 2. ff. de iur. om. iud. cuius opĩo ẽ cõiter recepta, ut ibi p Alex. et Iaſ.
licet

licet Fulg. et Salic. ibi teneāt cōtrarium, quorū opinionem
20 puto ueriorē tñ nūc nō diſputo. Item pōt mittere ī poſ
ſeßionē ſcd̃m cōem opi. in l. iubere. ff. de iur. om. iud. ſi tñ
reperiret reſiſtētē, nō poſſet eū manu armata expellere,
ſed debet recurrere ad ordinarium. ſpecu. in tit. de of. de
leg. §. ſeqtur uerſ. pōt Fel. ī c. decetero. col. 5. de re iud.
Item delegatus principis eſt maior ordinario, ſcd̃m cōem
opinionem, & eſt caſus in c. paſtoralis. §. præterea, de
offic. ordin. ſcilicet reſpectu illius cāæ, in alijs ſecus, ſcd̃m
cōem opinionem, de qua per doct. in rub. extra de offic.
deleg. Item habet debiliorem iuriſdictionem q̃ habeat or
dinarius, ut p Alexan. in rub. huius tituli q̃ opīo eſt cōis
& hæc ſufficiāt, cetera per te quere, & pro regula ha-
beas, q̧ idē iudicatur de iſto delegato, quod de alijs dele
gatis, ut inquit glo. 1. in l. à diuo pio. ff. de re iudic.

L. 1 VERS. HVIVS REI.

Fortitudo argumēti à cōtrario ſenſu, nu. 3. et nu. 5. 12.
Cognitio an ſit meri imperij. nu. 7. 10.
Imperium lege datum non mandatur, ſecus ſi non ſit da-
tum. numer. 7.
Specialiter tributa mandari non poſſunt. nu. 8.

1 Euertitur ad principiū legis, & ſic ad re-
r gulam quam tradiderat in principio legis,
ut etiam hic ait gloſ. in uerb. huius rei, &
probat eam eſſe ueram per argumētum. ſi-
mili argumento uſus eſt iuriſconſultus, in l. qui teſtamen
to. §. mulier. ff. de teſtament. & l. ex eo. ff. de teſtibus.

2 Regula autem eſt ꝙ ea quæ ſunt ſpecialiter tributa lege uel ſenatus conſulto, uel conſtitutione principis non tranſeunt mandata iuriſdictione, ꝙ autem hoc ſit uerũ, probatur fortiſſimo argumento. Nam lege Iulia de ui nominatim cauetur, ꝙ ille, cui contigerit exercitatio, poſſit

3 eam ſi proficiſcatur mandare. Sed in quo conſiſtit hæc fortitudo argumenti? nam legis Iuliæ exercitatio alia ratione uidetur ꝙ non tranſeat mãdata iuriſdictione, quia ſcilicet poteſtas gladij & alterius cuiuslibet cobertionis mandari non poteſt. l. nemo poteſt. ff. de reg. iur. l. ſolent. ff. de offic. proconſ. & inf. hac eadem. l. qui mandatam, & ideo licet talia quæ ſunt imperij, non poſsint mãdari, niſi à proficiſcente, non tamen ſequitur ꝙ idem ſit obſeruandum, in alijs quibuſcunq;, quæ ſpecialiter tribuuntur à lege, ſi forte ſint diuerſi generis, nam ex di-

4 uerſis non fit illatio. l. papinianus. ff. de minorib. Item caſu quo exemplum ſit bonum, tamen non ſequitur, lex dixit ꝙ hoc poſſit fieri in tali caſu, ergo nõ poterit fieri in alio, niſi reperiatur eſſe de genere prohibitorum, & ſic niſi ex alia lege oſtendatur ꝙ talia mandari ſunt prohibita, non uidetur bonum argumentum à iureconſulto

5 hic propoſitum. Tamen ſuſtinendo iuriſcõſultum, dico ꝙ recte loquutus eſt, & ꝙ argumentum iſtud eſt fortiſſimum, præſuppone autem ꝙ exempla hic propoſita non ſunt imperij, ſed iuriſdictionis, ut ſuadet materia ſubiecta. l. ſi uno, & ibi Bart. ff. locat. cognitio enim quarumcunq; etiam criminalium cauſarum iuriſdictionis eſt nõ imperij, ut ſepe dixi, ſed præſuppoſito ẽt ꝙ exempla hæc eſſent meri imperij, tamen poſſet ſuſtineri iuriſconſultus

6 & tunc oporteret præſupponere ꝙ iuriſdictio eſt genus

continens ĩt ſub ſe imperium, prout omnes pro certo tenent, & tũc dicendum eſt q exemplum hic à lege propoſitum eſt bonum, & eſt de contẽtis in regula, & ſic exercitatio legis Iuliæ de uipublica eſt unũ de his quæ ſpecialiter tribuuntur à lege, ut hic expreſſe præſupponit
7 tex. Ratio autem quare non poſſit delegari, ſecundum Doct. ea eſt quia eſt cauſa merij imperij. l. nemo poteſt. ff. de reg. iur. ſed dato q hæc cognitio ſit de mero imperio, tñ hæc ratio per ſe ſimpliciter ſumpta, non uidetur uera, ſed ita demum uera uidetur qñ illud imperium merum eſt datum à lege, ſecus ſi cõpetat iure magiſtratus, & ita loquitur tex. in d. l. nemo, ibi gladij poteſtatẽ ſibi datam, ex quo apparet q ſi non ſit data hæc cognitio, ſed competat iure magiſtratus, ceſſabit illa regula, quæ cum ſit limitata, limitatũ producit effectum. l. in agris. ff. de
8 acqui. re. domi. Igitur uera ratio ea ẽ, quia à lege ſpecialiter & nominatim tributa eſt hmõi exercitatio, & ſic regula, de qua in d. l. nemo poteſt, ꝓficiſcitur ex iſta, quæ hic in textu noſtro ponitur, ſit enim regula q ea q̃ ſpecialiter tributa ſunt lege uel ſenatus conſulto, uel cõſtitutione principis non delegantur, hac. l. in princ. cum aũt fere omnia quæ gladij poteſtatem continent aut quãlibet aliam cohertionẽ, ex legibus particularibus ſpecialiter tribuantur, ut ſentit Alciat. in c. quod ſedem. de of
9 fic. ordin. licet ego idem non probem, conſtituitur alia regula ſubalterna q nemo poteſt gladij poteſtatẽ ſibi datam aut cuiuslibet alterius cohertionis, in aliũ transferre, & p hæc probatur q exemplũ iuriſconſulti de lege Iulia eſt bonũ, et licet expreſſe nõ dicatur q cohertio legis Iuliæ ſit de illis caſibus, qui ſpecialiter tribuũtur, tñ

ſatis cõſtat ex eo, quia lex poſt propoſitã regulam ſubij
cit exẽplũ legis Iuliæ, ideo licet nõ habeamus aliam legẽ
quæ magis expreſſe hoc dicat, tamẽ colligitur manifeſte
ex iſta, nec poſſumus contradicere ex quo lex eſt quæ
dat hmõi exemplũ, & ꝓſupponit ꝙ ſit de cõtentis in re-
gula, poteſt etiam dici, & uerius, quicquid alij dicant, ꝙ
10 *cognitio de qua hic agitur pertinet ad iuriſdictionẽ, non*
aũt ad imperium, quod potius in animaduerſione ꝗ̃ in co
gnitione conſiſtit, ut ait tex. in hac l. 1. §. fin. in uerb. ani
maduerſionem. & in l. imperiũ. ff. de iuriſdi. om. iud. &
in l. nemo poteſt. ff. de regu. iur. quæ animaduerſio ualde
differt à cognitione l. ſolent. ff. de offi. procõſ. de quo ui
11 *de ſupra eo. in uerb. exercitationẽ, nu. 2.* Præſuppoſi
to aũt ꝙ exẽplũ ſit bonũ & congruũ, & ꝙ cõueniat re
gulæ, et ſit de cõtẽtis in ea, prout negari nõ põt, ex quo
12 *lex ipſa ponit pro bono & congruo exẽplo.* Videndũ
eſt de alio. ſ. an hoc ſit fortiſſimũ argumẽtũ. in quo pro-
culdubio dicendũ eſt ꝙ ſic, & licet deberemus eſſe con-
tẽti legis auctoritate quæ hoc exprimit. Tñ nõ eſt ab re
inueſtigare rationem huius argumenti, ut ea inuenta in
13 *alijs pari modo argumentari poſſimus.* Dic igitur ꝙ
lex nõ debet eſſe ſuperflua, nec debet fieri ſuper eo quod
iam ſtatutũ eſt, nec debet priuilegij nõie concedi qđ ex
iure cõi competit l. 1. C. de theſau. lib. x. Ideo priuilegiũ
qđ datum eſt à Pompeio magno ponticis, ut qui matre põ
tica natus eſſet, ponticus eſſet, intelligitur eis datũ qui
ex legitimo matrimonio nati ponticã habeãt matrẽ tñ,
licet pater non ſit ponticus, nam ſi de uulgo quæſitis tñ
hoc intelligeretur fruſtra datum eſſet hoc priuilegium.
l. 1. §. fin. ff. ad municip. & de incol. Item dicit lex ꝙ

quando

quando lex indulget aliquid in p̃teritum, uetat in futu-
14 rum, l. cum lex, ff. de leg. Item cum prætor unum ex
pluribus iudicare uetat, cæteris id permittere uide-
15 tur. l. cum prætor. in princip. ff. de iudic. Item cum
quid ſpeciale in uno caſu introducitur, præſupponitur
quòd in contrarium ſit ius commune, ut ait gloſſ. in c.
præſenti. §. loca. in uerb. ſpecialiter. de præben. lib. 6.
& gloſſ. in l. eos. C. de fabricen. lib. 11. & Abb. in c.
inter alia. colũ. 6. numero 21. de immuni. eccleſia. &
Bald. in l. 1. C. de eden. & Paul. de caſt. & alij in l. ſi
tutor. C. in quibus cauſ. in integ. reſtitu. non eſt neceſ.
facit text. in l. quod uero contra, & l. ius ſingulare. ff.
de legib. & c. quæ à iure, de regul. iur. lib. ſexto.

16 In propoſito cum lex Iulia nominatim cauet quòd ille
cui contigerit illius criminis cognitio poßit eam ſi pro-
ficiſcatur mandare, neceſſario infertur quòd in cæteris
caſibus id uetitum intelligatur, nam ſi paßim talia indi-
ſtincte mandari poſſent, fruſtra lex permitteret et in-
dulgeret quòd in caſu profectionis id mandari poßit,
cum ille caſus ſit omnino indubitabilis, permißio ergo le
gis in uno caſu ſpecialiter facta, arguit quòd in alijs caſi
bus id uetitum ſit, & hoc eſt fortißimum argumentum,
& recte appellatur fortißimum, quod prouenit non à
contrario ſenſu, ſed à ſpeciali, quo argumento etiam alſ
ſæpe utuntur iuriſconſulti, maxime in l. qui teſtamento.
§. mulier. ff. de teſtamen. & in l. ex eo. ff. de teſtibus.

17 Hic optime cadit materia argumenti à contrario ſenſu,
ſu, quã oẽs Doct. hic tractant, tu uide aliq̃d p̃ Alci. in c.
q̃d ſedẽ. de offi. ord. & latißime p̃ Nicol. euerard. in ſuo
eleganti tractã. de centum modis. argũ. cap. 4. ubi omnia

cumulat. & dat ipſe nouã doctrinam, nõ diſcendendo tñ ab aliorum doctrinis cõiter approbatis. ego credo q. hoc genus argumenti parum ualeat, niſi per locum à ſpeciali ſeu à priuilegio cõceſſo, ſeu indulgentia, nam in cõtrario ſine dubio pſupponimus regulam contrariã, ut hic. & in l.1.ff.ad municip.cum ſimil. in alijs ego puto locũ eſſe argumẽto de caſu omiſſo.de quibus omnibus late diſputaui in calce cõmentariorũ quos edidi ad l.cũ mulier. ff.ſolu.matri.ubi de ratione & mente legis late tractatur.Ideo nõ repeto,ibi omnino uide. & dicam uerſ.ſeq.

L. 2. VERS. NON ALITER.

Legibus obediendum eſt.
Reſponſa prudentum ueterum uim legibus obtinẽt,nu.2.
Fruſtra cõceditur quod iure cõmuni competit,nu.5.
Lex indulgens uno caſu,uetat in alijs,nu.6.
Delegatio eſt ſtricti iuris,nume.6.& 49.
Indulgentia in uno caſu preſupponit prohibitionem in alijs,numero.6.
Verba ubi ceſſant,diſpoſitio ceſſat,nume.7.
Priuilegia nõ extendũtur,nume.8.
Exceptio firmat regulam,nume.8.& 40.
Lex quod nõ dicit,nec nos dicemus,nume.9.
Exceptio in uno caſu porrigitur ad ſimiles, numero 10. Intellige quando ſunt expreßi,ibidem. Item intellige quando non ſumus in materia ſtricti iuris, niſi ratio ſit expreſſa.
Profecturus ex nulla cã an poßit mãdare ea quæ ſpecialiter competunt,nume.11.q. non,nu.12.

Legato

Legato equiparatur is qui mandatam habet iuriſdictionem à præſide, nume. 12.
Præſes habet maius imperiũ oĩbus poſt principẽ. nu. 13.
Suſpecti tutoris cognitio mandari poteſt, nu. 14.
L. cognitio infra hoc tit. q̃uo procedat num. 15.
Locumtenens habet imperium. nu. 16.
Princeps omnia delegare poteſt, nume. 17.
Imperium in minimo gradu. nõ poteſt delegari, nu. 18.
Legatus ſpeciali iure cognitionem criminũ habet, nu. 22. & alia ſpecialia, nume. 30.
Induſtria electa perſone, an uideatur ex magnitudine negocij, numer. 29.
Argumentum de legato ad alium cui mandata eſt iuriſdictio an ualeat, nume. 30.
Delegari an poßit id quod municipalis magiſtratus non poteſt cognoſcere, nu. 31.
Cognitio imperij an mandari poßit alij, q̃ legato proconſulis, nu. 12. q. non, nu. 22. uſq; ad nu. 23.
Infirmus an poßit delegare cognitionem meri imperij. nu. 34. q. non, nu. 38.
Abſentia & infirmitas an equiparentur, nu. 35.
Infirmus per ſubſtitutum ſeruire poteſt. nu. 37.
Non aliter hæc uerba inducunt formam, nu. 38.
Infirmus delegare non poteſt. nu. 38.
Expreſſa diſpoſitio legis facit ceſſare tacitam, nu. 41.
Taxatiua dictio nõ excludit caſus ſimiles. nu. 42. Immo contra, nu. 45. 46.
L. ob es. C. de præd. mino. quomodo procedat, nu. 43.
Extẽſio nõ fit in mã exorbitãti. nu. 7. niſi rõ ſit exp̃ſſa, nu. 47. maxime q̃ñ materia nõ ẽ fauorabilis, nu. 48.

Extenſio non fit ubi ſubeſt maior ratio etiam in materia extendibili, numero. 49.
Ratio niſi appareat clare, puta ſi ea de ea dubitatur non fit extenſio, numero. 50.
Expreßiſſet ſi uoluiſſet, nume. 51.
Potentia omnis delegandi ſublata eſt per illa uerba non aliter mandare poterit, nume. 52.
Negatiua ante poſita uerbo poteſt tollit omnem potentiam, numero. 52.
Occupatus publicis negocijs an poßit delegare ea q̃ ſpecialiter ſunt tributa, nu. 53. 55. ꝙ non. 58.
Abſentis appellatione non cõtinetur occupatus, nu. 60
Occupatus & abſens non habent eandem rationem, numero. 61. 62.
Verba ubi conueniunt, conuenit ẽt diſpoſitio, nu. 64.
Expreſſo uerbo legis ſtandum eſt, nume. 65.
Lex clara cauillationibus non indiget, numero. 66.
Indubitabilis eſt quæſtio, de qua habemus caſum legis, numero. 67.

1 Concludit argumentum ſupra ſcriptum, & ait ꝙ cum lege iulia nominatim cautũ ſit, ut ille cui eius criminis cognitio contigerit eam mandare poßit in caſu profectionis, ſequitur neceſſario ꝙ non aliter mandari poterit huiuſmodi cohertio, quàm in caſu profectionis. Sed aduertẽdum eſt quòd hæc diſpoſitio legis iuliæ loquitur de exercitatione iudicij legis iuliæ de ui publica, & in hoc caſu, ex quo lex ita ſtatuit, non poſſumus contradicere. l. proſpexit. ff. qui & à quib. l. 1. ibi quod principi placuit.

ff. de

ff.de conſt. princ. iunct.l. quia poterat.ff. ad Trebell. & l.1.ibi lex eſt cui omnes obedire decet.ff.de legibus.

2 Certum eſt etiam ꝙ ex quo papiniani reſpōſum in pandectas redactū eſt,uim legis obtinet.l.2.C.de uete.iur.enucle. & hodie nō poſſumus negare quin uerū ſit hoc ꝙ talia,qualis eſt cognitio legis iuliæ de ui publica, & alia q̄ ſpecialiter tributa ſunt,mandari non poſſunt niſi in caſu

3 ꝓfectionis. Tamen poſſumus q̄rere an papinianus non tanquam legislator,ſed tanquam interpres legum recte argumentatus fuerit, & dicendum eſt ꝙ ſic,nam ex quo indulget lex in uno caſu,in ceteris uetare creditur,l.cū pretor in princ.ff.de iudi.uel ſaltem ꝑſupponere ꝙ ſit uetitum,ut ſupra dixi.In quo tamen aduertendum eſt quod lex non prohibet expreſſe quod non poßit mandari eius exercitatio in alijs caſibus, quàm in caſu profectionis, ſed indulgendo & diſpenſando quod huiuſmodi cognitio mandari poßit in caſu profectionis, innuit & preſupponit quod antea talis cognitio mandari non poterat, arg. text.in l.qui teſtamento, la ſecunda.§.mulier.ff.de teſtam.& l.ex eo.ff.de teſtib.& l.1.ff.ad municip.& l. cum pretor,in princ.ff.de iudic.& innuit quod niſi expreſſe cauiſſet eam mandari poſſe in caſu profectionis, non potuiſſet mandari, & ſic neceſſaria erat expreſſa cautio & diſpenſatio quod in illo caſu mandari poſſet.

4 Hæc autem probibitio ob quam lex iulia fecit diſpenſationem in uno caſu, non deſcendebat ex ipſa lege iulia, ſed ex prioribus regulis, ſeu legibus, ſeu moribus, ut dictum eſt, quæ regulæ colliguntur ex diſpenſatione & ex indulgentia facta in uno caſu particulari dicta.l.ex eo.ff.de teſtibus. Timebat ergo legiſ-

lator q; cognitio legis iuliæ de ui publica, etiam à profici ſcente mandari non potuiſſet, niſi expreſſe id permiſſum fuiſſet, & ideo nominatim hoc cauit. Quæ leges ſeu mores priores proculdubio non loquebantur ex̄pſſe de lege iulia quæ nōdum lata erat, & quam preuidere non poterant, ſed credēdum q; in ſimilibus cauſis ita obſeruaretur, ideo lex iulia hanc obſeruantiam ſuſtulit in uno caſu
5 *tātum. Itaq; fateri oportet q; ante legem iuliam de ui ita obſeruabatur, ut cauſæ ſimiles, qualis eſt exercitatio legis Iuliæ de ui publica, nullo caſu mandabātur, & ideo lex Iulia uolens q; aliquo caſu mādari poſſent, expreſſe cauit q; id fieri poſſet in caſu profectionis, alioqui ſi in alijs ſimilibus cauſis hoc nō fuiſſet prohibitum ſaltē ex conſuetudine, fruſtra feciſſet illam diſpenſationē in illo caſu l. 1. C. de theſau. lib. 10. l. 1. ff. ad municip. Hoc modo uult inducere Papinianus legis Iuliæ diſpenſationem, q; antea in ſimilibus cauſis non admittebatur mādatum iuriſdictionis, & ideo recte argumentatur de lege Iulia ad alias cauſas ſimiles, ut ſcilicet nō poßint mandari, et iuriſdictione mandata non tranſeant, niſi q; in caſu profectionis cognitio legis Iuliæ mādari poteſt, quod eſt priuilegium & diſpenſatio, cum alias iuriſdictio etiā à præ*
6 *ſente mandetur, ut hic ait tex. Sed quæremus ex quo hmōi indulgentia & diſpēſatio facta eſt in uno caſu tantum, & in cognitione unius criminis tātum, uidelicet in crimine legis Iuliæ de ui publica, an hoc erit extēdendū ad alia crimina publica, ut ſcilicet eadem ratione cognitio cæterorum criminum à proficiſcente mandari poßit, de quo nemo dubitat, omnes enim nemine diſcrepante hoc admittūt, immo nec ullus unquam hoc in cōtrouer-*

ſtam

ſtam uocauit, ſed pro certa & indubitata cõcluſione ponitur q. omnium cognitio, mandari poteſt à proficiſcente, tñ meo iudicio non tranſit ſine ſcrupulo, nam uerius uidetur q. in cæteris caſibus ceſſet lex, ceſſant enim uerba. Ideo & diſpoſitio ceſſabit. l. 4. §. toties & ibi Bar. & Alex. ff. de dam. infect. cum ſimil. et erit caſus omiſſus. l. cõmodiſſime. ff. de lib. & poſthu. l. ſi uero. §. de ui ro. ff. ſolut. matrimo. cũ ſimil. nec erit facienda extẽſio, cũ ſimus ĩ exorbitãtibus et ĩ materia ſtricti iuris, ut inf. nu. 47. negari. n. non põt, q̃n hæc materia iuriſdictionis delegatæ ſit ſtricti iuris, p ea q̃ tradit Alex. in l. more, nu. 5. ff. de iur. om. iudi. & quin ſimus in exorbitantibus à iure cõi, quia regulariter mãdari põt iuriſdictio, ut hic ait tex. in uerſ. cũ alias, & p text. in d. l. more, & hac l. 1. §. fi. ex quo ſeqtur concluſio q. extenſio fieri nõ debet. l. 2. §. hoc capite. ff. de ritu nupt. & c. fi. de trãſlat. ꝑlato. cum ſimilib. & priuilegia non extenduntur. l. & qa. ff. ſolut. matrimo. & ibi Bart. & l. 1. uerſ. plane. ff. de cõſtit. prin. facit qđ not. Ant. de but. in c. ſane, de priuileg. ubi ait q. in priuilegio nõ ꝓceditur de ſimilibus ad ſimilia, idẽ tradit Bal. in l. 1. C. de legib. dicẽs q. priuilegium nõ extenditur ad aliã perſonã nec ad alium locum, qa eſt ſtricti iuris, ideo priuilegiũ quod loquitur de uno cõtractu nõ habet locũ in alio, ut tradit Ang. ĩ cóſ. 272. incip. quod priuilegiũ. faciunt ea quæ tradit Dec. in l. in oĩbus cauſis nu. 6. & . 7. ff. de regul. iur. & ibi Hier. cucal. in addit. pro hac opinione ẽt facit id qđ uulgo traditur, q. exceptio facta ĩ uno caſu firmat regulã in cæteris nõ exceptis, ut not. Bart. ĩ l. quæſitũ. §. deniq;. ff. de fundo inſtruct. et in. §. ut aũt, ubi glo. et Bar. in auth. de nõ

alie.col.2.facit tex.in l.tribunus.§.fi.ff. de teſt.mil. & in c.nōne.de p̄ſump.& Dec.in l.1.nu.27.ff. de reg.iu. & bal.in l.1.§.ſed excipiūtur,in fi.ff.de fer. et dilat.et in l.ita nobis pudor.C.de adul.et bar. in l.1.ff.q̄d ui aut
9 *clam. Nō obſt.tex.noſter in uerſ.nō aliter.q̄a loq̄tur de cognitione legis iulie,de qua lex expreſſe cauerat, in alijs igitur ſeruabitur regula p ſupradicta, maxīe q̄a nō īuenitur ulla alia lex,q̄ dicat q̄ ea q̄ ſpālr tributa fuerūt in caſu pfectionis mādari poſſint.ergo quod lex nō dicit nec nos dicemus,auth.de nō elig.ſcdo nub.§.optimū. et in l.illā.cū ibi cumulatis p laſ.C. de collat.maxime cum habeamus legē exp̄ſſam,q̄ uniuerſaliter loq̄tur, & ſic oīa oīno cōprehēdit,ut dixi ſupra lib.1. in declar. nu.2. Nō obſtat tex.in l.1.§.à p̄fectis.ff.de leg.3.et in auth. ut nulli iud.in prī.et.§.ad maiorē,et in auth.de collato. §.ad hæc,et in auth.de admini.§.illud.cū ſimi.q̄a loquū tur illi textus de locūtenēte, nō aūt de eo cui mādata eſt iuriſdictio,et ſic in locūtenentē,in caſibus in q̄bus p̄t cō ſtitui ex legis diſpōne,trāsferri poterūt hæc oīa,quæ tū*
10 *mādari nō p̄nt.ut hac l.1.in prin. Nō obſtat q̄ uulgo dicitur exceptionē uno caſu facta porrigi ad ſiles,ut no. glo.in l.1.C.de cōdi.inde.et not. bar.et doct. in hac l.1. dū loquūtur de īpedimēto infirmitatis,et tex. in c.cū di lecta,et ibi not.abb.de cōfir.util.uel inut.et glo.no. in l. fi.in uerb.uoluerit.C.de reuo.dona.et Alexā.in l.certi cōdictio.§.ſi nūmos.ff.ſi cer.pet.& Ang.et Io.de imo. et doct.in l.1.§.ſi is qui.ff.ad treb. Nam ad hoc r̄ndetur q̄ hæc cōis concluſio p̄cedit in alijs caſibus qui ex alijs legibus includūtur,tūc clarū eſt q̄ alij caſus nō excludū tur, ſecus eſt ſi nō ſint exp̄ſſi in alijs legibus.nā tūc in-*

telliguntur

telligũtur excluſi, & militant quæ ego adduxi, per ea q̃
notabiliter tradit Dec. in l. 1. in fi. uerſi. et pro ulteriori,
nu. 44. ff. de reg. iur. et in l. 1. ff. de cõtratab. & ſic põt
defendi ſtricto iure hæc opinio, tamẽ cõtraria opinio cõi
oĩum ſuffragio recepta eſt, nec habet cõtradicẽtẽ aliquẽ.
Ideo ab illa nõ recedamus. l. minime. ff. de legib. cũ ſimil.
dũtũ ſciamus nõ debere nos ita prõptos eſſe ad faciendã
extenſionẽ in exorbitãtibus in materia ſtricti iuris, put
eſt delegatio, prout latius dicã inf. nu. 47. ubi oĩno uide.
11 Sed an in omni caſu pfectionis mandari poterit hm̃oi
exercitatio. puta qñ proficiſcitur uoluptatis cã? uidetur
q; ſic, quia nõ diſtinguit lex unam cãm pfectionis ab alte
ra, ergo etc. l. 3. ff. de offi. pſi. l. de pcio. ff. de pub. l. 1. §.
gñal'r. ff. de leg. pſtã. Cõtrarium eſt uerius, nã lex debet
intelligi dũmõ proficiſcatur pſes ex cauſa iuſta. ita tenet
gl. hic enim uerb. pficiſcatur, p tex. in auth. de iudi. §. 1.
& in. §. illud. in auth. ut defun. ſeu fune. & ita ſe habet
12 cõis opinio. Vlterius q̃ri põt, an quilibet magiſtratus
qualis eſt pcõſul, poſſit mãdare cognitionẽ cãrũ crimina
liũ ẽt ſine cauſa, prout facit pcõſul ſuo legato, multi pu
tãt q; ſic, quia is qui mandatã habet iuriſdictionẽ à pſide
equipatur legato à lege. l. 1. §. damus. ff. de ſuſpect. tuto.
ſane legatus habet hãc ptãtẽ. l. ſolent. in prin. ff. de offi.
proconſ. & l. 1. C. eo. ti. ergo idem ius obſeruandũ uide
tur ĩ eo cui pſes mãdauit iuriſdictionẽ. d. §. damus. maxi
me quia præſes et procõſul par imperium habere uiden
13 tur in prouincia. Vtriq; enim habẽt poſt principem
imperium maius cæteris, de proconſule eſt text. in l. &
ideo. ff. de officio proconſul. de præſide eſt tex. in l. 4. ff.
de offi. pſi. & equiperantur in imperio. l. illicitas. §. qui

in l.2.C.de of.eius qui uicem alt.ger.dum ibi dicitur oĩa
ꝗ ad iuriſdictionẽ rectoris ꝓuinciæ ꝑtinẽt, Itẽ in ſimili in
auth.de collato.§.ad hæc ꝓhibemus, ibi, damus ei licen-
tiam ad oĩa uſq; ad mẽbri abſciſionẽ, & ultimi ſupplicij,
et exequutionẽ; ergo uidetur ꝙ delegatus à pſide habeat
merũ imperiũ, excepto ultimo ſupplicio et mẽbri abſciſio
ne, dic ꝙ ibi loquitur de locũtenẽte facto à principe, et ſic
ſumus extra caſum iuriſdictionis mãdate. Itẽ nõ dicitur
ibi ꝙ paßim talia fiãt, debemus ergo intelligere etiã in lo
cũtenẽte ꝙ talia trãſeunt, in caſu habili, et ita loquuntur
17 illi textus. Item ꝙ cãrum capitaliũ cognitio poßit de
legari, uidetur caſus in l.2.C.ubi ſena.uel claris.et faciũt
not.in l.1.C.qui ꝓ ſua iuriſdi.ille tex.nihil facit q a loq-
18 tur de principe delegãte. Facit etiã pro hac parte rõ,
nam eã ꝗ ſunt meri imperij, in minimo gradu, ſcdm doct.
poſſunt delegari, ſicut punitio leuiũ criminũ, modica co-
hertio et ſimilia, ut in auth.de defen.ciuit.§.audient, &
not.Bar.& doct.in l.imperiũ.ff.de iur.om.iud.maxime
& Bar.in l.fi.inf.hoc tit.ſed cãrũ quãtũcunq; capitaliũ
cognitio uidetur eſſe hmõi gradus minimi, ideo uidetur ꝙ
poßit delegari, omiſſa nunc diſputatione an hmõi cogni-
tio ſit parui uel minimi gradus imperij, dic ꝙ ſcdm uerã
opinionem falſum eſt illa quæ ſunt meri imperij delegari
poſſe, etiam ſi ſint gradus minimi.l.nemo poteſt, in uerb.
cuiuslibet cohertionis.ff.de reg.iur. licet competant mu-
nicipalibus magiſtratibus, quia non ualet conſequẽtia cõ
petũt minimis magiſtratibus, ergo delegari poſſunt, ut di
xi in præfationib.lib.1.nu.31.& 32. præterea cognitio
huiuſmodi eſt de his ꝗ ſpecialiter tributa ſunt, ideo inde-
legabilis, ut hac l.1.niſi aliquo caſu contrarium expreſſe

19 *caueatur ſpeciale iure.d.l.ſolent. Adducitur etiam tex.in hac.l.1.in fine.ubi dicitur mandata iuriſdic.tranſire imperium quod iuriſdic. cohæret.q̃ intelligit Alex. loqui de cognitione meri imperij tu dic quòd potius loquitur de mixto imperio,de quo nunc nõ eſt diſputatio,*
20 *& ſic non facit ad propoſitum. Adducitur etiam l. ſolet cum l.ſeq.ff.de iuriſdic.om.iudic.ubi dicitur prætorem mandare omnem iuriſdic. poteſt intelligi in caſu habili ſecundum alias leges.l. non eſt nouum.ff. de legib. uel potius dic quòd ibi iuriſdictio non continet imperium ut etiam alias dixi ſupra, in præfation.nume.9. lib.1,& ſupra eod.in uerſic. & ideo nume.17. & nu-*
21 *mero.32. Vltimo adducitur.l.magiſtratibus.ff. de iuriſd.om.iudic.ubi magiſtratibus municipalibus permittũtur ea quæ ſunt meri imperij,ergo delegabilia ſunt,ut tradunt Doct.in hac.l.1.ad idẽ facit tex.in auth.de defen.ciui.§.audient,&.§.leuia,item in auth.de teſt.§.ſi uero ignoti,ubi defenſor ciuitatis poteſt torquere teſtẽ, quod eſt meri imperij,item poteſt carcerare,ut d.§.audient,ergo & c.dic,q̃ conſequentia eſt falſa,ut ſupra dixi in alio fundamento, quomodo autem intelligatur tex. in d.l.magiſtratibus.uide ſupra eo.lib.uerſ.& ideo, nume.34.uſq; ad nu.42. adducũtur præterea quædã alia, ſatis leuia quæ omitto,quia ſunt impertinentia, ea tñ cumulat Alex.in d. quæſt. incip.rex aragonum, quæ per te uidere poteris. In contrarium eſt communis opin.*
22 *q̃ ſit ſpeciale in legato proconſulis, ut poßit cognoſcere de cauſis capitalibus, & pro iſta ſententia uidetur primo caſus, in d. l. ſolent, in principio, ibi hoc genus mandati extra ordinarium eſt &c. & ſequitur nemo*

enim

enim ius gladij, & c. ergo non eſt trahendum ad cõſequen. extra caſum.l.q. uero contra.ff.de leg. ſi uero.§. de uiro.ff.ſol.mat.dic quod quando lex ait illud mandatum eſſe extraordinarium loquitur de poteſtate abſoluendi, & ſic de mero imperio, non autem de cognitione, quæ
23 eſt iuriſdictionis, ut ſæpe dixi. Secũdo adducitur tex. in hac l.1.§.1.et in uerſ.huius rei, ibi publici iudicij exercitationem et in uerſ.& ſi à familia in uerſ. cognitionem, ubi expreſſrm eſt q. cognitio criminũ nõ mãdatur,
24 niſi in caſu abſentiæ. Tertio adducitur l. ſi quid erit. ff.de offic. proconſ.ubi uidetur caſus, quod ea quæ ſunt meri imperij nec quidem geri poſſunt à legato proconſulis, ergo nec alius delegatus poterit, dic quod ibi non
25 loquitur de cognitione, ſed de executione. Quarto adducitur tex.in l.2.uerſ. quod non ita.C.de pedan. iudic.ubi ſecundum docto. loquitur de cognitione criminũ, et eam probibet mandari, etiam in caſu occupationum pu
26 blicarum. Quinto uidetur caſus in.§.iubemus, in authen.de colla.9.col. qui ſequitur.§.ad hoc prohibemus, ubi apertiſſime Imperator prohibet inquiſitiones latronum, aut examinationes aliquorum reorum per alium fie
27 ri, niſi per prouinciæ præſidem, ergo etc. Sexto adducitur l.1.§. ſupecti, ibi & nullus alius, et in.§.abolitio.
28 ff.ad Turpill.ubi de cognitione loquitur. Septimo adducitur tex. in l. nec quicquam. §.ubi decretum.ff. de offic.proconſ. ſecundum communem intellectum, ſed dic q. ille ſenſus cõis eſt falſus, & tex.ille nihil probat et nihil
29 loquitur de delegatione. Octauo facit ratio, quia in his cauſis arduis, ubi tractatur de cognitione ultimi ſupplicij uidetur princeps ellegiſſe eorum ſingularem in-

duſtriam & fidem exploratam pp rei magnitudinẽ,quâ
rõnem hic probant cõiter Doct.*et eſt argumentũ in l.1.*
cũ ibi not.ff.de offic.pfect.præto. ergo præſes alteri mã
dare non poterit quod ſibi ſpecialiter iniunctũ eſt,ut hac
l.1.in prin.facit tex.l.ĩter artifices,de ſol. iunc.l.unic.
§.ne aũt.C.de cad.tol.cum ſimi. uera quidẽ eſt regula,
ꝙ merũ imperiũ nõ delegatur.l.nemo poteſt.ff. de reg.
iur.ſed ratio à doctoribus excogitata non eſt uera,ut di
30 *xi,lib.1.in declaration.nu.131.* Nono *quidam argumẽ*
tantur ꝙ non ualeat argumentum, de legato procõſulis
ad delegatum alterius magiſtratus,cum in eo multa alia
reperiantur ſingularia,ut in l.legati,& in l.legatus.ff.
de offic.proconſ.& in l.cum prætor.§.1.ff.de iudic.&
in l.1.ff.de tuto.& curato.dat ab his, dic ꝙ immo regu
lariter equiparantur legatus & is cui mandata eſt iu-
riſdictio à præſide.l.1.§.damus.ff.de ſuſpect.tuto.& li
cet habeat aliqua priuilegia,tamen non ſunt multiplican
da.l.1.C.de dot.promiſſ.& ibi glo.& Doct.*ẽt late eue*
rard.in opere cui titulus ẽ centũ modi argum.92.loco.
31 *fo.250.* Decimo *adducitur,ꝙ magiſtratus municipalis*
non poteſt cognoſcere de criminibus,ergo non poteſt de
legari hmõi cognitio,ualet enim conſequentia hæc ſecun
dum Doct. *in hac.l.1.§.quæ uero,dic omnino ꝙ conſe-*
quentia eſt falſa,multa enim nõ poteſt magiſtratus muni
cipalis.l.ea quæ.ff. ad municip. quæ tñ delegari poſſunt
l.cognitio.§.ut bonorum, infr.hoc titulo, ut dixi ſupra,
32 *lib.1.in pfat.nu.31.&.32.* Vndecimo *adducitur auct.*
ad hæc.C.de iud.iunc.§.illud, in auth. ut de fun.ſeu fu-
ne,unde ſumitur, ubi non poteſt mandari cognitio, niſi
pſes ter audiat cauſam. dic ꝙ ille tex.loquitur de cõſi-
liarijs,

liarijs, non aũt de iudicibus de legatis, ut oſtendi, ſupra eod. in uerſ. et ideo. nu. 42. & ſic nil facit ad propoſitũ.

33 *Tene cõem concluſionem. ſ. q̃ ſpeciale ſit in legato pro conſulis, q̃ ei mandari poßit cognitio criminum, p tex. in. l. 1. C. de offic. proconſ. idq; nemini alij poteſt, ideo recte ait, tex. in l. ſolent. ff. eo. titulo, illud mandatũ eſſe extraordinarium. i. inſolitum & ſpeciale, in alijs ergo erit firma cõcluſio, q̃ cognitio cauſarum criminaliũ non poſſit mandari, quam tñ multipliciter reſtringe, ut dixi inf. lib. 4. in uerb. imperium, nu. 4. cum mult. ſeq. Videa-*
34 *mus nunc an præſes ualetudine aduerſa detentus cognitionem hmõi mandare poßit, ut poteſt quando proficiſcitur, Pet. Cyn. And. de piſis Gul. de cun. Rayn. Barto. Albe. de roſa, & Alex. in hac. l. 1. nu. 56. tenet q̃ ſic, idem tenet Bal. in l. imperium. ff. de iur. om. iud. & Sal. in l. placet, inf. C. de pedan. iudi. & Abb. in c. q̃d ſedes, de offic. ordin. & ita ſe habet cõis opinio, quæ multis ra-*
35 *tionis fulcitur. Primo quia eadem eſt ratio in egrotante, quæ eſt in proficiſcẽte, ergo idem ius. l. milites agrũ, in princ. ff. de re milit. c. inter incorporalia, de translat. prælat. Secundo per tex. in l. 1. ff. de offi. conſul. Tertio quia equiperantur abſentia, & egritudo corporis. l. ſi longius, in princ. ff. de iudic. l. aut ſi ualetudinem. ff. de procur. & c. 2. eod. titulo. lib. 6. Quarto adducitur tex. in l. quæſitũ. ff. de re iud. ubi ſententia lata cõtra laborantem aduerſa ualetudine, non ualet, quemadmodum ſi eſſet lata contra abſentem non citatum. l. ea quæ. C.*
36 *qũo & qñ iud. Quinto adducitur q̃ in caſibus exceptis à regula fit extenſio ex identitate rationis, ſecundum Doct. c. cũ dilecta. uerſ. nos igitur, de confirm. util.*

uel inutil. & ibi not. Docto. Sexto facit id quod not. Gul. & Ang. in l. prætor. ff. de iur. om. iud. de qua ta-
37 *men deciſione uide ibi Alex. Septimo bene facit quod not. Bal. in l. fi. de excuſatio. tut. dum dixit ꝙ ratione ad uerſe ualetudinis quis poſſet ſeruire per ſubſtitutũ, ubi alias non admitteretur, et ita dicit etiam ipſe in c. ſi qs deceſſerit, in tit. ſi de feu. fue. cõtro. inter domi. et agna. ubi dicit ꝙ in caſu neceßitatis officialis poteſt ſeruire ꝑ ſubſtitutum alleg. d. §. probibemus, in authen. de collato. & ad hoc eſt bonus tex. in l. agentes, uerſ. quod ſi mo re bo. C. de agen. in reb. lib. 12. qui proprie loquitur de impedimento infirmitatis, & not. And. de Baru. in l.*
38 *comperimus. C. de proxi. ſacro ſcrin. lib. 12. Contra- riam opinionem tenuit Fulg. qui in hac l. 1. dicit quoſ- dam tenere ꝙ propter aduerſam ualetudinem non poßit mandari iuriſdictio ſpecialiter tributa per hunc tex. & ideo ſecundum eos diſtinguẽdum uidetur ꝙ ſi aduerſa ua letudo eſt breui duratura, expectandum eſt argum. d. l. longius, & l. pen. in fin. ff. de uaca. mune. ſin autem lon go tempore duratura uidetur tunc debet alius dari per principem argum. l. fi. C. de offic. præfect. urb. facit. l. pe nul. C. de pedan. iudic. & expreßius, in d. l. longius fa- cit tex. in authen. de coll. §. ad hæc prohibemus, & in authen. ut nulli iudic. in princ. & §. ad maiorem, & in authen. de mand. princ. §. illud uerſic. eos autem, & ſic excipitur unus caſus tantum, ſecundum hanc opi- nionem quam uidetur probare tex. in c. ſi pro debilita- te, in fine. de offic. deleg. idem tenet Ioan. and. in addit. ſpecul. in titu. de iuriſdic. om. iudic. ſuper uerſ. ad huius, ubi etiam refert dominum ſuum, ſcilicet Marti. Sili. ita*

tenuiſſe

tenuiſſe per iſtum tex. pro hoc etiam alleg. gloſſ. in d.
l. placet, in uerb. ex officio ut per Alex. hic nume. 58.
& hæc opin. uerior uidetur. quicquid dicant alij qui
39 communiter tenent contrarium. Maxime quia illa uer
ba, non aliter, poſita in hoc textu inducunt formam &
ſolennitatem, ut per Bartol. in l. de his. ff. de tranſa-
ctio. & in l. fin. C. de uend. reb. ciuit. lib. 11. & Rom.
in conſil. 86. uir eximie, uerſic. his tamen non obſt. &
conſil. 400. in propoſita conſultatione Alexan. in con-
ſil. 27. uiſo Themate, col. 1. lib. 6. Felyn. in c. cum di-
lecta, colũ. 9. uerſic. ſextum ſignum, de reſcript. Dec.
in conſil. 28. pro reſolutione anteſi. Iaſ. in l. de pupillo,
in principio, col. 1. uerſic. tertio pondera. ff. de oper.
no. nunc. & in conſil. 167. motiuis, col. fin. lib. ſecundo.
Tiraquel. in tract. de retract. conuentio. §. 4. in glo. 7.
40 fol. 934. numero. 14. Item exceptio in uno caſu fa-
cta, & ſic in caſu profectionis, firmat regulam in alijs
non exceptis, ut per Bart. in l. quæſitum. §. deniq;. ff. de
fund. inſtru. Dec. in l. 1. ff. de reg. iur. facit etiã pro hac
opinione id quod uulgo dicitur q̃ diſpoſitio legis expreſ
41 ſa facit ceſſare tacitam. l. cum ex filio. §. 1. ff. de uulg. et
pup. crauet. in cõſ. 35. nu. 5. uol. 1. cũ ergo expreſſum ſit
hic q̃ nullo alio caſu mandari põt cognitio legis iulie, q̃
ſi pſes pficiſcatur, ſine dubio nõ eſt locus cõiecturis, &
ſic tacite diſpõni, et interp̃tationi. l. cõtinuus. §. cum ita.
42 ff. de uer. obl. Obſtat cõtra hoc, quia ẽt dictio taxati
ua non excludit caſus ſimiles, uel hñtes eandẽ aut ſimilẽ
rõnẽ. l. 1. §. 1. cũ glo. ff. ſi mẽſor fal. mod. dix. l. ob es. cũ
glo. 1. & ibi Bar. C. de p̃d. min. l. his ſolis. C. de reuo. do
na. l. argẽtarius. in prin. ff. de eden. l. cũ qui. §. ſi petenti,

cum glo. 1. in uer. dũtaxat. ff. de publ. & l. ſerui noīe, cũ glo. in uerb. poßidere. & ibi Bart. ff. de uſucap. & cle. exiui. uerſ. cũ aũt. de uerb. ſig. & glo. in l. cumptor. in uerb. uidetur. ff. de iudi. & in l. illud. in uer. aliã cãm. C. de ſac. ſan. ec. & in l. fi. C. de reuo. dona. & in l. cõtractus. ff. de reg. iur. Bart. in l. ſi conſtante. in. 9. q. prima part. prin. ff. ſol. matri. Bal. in l. nullus. C. ad leg. iul. maieſt. Tiraquel. in trac. de retract. cõuentional. glo. 1. fo.
43 842. nu. 6. Aduerte ad tex. in l. ob es. C. de p̃d. mino. nõ poteſt inde colligi hæc cõcluſio, quia punctus faciendus eſt ſtatim poſt uerbũ minorũ, & erit ſenſus q̃ ob es minorum p̃dia uendi poſſunt tm̃ cauſa cognita. i. non aliter q̃ cum cauſæ cognitione, et ſic ille tex. hoc modo intellectus de plano procedit, prout ego latius ſcripſi in li-
44 bro primo uariarũ lectionũ. Ad tex. in l. his ſolis. dic ut ego ſcripſi in cõmentarijs ad l. cum mulier. ff. ſol. mat.
45 nu. 1552. ubi oĩno uide. Deniq; dic q̃ dictio taxatiua ſemp excludit oẽs caſus, p̃ter expreſſos Bar. in l. 1. ff. ſi quis iuſdi. non obtẽp. facit tex. in l. non ſolum. §. tale. ff. de lib. lega. & Bar. in l. ſi ſic ſtipulatus. la ſecũda. col. 2. uerſ. fallit ſi eſſet. & ibi Ang. ff. de uerb. oblig. & Bar
46 to. & Ang. in l. qui in futurum. §. 1. ff. de pac. Intelligе autem expreſſos uel in illa eademq; lege, uel in alia. per tex. in l. non eſt nouũ. ff. de legib. & hoc eſt quod dicunt doct. etiam caſus ſimiles comprehendi, ut ſupra dictum eſt, nam hoc uerum eſt dummodo ſint in aliqua alia lege expreßi, hi enim ſunt caſus ſimiles, quos dictio taxatiua non excludit, & ita loquuntur omnes leges taxatiue, nam quando oſtendere uolunt Doct. q̃ alij caſus non excludũtur, id probant per aliquem alium caſum ſpecialiter

cialiter in aliqua alia lege expreſſum, nõ per aliquam le
gem quæ per uiam regulæ loquatur. regulariter ergo,
excluduntur omnes caſus etiam ſimiles, niſi aliqua le-
ge ſpecialiter ſint expreßi, quod etiam probat Dec. *in l.*
1. in fi. ff. de reg. iur. & doctrine aliorum doctorum, qui
uidentur ſimpliciter loqui de caſibus ſimilibus, ſic debẽt
intelligi, ut intelligantur ſecundũ leges quas ipſi allegãt,
iuxta doctrinam Bart. *in l. non ſolum. §. ſi liberationis.*
47 *ff. de libe. lega.* Deniq; *in materia exorbitãti nõ fit ex*
tenſio etiam ex identitate rationis, niſi ratio ſit expreſ-
ſa ſecundum glo. in. §. 1. in uerb. curationem, in auct. ut
bi q oblig. res mino. hab. cle. 1. in uerb. eligatur, de elect.
Alexan. tradit in l. ſi ita ſtipulatus. §. chriſogonus col.
pen. ff. de uerb. oblig. & in l. ſi conſtante, in princ. ff.
ſol. mat. Dec. *in l. qui ſe patris, col. 7. ad fi.* C. *unde lib.*
l. quod uero. ff. de leg. l. aduerſus. C. *de nupt. c. 1. & 2.*
de fil. præsbit. arch. in c. hoc. 17. q. 2. Abb. *in conſ. 1. col.*
2. circa fi. lib. 1. crauett. cõſil. 173. nu. 3. & 4. maxime
48 *quando materia eſt etiam ſtricti iuris.* Immo *nec etiam*
ex maioritate rationis fiet extenſio in materia exorbi-
tanti niſi ſimus ĩ materia fauorabili, ut tradit Iaſ. ĩ rub.
ff. de re iud. col. 3. uerſ. ſecundo quia, et crauett. in conſ.
49 *173. nu. 11. uol. 1.* Omnes *autem fatentur q iuriſdictio*
delegata eſt odioſa & reſtringibilis, c. cũ olim abbas. et
c. de cauſis. de offic. deleg. Paul. *de caſt. conſ. 3. nume. 7.*
lib. 2. Bald. *in l. non ſine.* C. *de bon. que lib.* Alexã. *in l.*
more, col. 1. numer. 5. ff. de iuriſdic. om. iudic. & numer.
13. in fin. per not. in c. 1. de reſcript. lib. 6. Multo *magis*
hoc obſeruabitur in caſu in quo minor ratio ſubſit, tunc
enim non fit extenſio etiam in materia extendibili, l.

lege iulia §.hoc capite.ff.de rit.nup.cap. fin. de tranſlat.prælat. ubi diſpenſatio conceſſa ob publicam utilitatem, quæ ſolet extendi, non extenditur ad caſum, in quo minor ſit ratio. facit text.in cap. ſuper quæſtionum.§. ſi uero. ff.de offic.deleg. Bald. in ſimili.in cap.1.§. naturales iuxta fin. ſi de feud.fue. controuer. inter dom. & agnat.tradit Alexand. in conſ.29.col.2.uerſ. præterea ſi redeuntibus, uolum.6. Dec.conſ.261.col.5.& conſ.684.col.1.ad fin. Soc.in conſ.9.col.2. in fin. lib. 2.quod autem non ſubſit eadem ratio in egrotante, quæ eſt in abſente, patet ad ſenſum, quia abſens nullo modo poteſt ius dicere. Infirmus & egrotans, licet cum difficultate & forte cum periculo ius dicat, tamen poteſt ius dicere, & ſic non eſt penitus omnimoda, & eadem ratio in utroque caſu, & ſic poteſt ſuſtineri, quod ualetudine aduerſa detentus, etiam graui, non poteſt mandare iuriſ-

50 *dictionem ſpecialiter tributam. Amplius dico quod licet diuerſitas rationis non appareat expreſſe, tamen nõ fit extenſio, quando ſolum dubitatur, an eadem ratio ſit in utroque caſu, maxime in his quæ ſunt contra ius commune. tradit Salic.in l.2.col.8.C. de noxal. & Alex. in conſ. 207.col. 4.lib.6.hinc dixit Corn. in conſ.253. col.2.poſt medium lib.4. quod ubi in aliqua diſpoſitione plures rationes aſsignari poſſunt, non poteſt fieri extenſio de uno caſu ad alterum. Crauett.in conſ.67.nume.6.*

51 *& 7.uolu. primo. Ideo cum conſtitutio ſtricti iuris hoc non dicat, nec nos dicere debemus l.quicquid aſtringende.ff.de uerb.obligat.l. ſi ſeruum,§.non dixit prætor.ff.de acq.hered. Crauett.in conſ.140.numer.6. Si enim id uoluiſſet expreſsiſſet l.unic.§. ſin autem ad deficientis.*

ficientis. C. de caduc. tollend. c. ad audientiam, de decim. c. maiores de baptiſm. talis enim expreſſio modicam car tam occupaſſet. Ioan. And. in c. inter, de re iudic. & in c. ſuper eo. de appellat. Oldra. in conſ. 266. & negligi non debet quod non eſt modicum, arg. l. cum de indebito.
52 ff. de probat. Cravett. conſ. 175. numer. 5. Denique res caret omni ſcrupulo, cum lex expreſſe dicat quod nõ alias mandari poterit, quàm ſi proficiſcatur, quæ verba tollant penitus omnem potentiam delegandi in quocunque alio caſu, ut per Bart. in l. gallus in princ. ff. de liber. & poſthum. ibi Iaſ. col. 1. & alij per gloſ. in c. 1. de reg. iur. lib. 6. Iaſ. in l. pacta quæ cõtra, nu. 4. verſ. in ea. C. de pact. & bar. in l. de his. ff. de trãſact. et bal. in l. 1. col. fi. C. de fideic. et in l. 1. ff. de iniuſt. rup. et irr. teſt. et Iaſ. in d. l. gallus, ubi dat ſex exẽpla ad hoc ꝓpoſitũ, q̃ uide omnino, col. 4. quod ſine dubio procedit in caſu noſtro, cum lex uſa fuerit uerbo futuri temporis, ait enim non poterit, & ſic tollitur difficultas mota, per Iaſ. in dicta l. Gallus, col. 4. uerſ. contra iſtam per ea quæ tradit Bart. in l. cum lex. col. penult. ff. de fideiuſſo. ubi ait hanc concluſionem omnino eſſe ueram, ut ſcilicet tollatur omnis potentia, quando negatiua præcedit uerbum poteſt futuri temporis, & per hæc patet quod aduerſa ualetudine detentus non delegat ea quæ ſpecialiter ſunt tributa, licet communis opinio ſit in contra-
53 rium. An aũt occupatus publicis negocijs poſſit mandare cognitionẽ cãrum criminaliũ, et alia ſpãliter tributa quẽadmodũ poſſet ſi ꝓficiſceretur, ſatis uidetur determinata q̃ſtio ex ſupradictis, & eſt cõis concluſio q. nõ, ut per Alex. hic col. 17. nu. 60. tñ aduertẽdum eſt q. doct.

putāt hāc cognitionem eſſe meri imperij, & ppea ponunt concluſionē de mero impio, ego cōtra puto, ſ. q. nō ſit meri imperij, ſed iuriſdictionis, ut dixi ſupra, in uerſ. huius rei, nu. 10. tñ q. nō poßit delegari, in hoc teneo cōem opinionem. Primo adducitur p hac opīone tex. in l. placet
54 C. de pedan. iud. in uerſ. quod nō ita. Secūdo adducitur in hac l. 1. uerſ. nō aliter itaq; et hic adduci poſſunt ea q̄ dixi in pxima cōcluſione, q̄ nō repeto, ſed mirū in modū
55 conueniunt. Limitatur hæc cōcluſio, p Gul. de cun. & Bart. et Ang. ut nō pcedat qñ impedimētum & occupatio pcedat ex multitudine ſimilium cāsarum criminaliū arg. l. 2. poſt princ. C. de his qui à latro, ſed rñdet Alex. nu. 62, q. ibi talia nō delegātur p modum trāsferēde iuriſdictionis & cōiter nō tenetur hæc limitatio, p qua tñ adducitur tex. in l. ſed et milites circa princ. ff. de excuſ. tut. ubi quis nō utitur priuilegio cōtra ſibi parem, l. non ſolū. §. de uno. ff. de rit. nup. rñde ut hic p Alex. nu. 62.
56 Tertio quia uidetur eſſe eadem rō quæ eſt in abſcentia, ergo idem ius l. illud. ff. ad l. acquil. Immo nō, ut infra uidebimus. Quartopro hac limitatione pōt adduci tex. in c. fin. de offic. deleg. ubi ſi cōmittitur officium cum iuriſdictione non poteſt delegatus ſubdelegare, quia uidetur electa induſtria perſone ſecundum Doct. Quod fallit in legato ſedis apoſtolicæ cui hoc cōmiſſum eſt, poteſt enim ſubdelegare ea ratione, ut ibi tradunt Doct. quia præſumitur occupatus uarijs negotijs publicis, & ſic occupatio publicorum negotiorum uidetur prodeſſe ad hoc ut fieri poßit delegatio, dic potius ſecundū Doct. q. ex prærogatiua dignitatis hoc ei conceſſum eſt legato apoſtolico, ut inqt Alex. nu. 63. obiter nota q. hæc deciſio admiſſa

57 *miſſa in legato apoſtolico deſtruit illam concluſionem,*
quam cõiter tradunt Doct. ꝙ propter excellentiam &
magnitudinẽ magiſtratuũ p̃ſumatur eẽ electa induſtria
perſone,nã potius dicendum eſſet ꝙ pp dignitatẽ & ma
gnitudinem magiſtratus non debeant cogi perſonaliter
58 *ſeruire,ut dixi lib.1.in declaratio.nu.20.* *Cõtrariam*
ſnĩam in hac limitatione tenet Fulg. & Rom. *in hac.l.*
& Alex.*col.17.nu.61.per hunc tex.qui tm̃ excipit ca*
59 *ſum profectionis.* *Maxime quia facienda non eſt ex-*
tenſio de abſente ad occupatum publicis negotijs, nã ut
inquit Alex.*abſentis appellatione non continetur occu-*
patus,nec large nec ſtricte,nec eqperantur in hac mate
60 *ria,abſentia & occupatio,ideo nõ ualet argumentum,p*
61 *ea q̃ tradit* Alex.*in cõſ.207.uol.6.* *Nec ſubeſt eadem*
62 *rõ penitus in utroq; ut dixi de infirmo.* *Itẽ hoc proba*
tur euidenter ſecundũ Alex.*in l.placet in uerſ.quod nõ*
ita.C.de pedan.iudic.ubi paria nõ ſunt ꝙ qs ſit ĩpeditus
occupationibus publicis, et ꝙ ſit abſens,deniq; habemus
legẽ expreſſe dicentẽ ꝙ in nullo caſu niſi ĩ caſu abſentiæ
talia mãdari poſſunt,& ſic uerbo expreſſo ſtandũ eſt et
diſpoſitioni expreſſe, ut de contractu tradit Oldrad. *in*
conſ.159.ex p̃ſenti themate,et Dec.*in conſ.32. col.2.et*
Crauett.*in conſ.20.nu.4.poſtremo huc aggregãda ſunt*
oĩa quæ ſupra adduxi in ꝓxima queſtione, q̃ breuitatis
cauſa nõ repeto,& ex his patet euidenter,ꝙ occupatus
ẽt publicis negocijs, nõ põt mãdare ea quæ ex ſuo officio
tenetur cognoſcere,ẽt ſi occupatio et impedimẽtum pro
ueniat ex paribus, uel ẽt maioribus negocijs,per ſupra
dicta,per tex.in l.placet.C.de peda.iudic.& in hac l.1.
in uerſ.non alr̃,& ita ſe habet cõis opinio,& uera.

L. 1. VERS. CVM ALIAS IVRISDICTIO.

Prohibitio in ſpecie præſupponit licitum in genere & è contra, numero.1.
Aliàs quomodo exponitur, numero.2.&.3.
Cognitio criminum eſt iuriſdictionis non imperij, nu.3.
L.ſolent in princ.ff.de offic.pconſ.qũo procedat, nu.4.
Componens ſarcinulas an delegare poßit,nu.6.
Debilis an poßit mandare ſpecialiter tributa,nu.7.
Infirmitas ſuorum an ſit iuſta cauſa delegãdi ſpecialiter tributa,numero.8.
Iuriſdictio ſine cauſa an mandari poßit, numero.9.ꝗ ſic uſq; ad nume.11.immo non,nume.12.
Maxime quomodo accipiatur,nume.13.
L.prætor in uerb.maxime.ff.de iur.om.iudic.quomodo procedat,numero.13.
L.placet.C.de pedan.iudic quomodo procdat,nu.14.
L euiora ſine cauſa mandari poſſunt,nume.15.
Cauſæ propter quas iuriſdictio mandari poteſt,nu.16.
Mixtum imperium an mandari poßit à præſente, & an tranſeat cum generali mandato, nu.17.&.18.19.

1 IVriſconſultus concludit argumentum per locum à ſpeciali, cum enim lex ĩdulſerit ꝗ, in caſu profectionis mandari poßit cognitio huiuſmodi, euidens eſt argumentum ꝗ, antea mandari nõ poterat,nã ſi talia mãdari potuiſſent, non fuiſſet neceſſe nominatim & ſpecialiter cauere ꝗ à proficiſcente

proficiſcente mandari poſſet, & ex hoc demonſtratur q cognitio huiuſmodi eſt ſpecies iuriſdictionis, non autem imperij, alioqui non recte argumentaretur iuriſconſultus, nam ſi cognitio hæc, eſt meri imperij, nõ eſt forte argumentum dicere, cognitio hæc ex eo mandari non poſſe oſtenditur, quia nominatim cauetur q à proficiſcente mandari poßit, cum alias iuriſdictio mandetur etiam à præſente. Quid enim attinet hic inculcare iuriſdictionem cum de mero imperio loquamur? nam dato millies quòd iuriſdictio mandari poßit, non per hoc fortificatur argumentum, quòd merum imperium mandari non poßit, ſed erit caſus omiſſus qui relinquitur in diſpoſitione iuris communis. l. ſi uero. §. de uiro. ff. ſolut. mat. l. commodißime. ff. de lib. & poſthum. cum ſimil. tamen hic uerſic. adiectus eſt ad fortificandum & concludendum argumentum, quod ſupra dixit eſſe fortißimum, cum enim lex prohibet aliquid in aliqua ſpecie præſupponit licitum eſſe in genere l. qui teſtamento. §. mulier. ff. de teſtamen. l. ex eo. ff. de teſtib. & è contra quando lex indulget aliquid in aliquo caſu ſeu aliqua ſpecie, præſupponit quod in genere ſit prohibitũ. Expo-
2 ne igitur alias id eſt extra hos caſus ſpeciales, ita etiam ponitur in l. qui teſtamento. la ſecunda. §. mulier. ff. de teſta. & ſic præſupponitur quòd illi caſus ſpeciales ſunt excepti ab hac regula generali, quæ eſt quòd iuriſdictio mandari poteſt à p̃ſente, fallit in his q̃ ſpecialiter tributa ſunt, hæc. n. non niſi à p̃ficiſcente mãdari p̃nt. Et q hæc dictio alias ponatur exceptiue tradit Albe. in ſuo dictionario, in uerb. alias & allegat tex. in d. §. mulier cui

conſimilis omnino eſt text. noſter. Ponitur ergo exceptio ad regulam, ex quo ſequitur quod cognitio eſt iuriſdictionis non imperij, alioqui non eſſet bona exceptio, ut
3 eſſe debet ſecundum Dyn. in rub. de regul. iur. lib. 6. & Bart. in l. in his. ff. de legibus. & Dec. in d. l. 1. num. 26. præterea uerb. alias importat conditionem, & exponitur ſi ita factum non fuerit, l. diuortio, poſt princip. & ibi glo. in uerb. alias. ff. de neg. geſt. & in l. alias, & ibi gloſ. ff. de iure iurand. & Bart. in l. 1. col. 4. uer. quinto, quæro. ff. de cond. & demonſt. & in tract. tiberiad. de alueo, in uerb. alias, & Soc. in conſil. 51. col. 3. nume. 9. uerſ. unde nota, uol. 1. qui ſenſus in idem recidit, nam erit ſenſus quod iuriſdictio aliàs, id eſt ſi non fuerit tributa ſpecialiter, mandari poterit à præſente, & ſic etiam hoc ſenſu recepto clare apparet quod hæc exempla hic propoſita ſunt iuriſdictionis ſpecies non imperij, ut ſæpe dixi, nec cuiquam mirum uideatur q; in criminalibus iuriſdictio adſit, nam hoc exprimit text. in cap. primo. §. 1. in tit. de pace conſtã. Ibi in iuriſdictione tam in cauſis criminalibus, &c. quæ iuriſdictio non poteſt conſiſtere niſi in cognitione, cum ipſa animaduerſio non ſit iuriſdictio, ſed merum imperium, ut hac l. 1. §. fin. quod etiam ex alio probatur, quia mandata iuriſdictione in legatum tranſit cognitio cuſtodiarũ. l. 1. C. de offi. proconſ. et d. l. ſolent. in princ. imperium autem non tranſit, ut hac l. 1. §. fin. & nemo eſt qui neſciat quod manifeſta ſit differentia inter merum imperium et cognitionẽ criminum, in d. l. ſolent, nam ibi dicitur q; legatus habet cognitionem ex mandato ſpeciali, tamen non habet poteſtatem liberandi,

aut condemnandi, quia inquit merum imperium non poteſt transferri, ſequitur ergo q̃ cognitio non eſt meri imperij, alioqui non bene argumentatur iuriſconſultus dum dicit liberandi ius huic non competere, quia merum imperium nõ poteſt transferri, ſi cognitio quæ transfertur eſt meri imperij, & ſic aperte ſentit tex. q̃ cognitio non
4 *eſt meri imperij.* Non obſtat quod dicit tex. in d. l. *ſolent. ff. de offic. proconſ. dum ait quod illud genus mandati extraordinarium eſt, nam id refertur ad poteſtatem liberãdi reos, nõ ad cognitionem, qđ patet ex ſequentibus, nam reddit rationem quare illud mandatum liberandi reos ſit extraordinarium, quia inquit nemo poteſt gladij poteſtatem, aut cuiuslibet cohertionis in alium transferre, ſubdit poſtea & ideo legatus non habebit ius liberandi, & ſic ſe inuicem declarãt illa uerba. patet etiam quia in legato cognitio criminum non eſt res extraordinaria, immo ordinaria eſt. l. 1. C. de offic. proconſ. ideo cum ibi loquatur de legato, non debuit dicere q̃ illud manda-*
5 *tum ſit extraordinarium.* Quid erit ſi nondum profe*ctus fuerit præſes, ſed eſt in ꝓcinctu abeundi, puta componit ſarcinulas, an interim cauſæ alias indelegabiles poterunt mandari, ita q̃ adhuc preſente magiſtratu delegatus poßit incipere exercere iuriſdictionem hanc? doct. communiter tenent q̃ ſic, per tex. in l. ab hoſtibus. §. ſed quod ſimpliciter. ff. quibus ex cau. maio. quod* Alexan. *hic numer. 54. ait diligenter eſſe notandum pro limitatione huius legis, de qua ut ipſe ait, alij mentionem non faciunt, poſt eum tamen idem tenuerunt communiter doct. ego puto quod nõ aliter ſe intromittet is cui mandata eſt*

iuriſdictio, q̄ ſi preſes abeſſe ceperit, ut expreſſe ait tex. noſter in uerſ. non aliter, cui ſtandum eſt. l. proſpexit. ff. qui & à quib. non. n. poteſt dici q̄ abeſſe cœperit, is qui cõponit ſarcinas, nec eſt congruum q̄ tantus magiſtratus ſuis manibus componat ſarcinas, Ideo cum ceſſent uerba legis, ceſſabit diſpoſitio. l. 4. §. toties. ff. de dam. infect. cũ ſimil. facunt ea quæ paulo ante adduxi in alia quæſtione, in qua tractatũ eſt de infirmitate detento, dicãt alij quic
6 quid uelint. Amplius tenet Alex. q̄ reuerſo preſide durabit delegatio intra illud modicum tempus, quo explicat ſarcinulas, quia interim reputatur abſens per text. in d. §. ſed quod ſimpliciter, quod ante eum ſcribit Cyn. in hac l. 1. ego contrarium teneo per hunc tex. in d. uerſ. non aliter. Idemq́; ait obſeruandum ſi redijt ſtatim receſſurus, interim enim non expirabit delegatio, arg. tex. in l. cum alijs. C. de curat. furio. quod etiam ante eum tenuit Cyn. et Albe. hic arg. l. 5. ff. de diuort. quod ego intelligo, dum tamen interim preſente magiſtratu, is cui mãdata eſt iuriſdictio ſe ſe non intromittat, per hunc tex. in
7 uerſ. non aliter. Dec. auſus eſt in hac l. 1. col. 22. nu. 75. dicere magiſtratui competere poteſtatem mandandi ea, quæ ſpecialiter tributa ſunt, etiam in caſu debilitatis, quãquàm enim hæc ſunt diuerſa, ut colligitur in rub. de cleri. egrot. tamen ſecundum eum equiparantur. c. ſi qui teſtium de teſtib. cum ſimil. tradit Dec. in c. ſi pro debilitate, in princ. de offic. deleg. Ego idem concludo q̄ in detento aduerſa ualetudine concludendum duxi, ſupra eo. in uerſ. non aliter. num. 38. cum mult. ſeq. ibi omnino
8 uide, quia ex eis patebit reſponſio, ad argumenta Decij,

qui

qui etiam audet hoc producere ad eum qui ſuorum infir
mitate occupatus eſt, per tex. in c. communis filius, ubi
glo. 23. diſt. facit text. in c. ſciant cuncti. de elect. lib. 6.
& in c. quoniam. de immunit. eccle. eo. lib. & in c. qui-
cunq;. de ſenten. excom. eo. lib. In cōtrarium facit tex.
in l. fin. C. qui morbo ſe excu. lib. 10. ubi filius non excu-
ſatur à muneribus publicis propter infirmitatem patris,
& hoc uerius eſt, maxime quia lex quæ aliquando indul
get facultatem talia delegandi non ſe fundat in occupa-
tione aliqua, nec in impedimento, tunc enim credo q̃ q̄li-
bet iuſta cauſa occupationis & impedimenti ſufficeret,
prout abſentia, ſed loquitur de impoßibilitate per rerum
naturam, ideo non debet trahi ad cauſatiuam, aut ad in-
commoditatem, aliud eſt enim impoßibile, aliud incom-
modum, maxime in materia ſtricti iuris, faciunt ea quæ
dixi ſupra in uerſ. non aliter, numer. 38. cum mult. ſeq.

9 Ait lex q̃ iuriſdictio à præſente mandari poteſt, an autē
paßim & pro arbitrio ab otioſo, & delicato ſine cauſa
mādari poterit? tex. noſter non aperit, an ſemper, et ſine
cauſa poßit mandari, ait tamen ſimpliciter, q̃ à præſente
mādari poteſt, ideo fere oēs Doct. per comperto habēt, q̃
ēt ſine cauſa iuſta, iuriſdictio mandari pōt, differt autem
hæc queſtio ab altera quæ ſupra diſputata fuit in uerſ. nō
aliter. nu. 5. ibi enim agitur de cognitione cauſarū crimi-
nalium, quæ regulariter eſt indelegabilis, quia ſpeciali-
ter tributa eſt, in hac autem tractabitur de iuriſdictio-
ne ipſa quæ competit iure magiſtratus, & quæ man-
10 dari poteſt regulariter. Pro communi opinione, quod
etiam ſine cauſa iuſta mandari poßit iuriſdictio, à docte

adducitur tex.in hac.l.1.in hoc uerſ.cum alias,qui tex. ſimpliciter loquitur, & ait ꝙ iuriſdictio etiam à præſente mandari poteſt,nec diſtinguit unum caſum ab altero, ergo nec nos diſtinguemus.l.de precio. ff.de public.cum uulgarib.adducitur etiam tex.in l.ſolent.§.1.ff.de offi. proconſ.ibi ſicut autem mandare iuriſdictionem, uel non mandare eſt in arbitrio proconſulis, item tex. in hac.l. 1.§.fin.uerſ. uerius. Item tex. in hac.l.1. in prin.uerſ. quæ uero,ubi ait ꝙ ea quæ iure magiſtratus competunt mandari poſſunt. Item tex.in l.more.ff. de iuriſdic.om. iudic.ubi ait lex ſimpliciter quòd qui iuriſdictionem habet ſuo iure,non alieno beneficio, eam mandare poteſt, Item tex.in l.ſolet.ff.de iuriſdic.om.iudic.& in l.prætor. eod.titul.& in l.unic.C.qui pro ſua iuriſdictio.iudi.dar.quæ leges omnes ſimpliciter aiunt ꝙ mandari poteſt iuriſdictio,nec diſtinguunt an cum cauſa an ſine,ergo nec nos diſtinguemus. l. de precio. ff. de publican. cum ſimil.

11 Pro eadem opinione adduci poteſt tex. in d.l.prætor,in fin.ff.de iuriſdic.om.iudic.ubi ait ꝙ prætor etiam unam cauſam delegare poteſt, maxime cum iuſtam cauſam ſuſcepte ante magiſtratum aduocationis alterius partis habuerit, ſentit ergo ꝙ etiam ſi non habuerit hanc iuſtam cauſam,poterit delegare, quod innuit uerb.maxime ibi poſitum,quæ dictio includit utrunq; caſum, & idem ius ſtatuit,ut ait glo.in l.illud.ff.ad l.aql.

12 Contrarium mihi uidetur uerius ſcilicet ꝙ nemo poſſit ſine cauſa iuſta mandare iuriſdictionem, nam expreſſe ſtatuit imperator ꝙ præſides ipſi & adminiſtratores per ſe cauſas omnes expediant,tam ciuiles quàm crimi-

nales,

nales, & ita ſe ſegerant, ut non emergat neceßitas aliquem loco ſui deſtinare. authen. ut nulli iud. §. ſi uero cõtra ipſum, uult enim q omnis labor & omne periculum regiminis impendeat ipſis administratoribus, nec dantur officia, ut ille maneat in delitijs, authen. de tabellio. §. 1. & tradit Iaſ. in l. à iudice, col. 1. nume. 2. C. de iud. melius enim ac perfectius & maiori cum honore cauſæ agitantur coram præſidibus ipſis, ut in auth. ut defunct. ſeu fune. § illud. Idem probat tex. in l. prætor, in fi. ff. de iuriſdic. om. iudic. ubi ait q prætor etiam mandare poteſt iuriſdictionem in perſonas certas, & ad unam ſpeciem, maxime ſi ſubſit iuſta cauſa aduocationis antea ſuſcepte, ibi. n. illa dictio maxime, non ſtat cõparatiue, ſed
13 exponitur pro certe, ut ſit inſt. de pena teme. litig. in princ. facit quod tradit Alex. in conſ. 77. numero. 16. uol. 3. ubi ait q dictio maxime quando iungitur uerbis importantibus cauſam finalem, tunc abundat uel ſtat taxatiue allegat Ioan. and. & Ant. de but. in c. ad abolendam. de fil. præsbyter. qui ibi hoc tenent. Vel poteſt dici quòd includit aliam cauſam non expreſſam, ideſt ſi ex alia cauſa iuſta hoc faciat, maxime autem ex cauſa aduocationis, & ita ſtabit proprie, ſed quòd ſine aliqua cauſa iuſta poßit fieri talis delegatio, hoc non dicit ille text. Immo, ut dixi omnino præſupponit quòd non poſſit fieri ſine aliqua iuſta cauſa, maxime autem ex cauſa aduocationis ſuſcepte fieri poſſe dicit, alioqui ſi etiam ſine cauſa fieri poßet, fruſtra adiecit lex quòd id maxime fieri poteſt ex cauſa iuſta aduocationis ſuſcepte, debuit enim tacere totum illud, uel ſaltem ſufficiebat

dicere, maxime cum iuſtam cauſam habuerit. Præſupponit ergo ille tex. quòd non niſi ex cauſa iuſta fieri debeat talis delegatio, inter quas iuſtas cauſas maxime connumeratur ſuſcepta aduocatio alterius partis, Iuſtam autem cauſam interpretabimur, ideſt legitimam
14 *& à lege approbatam. l. 1. §. de illo. ff. pro ſoc.* Idem *probat tex. ineuitabiliter in l. placet. C. de pedan. iudi. ubi ait quòd non aliter dari pōt pedaneus iudex à magiſtratu, niſi per occupationes publicas, uel propter multitudinem cauſarum, omnia negotia non poßit cognoſcere, & ibi ſine dubio loquitur de cauſis delegabilibus, nam poſtea in ſequen. uerſic. loquitur de his quæ magiſtratus ipſi ex ſuo officio, ideſt perſonaliter, & per ſeipſos expedire tenentur, & ait, quòd ille cauſæ etiam ab occupatis ob publica negocia, uel ob multitudinem cauſarum delegari non poſſunt, debent igitur iudices ipſi omnes cauſas etiam delegabiles per ſe ſe expedire, ut dicit ille tex. ibi notionis ſue examen adhibere, & ſic* Regula *erit quòd magiſtratus qui in aliqua ſunt poteſtate, non poſſunt arbitrio ſuo iudicem dare, etiam in cauſis delegabilibus, etiam ſi ſint impediti.* Primo *fallit in negocijs leuioribus, quæ omnino*
15 *poſſunt delegari, etiam ab ocioſo præſide, immo ſuperfluum eſt adire præſidem pro talibus negocijs l. finali. C. de pedan. iud.* Scdo *fallit in cauſa in qua ante*
16 *magiſtratum ſuſceptum alteri parti patrocinium, & aduocationem præſtiterat, hæc enim maxime iuſta eſt cauſa delegandi. l. prætor, in fin. ff. de iuriſdictio. omnium iudic.* Tertio *fallit in eo magiſtratu qui eſt*

occupatus

occupatus publicis negocijs, tunc enim poteſt dare iudices pedaneos. d. l. placet. C. de pedan. iudic. in princip. Quartò fallit quando celeritas deſideratur, & ſic quando mora in periculo eſt, ut in caſu, de quo in l. 1. & l. 4. §. duas, ff. de damn. infect. Quinto fallit quãdo ꝓficiſcitur, ut in hac l. prima. Sexto fallit in eo magiſtratu, qui ob multitudinem negociorum, non poteſt ſimiles cauſas expedire, tunc enim delegare poteſt. d. l. placet. uerſ. ita tamen. Reſtringe ut in prædictis caſibus non poßit delegare cauſam ingenuitatis & libertinitatis. d. l. placet. in fin. Reſtringe ut procedat in cauſis delegabilibus, alioqui quæ ſunt indelegabilia, etiã in caſibus prediſtis non poſſunt delegari. d. l. placet. uerſ. quod non ita. Fallit ultimo ex omnibus cauſis, ex quibus iudex recuſari poteſt, quas multas enumerat Maranth. in ſpec. aur. in ultima parte iudicij in uerſ. recuſatio fol. 84. in magnis, pro hac limitatione facit text. in d. l. pretor. ff. de iuriſdictione omnium iudicum.

17 *Maius dubium eſt, an etiam imperium mixtum à preſente mandari poßit, cõmunis opinio eſt ꝙ non poßit mãdari. tamen ego teneo contrarium, ut dixi ſupra lib. 1. in declaratio. nu. 24. & nu. 69. et nume. 91. et late probat Alcia. in c. quod ſedẽ, de offi. ord. quã opinionẽ & tenuit Fulg. in hac l. 1. & probat tex. in hac l. 1. §. fi. & in l. fina. hoc titu. & dicam late lib. 4. in uerſ. paul. not. numero 1. cum multis ſequen. pro qua opinione optime facit tex. ratio ineuitabilis, ſcilicet quòd de cohcrentibus idem eſt iudicium, l. quæ religioſis. ff. de rei uendic. et ibi Alber. colũ. fina. Idem tradit Bald. in c. propoſuit, nu-*

me.3.de appellation.& Dec.in c.tranſlato.colū.2. nume.5.de conſtitutio.facit quod uulgo traditur quòd unitorum eadem eſt ratio ut ait Bald. in l.item ſi fundi §.huic.ff.de uſufruc.& connexorum idem eſt iudicium.l.cum actum.§.1.ff.de nego.geſt.& ibi Barto. in ſecundo notab.& Ioan.neuiz.in ſilua nuptial.fol.45.colū 4.in uerb.à connexis.& Fely.in c.auditis,colū.8.nume.18.uerſ.prima declaratio,& colū.10.uerſ.quarta declaratio.de præſcrip.Idem Felyn.in c.tranſlato.nume.3.& nume.6.de conſtitu.& ibi Dec.colū.2.nume.5.quā ob rem cum imperium mixtū nihil aliud ſit,q̃ id quod cohæret iuriſdictioni.l.imperium.ff.de iuriſdictio.om.iud.mirum non eſt ſi aſſumit naturam iuriſdictionis,& ſic mādari poteſt,prout mandatur iuriſdictio,per ſupradicta,& in terminis eſt tex.infra eodem.§.fina.& d.l.fina.hoc titu.& text.in l.2.ff.de iuriſdictio.omnium iudic.nec diſtinguitur an iſtud mixtum imperium ſit paruum,aut magnum,nam qualecūq; ſit,dūmodo cohæreat iuriſdictioni,dicitur mixtum,nec aliter dicitur mixtum,niſi cohæreat iuriſdictioni,d.l.imperium.& ideo eodem iure cenſetur quo iuriſdictio.& ita mandari poteſt per ſupradicta,quicquid dicant doct.in hac l.1.& in d.l.2.& in d.l.imperium,ad argumenta contraria quæ inculcantur à doctoribus,patet reſponſum ex his quæ dixi remiſſiue ſupra lib.2.in declaratio.nu.76.& 77.& latius infra lib.quarto,uerſic.Paul.not.2.uſq; ad nume.14.ubi hæc quæſtio diſputatur ad partes,ſit ergo contra cōmunem firma concluſio quòd mixtum imperium man-
38 dari poteſt non minus quàm iuriſdictio. Amplia procedere

cedere

cedere etiã ſi magis participaret de mero imperio quàm de mixto, ut dixi lib. primo. in declaration. nume. 95. licet multi contra, ut ibid. numero. 82. Amplia procedere ſiue cauſæ expediantur per decretum ſiue per ſententiam diffinitiuam, ut dixi ibidem, numero. 96. licet aliqui cõtra ibidem numero 87. Amplia procedere, in quocunq; gradu ſit huiuſmodi mixtũ imperium, quia ſemper militant ea quæ ſupra dixi, quicquid dicat Bartol. in l. imperium. ff. de iuriſdictio. omnium iudic. Amplia procedere etiam ut à præſenti mandari poßit, cum enim paulo ante concluſum fuerit quòd habet naturam iuriſdictionis, & quòd eodem iure cenſetur, & quòd illi cohæret, & cum ea tranſit, non eſt dubium quòd à præſente mandari poteſt. Amplia ut etiam tranſeat in generali mandato, dummodo cohæreat tali iuriſdictioni, quæ in generali mandato tranſit, alias ſecus, ut de iuriſdictione dixi ſupra eodem, in uerſ. & ideo, nume. 3. cum mult. ſequen. tamen etiã in his in quibus requiritur ſpeciale mandatum ſufficit quòd mandatum ſpecialiter loquatur de illa ſpecie iuriſdictionis, imperium autem ipſum mixtũ licet non exprimatur cum cohæreat uenit in conſequentiam. l. 2. ff. de iuriſd. om. iudic. & per ea quæ
19 ſupra dixi. Limita procedere dũmodo ſubſit iuſta cauſa delegandi, alias ſecus, prout de iuriſdictione mandanda ſupra dixi, nume. 12. Limita non procedere in magiſtratibus municipalibus, quia huiuſmodi imperium ipſi non habent. l. ea quæ, ff. ad municip. ideo nõ poſſunt illud transferre, quod non habent. l. traditio. ff. de acqui. rer. domin. l. ſi filius, C. de donatio. cum ſimil. Limita non

procedere in eo qui nō habet magiſtratum, ut eſt doctor, qui nec etiam iuriſdictionem mandare poteſt. ut dixi ſupra lib. 2. ī uerſ. iure magiſtratus. nu. 77. et 79. ergo etc.

Limita non procedere in omnibus qui iuriſdictionem mādare nō poſſunt, de quibus locutus ſum lib. 2. in uerſ. iure magiſtratus. nu. 17. cum multis ſeq. Limita non procedere in eo imperio quod cohæret iuriſdictioni ſpecialiter tributæ, nam cum hoc caſu iuriſdictio non tranſeat in hac l. 1. in prin. multo minus tranſibit imperium, per ſupradicta, exemplum eſt in l. nec mandante. ff. de tuto. & cur. dat. ab his. & in l. 2. hoc tit. & in l. cum poteſt. §. 1. de iudi. & in l. placet. uerſi. quod non ita. C. de pedá. iudi. cum ſimil. reliqua de mixto imperio, uide lib. 4. in uerſi. Paul. not. ubi diffuſius de eo tractatur, ubi longe plures limitationes ponuntur ad hanc regulam, quæ tamen ad has quinq; reduci poſſunt, ut uidebimus, nunc iſta perſtrinxiſſe ſufficiat. Ad laudem Dei optimi maximi, à quo omne bonum proficiſcitur.

FINIS TERTII LIBRI.

Bibliopola ad Lectorem.

Quartus liber eſt ſub typographo, & prope diem edetur, Interim quia inſtat dies lectionum publicarum uiſum eſt è re ſtudioſorum eſſe, hos tres libros iam excuſſos edere, maxime quia diſtincta materia Imperij, de quo lib. 4. agitur, ab his, quæ tradita ſunt in alijs libris, quod boni conſulas uelim.

PLACENTIÆ quarto Idus octob. 1551.
In ædibus Bernardini Locheti Typographi Papienſis.

LEGATORIA DI LIBRI
R. CICCIORICCIO
Borgo Vittorio, 26
ROMA